Из архивите на С

**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия**
(КРДОПБГДСРСБНА)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И СЛЕДСТВИЕТО (1944–1991)

НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание:& 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност:секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Из архивите на С

The Committee for Disclosing the Documents
and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens
to the State Security and the Intelligence Services
of the Bulgarian National Armed Forces
(CDDAABCSSIBNAF)

State Security and the Investigation Division (1944–1991)

Documentary Volume

**Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)**

Из архивите на С

Държавна сигурност

и следствието
(1944–1991)

Документален сборник

София, 2016

© Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, 2016 г.

ISBN 978-954-2986-92-8

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение 6

Списък на документите с анотация 18

Факсимилета на документите

Част I. Основни документи, регламентиращи дейността на Следствието

1. Заповеди, инструкции, решения, разпореждания – док. 1-16 36
2. Структурни документи и кадрова политика – док. 17-31 182

Част II. Документи, отчитащи дейността на Следствието

1 Доклади за следствената работа – док. 32-45 256
2. Планове, проблеми и предложения за подобряване на работата – док. 46-50 368

Част III. Сътрудничество

1. Международни срещи за обмяна на опит, сътрудничество и подписани нормативни актове – док. 51-66 403
2. С други поделения и отдели на МВР, министерства и ведомства в НРБ – док. 67-71 490

Справочен апарат:

Списък на по-важните съкращения 509
Списък на използваните фондове и архивни единици 511

CONTENTS

Introduction 12

List of documents with annotation 27

Facsimiles of documents

Part I Basic documents regulating the activities of the Investigation Division

1. Orders, instructions, decisions, ordinances – documents 1-16 36
2. Structural documents and staffing policy – documents 17-31 182

Part II Documents reporting the activities of the Investigation Division

1. Reports for the investigative activities – documents 32-45 256
2. Plans, problems and proposals for improving the activities – documents 46-50 368

Part III – Cooperation

1. International experience exchange meetings, cooperation and signed normative acts – documents 51-66 403
2. Cooperation with other Ministry of Interior units, departments, ministries and institutions of People's Republic of Bulgaria – documents 67-71 490

Report mechanism

List of most commonly used abbreviations 509
List of the archival funds used 511

ВЪВЕДЕНИЕ

Документалният сборник „Държавна сигурност и следствието" е том от поредицата „Из архивите на ДС". Съставен е изцяло от документи, съхранявани в Централизирания архив на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Досега темата за следствието в Народна република България не е изследвана задълбочено в исторически аспект.[1] Причината е ограниченият достъп до архивните материали на тази специализирана служба. След предаването на архива от страна на Националната следствена служба (НСлС) за съхранение в Централизирания архив на Комисията се създава възможност за по-широк достъп до това документално наследство.

Условно съществуването на специализирания следствен апарат в Народна република България може да бъде разделено на два етапа. Първият е от създаването на служба „Следствие" в края на 1945 г. при отдел Държавна сигурност. Като такава тя съществува до 1947 г., когато се създава отдел IV – ДС, в който влиза и остава до 1949 г., вече обособена като отделение. След разформирането на отдел IV – ДС отделение „Следствено" прераства в самостоятелен отдел VII – ДС – следствен ***(Вж. Документ № 1 от сборника)***. Като отдел VII – ДС следствието провежда своята дейност до 1952 г., когато в структурата на Държавна сигурност настъпват изменения и със заповед отдел VII – ДС е преномериран и става отдел I – ДС следствен. Успоредно с него съществуват следствени отделения и отдели и при някои централни поделения на държавна сигурност. Следствените служби при отделните поделения съществуват няколко години, като постепенно техните функции са поети от отдел I – ДС следствен.[2]

Вторият етап е от началото на 1979 г., когато статутът на отдела е променен и всички следствени структури в МВР са обединени в Главно следствено управление при Министерството на вътрешните работи (ГСУ – МВР).

За целия период от своето съществуване следствието изпълнява както процесуални, така и оперативни функции. Следственият отдел на Държавна сигурност е специализиран и централизиран орган в системата на Министерството на вътрешните работи, който чрез процесуални действия на следователите при ДС осъществява предварително следствие, разобличаване на виновниците и предаването им на съд по дела, отнесени в тяхната компетенция, и по дела, възложени им от прокуратурата. Основните цели и задачи се свеждат до разследване на престъпления на територията на цялата страна, организиране охраната, режима и изолацията на задържаните лица по линия на ДС, водене на справочна картотека. Организира набирането и обработването на постъпващата информация – изучава, анализира и обобщава причините и условията за извършване на престъпления. Оперативната работа се изразява в провеждане на камерна разработка, използване на технически средства, оказване съдействие на поделения на ДС в активни мероприятия, вербовки и профилактична дейност. При

---

[1] Има налични мемоари на следователи, в които се засягат отделни фрагменти от съществуването на следствието. Вж. напр.: Александров, Ангел. Записки от следствието. Спомени и размисли. С., 2010; Радулов, Тодор. Гувернантките на властта. В., 1992.

[2] АКРДОПБГДСРСБНА – Историческа справка на ф. 6 – следствие.

изпълнението на своите цели и задачи следственият отдел на ДС взаимодейства с други поделения на МВР, институти и ведомства в НРБ и в чужбина ***(Вж. Документ № 24 от сборника)***. За органите на предварителното следствие 1979 г. е забележителна, защото в страната е създаден единен следствен апарат. От юли 1979 г. юридически и фактически функционира Главно следствено управление при МВР с неговите две направления по ДС и НМ, което, наред с досъдебните производства, изпълнява и функции на ръководещ и контролиращ другите следствени подразделения орган. По направление ДС организационните структурни и кадрови промени имат за цел да създадат по-гъвкава и стройна организация в работата. Създаването на единен следствен апарат променя съществуващото дотогава положение на следователите на ДС с месторабота в окръжните управления. От централизирано ръководство те преминават към щата на следствените отдели и подчинение към началниците на отделите по места. В центъра се ликвидира звеното за контрол, помощ и ръководство над тези отдели.[3]

При подредбата на документите е използван тематично хронологическият подход. Тематично те са обособени в три части, които са разделени на по две подтеми. Първата част включва основните документи, регламентиращи дейността на следствието, които са обособени в два отделни тематични раздела. В първия раздел са включени заповеди, инструкции, решения на Политбюро на ЦК на БКП и разпореждания на Министерския съвет. Във втория са представени структурни документи. В тази част по-интересни са следните документи: Заповед № С-312 на министъра на вътрешните работи на НРБ от декември 1953 г., в която се набелязват мерки за подобряване следствената дейност. Заповядва се следствената работа, която е най-острото оръжие на органите на ДС при разобличаване на враговете, да отговаря на задачите, поставени от ЦК на БКП и правителството. Отчетено е, че в редица случаи се допускат нарушения на законността, извършват се арести на граждани въз основа на непроверени или недостатъчни материали. В следствието се търпи и практикува вредният метод – шаблонът в работата, който ограничава следователите. Целта е напълно да се ликвидират всякакви нарушения на законността, извращенията при следствената работа, необоснованите арести и задържания на гражданите; да не се допускат неоправдани протакания и нарушения на сроковете при разследване на делата ***(Вж. Документ № 3 от сборника)***. Един от основните документи, свързан с дейността на следствието е инструкцията за следствената работа на ДС от септември 1952 г. Тя регламентира следствените дейности, свързани със задържане, арест и обиск; извършване на операции по арест и оглед на произшествия; разпит на обвиняем, свидетел и провеждането на очни ставки; работа с камерната агентура; правила за водене на делата и утвърждаване на документите по следствието ***(Вж. Документ № 4 от DVD)***. Документът е променен и допълнен през 1957 г. и заедно с другите инструкции и заповеди са нормативните актове, които регламентират дейността на следствието. Тази база е разширена с инструкцията за камерната разработка и използването на камерна агентура в следствените органи на МВР от юни 1976 г. Тя определя както същността, задачите и организацията на работата по камерната разработка, така и подбора, вербовката, ръководството и отчетността на камерните агенти като урежда и въпроса за материалното им подпомагане ***(Вж. Документ № 14 от сборника)***. Друг документ, е правилникът за следствения апарат от януари 1984 г. Той регламентира структура-

[3] АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Служебен архив, дело № 65/ 1980 г., т. 1, л. 20-37.

та, организацията и дейността на следствения апарат; правомощията на ръководните длъжностни лица, взаимодействието между следствените и другите органи на МВР; кадровата политика; научното, техническото и финансовото осигуряване; планирането и контрола на дейността ***(Вж. Документ № 16 от сборника)***.

В структурно отношение от съществено значение е препис от Решение № 1 на ПБ на ЦК на БКП от януари 1979 г. в което се отбелязва, че с оглед на подобряване организацията и структурата на следствения апарат трябва да се изгради единен орган за предварително следствие – Главно следствено управление при Министерство на вътрешните работи ***(Вж. Документ № 25 от сборника)***. Освен този документ съществуват още заповеди, които се отнасят за изменение в щатното разписание и преструктуриране на следствието. Във връзка с това от съществено значение е докладна записка за необходимостта от допълнителни мерки за усъвършенстване на следствената дейност от юни 1985 г. Във връзка с терористичните актове в страната и необходимостта от предприемане на допълнителни организационни и кадрови промени се прави предложение за създаване на специализирано звено за разследване на терористично-диверсионни актове, тежки престъпления и катастрофи ***(Вж. Документ № 30 от сборника)***.

Във втората част от сборника са включени документи, отчитащи оперативната дейност на следствието. В тази част тематичните раздели са два. В първия са включени доклади за следствената дейност. Във втория се откриват планове, проблеми и предложения за подобряване на работата. Тук се откроява Доклад за състоянието на следствената работа в VII отдел и следствените отделения по окръзи от 1950 г., в който се отчита, че дейността на отдела и следствените отделения в окръзите е крайно незадоволителна, работи се с неправилни методи и се допускат извращения в следствието. Информира, че продължителността на водене на следствие по някои дела е 2-3 години. Интересен момент в доклада е споменаването на факти от работата, при които е видно, че когато физическото насилие като средство за добиване на показания е забранено, са измислени нови по-модерни „културни" методи за добиване на показания. Подследствените са оставяни по цели седмици и месеци без сън, непрекъснато да броят от едно до колкото силите им стигнат да се изморят и сломят морално, за да дадат показания, които трябва да покрият дадената насока в следствието. Задържаните продължително време са разпитвани при поток от най-долни псувни и цинизми, обикновено при един-единствен въпрос: „говори" за вражеската си дейност. Това ги довежда до пълно морално разложение, обезличаване и тотално безразличие, което позволява те да дават „чудовищни" показания, без да държат сметка за истинската си вражеска дейност и без да се страхуват от най-страшното наказание, което ще последва от това, което казват, стига да се сложи край на следствието и да бъдат изведени от ареста. Този метод води подследствените не само до „идиотизиране", до душевно заболяване, но е довел някои следователи до „нервно разстройство" и „затъпяване". Някои от следователите са се превърнали в най-груби „разпитвачи", които, чувствайки безсилие в злобата си към подследствените губят самообладание и достигат до физическо насилие. ***(Вж. Документ № 32 от сборника)***.

Въпреки че физическото насилие в следствието е забранено с категоричните заповеди на министъра на вътрешните работи, въпреки че то се допуска само в изключителни случаи с разрешение лично от него, то все още намира място под най-тънки и всевъзможни начини и изобретения. Конкретни примери са: подследственият да стои неподвижен на стола си с часове; да бъде дебело облечен до нажежена печка, а след

това до отворен прозорец; леко почукване по носа и главата, подръпвания по яката и реверите и др. В окръг Сталин[4] следовател заставя подследствените да клякат и да стават докато загубят равновесие и паднат на пода. Във Враца и Софийски окръг държат подследствените прави в килиите до припадане, до „осъзнаване", а когато паднат, милиционерът, който е на пост, ги пръска с помпа, напълнена с вода. В Хасково подследствените се държат гладни до „осъзнаване".[5] Тези позорни моменти в работата на следствието във връзка с изтръгването на самопризнания от подследствените са характерни за началото на 50-те години на XX век.

От втората половина на 60-те години на XX век в документите на Държавна сигурност се появяват данни за случаи на контрабанда с упойващи вещества. През 1968 г. България се присъединява към единната конвенция по упойващите вещества, по силата на която много страни в света преследват търговията и употребата им. Контрабандата става през България по направление към Западна Европа, където съществуват канали за снабдяване, транспортиране и пласиране на тези вещества. От края на 60-те години започва и разследването на контрабандисти на хашиш и опиум, предимно западноевропейски и на някои арабски страни граждани ***(Вж. Документ № 85 от DVD)***.

През целия разглеждан период едно от най-значимите престъпления, разследвани от следствените органи, са подготовката, опитите и бягствата през граница, както и невъзвращенствата на български граждани. Въпреки че се квалифицират като престъпления срещу реда на управление, обективно се явяват една от най-разпространените форми на политическа престъпност с неблагоприятно отражение и отрицателни последици за сигурността на страната. Най-големите опасения на ДС са, че много от напусналите страната имат достъп до военна или научно-техническа информация, че са хора, които са служили в армията, специалисти в различни отрасли на промишлеността и икономиката. В справка за бягствата през граница в периода 1969-1971 г. се споменава, че през последните години показват тенденция към увеличаване. От 1965 г. те нарастват почти три пъти и заедно с невъзвращенците съставляват над 75% от разкриваните и разследвани от ДС престъпления. Бягствата се извършват предимно от младежи на възраст от 18 до 26 години, със силно изразени авантюристични и криминални наклонности (като резултат главно на идеологическото въздействие на противника) и с ниска обща и политическа култура. Бягствата се осъществяват предимно през територията на Югославия. Бегълците се възползват от слабата физическа охрана на българо-югославската граница, от сравнително свободния режим на пътуване по време на устройваните гранични събори и от помощта, която някои югославски граждани им оказват. Тенденция към увеличаване показвта и незавръщанията в страната. За период от четири години са се увеличили близо 50%, като се осъществяват главно от специалисти с висше и средно образование. По-голяма част от невъзвращенците се ползват от по-свободния режим на пътуване до социалистическите страни и обикновено, преминавайки през Югославия, уреждат оттам своето заминаване на Запад или бягат в Италия през слабо охраняваната югославско-италианска граница ***(Вж. Документ № 39 от сборника)***.

В доклад за дейността на следствения апарат при МВР през 1984 г. се отчита, че наред с количествените изменения в стопанската престъпност, се наблюдават нови моменти. Тя придобива все по-организиран и мащабен характер; увеличават се сред-

---

[4] Град Варна носи това име в периода декември 1949 г. – октомври 1956 г.

[5] Из доклад „За работата на следствените органи на ДС, 1951 г." АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а.е. 1, л. 12-47.

ните стойности на единица престъпление ***(Вж. Документ № 107 от DVD)***. Тази линия на престъпления се запазва през 80-те години на XX век и неслучайно в доклад за задачите на следствения апарат при МВР от 1987 г. се казва, че в престъпността срещу икономиката продължават да съществуват някои общи неблагоприятни тенденции: увеличаване на организираната престъпност; нарастване на стойността на престъпни посегателства. Наблюдава се наличие на преки посегателства срещу ценни, благородни и редки метали, разширяване на „географията" на престъпността; участието на чужденци в крупни кражби, валутни и спекулативни престъпления, наличие на „канали" за изнасяне в чужбина на престъпно придобитото и др. ***(Вж. Документ № 130 от DVD)***.

Друг важен аспект от разследваните престъпления през 80-те години на XX век се долавя в доклад за състоянието на следствената работа през периода от създаването на единния следствен апарат и за някои основни изводи за дейността през 1988 г. В него е отчетена дейността за разследване на престъпления в етапа на преустройство. Тенденциите на развитието ѝ са обусловени от подривната дейност, от проявите на вътрешния и международния тероризъм, от проблемите по възродителния процес, от многобройните случаи на организирана криминална и стопанска престъпност ***(Вж. Документ № 45 от сборника)***. Следствието е изправено пред лицето на тероризма след извършването на редица терористични актове в страната. При това положение не са случайни и набелязаните мероприятия на ГСУ – МВР при разследване на терористично-диверсионни актове, имащи за цел да синхронизират принципите, подходите, обхвата и последователността на действията, които следва да се изпълняват от следствените органи при разследване на терористични актове ***(Вж. Документ № 50 от сборника)***.

Третата част е озаглавена „Сътрудничество". Тя включва два тематични раздела: първият се отнася за международните срещи за обмяна на опит, сътрудничество и подписани нормативни актове; във втория са представени документи за взаимодействието с други поделения и отдели на МВР, министерства и ведомства в НРБ.

В частта за международното сътрудничество, освен задължителните контакти с братските следствени органи[6], прави впечатление взаимодействието със сродни служби от капиталистическите страни, а показателни в това отношение са: Докладна записка за проведена среща с представители на „Скотланд ярд", която е проведена във връзка с арестувани на българската граница английски граждани, пренасящи упойващи вещества. В нея е разискван въпросът за английския опит в борбата с трафика на наркотици. От английска страна са изказани благодарност и желание за бъдещо сътрудничество в тази насока ***(Вж. Документ № 54 от сборника)***. Друг важен документ, показващ борбата срещу трафика на опиати е докладна записка за работна конференция на Интерпол във Виена от юли 1975 г. Целта на конференцията е да се обсъдят въпроси, свързани с общата борба срещу търговията с опиати, най-вече в страните от района на Средиземно море ***(Вж. Документ № 57 от сборника)***. В това направление има и проведена среща с холандски представители на полицията, на която е обменена информация за трафика на наркотици през България за Западна Европа и Холандия и са набелязани мерки за засилване на сътрудничеството в тази

[6] Подробно за това вж. документалните сборници и разширените електронни издания към тях от поредицата „Из архивите на ДС" на КРДОПБГДСРСБНА: КГБ и ДС – връзки и зависимости; Държавна сигурност и Щази; Държавна сигурност и разузнавателните служби на страните от Източния блок (1944-1989).

област ***(Вж. Документ № 61 от сборника)***. Среща от такъв характер има с белгийски служители на полицията ***(Вж. Документ № 62 от сборника)***, както и с представители на Централната федерална криминална служба на ФРГ, отново във връзка с разследване на трафик на наркотици ***(Вж. Документ № 66 от сборника)***.

Сътрудничество се осъществява не само на международно ниво, но и в рамките на МВР и други министерства и ведомства в страната. Свидетелство за това са редица документи, като например: Предложение за свикване на съвместно заседание между следствените отдели на ДС и НМ, Прокуратурата и съда, на което се предвижда провеждане на съвещание с председателите на окръжните съдилища, прокурори и началници на следствените отделения на ДС и НМ за състоянието на работата, за изясняване на допуснатите слабости и отправяне на препоръки ***(Вж. Документ № 67 от сборника)***. В справка за взаимодействието между агентурно-оперативните и следствените органи в окръжните управления на МВР от 1986 г. се отчита, че наред с положителните страни, има и редица пропуски и повтарящи се слабости; правят се изводи и са набелязани действия за подобряване на координацията ***(Вж. Документ № 71 от сборника)***.

* * *

В настоящото документално издание, както и в разширения електронен вариант има документи, които са публикувани и в други сборници от поредицата *„Из архивите на ДС”*. Решението да се повторят се определя от тяхната особена важност за цялостното осветляване на разглежданата тема.

Използваните документи в сборника са от служебния архив на Министерството на вътрешните работи (АКРДОПБГДСРСБНА – М) и от архива на Националната следствена служба (АКРДОПБГДСРСБНА – Л). Документите от архива на МВР са от фонд 1 – Секретариат, фонд 6 – Следствен отдел на МВР, фонд 66 – протоколи и решения на ПБ, засягащи дейността на МВР. Документите от НСлС също са от служебен архив и т. нар. номенклатурни дела. За архивния масив от фонд 6, който е един от основните извори на информация, може да се каже, че в резултат на неправилно съхранение и организация на работата с документалните материали, много от тях не са в добро състояние, а други липсват, особено до 1956 г.[7]

Документите в сборника са 71, а включените в разширения електронен вариант (DVD) – 186, като подборът е направен от над 250 архивни единици.

Списъкът на документите следва оригиналните им заглавия. Към всяко заглавие има кратка анотация и описание на исковите данни на документа. Когато няма дата върху документа, поставените в квадратни скоби датировка е съобразена със съседните документи или с други източници, отнасящи се до разглежданото историческо събитие.

В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия в документите, в които се съдържа информация за трети лица, тя е заличена.

Научно-справочният апарат на изданието включва: Списък на срещаните съкращения и Списък на използваните фондове и архивни единици.

КРДОПБГДСРСБНА

---

[7] АКРДОПБГДСРСБНА – Историческа справка на ф. 6 – следствие.

INTRODUCTION

The documentary volume "State Security and the Investigation Division" is part of the series "From the Archives of State Security." It is entirely composed of documents stored in the Centralized Archive of the Committee for Disclosing the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and The Intelligence Services of the Bulgarian National Army.

Until now the topic related to the Investigation Division in the People's Republic of Bulgaria has not been studied in depth in historical terms[1]. The reason is the limited access to the archival material of this specialized division. Following the transfer of the archives from the National Investigation Service (NIS) for storage purposes in the Centralized Archive of the Committee for Disclosing the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and The Intelligence Services of the Bulgarian National Army, it has been given an opportunity for wider access to this documentary heritage.

The conditional existence of the specialized investigative apparatus in the People's Republic of Bulgaria can be divided into two stages. The first is from the establishment of the Investigation Service at the end of 1945 within the State Security Department. As such it existed until 1947 when Department IV to State Security was established, in which it was included and stayed until 1949, but already established as a sector. After the dissolution of Department IV to State Security, Investigation Sector grew into an independent Investigation Department VII – State Security ***(See Document № 1 of the documentary volume).*** Investigation Department VII to State Security conducted its activities until 1952, when the structure of State Security had changed and by order it had been transformed to Investigation Department I to State Security. Along with it there were investigative units and departments within some central offices of State Security. Investigation services in different units existed for several years, as their functions were gradually assumed by Investigation Department I to State Security[2].

The second stage is from early 1979, when the status of the department was changed and all investigative bodies of the Ministry of Interior were united in Main Investigation Directorate to the Ministry of Interior.

For the whole period of its existence the Investigation Division performed both procedural and operational functions. Investigation Department of State Security is a specialized and centralized authority within the Ministry of Interior, which, by procedural actions of the investigators within State Security, carried out a preliminary investigation, exposing perpetrators and transferring them to the court in cases referred to their competence and in cases assigned to them by the Public Prosecutor's Office. The main objectives and tasks were limited to investigating crimes throughout the country, organizing guards, regime and isolation of detainees of State Security while keeping the relevant paperwork in order. Organizing the collection and processing of incoming information - studying, analyzing and summarizing the causes and conditions for committing crimes. Operational work consists in carrying out the developments, using technical means, providing assistance to units of State Security in case of active measures, recruiting and preventive activities.

---

[1] The available memoirs of the investigators cover fragments of the existence of the Investigation Division. See for ex.: **Alexandrov, Angel**. Notes from the Investigation Division. Memories and Thoughts. S., 2010; **Radulov, Todor**. Governesses of the Authorities. V., 1992

[2] АКРДОПБГДСРСБНА – Historical reference of fund 6 – Investigation Division

In fulfilling its goals and objectives, Investigation Department of State Security collaborated with other units of the Ministry of Interior, institutions and departments in the People's Republic of Bulgaria and abroad ***(see Document № 24 of the documentary volume).*** 1979 was a remarkable year for the bodies of the preliminary investigation, as a uniform investigation body was established. Main Investigation Directorate to the Ministry of Interior had been legally and formally existing since July 1979 with its two directions: SS and NM, which, along with the pre-trial proceedings, performed functions of a body that manages and controls the other investigation units. Under the SS direction, the organizational, structural and personnel changes aimed to create a more flexible and lean organization at work. The establishment of a uniform investigation body then changed the existing situation of the secret police interrogators employed in regional directorates. From centralized leadership they were passed to the state of the investigation departments and were subordinated to the heads of departments locally. The unit in the center for control, help and guidance over these departments was liquidated.[3]

Thematic and chronologic approach was used when arranging the documents. Thematically they are divided into three parts, which are divided into two sub-themes. The first part includes the main documents regulating the activities of investigators, which are divided into two separate thematic sections. The first section includes orders, instructions, decisions of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party and orders of the Council of Ministers. The second contains structural documents. More interesting documents in this part: Order № С-312 of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria from December 1953, which identifies measures to improve the investigative activities. It was ordered for the to investigative activities, which are the sharpest weapon of the State Security in exposing the enemies, to meet the objectives set by the Central Committee of the Bulgarian Communist Party and the government. Many cases of law violations were reported, as well as arrests of citizens on the basis of untested or insufficient materials. The Investigation Division tolerated and practiced the harmful method – the template at work, which limited the investigators. The aim was to completely eradicate any violations of law, perversions in investigative work, unjustified arrests and detentions of citizens; to prevent undue delays and violations of the terms in the investigation of the cases (***See Document № 3 of the documentary volume***). One of the key documents related to the activities of the investigation is an instruction for investigative activities of State Security from September, 1952. It regulates the investigative activities related to detention, arrest and search; performing arrest operations and examination of the crime scene; interrogation of accused, witnesses and conducting lineups; working with the agents; rules for how to lead cases and validation of investigation documents ***(See Document № 4 DVD).*** The document was modified and supplemented in 1957 and, along with the other instructions and orders, the regulations that govern the activities of the investigation were also provided. This base is expanded by the instruction for developments and use of agents in the investigative bodies of the Ministry of Interior since June 1976. It defines both the nature, tasks and organization of the work in relation to the relevant operation and the selection, recruitment, management and accountability of the agents and addressed the issue of their financial support (***See Document № 14 of the documentary volume***). Another document that is important is the Regulations of the Investigative Apparatus from January, 1984. It regulates the structure, organization and operation of investigative apparatus; the powers of

[3] АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Official archives, case No. 65/1980, vol.1, l.20-37

the officials, the interaction between investigative and other bodies within the Ministry of Interior; staffing policy; scientific, technical and financial support; planning and control of activities ***(see Document № 16 of the documentary volume***).

Structurally, Decision № 1 of the Politburo of the Central Committee of Bulgarian Communist Party of January, 1979 is of particular importance. It states that in order to improve the organization and structure of investigation apparatus, there should be established a single authority for preliminary investigation - Main Investigation Directorate to the Ministry of Interior ***(See Document № 25 of the documentary volume***). Besides this document, there are more orders which relate to amending the establishment plan and restructuring of the Investigation Division. In this regard, a note from June 1985 about the need of additional measures to improve investigative activity is of particular importance as well. In connection with the terrorist acts in the country and the necessity of making additional organizational and personnel changes, it a proposal was made to establish a specialized unit to investigate terrorist-subversive acts, violent crimes and catastrophes ***(See Document № 30 of the documentary volume).***

The second part of the documentary volume includes documents reflecting the operational activities of the Investigation Division. There are two thematic sections here. The first includes reports on the investigative activities. In the second one you can find plans, problems and proposals for improving the activities. There a couple of specific documents: Report on the state of investigative activities in Department VII and investigation units by districts until 1950 specifying that the activities of the department and investigative units in the districts was extremely unsatisfactory, incorrect methods were applied and some perversions during the investigation took place. It also specifies that the duration of some investigations is 2-3 years. An interesting point in the report is the mentioning of facts, according to which, bearing in mind that the physical violence as a mean of obtaining evidence was prohibited, new modern "cultural" methods of obtaining evidence were established. People under investigation were left for weeks and months without sleep, forced to count from one to the limit of their physical capabilities, so they could crush and testify in favor of some aspects of the investigation. The detainees were interrogated for a long time in a flow of basest curses and obscenities, usually with a single question "tell us about your enemy activity." That led them to a complete moral decay, depersonalization and total indifference, which made them giving "monstrous" testimony, without taking account of the true enemy activity and without fearing the worst punishment that would follow from what they said. It was enough for them to end the investigation and be derived from custody. This method not only turned the people under investigation into "idiots", mental illness, but it also led some investigators to "nervous breakdown" and "dullness". Some of the investigators became the rudest "interrogators", who, feeling frustration in their malice to the people under investigation, lose control and use physical violence. ***(See Document № 32 of the documentary volume).***

Although physical violence within the Investigation Division was prohibited by the explicit orders of the Minister of Interior, although it was allowed only in exceptional cases authorized by him/her, it still persisted in different forms and ways. Specific examples are: the person under investigation to stand motionless in a chair for hours; to be wearing thick clothes and standing close to a hot stove and then close to an open window; gentle nose and head tapping; tweaking a collar and lapels, etc. In the Stalin District [4] an investigator forced couple of people under investigation to squat and get up until they lose balance and

[4] City of Varna bears that name for the period 1949 – October 1956.

fall to the floor. In Vratsa and Sofia Districts people under investigation were forced to stay upright in their cells until they would collapse, until "realization" and when they would fall, the militiaman on duty would spray them with a pump filled with water. In Haskovo District the people under investigation were kept hungry until "realization"[5]. These shameful moments in the work of investigation in connection with the extortion of confessions by the accused too is characteristic of the early 50s of the twentieth century.

Since the second half of the 60s of the twentieth century in the documents of State Security appeared data on smuggling drugs. In 1968, Bulgaria joined the Single Convention on Narcotic Drugs, pursuant to which many countries in the world pursue trade and use of drugs. Smuggling took place through Bulgaria towards Western Europe, where there were channels for sourcing, transporting and disposing of these substances. Since the late 60s, an investigation of smugglers of hashish and opium had started, mainly against Western European citizens and citizens of some Arab countries ***(see Document № 85 of the DVD).***

Throughout the entire period under consideration, one of the most significant crimes investigated by the authorities was the preparation, attempt and escape across the border by Bulgarian citizens and not returning. Although qualified as crimes against the order, it appeared to be one of the most common forms of political crime with adverse effects and negative consequences for the security of the country. The biggest concerns of State Security was that many people who left the country had access to military or scientific and technical information, people who had served in the military, specialists in various branches of the industry and economy. A report related to escapes across the border for the period 1969-1971 specifies that there was an increase in that number. Since 1965 that number increased by almost three times and together with the non-returnees that accounted for over 75% of the detection and investigation of crimes by State Security. Escapes were carried out mainly by young people aged 18 to 26 years with severe adventurous and criminal tendencies (mainly as a result of the ideological effects of the enemy) and lower general and political culture. Escapes occurred mainly through the territory of Yugoslavia.

The fugitives benefit from the weak physical security of the Bulgarian-Yugoslav border, from the relatively free travel regimes during the border gatherings and the help of some Yugoslav citizens. Increased number of non-returnees seen as well. For four years their number have increased by nearly 50%. They were carried out mainly by specialists with higher and secondary education. The majority of non-returnees benefit from the free travel regime to socialist countries and usually, going through Yugoslavia, settled their departure to the West or went to Italy through the poorly guarded Yugoslav-Italian border ***(See Document № 39 of the documentary volume).***

The report on the activities of the investigative apparatus within the Ministry of Interior in 1984 specifies that in addition to quantitative changes in economic crime, new moments have also been observed. It was becoming more organized and of larger scale; average crime units have increased ***(see Document № 107 of the DVD).*** This line of crime had taken place throughout the 80s of the twentieth century and, not accidentally, a report on the activities of the investigative apparatus of the Ministry of Interior from 1987 specifies that some common adverse trends still existed in the crime against the economy: strengthening organized crime; increasing number of offences. There was a presence of direct attacks against valuable, precious and rare metals, expanding the "geography" of crime. The

[5] From the report "Activities of the State Security Investigation Authorities", 1951. АКРДОПБГДСРСБНА – М, f.6, op.1,a.e.1,l.12-47

participation of foreigners in major thefts, currency and speculative crimes, presence of "export channels" of criminal proceeds, etc. ***(See Document № 130 of the DVD).***

Another important aspect of the crimes investigated in the 80s of the twentieth century could be seen in the report on the state of the investigation activities during the establishment of the uniform investigation apparatus and some basic conclusions about the activities in 1988. It was reported the activity of investigating crime in the stage of reconstruction. The trends of its development were determined by the subversion of the manifestations of domestic and international terrorism, the problems in the revival process, the numerous cases of organized crime and economic crime ***(See Document № 45 of the documentary volumes).*** The Investigation Division faces terror after a number of terrorist acts in the country. In this situation, there were no accidental activities of the Main Investigation Directorate to the Ministry of Interior in investigating the terrorist-subversive acts, which were aimed at aligning the principles, approaches, scope and sequence of actions to be implemented by the investigating authorities in the investigation of terrorist acts ***(See Document № 50 of the documentary volumes).***

The third part is entitled Cooperation. It includes two thematic sections: the first one refers to the international experience exchange meetings, cooperation and signed normative acts; the second provides information about documents related to the cooperation with other Ministry of Interior units, departments, ministries and institutions of People's Republic of Bulgaria.

The section on international cooperation, besides the obligatory contacts with the fraternal investigative bodies[6], specifies the cooperation with related departments of the capitalist countries, as indicators for this are: Note about a meeting held with representatives of "Scotland Yard" in relation to English citizens carrying drugs, but arrested on the Bulgarian border. It discusses the question of the British experience in fighting drug trafficking. From the English side was expressed gratitude and desire for future cooperation in this area ***(See Document № 54 of the documentary volume).*** Another important document showing the fight against drug trafficking is a Note about working conference of Interpol in Vienna from July, 1975. The purpose of the conference was to discuss issues related to the common fight against trade in drugs especially in the countries of the Mediterranean ***(See Document № 57 of the documentary volume).*** In this regards, there was a meeting held with Dutch representatives of the police, who exchanged information on drug trafficking through Bulgaria to Western Europe and the Netherlands and identified measures to strengthen the cooperation in this area ***(See Document № 61 of the documentary volumes).*** There has also been a similar meeting with some Belgian police officers ***(see Document № 62 of the documentary volume)***, as well as representatives of the Central Federal Criminal Police Office of Germany again in connection with the investigation of drug trafficking ***(see Document № 66 of the documentary volumes).***

The cooperation was not only international, but within the Ministry of Interior and other ministries and departments in the country. Evidence of this are a number of documents such as the proposal to convene a joint meeting between the investigative departments of State Security and NM, Public Prosecutor's Office and the Court, which envisions a meeting with the chairmen of the district courts, prosecutors and heads of investigation departments of

---

[6] For more information, please see the documentary volumes and extended electronic versions thereto from the series „From the Archives of State Security" of the CDDAABCSSISBNA: KGB and State Security - Links and Dependencies; State Security and the STASI; State Security and the Intelligence Services of the Former Eastern Bloc Countries (1944-1989)

State Security and NM on the state of work, clarification of weaknesses and making recommendations ***(see Document № 67 of the documentary volumes).*** A report on the interaction between agents and operational and investigative bodies in the Ministry of Interior district directorates from 1986 specifies that among the positive aspects there were a number of gaps and recurrent weaknesses; conclusions were made and actions to improve coordination were identified ***(See Document № 71 of the documentary volume).***

* * *

This documentary volume, as well as the extended electronic version contains documents that have been published in other documentary volumes from the series "From the Archives of State Security." The decision to repeat their publications is determined by their particular importance to see the overall picture of the subject.

The documents used in this documentary volume are from the official archives of the Ministry of Interior (АКРДОПБГДСРСБНА – М) and from the archives of the National Investigation Service (АКРДОПБГДСРСБНА – Л). Documents from the archives of the Ministry of Interior are from Fund 1 – Secretariat, Fund 6 - Investigation Department to the Ministry of Interior, Fund 66 – protocols and decisions of Politburo concerning the activities of the Ministry of Interior. Documents from NIS also come from official archives and the so-called nomenclature cases. For the archives of Fund 6, which is one of the main sources of information, we can say that as a result of improper storage and organization of work with documentary materials, many of the documents are not in a good condition, while others are missing, especially those until 1956.[7]

The number of documents in this documentary volume is 71, while their number in the extended electronic version (DVD) is 186, as the selection is made out of over 250 archival units.

The list of documents follows their original titles. There is a short annotation and description of data to each title. In cases where there is no date on the document, the dating put in square brackets is consistent with neighboring documents or other sources relating to the relevant historic event.

In compliance with the Law on Access and Disclosure of Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the SS and IS of the BNA, the information in the documents related to third parties is deleted.

The reference part of this documentary volume includes: List of most commonly used abbreviations and List of the archival funds used.

CDDAABCSSISBNA

[7] АКРДОПБГДСРСБНА – Историческа справка на ф. 6 – следствие

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

I. Основни документи, регламентиращи дейността на Следствието

1. Заповеди, инструкции, решения, разпореждания

1. **[Писмо] № 97-С, София, 14 февруари 1949 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 820, л. 5-6
   В точка 4 се съобщава за това, че отделение „Следствено“ се развива в самостоятелен отдел VII.
2. **Постановление на Политбюро на Централния комитет на Българската комунистическа партия, София, 1 август 1950 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 19, л. 1-9
   Утвърждава разработената структура и щат на следствения отдел при Дирекция „Държавна сигурност“. Задължава министъра на вътрешните работи да попълни утвърдения щат на отдела и да упражнява постоянен контрол по спазване на законите. Приложени са щатни таблици. Документът е публикуван в: Държавна сигурност – структура и основни документи – разширен вариант.
3. **Заповед № С-312 на министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 17 декември 1953 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 16, л. 192-195
   В заповедта се набелязват мерки с цел подобряване на следствената работа, визирайки ликвидирането на всички нарушения на законността и извращенията. Поддържане на постоянен контакт с органите на прокуратурата. Ликвидират се следствените отделения при оперативните управления и отдели в центъра и се обединяват в Следствен отдел.
4. **Заповед № И-9 на министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 4 януари 1955 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 22, л. 22-24
   За утвърждаване на инструкцията за „Охраната, режима и изолацията на арестуваните и задържани лица, намиращи се на разследване в поделенията на МВР” и практически мероприятия за нейното провеждане.
5. **Инструкция за охраната, режима и изолацията на арестуваните и задържани лица, намиращи се на разследване в поделенията на МВР, София, 4 януари 1955 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 22, л. 25-46
   Третира основните въпроси от практическата дейност на служителите по охраната, режима и изолацията в арестните помещения и арестите; начина за приемане и освобождаване на арестантите; вътрешния ред.
6. **Временно положение за работата на следователите при окръжните управления на КДС, София, 1 септември 1966 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 152, л. 124-127
   Регламентира статута и организацията на работа на следователите при окръжните управления.
7. **Заповед на председателя на КДС за подобрения в работата на следствените органи на КДС по разследването на прибежчици от Турция и Гърция, София, 20 септември 1966 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 7, л. 145-149
   Заповядва се в бъдеще разследването на задържаните на границата прибежчици да се извършва в окръжните управления на КДС.

8. **Заповед № I-4074 на председателя на КДС, София, 4 октомври 1966 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 152, л. 122-123
   Обявява утвърждаването на „Временно положение за работата на следователите при окръжните управления на КДС" и изменение и допълнение на параграфи от инструкцията за следствената работа.
9. **Инструкция за профилактичната дейност на органите на ДС, София, 12 май 1969 г.**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 189, л. 122-135
   Регламентира същността, задачите и основните изисквания при провеждане на профилактична дейност; формите, начините и средствата за провеждане на профилактиката; организацията и оформянето на документите.
10. **Докладна записка от началник отдел „Следствен – ДС" до министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 15 август 1970 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 29, л. 133-139
    Отнася се за проектоправилник за задачите и устройството на отдел „Следствен – ДС".
11. **Правилник за задачите и устройството на Следствения отдел на ДС, София, 23 октомври 1970 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 219, л. 139-147
    Определя основните задачи за разследване на престъпленията, оперативната работа и профилактичната дейност; правата и задълженията на ръководния състав и следователите в отдела; взаимоотношенията с поделенията на МВР и с други ведомства и институти в страната и чужбина.
12. **Проект на заповед на министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 13 април 1971 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 37, л. 37-43
    Отнася се за подобряване работата на Държавна сигурност по разследването на граждани на капиталистическите страни, чужденци, потърсили убежище в НРБ, завърнали се бегълци и невъзвращенци. Предвижда се създаването на отделение за разследване на чужденци, което да се попълни със следователи, владеещи чужди езици.
13. **Докладна записка от началника на отдел „Следствен" до министъра на вътрешните работи за използването на камерна агентура, София, 21 юни 1976 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 86, л. 155-157
    Предлага се утвърждаване на инструкция, която да регламентира използването на камерни агенти в следствената работа.
14. **Инструкция за камерната разработка и използването на камерни агенти в следствените органи на МВР, София, 21 юни 1976 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 86, л. 158-171
    Регламентира същността, задачите и организацията на работа по камерната разработка; подбора, вербовката, ръководство и отчетността на камерните агенти. Урежда въпроса за материалното подпомагане на камерните агенти. Пълният текст на документа е публикуван в: Държавна сигурност – структура и основни документи – разширен вариант.
15. **Инструкция № I-160 на Министерството на вътрешните работи, София, 4 август 1977 г.**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, СДОТО, а. е. 92, л. 2-9
    Отнася се за организацията на работа и взаимодействието между следствените и другите органи на МВР при разследване на произшествия.

16. Правилник за следствения апарат, [София, 13 януари 1984 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 3/1984 г., т. 2, л. 115-147
С документа се регламентират структурата, организацията и дейността на следствения апарат. Определят се правомощията на ръководните длъжностни лица, взаимодействието между следствените и другите органи на МВР; кадровата политика; научното, техническото и финансовото осигуряване; планирането и контрола на дейността.

2. Структурни документи и кадрова политика

17. Доклад от министъра на вътрешните работи до Председателя на Министерски съвет на НРБ, София, 29 декември 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1744, л. 3-9
Предлагат се изменения в съществуващата структура на следствения отдел с цел подобряване на следствената работа.

18. Докладна записка от началник отдел „Следствен – ДС“ до министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 30 октомври 1969 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 63, л. 7-13
Свързана е с изменение на организационната структура на отдел Следствен.

19. Обяснителна записка от началник отдел „Следствен – ДС“ до министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 4 ноември 1969 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 63, л. 14-18
Отнася се за проекта, който предвижда изменения в съществуващия щат на отдела.

20. Справка за резултати от анкета, София, 28 май 1970 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 30, л. 75-81
Информира за идейно-политическата и културната подготовка на следователите в отдела.

21. Предложение от началник отдел „Следствен – ДС“ до министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 2 септември 1970 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 64, л. 22-26
Предлагат се промени в щата и организацията на отдел 1-ви ДС чрез създаването на ново „Специално отделение”, занимаващо се с разследване на граждани от капиталистическите страни.

22. Заповед № I-5446 на министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 23 септември 1970 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 218, л. 67-68
Осъществяват се промени в щата на отдел 1-ви ДС със създаването на ново „Специално отделение”.

23. Заповед № I-5698 на министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 8 ноември 1971 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 236, л. 32
Отпускат се нови щатни бройки за следователи на отдел 1-ви ДС, които да се зачислят към „Специалното отделение”.

24. Задачи и устройство на Следствения отдел на ДС, София, [18 март 1972 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 12, л. 92-103
Информира за основните задачи и структура, за взаимоотношенията на следствения отдел на ДС с поделенията на МВР и с други институции и ведомства.

25. Препис от Решение № 1 на ПБ на ЦК на БКП от 3 януари 1979 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 325, л. 139-145

С оглед на подобряване организацията и структурата на следствения апарат да се изгради единен орган за предварително следствие – Главно следствено управление при Министерството на вътрешните работи. Документът е публикуван в: Държавна сигурност – структура и основни документи – разширен вариант.

26. Заповед № I-10 на министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 19 януари 1979 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 325, л. 137-138
За обявяване на решение на ПБ на ЦК на БКП за усъвършенстване на следствената работа.

27. Докладна записка от началник отдел „Следствен – ДС“ до министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 23 март 1979 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 70, л. 3-8
Свързана е с утвърждаване структурата на Главно следствено управление при МВР и службите по места. Документът е публикуван в: Държавна сигурност – структура и основни документи – разширен вариант.

28. Докладна записка от началник отдел „Следствен – ДС“ до министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 26 март 1979 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 70, л. 11-13
Отнася се за изменения в длъжностните наименования на следствените служби.

29. Протокол от заседанието на Колегиума на МВР, София, 5 май 1979 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 70, л. 60-62
В дневния ред е разгледан въпросът за структурата на ГСУ и териториалните му поделения, както и за изменение на длъжностните наименования и щат, които са приети.

30. Докладна записка за необходимостта от допълнителни мерки за усъвършенстване на следствената дейност, София, 24 юни 1985 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 6а/1985 г., л. 72-76
Във връзка с терористичните актове в страната и необходимостта от предприемане на допълнителни организационни и кадрови промени се прави предложение за създаване на специализирано звено за разследване на терористично-диверсионни актове, тежки престъпления и катастрофи. Освен това е нужно и подобряване на охраната и пропускателния режим на сградите на ГСУ – МВР.

31. Докладна записка до Колегиума на МВР, София, 28 юни 1988 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 2/1989 г., т. 1, л. 219-220
Свързана е с привеждане на териториалната организация на следствения апарат в съответствие с административно-териториалното деление на страната.

II. Документи, отчитащи дейността на Следствието

1. Доклади за следствената работа

32. Доклад за състоянието на следствената работа в VII отдел и следствените отделения по окръзи, [София], 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 1, л. 1-11
Отчита, че дейността на отдела и следствените отделения в окръзите е крайно незадоволителна, работи се с неправилни методи и се допускат извращения в следствието. Споменава се, че продължителността на водене на следствие по някои дела е 2-3 години, за което са дадени примери.

33. Справка по извършената профилактична дейност от органите на ДС от 1956 г. до 1 юни 1959 г., София, 3 юли 1959 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 10, л. 213-219
Обобщава броя на разследваните и предупредените лица за вражеска дейност, техните социален произход и възраст. Споменава се за разкритите нелегални организации и проведената профилактична дейност.

34. Информация за съвещателния орган на ДС за арестуваните и разследвани лица по линия на ДС за 1959 г., София, 30 януари 1960 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 11, л. 196-206
Дава сведение за арестуваните и предадените на съд през годината; направен е разчет на различните видове престъпления; споменати са по-интересните случаи. Отчита се, че през годината ДС е извършила по-голяма профилактична и предупредителна дейност.

35. Справка за разследваните лица за подготовка и опит за измяна на Родината за времето 1955-1961 г., София, 15 май 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 12, л. 1-11
Отчита се, че подготовката и опитът за измяна на Родината са между най-масовите провеждани вражески дейности в страната. Споменати са характерните особености и причините за този вид престъпление.

36. Бележки по развоя и състоянието на контрареволюционната дейност в страната, София, 27 септември 1962 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 13, л. 252-257
Данни за разследваните лица и характера на извършваните от тях престъпления за последните десет години.

37. Доклад за политическата престъпност в страната за периода от 1952 г. до 1965 г., [София, началото на 1966 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 6, л. 152-157
Прави се характеристика на политическите престъпления, посочват се причините и факторите, оказващи влияние върху извършителите.

38. Някои изводи за дела за противодържавна агитация и пропаганда, София, 3 юли 1968 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 19, л. 74-80
Отнасят се за делата, водени за прокитайска и проалбанска дейност.

39. Справка за бягствата през граница 1969-1971 г., 11 януари 1972 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 37, л. 120-122 и следващия лист
Отчита тенденцията към увеличаване на бягствата от страната, описва начина, по който това се осъществява.

40. Доклад относно състоянието и резултатите от следствената работа на ДС, София, 16 март 1973 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 66, л. 46-61
Информира за динамиката и структурата на престъпленията, за дейността на отдела през 1972 г. и спазването на законността в предварителното следствие.

41. Справка за разследвани младежи до 28-годишна възраст от отдел Следствен – ДС през 1974 г., София, 23 януари 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 79, л. 29-32
Отчита се устойчивост на разследваните младежи; споменава се за причините за извършване на престъпления и се набелязват мерки за бъдещето.

42. Справка за разследвани лица български граждани за приготовление, опит, незаконно преминаване на границата и помагачество, София, 26 февруари 1975 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 79, л. 66-69
Анализират се данни за периода 1970-1974 г., от които се стига до извода, че е налице относителна устойчивост на тази престъпна дейност.

43. Справка за някои констатации на следствието по оперативните разработки, София, 6 март 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 86, л. 75-81
Отчитат се слабостите при подбора, възпитанието и ръководството на агентурата; по оформянето на документите и събирането на данни от легални източници; по делата срещу анонимни автори и несъгласуваност между оперативните поделения.

44. Доклад за състоянието на профилактичната дейност на органите на ДС в периода 1 януари 1980 – 30 юни 1984 г., София, 24 октомври 1984 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 9/1984 г., л. 81-90
Направените изводи показват, че органите на ДС са провели голяма по обем профилактична дейност, но въпреки това контролът от страна на ръководствата на централните и окръжни управления не е на необходимата висота. За подобряване на работата в това направление се набелязват конкретни мерки.

45. Доклад за състоянието на следствената работа през 10-годишния период от създаването на единния следствен апарат и някои основни изводи за работата през 1988 г., София, 24 март 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 8/1989 г., л. 7-14
Отчетена е дейността за разследване на престъпления; взаимодействието с прокуратурата; правят се препоръки за подобряване на работата в бъдеще.

2. Планове, проблеми и предложения за подобряване на работата

46. Протокол № 4 за предложенията на съвещателния орган на ДС, приети на заседанието му на 26 април 1958 г., София, 8 май 1958 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 7, л. 161-163
Свързан е с докладна записка за провеждане на мероприятия за париране на вражеската дейност сред турското население. Предлага се репресирането да се извършва не кампанийно, а последователно на групи и поединично, за което са набелязани мероприятия.

47. Докладна записка за някои подобрения в работата по разследване на прибежчици, София, 29 август 1966 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 7, л. 131-137
В документа са набелязани серия от мероприятия за подобряване на работата по разследването на прибежчищите от Турция и Гърция, засягащи взаимодействието на отдела с окръжните управления на МВР и други служби и ведомства.

48. Докладна записка за подобряване работата на отдел „Следствен ДС“, София, 3 април 1971 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 37, л. 31-36
Свързана е с подобряване на работата на отдела по разследването на чужденци, прибежчици, бегълци и невъзвращенци, като за това се иска отпускането на нови щатни бройки.

49. Оценка за състоянието на следствената работа на ДС и насоки за нейното усъвършенстване, София, 29 април 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 93, л. 130-139
Направен е анализ на дейността, извършена от следствието през последните пет години, в който са отчетени положителните и отрицателните аспекти, като на базата на него се набелязват мероприятия за подобряване на следствената работа.

50. Мероприятия на Главно следствено управление – МВР при разследване на терористично-диверсионни актове, София, 24 юни 1985 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 6а/1985 г., л. 80-88
Имат за цел да синхронизират принципите, подходите, обхвата и последователността на действията, които следва да се изпълняват от следствените органи при разследване на терористични актове.

III. Сътрудничество

1. Международни срещи за обмяна на опит, сътрудничество и подписани нормативни актове

51. Писмо до вътрешния министър на НРБ от председателя на КГБ, Б.м., 12 август 1963 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 53, л. 7
Свързано е с проекта на инструкция за следствената работа на ДС, по която съветските другари нямат забележки.

52. Докладна записка за разменени мнения по следствената работа с ръководни работници на следствения отдел на Унгарската народна република, София, октомври 1968 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 19, л. 47-56
Разменени са мнения по следните теми: структура и организация на следствената работа, използването на оперативна техника и общи въпроси. Изразена е взаимна готовност за укрепване на сътрудничеството по линия на следствието и за обмен на положителен опит.

53. Докладна записка за разменени мнения по следствената работа с Полската народна република, София, 29 август 1970 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 36, л. 1-8
Засегнати са теми по структурата и организацията на следствената работа, профилактичната дейност и други въпроси. Документът е публикуван в: Държавна сигурност и разузнавателните служби на страните от Източния блок (1944-1989) – разширен вариант.

54. Докладна записка за проведена среща с представители на „Скотланд ярд", София, [след 2 април 1971 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 37, л. 61-69
Преведена е във връзка с арестувани на българската граница английски граждани, пренасящи упойващи вещества. Разискван е въпросът за английския опит в борбата с трафика на наркотици. От английска страна са изказани благодарност и желание за бъдещо сътрудничество в тази насока.

55. Справка за посещението на делегация на отдел „Следствен" в Москва – СССР, София, [август 1971 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 23, л. 63-68
Споделеният опит е по следните въпроси: нови форми, методи и средства на подривна дейност на чуждите разузнавания срещу съветската държава; тактика при разследване на контрабандни и валутни дела; приложение на оперативната техника в следствието – камерна разработка; организация на работата и начин на разследване на граждани от капиталистическите страни.

56. Писмо до отдел „Международни връзки" – МВР, София, 2 октомври 1971 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 7, л. 24
Свързано е с установяване на контакт със следствени работници от ЧССР по въпроси, отнасящи се до взаимодействието между следствените органи, както и до обмяната на опит по методиката и тактиката на разследване на дела.

57. Докладна записка за работна конференция на Интерпол във Виена, София, 7 юли 1975 г

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 23, л. 22-31

Целта на конференцията е да се обсъдят въпроси, свързани с общата борба срещу търговията с опиати най-вече в страните от района на Средиземно море.

58. Препис-извлечение от Споразумение за сътрудничество между МВР на НРБ и МВР на УНР, [София], 31 октомври 1975 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 23, л. 75-78

Отнася се за следствената работа и взаимодействието между двете ведомства. Пълният текст на документа е публикуван в: Държавна сигурност и разузнавателните служби на страните от Източния блок (1944-1989) – разширен вариант.

59. Докладна записка до министъра на вътрешните работи на НРБ, София, 15 февруари 1976 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 86, л. 42-46

Свързана е с посещение в Берлин, чиято основна цел е обсъждане и съгласуване на споразумение между двете вътрешни министерства, което да регулира някои моменти от дейността на следствените органи.

60. Справка за резултатите от сътрудничеството с братските органи през 1977 г., София, 4 ноември 1977 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 39, л. 1-2

Сведение за контактите със следствените служби по линия на ДС през годината и за набелязани нови за следващата.

61. Докладна записка за проведена среща с холандски представители на полицията, София, 10 ноември 1984 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1984 г., л. 48-53

Обменена е информация за трафика на наркотици през България за Западна Европа и Холандия и са набелязани мерки за засилване на сътрудничеството в тази област.

62. Докладна записка за проведена среща с белгийски служители на полицията, София, [след 19 март 1985 г.]

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1985 г., л. 47-52

Обменена е информация по трафика на наркотици през България за Западна Европа, набелязани са мерки за засилване на сътрудничеството в тази област.

63. Информация за резултатите от сътрудничеството и взаимодействието на ГСУ – МВР през 1985 г., София, 6 януари 1986 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1986 г., л. 1-4

Отнася се за взаимодействието с братските органи на социалистическите страни и осъществяването на контакт с полицейските и следствените органи на капиталистическите и развиващите се държави.

64. Информация за посещение на кубинска делегация, София, 16 юни 1986 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1986 г., л. 77-84

Обменена е информация от организационен, процесуален и тактически характер; по организацията и провеждането на следствени действия; взаимодействието и сътрудничеството с оперативните поделения.

65. Предложение за установяване на контакт със службите за сигурност на СФРЮ, София, 22 юли 1988 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1988 г., л. 32-35

За обмяна на информация за трафик на наркотици от Турция през НРБ и СФРЮ за Западна Европа.

66. Докладна записка за проведена среща с централната федерална криминална служба на ФРГ, София, 26 юни 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1989 г., л. 24-26
Срещата е във връзка с разследване на трафик на наркотици.

2. С други поделения и отдели на МВР, министерства и ведомства в НРБ

67. Предложение за свикване на съвместно заседание между следствените отдели на ДС и НМ, Прокуратурата и съда, София, 7 януари 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 42, л. 3-6
Предвижда се провеждане на съвещание с председателите на окръжните съдилища, прокурори и началници на следствените отделения на ДС и НМ за състоянието на работата, допуснатите слабости, както и отправяне на препоръки.

68. Констатация от проведено съвместно междуведомствено заседание за състоянието на работата, София, 6 февруари 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 42, л. 34-37
Отчетено е подобряване на работата, връзките и сътрудничеството. Споменава се за съществени пропуски, като са набелязани мерки за отстраняването им.

69. Предложение за провеждане мероприятия за изпълнение препоръките дадени от Президиума на Народното събрание, София, 30 септември 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 41, л. 16-18
Предвижда се провеждане на междуведомствени съвещания с участието на прокуратурата, съда и следствените работници от ДС и НМ по окръзи.

70. Докладна записка за изказване на прокурор от Софийска градска прокуратура, София, 23 ноември 1970 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 29, л. 124-125
Свързана е с работата по следствено дело, като съмненията на прокурора са, че делата на държавна сигурност са подправяни.

71. Справка за взаимодействието между агентурно-оперативните и следствени органи в окръжните управления на МВР, София, 14 май 1986 г.
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 9/1986 г., л. 10-15
Наред с положителните страни във взаимодействието, са изброени и редица пропуски и повтарящи се слабости; направени са изводи и са набелязани действия за подобряване на координацията.

LIST OF THE DOCUMENTS WITH ANNOTATION

I. Basic documents regulating the activities of the Investigation Division

1. Orders, instructions, decisions, ordinances

1. **[Letter] № 97-C, Sofia, 14 February 1949**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 820, л. 5-6
   Item 4 specifies that Investigation Sector transforms into a separate Department VII.
2. **Decree of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, Sofia, 1 August 1950**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 19, л. 1-9
   *Approves the developed structure and staff of the Investigation Department within State Security Directorate. Obliges the Minister of Interior to complete the approved staff of the department and to exercise constant control over compliance. Staff tables are attached. The document is published in: State Security - Structure and Basic Documents - extended version***.**
3. **Order № С-312 of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 17 December 1953**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 16, л. 192-195
   Measures are identified in order to improve the investigative activities, referring to the liquidation of any violations of law and perversion. Maintaining constant contact with the prosecuting authorities. Investigation units within the operational departments and divisions in the center were closed and united into Investigation Department.
4. **Order № I-9 of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 4 January 1955**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 22, л. 22-24
   To approve an instruction on the „Guard, regime and isolation of arrested people and detainees under investigation by different divisions of the Ministry of Interior" and practical measures for its implementation.
5. **Instruction on the guard, regime and isolation of arrested people and detainees under investigation by different divisions of the Ministry of Interior, Sofia, 4 January 1955**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 22, л. 25-46
   Treats the underlying issues of practical activities of the guard staff, regime and isolation in the detention premises and arrests; the procedure for accepting and releasing detainees; internal order.
6. **Provisional situation for the work of investigators in the district directorates of State Security Committee, Sofia, 1 September 1966**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 152, л. 124-127
   Regulates the status and organization of work of investigators in the district directorates.
7. **Order of the Chairman of the State Security Committee for improvement in the work of the State Security Committee authorities in investigating defectors from Turkey and Greece, Sofia, 20 September 1966**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 7, л. 145-149

It is ordered to carry out investigations of detained defectors in the district directorates of the State Security Committee.

8. **Order № I-4074 of the Chairman of the State Security Committee, Sofia, 4 October 1966**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 152, л. 122-123
   Announces the establishment of a „Temporary position for the work of investigators in the district directorates of the State Security Committee" and amending and supplementing paragraphs of the investigative work instruction.
9. **Instructions on the preventive activity of the State Security authorities, Sofia, 12 May 1969**
   АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 189, л. 122-135
   Regulates the nature, tasks and basic requirements for carrying out preventive activities; forms, ways and means of carrying out prevention; organization and preparation of documents.
10. **Note from the Head of Investigation Department within State Security to the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 15 August 1970**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 29, л. 133-139
    It refers to the draft rules for the tasks and structure of Investigation Department within State Security.
11. **Rules for the tasks and structure of the Investigation Department within State Security, Sofia 23 October 1970**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 219, л. 139-147
    Determines the main tasks in relation to investigating crimes, the operational work and preventive activities; rights and duties of the managerial staff and investigators in the department; the relations with the divisions of the Ministry of Interior and other departments and institutes in the country and abroad.
12. **Draft order of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 13 April 1971**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 37, л. 37-43
    Refers to improving the work of state of State Security in investigating citizens of capitalist countries, refugees in People's Republic of Bulgaria, returning fugitives and non-returnees. The establishment of a department to investigate foreigners is foreseen. English speaking investigators to be employed in the department.
13. **Note from the Head of the Investigation Department to the Minister of Interior on the use of agents, Sofia, 21 June 1976**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 86, л. 155-157
    Proposes to approve an instruction to regulate the use of agents in investigative activities.
14. **Instruction for development and use of agents in the investigative bodies of the Ministry of Interior, Sofia, 21 June 1976**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 86, л. 158-171
    Regulates the nature, tasks and organization of the work of the development; selection, recruitment, management and accountability of the agents. Addresses the issue of the agents' financial support. The full text of the document is published in: State Security - Structure and Basic Documents - extended version.
15. **Instruction № I-160 to the Ministry of Interior, Sofia, 4 August 1977**
    АКРДОПБГДСРСБНА – М, СДОТО, а. е. 92, л. 2-9
    It refers to the organization of work and cooperation between investigative and other bodies of the Ministry of Interior in the investigation of incidents.

16. Rules of the investigative apparatus [Sofia, 13 January 1984]
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 3/1984 г., т. 2, л. 115-147
This document regulates the structure, organization and operation of the investigative apparatus. Specifies the powers of the officials, the cooperation between investigative and other bodies of the Ministry of Interior; staffing policy; scientific, technical and financial support; planning and control activities.

2. Structured documents and staffing policy

17. Report of the Minister of Interior to the Chairman of the Council of Ministers of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 29 December 1951
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1744, л. 3-9
It proposes changes in the existing structure of the Investigation Department in order to improve the investigative work.

18. Note from the Head of Investigation Department within State Security to the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 30 October 1969
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 63, л. 7-13
It is related to the modification of the organizational structure of the Investigation Department.

19. Explanatory note from the Head of Investigation Department within State Security to the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 4 November 1969
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 63, л. 14-18
It refers to the project for changing the existing number of staff members.

20. Information in relation to some poll results, Sofia, 28 May 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 30, л. 75-81
It provides information about the ideological, political and cultural training of investigators in the department.

21. Proposal of the Head of Investigation Department within State Security to the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 2 September 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 64, л. 22-26
It proposes changes in the staff and organization of Department I within State Security by establishing a new "Specialized Unit" to deal with the investigation of citizens of capitalist countries.

22. Order № I-5446 of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 23 September 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 218, л. 67-68
Some change in the number of staff members were performed in Department I within State Security with the establishment of a new "Specialized Unit".

23. Order № I-5698 of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 8 November 1971
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 236, л. 32
New staff positions were allowed for investigators of Department I within State Security to be assigned to the "Specialized Unit".

24. Tasks and structure of the Investigation Department of State Security, Sofia [18 March 1972]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 12, л. 92-103
It provides information about the main tasks and structure; the relations of the Investigation Department of State Security with the divisions of the Ministry of Interior and other institutions and departments.

25. A copy of Decision № 1 of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party of 3 January 1979
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 325, л. 139-145
In order to improve the organization and structure of the investigative apparatus, it is foreseen to establish a uniform body of preliminary investigation - Main Investigation Directorate within the Ministry of Interior. The document is published in: State Security - Structure and Basic Documents - extended version.

26. Order № I-10 of the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 19 January 1979
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 325, л. 137-138
It refers to announcing the decision of the Politburo of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party to improve the investigative work.

27. Note from the Head of the Investigation Department of State Security to the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 23 March 1979
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 70, л. 3-8
It is related to approving the structure of the Main Investigation Directorate of the Ministry of Interior and the services distributed by locations. The document is published in: State Security - Structure and Basic Documents - extended version.

28. Note from the Head of the Investigation Department of State Security to the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 26 March 1979
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 70, л. 11-13
It refers to the changes in the official names of investigative services.

29. Minutes of the meeting of the Collegium of the Ministry of Interior, Sofia, 5 May 1979
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 70, л. 60-62
The agenda deals with the issue of the structure of Main Investigation Directorate and its territorial divisions as well as modification of already adopted job titles and staff.

30. Note about the need of additional measures to improve investigative activities, Sofia, 24 June 1985
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 6а/1985 г., л. 72-76
In connection with the terrorist acts carried out in the country and the necessity of making additional organizational and staff changes, a proposal for establishing a specialized unit to investigate the terrorist-subversive acts, violent crimes and accident was made. It was also necessary to improve the security and access regime to the buildings of Main Investigation Directorate in the Ministry of Interior.

31. Note to the Collegium of the Ministry of Interior, Sofia, 28 June 1988
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 2/ 1989 г., т. 1, л. 219-220
It refers to carrying out the territorial organization of the investigative apparatus in accordance with the administrative-territorial division of the country.

II. Documents reporting the activities of the Investigation Division

1. Reports for the investigative activities

32. Report on the state of investigation work in Department VII and investigation units by districts, [Sofia], 1950
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 1, л. 1-11
It considers that the activities of the department and the investigation units in the districts was extremely unsatisfactory, incorrect methods were applied and some perversions during the investigation took place It also specifies that the duration of some investigations was 2-3 years.

33. Information on preventive activities carried out by the authorities of State Security for the period 1956 - 1 June 1959, Sofia, 3 July 1959
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 10, л. 213-219
Summarizes the number of persons investigated and those warned about their enemy activity, their social origin and age. It also mentions the detection of some illegal organizations and conducted preventive activities.

34. Information about the advisory body of State Security in relation to arrested people and those under investigation under State Security for 1959, Sofia, 30 January 1960
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 11, л. 196-206
It gives information about the arrested people and those brought to justice during the relevant year; an estimate of the different types of crimes was made; the more interesting cases are mentioned. It reports that State Security has carried out more preventive and warning activities.

35. Information about persons under investigation for preparation and attempt of treason against the Motherland for the period 1955 - 1961, Sofia, 15 May 1962
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 12, л. 1-11
It specifies that the preparation and attempt of treason against the Motherland is among the most popular hostile activities carried out in the country. Characteristics and causes of this type of crime are also mentioned.

36. Notes on the state and evolution of the counterrevolutionary activity in the country, Sofia, 27 September 1962
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 13, л. 252-257
Information about persons under investigation and the nature of their crimes for the past ten years.

37. [Report on the political crimes in the period 1952 - 1965, Sofia, early 1966]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 6, л. 152-157
It contains characteristics of the political crimes, specifies the reasons and factors affecting the perpetrators.

38. Some conclusions for cases of anti-state agitation and propaganda, Sofia, 3 July 1968
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 19, л. 74-80
It refers to cases for pro-Chinese and pro-Albanian activity.

39. Information about the escapes across the border for the period 1969 - 1971, 11 January 1972
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 37, л. 120-122 и следващия лист
It reports the trend towards an increase in escapes from the country and describes how those escapes were carried out.

40. Report on the state and results of the investigation work of State Security, Sofia, 16 March 1973
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 66, л. 46-61
It provides information about the dynamics and structure of the criminal offenses; the activities of the department in 1972 and compliance with the law during the preliminary investigation.

41. Information about young people (up to 28) being investigated by the Investigation Department of State Security in 1974, Sofia, 23 January 1975
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 79, л. 29-32
It reports resistance of the young people being investigated; it mentions the reasons for committing crimes and identifies future measures.

42. Information about individuals under investigation (Bulgarian citizens) for preparation, attempt, illegal border crossing and abetting, Sofia, 26 February 1975.
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 79, л. 66-69
It analyzes data for the period 1970-1974, of which could be concluded that there is a relative stability of this criminal activity.

43. Information about some findings of the Investigation Division on the operational developments, Sofia, 6 March 1976
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 86, л. 75-81
It reports the weaknesses in selection, education and the management of the agents; in preparing the documents and collecting information from legal sources; in the cases against anonymous authors and inconsistency between operational divisions.

44. Report on the state of preventive activity of State Security bodies for the period 1 January 1980 -30 June 1984, Sofia, 24 October 1984
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 9/1984 г., л. 81-90
The conclusions made show that State Security conducted a large volume of preventive activities, however, the control of the leadership of the central and regional divisions was not at the required level. In this regards, specific measures were identified to improve the work.

45. Report on the state of investigation work for the 10-year period since the establishment of the uniform investigation apparatus and some basic conclusions about the activities in 1988, Sofia, 24 March 1989
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 8/ 1989 г., л. 7-14
It provides information about crimes investigation; interaction with the Public Prosecutor's Office; recommendations for improving the future work are made.

2. Plans, problems and proposals for improving the activities

46. Protocol №4 for the proposals of the State Security Advisory Body adopted during its meeting on 26 April 1958, Sofia, 8 May 1958
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 7, л. 161-163
It refers to a note for carrying out activities for countering enemy activity among the Turkish population. It proposes for the repression to be carried out not as a campaign, but consistently, in groups and individually, identifying the relative measures.

47. Note on some improvements in investigating defectors, Sofia, 29 August 1966
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 7, л. 131-137
The document outlines a series of measures to improve the investigative work in relation to defectors from Turkey and Greece concerning the cooperation between the department and the district directorates of the Ministry of Interior and other departments and agencies.

48. Note on improving the work of the Investigation Department within State Security, Sofia, 3 April 1971
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 37, л. 31-36
It is related to improving the performance of the department in investigating foreigners, defectors, fugitives and non-returnees, as this is required the allocation of new staff positions.

49. Assessment of the state of the investigation work of State Security and guidelines for its improvement, Sofia, 29 April 1978
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 93, л. 130-139
An analysis of the activities, carried out by the investigators over the past five years, reflecting the positive and negative aspects, on the basis of which measures for improvement of investigative work are identified.

50. Activities of the Main Investigation Directorate - Ministry of Interior in the investigation of terrorist-subversive acts, Sofia, 24 June 1985
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 6а/1985 г., л. 80-88
Aimed at synchronizing the principles, approaches, scope and sequence of actions to be implemented by the investigating authorities in the investigation of terrorist acts.

Part III – Cooperation

1. International experience exchange meetings, cooperation and signed normative acts

51. Letter to the Minister of Inteior of the People's Republic of Bulgaria from the Chairman of KGB, B. m., 12 August 1963
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 53, л. 7
It is related to the draft instruction on investigative work of State Security, as the Soviet comrades have no remarks.

52. Note about exchanged views on the investigation work with senior officials of the Investigation Department of the Hungarian People's Republic, Sofia, October 1968
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 19, л. 47-56
View on the following topics have been exchanged: structure and organization of investigative work; the use of operating equipment and general issues. A mutual willingness to strengthen the cooperation with regards to investigations was expressed, as well as exchange of good practice.

53. Note about exchanged views on the investigative work of the Polish People's Republic, Sofia, 29 August 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 36, л. 1-8
It specifies topics such as structure and organization of investigative work, preventive action and other issues. The document is published in: State Security and Intelligence Services of the Former Eastern Bloc Countries (1944-1989) - extended version.

54. Note about a meeting held with representatives of Scotland Yard, Sofia [after 2 April 1971]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 37, л. 61-69
It is translated in connection with the arrest of English citizen crossing the Bulgarian border and carrying drugs. The British experience in fighting drug trafficking is discussed. From the English side was expressed gratitude and desire for future cooperation in this area.

55. Information about the visit of a delegation from the Investigation Department to Moscow - USSR, Sofia [August 1971]
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 23, л. 63-68
Experience was shared in relation to the following issues: new forms, methods and means of subversion of foreign intelligence against the Soviet state; tactics in investigating smuggling and foreign affairs; application of operational equipment in the investigation - developments. Work organization and method of investigating citizens of capitalist countries.

56. Letter to the International Relations Department of the Ministry of Interior, Sofia, 2 October 1971
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 7, л. 24
It is related to establishing contacts with investigative workers from the Czechoslovak Socialist Republic on issues concerning the interaction between investigating authorities and the exchange experience on methodology and tactics of investigation.

57. Note about a working conference of Interpol in Vienna, Sofia, 7 July 1975
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 23, л. 22-31
The aim of the conference was to discuss issues related to the common fight against trade in drugs, especially in countries of the Mediterranean region.

58. Excerpt from the Agreement for cooperation between the Ministry of Interior of the People's Republic of Bulgaria and the Ministry of Interior of the Ukrainian People's Republic [Sofia], 31 October 1975
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 23, л. 75-78
It refers to the investigative work and cooperation between the two ministers. The full text of the document is published in: State Security and Intelligence Services of the Former Eastern Bloc Countries (1944-1989) – extended version.

59. Note to the Minister of Interior of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 15 February 1976
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 86, л. 42-46
It is related to a visit to Berlin, whose main purpose is to discuss and coordinate the agreement between the two interior ministries to regulate some moments of the activities of the investigative bodies.

60. Information about the results of the cooperation with the fraternal authorities in 1977, Sofia, 4 November 1977
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 39, л. 1-2
Information about contacts with the other investigative services under State Security during the year and new ones identified for the next year.

61. Note about a meeting held with Dutch police representatives, Sofia, 10 November 1984
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1984 г., л. 48-53
Information on drug trafficking through Bulgaria to Western Europe and the Netherlands was exchanged. Measures to strengthen the cooperation in this area were identified.

62. Note about a meeting held with Belgian police officers, Sofia [after 19 March 1985]
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1985 г., л. 47-52
Information on drug trafficking through Bulgaria to Western Europe was exchanged. Measures to strengthen the cooperation in this area were identified.

63. Information on the results of the cooperation and interaction of Main Investigation Directorate of the Ministry of Interior in 1985, Sofia, 6 January 1986
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1986 г., л. 1-4
It refers to the interaction with authorities of the fraternal socialist countries and establishing contacts with police and investigative bodies of the capitalist and developing countries.

64. Information about a visit by Cuban delegation, Sofia, 16 June 1986
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1986 г., л. 77-84
Organizational, procedural and tactical information was exchanged; organization and implementation of investigative actions; interaction and cooperation with the operational units.

65. Proposal to establish contact with the security services of the Socialist Federal Republic of Yugoslavia, Sofia, 22 July 1988
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/ 1988 г., л. 32-35
It refers to exchange of information on drug trafficking from Turkey through People's Republic of Bulgaria and the Socialist Federal Republic of Yugoslavia to Western Europe.

66. Note about a meeting held with the Central Federal Criminal Police Office of the Federal Republic of Germany, Sofia, 26 June 1989
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/ 1989 г., л. 24-26
The meeting is in connection with the investigation of drug trafficking.

2. Cooperation with other Ministry of Interior units, departments, ministries and institutions of People's Republic of Bulgaria

67. Proposal for convening a joint meeting between the investigative departments of State Security and National Militia, Public Prosecutor's Office and the Court, Sofia, 7 January 1954
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 42, л. 3-6
It is foreseen to hold a meeting with the chairmen of the district courts, prosecutors and heads of investigation departments of State Security and National Militia on the state of work, weaknesses and making recommendations.

68. A finding of a joint inter-ministerial meeting on the state of work, Sofia, 6 February 1954
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 42, л. 34-37
It reports an improvement of the work, relations and cooperation. It mentions the existing gaps and identifies measures how to tackle them.

69. Proposal to carry out measures to implement the recommendations given by the Presidium of the National Assembly, Sofia, 30 September 1954
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 41, л. 16-18
It is envisaged to hold inter-agency meetings with the participation of the Public Prosecutor's Office, Courts and investigating workers from State Security and the National Militia by districts.

70. Note about a speech of a prosecutor from the Sofia City Prosecutor's Office, Sofia, 23 November 1970
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 29, л. 124-125
It is related to the work on a particular investigation case, as the prosecutor is concerned that the state security affairs have been forged.

71. Information about the interaction between intelligence and operational and investigative bodies in the district directorates of the Ministry of Interior, Sofia, 14 May 1986
АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 9/1986 г., л. 10-15
Along with the positive aspects of the interaction, a number of omissions and recurrent weaknesses were listed; conclusions were made and actions to improve coordination were identified.

97-С
14.II.1949 год.

5

Лично поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО НАЧАЛНИЦИТЕ
на отдели: I,II,III,IV,V,VI,VII.
на отделения: Кадри, ОМВ, Снабдяване и "Е"
на служби: Картотека и архив, Д.Т., Софийска градска служба и секторите Д.С. в страната

Съобщавам Ви за сведение, че с бюджета на Министерство на Вътрешните Работи за настоящата 1949 г., в Дирекцията са станали следните промени:

1. Двамата главни инспектори-ръководители стават заместник директори.

2. Отделение "Б" при I отдел се отделя от отдела и се развива в самостоятелен отдел IV.

Досегашният отдел IV се разформирова.

3. Отделение "Т" се развива в отдел VI.

4. Отделение следствено също се развива в самостоятелен отдел VII.

5. Домакинска служба се развива в отделение "Снабдяване"

6. Служба "В.З." се закрива - нейните функции се поемат от отдел "Затвори и Т.В.О." при Министерство на Вътр.Работи.

7. Служба "6" се развива в отделение О.М.В.

8. Създава се нова служба Д.Т./Държавна тайна/.

9. Отделения: Кадри, ОМВ, Снабдяване, "Е", служба Картотека и архив, Д.Т. - не са включени в състава на никой отдел, а се водят направо към Централно Управление.

10. За оперативно обслужване на столицата се създава градеска служба Д.С., която функционира независимо от сектор Д.С. - София.

11. Закриват се секторните управления в градовете: Габрово, Кърджали и Шумен. Същите оперативно и отчетно се прехвърлят съответно към секторите Плевен, Ст.Загора и Варна /така както беше с бюджета за 1947 год./

12. Бюра Д.С. има в градовете: Габрово, Г.Оряховица, Добрич, Казанлък, Хасково, Кърджали, Неврокоп, Видин, Сливен, Ямбол, Шумен и Пазарджик. Бюрата в градовете Дупница, Смолян, Елхово, Лом и В.Търново се закриват. Във всички останали околии има служби Д.С. с завеждащи - групови началници или оперативни

Из архивите на ДС

работници.

Горните промени да се имат предвид и строго се спазват при кореспондиране между службите.

ПОМОЩНИК МИНИСТЪР:

Строго-поверително!

ПРОЕКТ

Присъствували
др. др. В. Червенков
Т. Чанков
Т. Данилов
Вл. Поптомов
Р. Данилов
Д. Димов
Д. Ганев
Р. Христозов
Ив. Райков

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е

на Политбюро на ЦК на БКП

решение Б № 15 от 1.VIII.50 г.

Политбюро на ЦК на БКП като изслуша доклада на др.Руси Христозов за състоянието и работата на следствените органи в ДДС при МВР отбелязва,че органите на Държавна сигурност са извършили значителна работа по разкриването и разобличаването на враговете на Партията и народа,особенно през 1949 и първата половина на 1950 година.

Ръководейки се от указанията на Партията и правителството те постигнаха редица успехи в разгрома на американската,английска и титовска агентура у нас.

Те проведоха сериозна работа да разгрома на най-злите врагове на Н.Р.България - трайчокостовската банда,която се опита да отцепи България от СССР,да разруши единството в нашата партия,да приспи бдителността на отделни другари и по подобие на титова Югославия отново да върне страната ни по пътя на капитализма,превързвайки я към колесницата на американският империализъм.

Наред с успехите органите на Държавна сигурност допуснаха в следствената работа редица сериозни слабости и грешки.

Ръководството на МВР не съумя своевременно да разобличи замислите на тр.костовци,проникнали не само в партийния,държавен и стопански апарат на страната,но и в самата Държавна сигурност.

Ползвайки се от положението си прикрилите се в ръководството на Държавна сигурност трайчокостовски елементи са се старали да дезорганизират агентурната и следствена работа и са внасяли бъркотия в оперативният отчет.

Те са пречили да се изгради следствен отдел,който да бъде в състояние да се справи със стоящите пред следствието задачи.Допускали са съзнателно не здрави и чужди на Партията еле-

менти,с което са замърсявали следствения апарат.

Следствията са били прове дани без каквато и да било документация,не са се предприемали мерки за издирване на документи подтвърждаващи престъпната деятелност на арестуваните,а също така не са се предприемали мерки за установяване и разпита на свидетели,поради което показанията на обвиняемите често са оставали непроверени и недостатъчно подкрепени с доказателства.

Съществуващата към следствения апарат специална служба за документация се е занимавала с второстепенни въпроси и е водила работата си откъснато от следователите.

Арестуваните по правило са се разпитвали денонощно и болшинството случаи не от следователите,а от помошниците им.Такъв метод на водене следствие се е подсказвал и от самата структура на следственият апарат,съгласно която към всеки следовател са били прикрепени до трима помошници.

При разпита на арестуваните са се допущали навеждащи въпроси.Имало е случаи,когато към отказващите да дадат показания са прилагани мерки за физическо въздействие.Особенно силно това се е проявило след приключването процеса на трайчекостовата група през януари и февруари т.г.,когато поради отсътствието на контрол и ежедневно ръководство,допуснато по вина на другарите Христозов,Райков Боев се стигна до големи извращения в следствието

Поради това,че не е била проявен необходимата грижа за оперативният отчет, много от лицата засечени по показанията на арестуваните са оставали на свобода и не са се разработвали.

Завършените от следствените органи дела са предавани на общо основание на прокуратурата,която ги отправяла в съда, където държавните престъпници са били съдени по общият ред.При това се е давало гласност и на държавни тайни.

Делата,по които е имало засечени участници в заговорнически организации,шпиони и други вражески елементи,са съхранявани в съдилищата и след разглеждането им.Това е създавало условия за разконспирване дейноста на органите на Държавна сигурност.

Дирекция Държавна сигурност не е упражнявала системен контрол и не е указала необходимата помощ на следствената работа по окръзи,поради което освободените от арестите на ДС,като неправилно задържани,съставляват повече от 30 % от общият брой на задържаните.

Из архивите на ДС

Политбюро на ЦК на БКП счита,че причина за допуснатите нарушения на закона,извращенията и грешките в следствената работа,се явяват не само в резултат от проникването в Държавна сигурност на враговете на народа - трайчокостовци,но и в това,че партиините организации при Държавна сигурност не са се занимавали достатъчно сериозно с подбора и възпитанието на кадрите.Недостатъчната грижа на партиините организации за кадрите е дала възможност да се промъкнат в апарата на Държавна сигурност кариеристични,неустойчиви,нехранещи класова омраза към врага елементи,които не са могли твърдо да провеждат указанията на Партията.

Парел с това органите на прокуратурата и [illegible] не са проявавали достатъчно активност по разобличаването на държавните престъпници и своевременното пресичане на закононарушенията в процеса на следствията.

Прокуратурата и съдебните органи са предоставяли разглеждането на дела срещу държавни престъпници на лица с недостатъчна политическа подготовка и непознаващи особенностите в работата на Държавна сигурност,във връзка с което в редица случаи враговете са получавали оправдателни присъди.

За обезпечаване успешното изпълнение на задачите,поставени от Партията и правителството пред следствените органи на Държавна сигурност,прокуратурата и съдебните органи по разгрома на империалистическата агентура и контрареволюционните организации и групи у нас,Политбюро на ЦК на БКП

П О С Т А Н О В Я В А:

1.Утвърждава се разработената структура и щат на следствения отдел при Дирекция Държавна сигурност.

2.Задължава министра на Вътрешните работи - др.Руси Христозов и помощник-министра за ДДС - др.Иван Райков в едномесечен срок да попълнят утвърденият щат на следственият отдел с най-добри,честни и беззаветно преданни на БКП следователи.

3.Задължава др.др.Руси Христозов и Иван Райков да установят в работата на следствения отдел строго спазване на законите и постоянен контрол над следствената работа.

4.Задължава същите и партииният комитет в Министерство

во на Вътрешните работи да вземат всички мерки за възпитание на следствените работници в дух на честност и безаветна преданност към родината и БКП.

5.Задължава другарите Христозов и Райков по пътя на създаване специални служебни курсове,чрез обмяна на опит в производствени съвещания и правилно използване централната школа при МВР, да повишат производствената квалификация на следствените работници

6.Натоварва комисия в състав: др.~~Владимир Топенов~~ - председател и членове - др.др.Георги Михайлов - пом.министър на правосъдието,~~Живко~~ Сребрев - прокурор при главната прокуратура и Хенрих Коен - гл.инспектор в следственият отдел при ДС,която в едномесечен срок:

а/да изготви проект за изменение закона за наказателното съдопроизводство,с който да отмени изискването на образователен ценз за следователите на ДС,като им се даде правото на следствени органи;

б/да изготви законопроект за създаването на специални съдилища за разглеждане на завършените от органите на Държавна сигурност следствени дела и специална прокуратура за контрол над следствието по такива дела;

в/да предложи изменение на военно-наказателният закон по такъв начин,щото военно-служещите от Гранични войски,Вътрешни войски,служителите в Държавна сигурност и милицията,а също и секретните сътрудници,извършили престъпления по служба или държавни престъпления,да се съдят в специално създадени военни съдилища. За тази цел да се създаде специална военна прокуратура при МВР;

г/да предложи изменение на реда на оформяването от органите на Държавна сигурност на ареста,съхранението и оформяването на следствените дела и отправянето им по подсъдност,въз основа на което ръководството на Държавна сигурност,съвместно с прокуратурата и съдебните органи да издаде специална директива;

д/да предложи изменения на юридическото оформяване на показанията на арестуваните от органите на ДС по такъв начин,щото в тях да се отразяват всички отговори,които са давали на въпросите на следователите по време на разпита.

Из архивите на ДС

7.Утвърждава се разрастването на отделение "Картотека и архив" в отдел.

8.Утвърждава се представеният щат за вътрешна охрана на ареста при ДДС.

9.За допуснатите извращения в следствието през м.януари и февруари т.г.,поради отсъствие на непосредствено ръководство и контрол на следствения апарат от страна на др.др.Христозов,Райнов и Боев ми се налага [illegible]

Из архивите на ДС

Върно с оригинала
СЛУЖБА ИНФОРМАЦИЯ И АРХИВ МВР

на материали —

Из архивите на ДС

ЩАТНА ТАБЛИЦА НА ОТДЕЛ VII-МИ ДДС

а/По бюджета за 1950 год.

Н-к отдел	Гл.инспектор	Н-к отделение	Инспектор	Следователи	Н-ци група	Разузнавачи	Секретар	Маш.специалист	Машинописци	Деловодител	Статистик	Всичко
1	3	4	6	38	2	90	1	5	3	2	2	157

б/ По новото предложение.

Н-к отдел	Гл.инспектор	Н-к отделение	Зам.н-к отдел	Следов.I ст.	Следов.II ст.	Следов.III ст.	Н-ци група	Мл.следоват.	Секретар	Стенограф	Преводачи	Деловодител	Маш.специалист	Разносвач	Всичко
1	3	6	10	16	22	32	1	15	1	1	2	1	9	1	121

Из архивите на ДС

ЩАТНА ТАБЛИЦА НА ОКРЪЗИТЕ ПО НОВОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

	Н-к отделение	Зам.н-к отд.	Следов.I ст.	Следов.II ст.	Следов.III.ст.	Гр.началник	Мл.следовател	Секретар	Стенограф	Преводач/сле	Деловодител	Маш.специал.	машинописци	Разносвач	Всичко
Гр.у-ние ДС Соф	1	1	1	4	9	-	5	-	-	-	-	-	-	-	21
София	-	-	1	1	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	8
Бургас	-	-	1	1	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	7
Ямбол	-	-	1	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	6
Стара Загора	-	-	1	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	6
Пловдив	-	-	1	2	4	-	2	-	-	-	-	-	-	-	9
Хасково	-	-	1	1	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	7
Благоевград	-	-	1	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	7
Сталин	-	-	1	2	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	7
Русе	-	-	1	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	6
Коларовград	-	-	1	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	5
Горне Оряховица	-	-	1	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	5
Враца	-	-	1	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	6
Видин	-	-	1	2	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	6
Плевен	-	-	1	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	5
Всичко	1	1	15	23	38	-	33	-	-	-	-	-	-	-	111

ЩАТНА ТАБЛИЦА НА ОКРЪЗИТЕ ПО БЮДЖЕТА ЗА 1950 ГОД.

	Н-к служба	Инспектори	Следователи	Н-к група	Разузнавачи	Секретар	Машинопис.спец.	Машинописци	Деловодители	Статистик	Всичко
Гр.у-ние ДС Соф.	1	1	8	-	20	-	-	+	1	-	35
София	-	-	1	1	5	-	-	-	-	-	7
Бургас	-	-	1	1	5	-	-	-	-	-	7
Ямбол	-	-	1	1	4	-	-	-	-	-	6
Стара Загора	-	-	1	1	2	-	-	-	-	-	4
Пловдив	-	-	1	1	6	-	-	-	-	-	10
Хасково	-	-	1	1	3	-	-	-	-	-	5
Благоевград	-	-	1	1	6	-	-	1	-	-	9
Сталин	-	-	1	1	8	-	-	-	-	-	10
Русе	-	-	1	1	5	-	-	-	-	-	7
Коларовград	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-	5
Горна Оряховица	-	-	1	1	5	-	-	-	1	-	8
Враца	-	-	1	1	5	-	-	1	-	-	8
Видин	-	-	1	1	4	-	-	-	-	-	6
Плевен	-	-	1	1	6	-	-	-	-	-	8
Всичко	1	1	21	16	88	-	-	6	2	-	135

Из архивите на ДС

ЩАТНА ТАБЛИЦА НА ВЪТРЕШНАТА ОХРАНА НА АРЕСТА ПРИ Д.Д.С.

Началник служба	Инспектори	Началник група	Разузнавачи	Деловодител	Телефонисти	Домакин	Магазинер	Бръснари	Готвач	Пом.готвач	Общи работници	Всичко
1	3	7	70	1	2	1	1	2	1	2	2	93

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: За подобрение на следствената работа.

№ С-312 София, 17 XII 1953 год.

В резултат на постоянните грижи и помощ от страна на ЦК на БКП, Правителството и лично на др.Червенков следствената работа в органите на Държавна Сигурност има подобрение.

Следствието по делата на арестуваните и задържаните лица се води на по-висок уровен, по-задълбочено, по-оперативно и се насочва срещу истинските врагове на нашата народнодемократична държава.

Обаче не всичко още е направено, за да може следствената работа, която е най-острото оръжие на органите на ДС при разобличаване на враговете, да отговаря на задачите поставени от ЦК на БКП и Правителството.

В редица случаи се допускат: нарушение на законността, извършват се арести на граждани въз основа на непроверени или недостатъчни материали, в следствието се търпи и практикува вредния метод - шаблона в работата, който ограничава следователите, пречи им по-лесно, по-бързо и по-успешно да разобличават опитните врагове без особена нужда се удължава воденето на следствените дела и с това се нарушават установените от закона срокове.

Много следствени и оперативни работници забравят указания та на ЦК на БКП и Правителството, че те като работници в ДС са длъжни да се проникнат от съзнанието, че злоупотребите с властта, нарушенията на законността, необоснованите арести и задържания на гражданите, неправилните методи на водене на следствие - нямат нищо общо с народнодемократичния строй и с интересите на нашата страна и ползват само враговете на Партията и народа.

3-193

Някои следствени работници вместо да работят упорито и настойчиво за разобличаване до край подследствените, като същевременно с това своевременно проверяват и документират получаваните от тях показания за установяване истината по делата, разчитат само на "самопризнанията", които понякога могат да заблудят следствието и да го насочат по лъжлив път.

Отсъствието на постоянен контрол и помощ от страна на ръководния състав е действувало отрицателно върху работата на следствените поделения.

В изпълнение решението на ПБ на ЦК на БКП и за отстраняване горепосочените недостатъци и за понататъшното подобрение на следствената работа,

З А П О В Я Д В А М :

1. Да се ликвидират следствените отделения при оперативните управления и отдели в центъра /с изключение на V-то управление и IX-ти отдел/, както и следствените отделения при Столичното и Окръжното управления на МВР - София, като се обединят в Следствения отдел - I-ви отдел на ДС.

Пом.Министъра др.Ген.майор Ст.Гюров до 30 декември т.г. да ми представи за утвърждаване щатното разпределение, като се попълни Следственият отдел и следствените отделения при V-то управление и IX-ти отдел и при окръжните управления на МВР с беззаветно преданни на ЦК на БКП и КПСС, честни и проявили се работници, имащи достатъчна политическа подготовка и опит в агентурно-оперативната и следствена работа, способни успешно да разобличават най-опитните и добре замаскираните врагове.

2. Напълно да се ликвидират всякакви нарушения на законността, извращенията при следствената работа, необоснованите арести и задържания на гражданите; да не се допускат неоправдани протакания и нарушения на сроковете при разследване на делата.

В практическата работа строго да се спазва инструкцията по следствената работа. Лицата виновни в нарушаване на тези разпоредби, строго да се наказват.

3.В случай на необходимост за задържане или арест на член на Партията, предварително да се получава разрешение от първите секретари на съответните окръжни или околийски комитети на Партията освен при бързи случаи, за които е необходимо незабавно да се доложи след задържането.

Забранявам ~~При~~ арест и задържане на чужденци без ~~да се взема~~ предварително разрешение ~~от ЦК на БКП~~ от мен.

4. При арест и задържане на лица извършили престъпления, по които законът предвижда освен тъмничен затвор още глоба и конфискация на имуществото им, да се извършват своевременно всички мерки, предвидени в закона по обезпечаването на тези глоби и конфискации.

5. Да се поддържа постоянен контакт с органите на прокуратарата, осъществяващи надзор над следствието в органите на ДС, да им се дава възможност да се запознават с водените следствени дела, да участват в разпитите на подследствените, като се спазва строго конспирацията и не се разшифроват пред тях агентурните, технически и други специални мероприятия.

6. Задържането на гражданите /за 48 часа/ да се извършва само в предвидените от закона случаи /чл.135 от НПК/, като се уведомяват съответните окръжни или околийски прокурори и заедно с това им се представят основанията, предизвикали задържането, без да се посочват източниците.

Също така прекратяването на следствените дела и освобождаването на задържаните или арестувани по тях лица да става винаги със санкция на съответния прокурор.

Забранява се вмесването в работата на прокурорите и съда и упражняване на каквото и да е било давление в тяхната работа.

7. При водене на следствието по делата на арестуваните по-смело и решително, по-настойчиво и целенасочено да се разобличават подследствените, като се използват за това умело наличните уличаващи ги данни и се търсят и нови такива, а също така да се използват всичките средства, с които разполагат органите на ДС: агентура, оперативна техника и други мероприятия, помнейки, че най висш партиен и държавен дълг на всеки следствен работник е да разобличава до край враговете и тяхните престъпни връзки и да установява само инситана по делата.

8. Да се ликвидира с вредния и отречен метод в следствената работа - шаблона, като се приучат следствените работници да търсят упорито и настойчиво най-добрите и най-целесъобразните форми на подход към различните подследствени, като задълбочено изучават тяхните лични качества, слабости и особености и ги използват творчески в следствието.

9. Да се извършва щателна и своевременна проверка на показанията на арестуваните и всички материали по делата, като се спазва строго принципа на обективността. В това отношение да се осъществява постоянна и оперативна връзка с оперативните поделения и съвместно да се провеждат всички мероприятия.

10. Ръководящите работници от органите на ДС да вземат всички мерки за подобряване следствената работа, да сказват на следствените работници ежедневна помощ и лично да вземат участие в разпита на подследствените в сложните и трудни дела.

11. Да се спазва строго конспирацията в следствената работа, като се прекрати вредната практика в следствените документи и материали, да се изнасят агентурно-оперативни данни, имена на с.с., данни получени от с.с., тяхни псевдоними, освен когато се оформят дела за съдене на с.с. за извършено от тях предателство.

12. Следствените работници непрестанно да повишават и усъвършенствуват своята служебна квалификация, идейно-политическото ниво и култура, тъй като само политически закалените и квалифицирани следствени работници могат успешно да изпълняват задачите стоящи пред органите на ДС.

Да се организират през 1954 год. курсове, в които да се изнасят лекции по специалните дисциплини, в които да се отразява собствения опит.

Когато следствените работници не са заангажирани със служебна работа, организирано да се провеждат занимания по изучаване на марксизмо-ленинизма и усвояване на служебната работа.

Заповедта да се доведе до знанието на целия оперативен състав на ДС и следствените работници в управлението на гранични войски за ръководство и изпълнение.

София, 12.XII.1953 год.

М И Н И С Т Ъ Р :
- Ген.лейтенант :
/Т.Цанков/

Написано в 2 екз.
екз.№ 1 - др.М-р
екз.№ 2 - към дело
ВГ/ЦИ

Строго поверително 22

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: ОТНОСНО: Утвърждаване инструкцията "За охраната, режима и изолацията на арестуваните и задържани лица намиращи се на разследване в поделенията на МВР" и практически мероприятия за нейното провеждане.

№ 0019 София, 4 I 1955 година

Както показва практическата работа охраната, режимът и изолацията на арестуваните и задържани лица намиращи се на разследване в поделенията на МВР до сега са организирани незадоволително и в тази работа съществуват сериозни недостатъци и слабости, които се отразяват отрицателно върху оперативната работа.

Имало е случаи, когато отделни служители от охрана-арести, забравяйки за своя партиен и служебен дълг, са влизали в контакт с подследствените, допускали са да заспиват на пост, небрежно са се отнасяли към своите служебни задължения, проявявали са своеволия към арестуваните, а на други са правили различни услуги, които са били във вреда на следствието.

Такива и подобни на тях порочни и престъпни действия са несъвместими и нямат нищо общо с народнодемократическия строй и законност в нашата страна. Същите трябва безпощадно да се изкоренят, а виновните да се привличат към наказателна отговорност.

Висш партиен и държавен дълг на всеки служител от МВР е беззаветно да служи на нашата Родина – Н.Р.България, на народа, да бъде предан на БКП, да води борба срещу всякакъв род злоупотребления, извращения и нарушения на законността.

Из архивите на ДС

Имайки предвид придобития опит и с цел коренно да се подобри работата по охраната, режима и изолацията на арестуваните,

З А П О В Е Д А М:

1. УТВЪРЖДАВАМ инструкцията "За охраната, режима и изолацията на арестуваните и задържани лица намиращи се на разследване в поделенията на МВР" и задължавам органите на МВР строго да се ръководят от нея в практическата си работа.

2. Управление "Кадри" да укрепи личния състав на службите "Охрана-арести" с честни, безпределно преданни на БКП и българо-съветската служба служители, способни да изпълняват стоящите пред тях задачи.

Милиционерите, които носят постова служба при арестните помещения в центъра, в окръжните и околийските управления на МВР да се закрепват за продължително време към охраната на арестите. Подменяването им да става по крайно уважителни причини.

3. ЗАДЪЛЖАВАМ личния състав на служителите по охраната на арестите в МВР да не допущат злоупотребления, извращения, нарушения на законността и на небрежно отношение към изпълнение на своите служебни задължения.

4. Всички работници по охраната непрекъснато да повишават своя идейно-политически уровен, упорито и настойчиво да овладяват марксисko-ленинското учение.

5. Всички служители по охраната постоянно да повишават своя та служебна квалификация, бдителността и конспирацията, да полагат всички усилия за разкриване замислите на подследствените, техните хитрости и провокационни действия, като се ръководят от това, че добре организирания режим и изолирането на арестуваните, са важно условие и способствуват за успешното разобличаване на враговете.

6. С цел да се повиши идейно-политическия уровен и служебна та квалификация на служителите от охраната, да се организира с тях постоянна учебна работа. Управление "Кадри" да разработи и да ми представи за утвърждаване тематиката на лекциите. В тематиката на занятията между другото да се включи; изучаването на настоящата заповед и инструкцията, с полагане на изпит. Резултатите от проведените изпити да се отразят в личните досиета, ~~както и обучението на служителите от охраната по "джиу-до"~~.

7. Началниците на арестните помещения да отделят и уредят в съответствие с изискванията на караулната служба на БНА - помещение за охраната.

 24

Да се ориентират началниците на външната охрана по въпросите свързани с усилването на охраната, по целесъобразната разстановка на постовете и т.н.

8. Началниците на следствените поделения съвместно с началниците на арестните помещения да разработят планове по бойна тревога и действие по тях за личния състав.

9. Директора на НМ в шестмесечен срок да провери всички арестни помещения на МВР и да ми представи конкретни предложения за подобряване тяхната работа, снабдяването им с технически средства: връзка, сигнализация, предпазни мрежи на стълбите, козирки на прозорците на килиите, здрави врати, ключалки и т.н.

10. Директора на НМ, Началника на следствения отдел ДС, началниците на окръжните управления, отделите за армията и флота, началниците на следствените поделения и техните заместници, постоянно да контролират изпълнението на настоящата заповед и инструкция и да указват на служителите по охраната помощ и изпълнение на поставените пред тях задачи.

11. Настоящата инструкция и заповед отменят всички стари инструкции и заповеди издадени до сега, които се отнасят за охраната, режима и изолацията на задържаните и арестувани лица от органите на МВР. /Инструкции: № 770 от 28.II.1949 година; № 1-398 от 3.V.1948 година; "Инструкция по организиране охраната на арестуваните и по задълженията на служба арест при ДДС" от 1950 година и заповеди: № 158 от 16.VII.1952 година; № 3 от 3.I.1952 година и № 305 - П,точка 9 и 10/.

Заповедта и инструкцията да се доведат до знанието на оперативния състав от органите на ДС, Народната милиция, Управление гранични войски, на всеки следствен и по охраната служители от органите на МВР.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Ген.полковник

Строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

25

Утвърдена на
4 I 1955 год.

И Н С Т Р У К Ц И Я

за охраната,режима и изолацията на арестуваните и задържани лица намиращи се на разследване в поделенията на МВР.

Добре организираната служба по охраната,режима и изолацията на арестуваните и задържаните лица и строгото спазване на законността във връзка с нея, са важни услания за успешното водене на следствията и дознанията и за решаване оперативните задачи стоящи пред органите на МВР.

Настоящата инструкция третира основните въпроси от практическата дейност на служителите по охраната,режима и изолацията,които трябва да се ръководят от нея при изпълнение на своите служебни задължения.

РАЗДЕЛ I-ви.

АРЕСТНИ ПОМЕЩЕНИЯ И ОХРАНА НА АРЕСТИТЕ.

1.Арестите са помещения /килии/ намиращи се в поделенията на МВР, в които органите на ДС и НМ държат под стража за предварително разследване лица извършили или заподозрени в извършване на престъпления/ до осъждането им или до предаване делото на прокурора/.

Към арестите спадат и помещенията/килиите/ от предварителния арест на следствения отдел на ДС, в които се държат внезапно препратени или неоформени задържани или арестувани лица, до тяхното оформяване.

ЗАБЕЛЕЖКА: В арестните помещения на ДС могат да се държат и лица изпратени от отделите по контра-разузнаването в армията и флотата, като същите се поставят в предварително определни помещения /килии/ отделно от останалите арестанти.

2. Арестните помещения трябва да отговарят на следните условия:

а/ Да бъдат отделени от останалите работни места на поделенията, да има добра изолация между тях, да бъдат с отделни клозети и омивалници и по възможност прозорците им да не гледат към улици, по които има голямо движение.

б/ Да имат основна и дублираща сигнализация с дежурната при ареста, предпазни мрежи по стълбите, масивни дървени врати с железни рамки, здрави ключалки, добра изолация изключваща бягство или самоубийство на арестуваните и връзките им с външния свят, необходими санитарни условия, отоплителна инсталация, противопожарни съображения и необходимия брой газови лампи за ползуване при спиране на тока.

в/ Килийте трябва да бъдат с гладки стени, чисти и белосани.

г/ На прозорците на килийте, коридорите, стълбищата, банята /където има такава/ и клозетите при арестните помещения трябва обезателно да се поставят отвън железни решетки и козирки, с цел да не се дава възможност на арестуваните да извършват бягство, да наблюдават това което става наоколо, да се сношават помежду си или с лица намиращи се на свобода.

д/ Килиите трябва да бъдат с дъсчен под и в зависимост от броя на арестуваните в тях трябва да има дюшеци и възглавници напълнени със слама, одеяла и подходящи съдове за уриниране.

е/ Във всяка килия трябва да има залепен отпечатан на машина правилника за вътрешния ред.

ж/ Забранява се държането в килиите на всякакви други предмети, освен кърпа за лице, цигари и кибрит за всеки арестант.

ЗАБЕЛЕЖКА: По отношение на особено опасните престъпници кибрита и цигарите се съхраняват отделно и пушенето може да им се разрешава само в присъствието на служител.

з/ Всеки арестант трябва да има по един чифт чисто бельо собствено или държавно, което се съхранява в канцеларията на ареста алуминиево канче и лъжица от дърво за хранене, които се съхраняват в нарочен шкаф в коридора.

Осигурява им се сапун за миене, който се държи в омивалнята.

3. Арестните помещения/килиите/се държат постоянно заключени със специални ключалки или солидни катинари, които да не позволяват отварянето на вратите от вътре и от вън без ключ.

Из архивите на ДС
55

Пред килиите в коридора на всеки етаж трябва да има денонощни подвижни надзирателски постове без оръжие.Те трябва да бъдат снабдени с гумени обувки,галоши, валенки или гумени пътеки и други, които да не издават звук при придвижването им.

Тяхния брой се определя съобразно обстановката, броя н килиите и коридорите.Ако има повече от 20 килии постовете се увеличават двойно, при което на постовите - надзиратели строго се определя границата на тяхните действия и функции.

4. Ключовете на арестните помещения се съхраняват в дежурния по арест.Без него никой няма право да отключва и отваря арестите.

Когато дежурният внезапно се разболее или се случи друго нещо с него, началника е длъжен незабавно да постави негов заместник.

5. Строго се забранява влизането в арестите на всякакви външни лица, които нямат за това специално разрешение.

При опит за проникване в арестите външни лица,охраната взема бързи мерки за предотвратяването на проникването и задържа не на нарушителите.

6.Арестните помещения се охраняват от специална охрана надзиратели и милиционери, която се ръководи от устава на караул ната служба на Народната армия и този на постовата и патраулна служба на Народната милиция, и е подчинена на съответните началници на поделенията.

Забранява се да се поставят надзиратели и милиционери за охрана на арестите, назначени направо от вън, без практически опит на охранна работа в милицията или ДС.

За охраната при всеки арест е необходимо да има помещения обзаведени в съответствие с устава за караулната служба. [redacted] на бойните.

7.Всяко арестно помещение трябва да има разработени планове за бойна тревога за работниците от охраната утвърдени: за ДС от Министъра, или негов заместник, за ДНМ от Директора на НМ, за окръзите и околийте от съответните окръжни и околийски началници на МВР.

Плановете за бойната тревога трябва да предвиждат мероприятия в случай:

а/ На нападение на арестното помещение от вън и бягство на арестанти.

Из архивите на ДС

28

б/ На пожар или стихийни бедствия.

При всеки един от горните случай се обявява бойна тревога, В отблъскването на нападението, ликвидирането на бунта, бягството на арестуваните или бедствието, вземат участие всички служители от охраната и другите служители на МВР, намиращи се на близо, като в случай на крайна необходимост употребяват оръжие.

Наред с това за произшествието веднага се съобщава на ръководството на МВР, по телефона или по куриер.

57

РАЗДЕЛ II-ри.

РЕД ЗА ПРИЕМАНЕ И ОСВОБЖДАВАНЕ НА АРЕСТАНТИТЕ.

8. В арестните помещения се приемат задържани или арестувани лица.

9.Под задържане на едно лице трябва да се разбира лишаването му от свобода до 48 часа.

Приемането на задържаните лица в арестното помещение става въз основа на следните документи:

а/ Постановление за задържане /образец № 1/ утвърдено от съответния началник, съгласно заповедите на ръководството на М.В.Р.

б/ Протокол за личен обиск на лицето и ако е правен обиск в домът му - протокол за иззети вещи намиращи се в домът м му или другаде, заедно с всички вещи.

След изтичане на срока за задържане /48 часа/ началника на "Охрана арест" докладва за това на началника на поделението за вземане мерки;

Да се оформи ареста на задържания, като се вземе санкция от прокурора или

задържания да се освободи от под стража.

Ако от страна на началника не се вземат такива мерки, началника на "Охрана арест" незабавно докладва с писмен рапорт за незаконното държане на задържаното лице на по-горния началник ако и той не вземе мерки докладва на Министъра или неговия заместник.

Из архивите на ДС

10. Освобождаването на задържаните лица става въз основа на постановление за освобождаване от под стража / образец № 3/ утвърдено от съответния началник, съгласно заповедите на ръководството на МВР.

11. Под арест на едно лице се разбира лишаването му от свобода за повече от 48 часа.

Арестуваните се приемат в ареста,въз основа на следните документи:

а/ Постановление за вземане мярка за неотклонение санкционирано от съответния прокурор / образец / или разрешение от прокурора за задържане до 14 дни.

б/ Заповед за арест и обиск, подписано от началника на поделението извършващо ареста.

в/ Протокол за личен обиск и ако е правен обиск в домът му протокол за обиск в домът му или другаде, заедно с изземите вещи, предмети и ценности, които се съхраняват в склада на ареста

ЗАБЕЛЕЖКА: Вземане на материяли иззети при обиск от следствените органи за ползване в следствието и пред съда става срещу разписки, които се съхраняват в канцеларията на "Охрана арест", до тяхното връщане.

12. Дежурния по арест, които приема в ареста задържано или арестувано лице издава за това разписка на служебното лице което го предава.

Преди настаняването в ареста, всеки новопостъпил щателно се обискира /обиска на жени се извършва от подходящи служителки на МВР/.

При обиска се изземат всички предмети, които могат да служат като средство за нападение или самоубийство,огнестрелно и хладно оръжие,игли,гвоздей,железни копчета, кукички от панталони, токи,каиши, вратовръзки,железни предмети,отрова и т.н.Изземват се също така и писалки,моливи,хартия,тетрадки,пари,златни,сребърни и металически монети, часовници и други. По отношение на арестантите на НМ железните копчета и кукички се взимат само от особенно опасни престъпници.

От изменниците на Родината, лицата преминали границата и особенно опасните криминални престъпници се изземат: всички без изключение предмети, вещи,облекло и обувки в замена на които им се дава държавно такова.

Изветите дрехи,обувки,вещи и предмети се подлагат на щателен преглед и изследват с цел откриване възможни веществени доказателства, потвърждаващи извършените и подготвяните от тези лица престъпления.

За всичко иззето от личния обиск от арестувания се съставя протокол, които се подписва от арестуванията и лицата извършили обиска и от наетите свидетели из средата на надзирателския състав.

Протокола се съставя в 3 екземпляра, единия от които заедно с вещите и предметите остава в склада на ареста, втория се праща в арестанското дело на арестувания и третия се предава на следователя.

13.След обиска се извършва регистрация на лицата при която:

а/ Задържаните или арестуваните се записват в дневника за движението на арестантите.

б/ Попълва се картон / образец № 1/, в които се отразяват установачните данни на лицето,дата на санкцията за задържането или арестуването му,датата на постъпването му в ареста и на кое поделение се предава.

в/ Фотографират се и им се вземат пръстови отпечатъци на дактилоскопическа карта.

14. След регистрирането и личния обиск лицата се настаняват в посочените от началника на следственото отделение килии. Настаняването в килиите може да става не с името на лицето, а с номер.

Ако лицата са дошли през ноща началника на "Охрана арест" или дежурния по арест, след обиска и регистрирането временно настанява същите в предварителните килии/специално определени за тази цел/, като вземе при това всички мерки за изолирането им един от друг и от останалите арестувани.

Всеки новопостъпил преди настаняването му в килията се пита от служителите при охраната дали боледува и от какво, а там където има специални щатни лекари се подлагат на медицински преглед.

Резултата от прегледа се отразява в арестанското дело на арестанта, а на следователя се дава справка за здравословното му състояние.

По указания на лекаря новопостъпилия арестант може да бъде настанен в определена изолационна килия.

ЗАБЕЛЕЖКА: Приемането и предаването на арестуваните военнослужащи става по съответни документи от V-то управление, началниците на отдели по контра-разузнаването в армията и флотата.

15. На всяко арестувано лице се открива "арестанско дело", в което се събират следните документи:

а/ Постановление за вземане мярка за неотклонение или за задържане до 14 дни.

б/ Заповед за арест и обиск.

в/ Преписи от протоколите за личен обиск и разписка за изземите за ползване при следствието материали.

г/ Дактилоскопическа карта и снимка на арестувания.

д/ Медицински бележки за здравето на арестуваните.

е/ Разписка за освобождаване от арест и др.

ЗАБЕЛЕЖКА: На задържаните лица не се водят лични дела документите за тяхното задържане, след освобождаването им се събират в преписка и се пришиват в следственото им дело за предаването им в VIII-ми отдел на ДС.

По линия на НМ вместо арестанско дело на всеки арестант се образува лично криминално досие.

16. Препращане и освобождаване на арестуваните.

При препращане на арестувания в друг арест, заедно с него се изпраща арестанското му дело и всички вещи иззети при неговия арест.

Освобождаването на арестуваните става въз основа на записка подписана от началника на следствения отдел, а за окръзите началниците на управленията, като предварително за това има санкция от прокурора или решение на съда. Арестанското дело се предава заедно със следственото дело в архива на VIII-ми отдел на ДС /за лицата арестувани от ДС/, а с вещите се постъпва съгласно заповед № 345/12.V.1954 година.

Осъдените се изпращат в затвора, ведно с арестанското им дело, към което се прилага препис от присъдата, заедно с вещите им, които не подлежат на конфискация.

Личното криминално досие на арестантите след приключване на дознанието или предварителното следствие се изпраща в научно-техническия отдел при ДНМ, научно техническите отделения в окръзите и дактилоскопите в околиите.

Из архивите на ДС

17. Конвоиране на арестуваните извън арестните помещения.

Длъжностното лице, което изпраща конвоя е длъжно поставяйки задачата да даде указания: за конвоираното лице, маршрута, сроковете на конвоирането, мястото за спиране, действията на конвоя при нападение,бягство на арестуваните, кога да се употреби оръжие, ред на оформяването, приемането и предаването на арестувания.

На конвоя се дава щателен инструктаж, проверява се изправността на оръжието и дали той е разбрал поставената му задача.

Конвоирането на арестуваните се извършва в закрити автомобили по улиците, където няма голямо движение.

Там където няма коли придвижването става /с каруци, шейни или пеш/ през деня по най-безлюдните и глухи улици, в часовете кога то движението на хората е най-малко, а по железопътните линии във влакове в отделни купета с усилен конвои.

Пътя, по който трябва да стане придвижването трябва да бъде добре познат на конвоя и да се избира най-прекия до мястото на отправяне на арестуваните.

По време на конвоирането не се допускат разговори,общуване на конвоя с арестуваните, на конвоя и арестуваните с външни лица.

В случай на опит за бягство от страна на арестуваните, конвоя взема мерки за пресичане на това, а при невъзможност да се стори това по каквито и да е причини, дава предупредителен изстрел а след това открива огън по бегълците.

Конвоя е длъжен строго да се ръководи от устава на конвойната служба.

РАЗДЕЛ III-ти.

ВЪТРЕШЕН РЕД В АРЕСТНИТЕ ПОМЕЩЕНИЯ:

18. Строго се забранява поставянето в една килия на арестанта от едно и също дело, на криминални и контрареволюционни престъпници и на мъже и жени. Държат се отделно от другите арестувани: юношите, жените, имащи кърмачета и бременните жени. Нецелесъобразно е държането на задържаните за 48 часа или на които предстои освобождаване, с арестуваните. Броя на арестуваните в килиите се определя съгласно тяхните размери.

Извеждането на арестуваните за разпит и в тоалетната става по отделно за всяка килия.

Забранява се да се отварят едновременно повече от една килия на етаж. Часовия надзирател е длъжен да има в себе си само ключа на килията, която се отваря, а ключовете от другите килии се съхраняват в дежурната..

При настаняването на арестанта в килията на него се разяснява режима и реда съществуващ в ареста.

Арестантите трябва да съоблюдават следния ред:

В 6 часа ставане.

От 6 до 8 часа сутрешен тоалет, почистване на килията, закуска, извеждане в тоалетната.

От 13 до 15 часа раздаване на обеда, миене на съдове, извеждане в тоалета.

От 18 до 20 часа раздаване на вечеря, извеждане в тоалетната.

От 22 часа сигнал за сън.След отбоя следователите имат право да викат на разпит арестуваните през всяко време.

На арестуваните там където има условия, с разрешение на началника на следствения отдел за центъра и окръжния началник МВР може да се дават разходки на чист въздух в специално приспособения за това затворнически двор, изключващ бягство на арестантите, общуването им с външния свят и другите арестувани.Разходката става по отделно за всяка килия под надзора на надзирателския състав При разходките арестуваните се движат в кръг по двама.

А. На арестуваните се забранява.

а/ Да лежат и спят през деня / освен ако за това има специално разрешение от следователя или лекаря/.

б/ Високо да разговарят,пеят и шумят.

в/ Да разговарят с арестуваните от съседните килии чрез почукване на стените или по друг начин.

г/ Да пишат по стените и повреждат инвентара на килиите

д/ Да играят азартни игри.

е/ Да държат при себе си забранени вещи и предмети.

За нарушение правилата на вътрешния ред, арестуваните с наказват по административен ред с лишаване от вещи или храна, предавани от тяхни близки,разходки,затваряне в карцер в зависимо от степента на нарушението.

Из архивите на ДС

Право да наказват арестуваните имат началниците на следствените отделения и околийските началници на НМ. С карциране до три денонощия Директора на НМ, началника на Следствения отдел на ДС и окръжните началници на МВР, а повече от три денонощия Министъра или заместниците му.

Б.На арестувания се разрешава:

а/ Да се обръщат с молба към охраната да бъдат извикани при следователя, неговия началник или прокурора на разпит.

б/ С разрешение на следователя и съгласието на неговия началник да се ползват от художествена и научна литература, ~~шахмат~~,

в/ В случай на болест да се ползват от безплатна медицинска помощ и лекарства.

г/ Д а ходят по килиино на баня не по-малко един път в месеца и да перат долното си бельо,там където има баня в ареста.

д/ Безплатно да се стрижат и бръснат /с машинка/ четири пъти в месеца.

е/ С разрешение на следователя и съгласието на неговия началник да се удължава нощната им почивка, да получават допълнително храна,купувана с лични парични средства на арестанта.

ж/ С разрешение на следователя и съгласието на неговия началник да получават вещи и пари от роднини и близки.

20. Вещи и пари се приемат само за ония арестанти, за които има разрешение от следователя и неговия началник или от ръководството на МВР.

Вещите и храната предавани на арестуваните подлежат на щателна проверка/ а в някои случай и на изследване/ под непосредственото ръководство на главния надзирател или на началника на "Охрана арест" и неговите заместници и само след разрешение и преглеждане от следователя се връчват на арестуваните.

През време на приемането на вещите и парите служителите от "Охрана арест" нямат право да приемат от гражданите до арестуваните писма,книги, списания,хазартни игри,спиртни напитки,режещи и железни инструменти,огнестрелно и хладно оръжие, писменни принадлежности и други.

В случай на откриване на такива вещи в предадените за арестанта вещи, незабавно се съобщава на съответния следовател, които взема необходимите законни мерки и се търси отговорност от този които е приел и проверял внесените ~~[illegible]~~ вещи

На приетите вещи и пари се съставя опис, един екземпляр от който се предава на този който е донесъл вещите, а втория екземпляр се подписва от арестувания за потвърждение, че е получил посочените в описа вещи и се подшива към личното му дело.

Ако при приемането на вещите служителите от "Охрана арест" намерят чужд предмет, бележка или нещо подозрително те са длъжни да приемат вещите, но незабавно да доложат за това на своя непосредствен началник и на следователя, за да получат съответните указания.

21. Свиждане с подследствените като правило категорически се забранява. Като изключение свиждане на подследствените с роднини и близки се разрешава в редки изключителни случай и само с разрешение; за подследствените по ДС от Министъра или неговия заместник, за подследствените по НМ от Директора на НМ или окръжния началник на МВР.

През време на свиждането на арестувания с роднини или близки присъствува следователя, който наблядава да не предадат нещо на арестувания, да не се водят разговори отнасящи се до следствието или връзките на арестувания, да не се правят условни знаци и т.н. Разговорът на арестувания с лицата дошли за свиждане се води от разстояние.

Свиждането се разрешава за не повече от 15 - 20 минути и става в кабинета на следователя или в специално определена за целта стая.

Свиждане с адвокат може да става само след като подследствения е получил обвинителния акт и адвоката е съгласен да го защитава.

22. Преместването на арестуваните от една килия в друга се извършва на основание предложенията на следователите, утвърдени от началника на следственото поделение или неговия заместник.

Изпълнението се извършва от началника на "Охрана арест" или от главния надзирател.

При преместването се следи строго да не се поставят в една килия подследствени от едно следствие или един подследствен да преминава последователно в килии, където са настанени подследствени от едно и също дело. Освен това, винаги предварително килиите трябва да се преглеждат и се изчистват от ненужни и опасни предмети.

Из архивите на ДС

РАЗДЕЛ IV-ти.

ИЗВЕЖДАНЕ НА РАЗПИТ.

24.Арестуваните лица или задържаните лица могат да се извеждат от килията на разпит само по искане на следователя,който води тяхното следствие или по искане на неговите непосредствени или преки началници.

Следователят или неговият началник, който вика арестувани е задължен:

Четливо и ясно да попълва всички графи на записката /специална бележка/ за повикването на арестувания или задържания на разпит, да подпише искането /бележката/ посочвайки своята фамилия и длъжност и да предаде записката за повикване на разпит на главния надзирател или дежурния за изпълнение.

25. Извеждането на арестувания или задържания от килията на разпит се осъществява от двама надзиратели - разводачи.

Преди да вземат арестуваното или задържано лице от килията надзирателите разводачи, идвайки в арестното помещение предават разписката за повикването на арестувания на разпит на часовия надзирател, който след като се убеди в правилността на разписката и нейното попълване, отваря нужната килия и тихо без шум извиква арестувания, който трябва да отиде на разпит. След излизането от килията арестувания се предава на надзирателите - разводачи, а разписката за повикване остава у часовия надзирател.

Вземайки арестувания от часовия, надзирателите разводачи го довеждат до следователя и му го предават срещу разписка от кочана на искането, която му връщат след завършването на разпита на арестувания и получаването на последния за връщането му обратно в килията.

При съпровождането арестувания трябва да държи ръцете си отзад,хванати една за друга и да върви между надзирателите - разводачи.Един от тях се движи пред арестувания, а втория зад него, или двамата от страни държейки го под ръка,когато арестувания се конвойра по стълбите.

Когато разводача е сам той се движи зад арестувания на една крачка така,че последния да бъде от към стената, а разводача малко към външната страна, с цел недопускане арестанта да се хвърли от стълби и други ~~предприеме~~ опасни действия.

Разводачите не позволяват на арестувания по пътя от килията до кабинета на следователя да се навежда, да се обръща настрани, да говори или да взема каквито и да било предмети.

Разводача, който се движи пред арестуваното лице наблюдава за това щото арестувания да не се срещне с други арестувани или външни лица, които поради някаква причина са се явили в органите на МВР, а ако това се случи по някаква причина, поставя арестувания с лице към стената и предотвратява опитите от страна на подследствения да влезе в разговор със срещнатите по пътя лица или да им направи някакви знаци.

При всеки опит на арестувания по време на конвоирането му да взема каквито и да било предмети, да окаже съпротива, да се хвърли от стълбите или да бяга, надзирателите разводачи вземат всички необходими мерки за предотвратяването на това и веднага докладват за случилото се на главния надзирател, които в писменна форма донася на началника на "Охрана арест", а той от своя страна на началника на Следствения отдел / в окръзите на началника на следственото отделение/.

27.Преди въвеждането на арестувания в кабинета на следователя един от разводачите надзиратели трябва да влезе при него, да доложи за довеждането на арестувания и да получи разрешение да въведе последния в кабинета на следователя.Ако следователя е зает или по някакви причини не може да приеме арестувания, той е задължен да даде указания на разводачите, как да постъпят с арестувания да го върнат обратно в килията, или да почакат с него в коридора.

Следователя след завършване на разпита уведомява за това главния надзирател /дежурния/, който изпраща при него надзиратели разводачи, за да вземат арестувания.

Като получат арестуваният, надзирателите - разводачи предават на следователя неговата разписка, отвеждат обратно арестувания в килията, след това вземат от часовия искането от следователя, отбелязват в него времето на извеждането и настаняването обратно в килията след разпита на арестувания и предават искането /разписката/ на главния надзирател, който я отнася в досието на арестанта.

Из архивите на ДС

РАЗДЕЛ V-ти.

ПРАВИЛА ЗА ДЕЙСТВИЯТА НА ОРГАНИТЕ ПРИ "ОХРАНА # АРЕСТ"

28. Началника на "Охрана арест", ръководи целият личен състав на служителите от охраната, инструктира и контролира тяхната работа, оказва практическа помощ при изпълнение на поставените пред тях задачи и поддържа съответната дисциплина.

Отговаря за идейно политическата и служебна подготовка на подчинените за правилното, точно и качествено изпълнение на служебните обязаности. Проявява инициатива по своевременното издигане и награждаване на подчинените му служители от охраната, проявили се и отличили се в служебната работа.

Отговаря за финансовата и стопанска дейност, продоволствието, битовото и медицинско обслужване на арестуваните, за охраната, режима и изолирането на арестуваните.

Следи за безусловното изпълнение на настоящата инструкция и провежда различни мероприятия по указания на началника на следственото поделение и по-горе стоящите преки началници.

С разрешение на началника на следственото поделение, а в околийте и районите поделения на МВР и на началника по НМ периодически организира всеобщи обиски в килиите с цел да се изземат от арестуваните забранените вещи и предмети.

След всеки такъв обиск се съставя акт, препис от които се предава на началника на следственото поделение.

Своевременно докладва на началника на следственото поделение за всички нарушения станали в ареста.

За нарушения на режима и реда, предлага на началника на следственото поделение за налагане съответни наказания на арестуваните.

ЗАБЕЛЕЖКА: а/ В окръжните управления правата и задължения та на началника "Охрана арест" ДС се изпълняват от сержанта, който е за началник на ареста под непосредствения контрол на началника на следственото отделение.

б/ По линия на НМ в поделенията, където има средно на ден по 8 - 10 и повече арестанти се назначава специално за началник на ареста отдельонен командир или милиционер, със звание не по-малко от сержант, а там където има по-малко арестанти неговите функции се изпълняват от дежурния по арест. Същият отговаря цялост-

Из архивите на ДС

но за охраната,режима и изолацията на задържаните и арестувани лица и отчетността по тях.Преглежда книгите за арестуваните и задържани лица и всички документи в досието на арестанта за намиращите се в арестните помещения лица.При липса на някои документи или пресрочени срокове за арестувания незабавно докладва на началника на отдела или отделението и действува по негово указание. Приема арестувани в ареста само при условията предвидени в тази инструкция. Когато началника нареди в ареста да приеме или остане лице без редовни документи за арестуване, заведующ ареста е длъжен да доложи с рапорт на по-високо стоящия началник.

29. Задължения на зам.началника на "Охрана арест".

При отсътствие на началника "Охрана арест" той го замества и изпълнява неговите обязаности.

Носи отговорност за политическото възпитание на служителите.

Отговаря за храненето на арестуваните, осигуряване на същите с вещево продоволствие,битово обслужване ,баня,бръснене, лавка и др.

ЗАБЕЛЕЖКА: Осигуряването на арестуваните с храна и вещево доволствие става по нормите и таблиците обявени със заповед на Министъра на МВР.

30.Задължения на главния надзирател - дежурен по ареста.

Дежурният по арест отговаря за спазването на режима, продоволстването, охраната и изолирането на арестуваните през време на своята смяна.

През своята смяна ръководи надзирателския състав, които е длъжен ясно и точно да изпълнява неговите указания.

При приемане и през време на дежурството следи щото надзирателите да бъдат стегнати, чисто и спретнато облечени в униформа, с почистени дрехи и ботуши,избръснати и да не допускат по отношение на арестуваните грубости и насилие.Наред с това те трябва да бъдат твърди и непоколебими в изпълнение на своите служебни обязаности.

Приемайки дежурството главния надзирател е длъжен да обходи всички килии със стария дежурен от когото приема смяната, да се запознае със състоянието на арестното помещение, да приеме по списък всички арестанти, а след това да отбележи в специалната книга в какво състояние се здава и приема дежурството, при това трябва да посочи всички изменения и произшествия станали през смяната.

Из архивите на ДС

Да се осведоми кои от арестантите са имали бягство или опити за такова и какви мерки е наредено да се вземат за тяхната сигурна охрана.

Да се осведоми за кои арестанти има нареждане да бъдат поставени при по-особен режим, какъв точно и какво е направено от стария дежурен и ако нареждането не е изпълнено да го изпълни.

Проверява доколко подчинените му надзиратели през смяната знаят настоящата инструкция и своите служебни функции.

При приемането, както и след това периодически дежурния по арест е длъжен да обхожда пътя по който се извеждат арестантите за разпит, с цел да събере предметите и вещите, които могат да бъда използувани от арестуваните за нападение, бягство или самоубийство.

Взема мерки за навременно даване заявка за храна на арестантите, която лично изготвя и изпраща за получаване и раздаване храната от разводачите, извеждането на арестантите до тоалетната и почистването на килиите, както и спазването на вътрешния ред.

По нареждане /писменно/ на началника на отдела или отделението назначава разводачи, които да конвоират извън поделението арестанти, като ги инструктира подробно.

Дежурния разрешава да се получават и дават дрехи и храна на арестантите от вън само по установения с настоящата инструкция ред.

Под страх на най-строга отговорност дежурния няма право да съобщава на никого колко и какви лица има в арестите.

Дежурния по арест е длъжен да извършва системни проверки на постовите и разводачите, да осигури висока бдителност по охраната, режима и изолацията, ръководейки се от настоящата инструкция, като своевременно уведомява по-горе стоящия началник за произшествията, заболяванията на арестуваните, за нарушенията от тях на правилата за вътрешния ред, за пропуските и недостатъците допуснати от надзирателския състав при изпълнение на служебните им обязаности

В случай, че се създаде обстановка при която трябва незабавно да се действува, взема необходимите мерки и веднага докладва на по-горе стоящия началник.

Дежурния по ареста главен надзирател има право да заменя отделни служители от своята смяна в случай, че те не са в състояние да изпълняват възложените им обязаности по уважителни причини.

31.Задължения на разводачите:

Разводачите са непосредствено подчинени на главния надзирател.Носят денонощно дежурство, развеждат подследствените до следователите / по тяхни искания/ и обратно в килиите по установения от настоящата инструкция ред посочен по-горе.Конвоират арестанти до съда, прокурора,затвора и други, оказан също по-горе.

По нареждане на главния надзирател извършват лични обиски на новодошлите арестувани, настаняват ги съгласно указанията в определените килии, извършват обиск в килиите, в случай на необходимост могат да заместват на пост часовите надзиратели, охраняващи арестите и изпълняват други задължения. Раздават храна на арестуваните,съпровождат ги до тоалетната и други.След ползването от арестуваните клозетите и омивалната щателно преглеждат последните с цел откриване на надписи,бележки,моливи,хартия,парчета весници и други.Клозетите и помещенията за измиване не трябва да имат от вътре ключалки и райбери.

При раздаване на храната трябва правилно да я разпределят помежду арестуваните, спазвайки при това времето и режима за хранене.

Всяка сутрин задължават всеки арестант да почиства килията си, при което внимателно преглеждат какво е състоянието на вратите,пода, тавана, стените,прозорците,електрическата и отоплителна инсталация.Щом забележат нещо нередно, като опит за разкъртване,отковаване, отвинтване и пр.за подготвяне бягство или свързване със съседни килии, а така също при намерени въжета, върви и други неща със цел за самоубийство незабавно съобщават на дежурния по арест /главния надзирател/ и съответния следовател за вземане мерки.

Съгласно утвърдените предложения или съответни указания предават получения багаж на арестуваните и правят за тях покупки в лавката, строго съблюдавайки при това настоящата инструкция.

32.Задължения на постовия надзирател или милиционер.

При приемане на поста от стария постови,постовия надзирател или милиционер е задължен да се осведоми колко арестувани има в килиите, колко от тях са на разпит и в съда, има ли изменения в режима, и какво е състоянието на арестуваните.

След като приеме дежурството и застъпи на пост непрекъснато наблюдава арестуваните през шпионките в килиите за тяхното поведение.В случай на нарушаване на реда от страна на арестуваните /водене разговори чрез почукване по стените,гръмки разговори, пеене и други/ се вземат незабавно мерки за отстраняването им и веднага се съобщава на непосредствения началник.

В случай на опит за самоубийство от страна на някой от арестуваните, или при откриване от постовия на други някои извънредни произшествия той трябва незабавно да вдигне тревога, а сам взема мерки за да предотврати произшествието.

Предава арестуваните на разводачите при наличието на съответно оформена разписка на следователя, която съхранява и при връщането на арестанта предава на разводача.

През време на дежурството постовия не трябва да седи, високо да разговаря пред килиите, да се отвлича със странични занимания, да чете вестници или книги.

Постовия няма право: да встъпва в каквито и да било лични разговори с арестуваните по каквито и да е въпроси, да им прави каквито и да е лични услуги, да удовлетворява тяхните молби и да приема от тях вещи, предмети, подаръци и други.

В случай, че арестуваният се обръща с молба да бъде извикан от следователя,прокурора или лекаря, постовия трябва да отговори, че ще съобщи неговата молба и без да води по нататъшни разговори докладва за това на главния надзирател, а последният на следователя, който води следствието.

Постовия надзирател допуска в арестното помещение и килиите само: Министър ,неговите заместници, началника на следствения отдел и неговите заместници, прокурора / в окръзите началника на окръжното управление и неговият заместник, началника на следственото отделение и неговия заместник,прокурора /придружавани от началника на "Охрана арест",неговите заместници или главния надзирател. По линия на НМ Директора на НМ, заместниците му по оперативната работа, началника на следствения отдел и заместника му/в окръзите и околийте началниците на управленията,началник отдел НМ,заместниците му по оперативната работа и началника на следственото отделение,прокурора/.Горните лица имат право да извършват проверки в

Из архивите на ДС

арестните помещения и охраната, като проверките се извършват в присътствието на дежурния по арест или неговите началници,ако това пожелае проверяващия.

Останалите лица,в това число и следствените работници, ако нямат разрешение, часовия надзирател не ги допуска в килиите и не им позволява да водят разговори с арестуваните. В случай на такива опити докладва за това на своите началници.

33.На служителите от "Охрана арест", на следствените служители и въобще на когото и да било се забранява да се ползват наблизо до арестното помещение и килиите от радио приемници,високоговорители,а така също да четат вестници или високо да разговарят.

На служителите от "Охрана арест" и на лицата които не са свързани със следствието категорически се забранява да влизат в контакт с арестуваните, да водят с тях лични разговори, да ги информират за арестуването или освобождаването на други лица или въобще по каквито и да било въпроси.

Служителите от "Охрана арест" вземат всички мерки за съблюдаване конспирация и пълната изолация на арестуваните намиращи се в ареста.

РАЗДЕЛ VI-ти.

МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА АРЕСТАНТИТЕ

34.Медицинското обслужване на арестантите е задължително и безплатно.В арестите на Следствения отдел ДС, то се осъществява от специално назначен лекар и медицински техник /фелдшер/,а в ДНМ и окръжните управления от определените за целта лекари при В.Б.-МВР и при окръжните управления на МВР.

35. Права и задължения на лекаря на ареста.

Лекаря трябва да има добре обзаведен кабинет с аптека за преглеждане и лекуване на арестантите, дизенфикционни средства и станционар за болни арестанти.

Има право с началника "Охрана арест" или с дежурния главен надзирател да обхожда ареста за проверка здравословното състояние на арестантите.При констатиране на заболявания уведомява съответните следователи и въз основа предложение изготвено от тях и утвърдено от началник отделение нагоре, взема мерки за тяхното лечение.

Има право да определя режим, който трябва да спазват следователите по отношение на някои арестувани във връзка с особеното им здравословно състояние - диетична храна, разходки, почивки, преместване в стационара, за което прави конкретни предложения утвърждаване от началника на отдела след което влизат в сила.

При тежки заболявания да вика за консулт специалисти, предварително одобрени от ръководството на Министерството и да изпраща болни във В.Б. при МВР, ИСУЛ и други здравни заведения с предложение утвърдено от началник отдела.

В случай, че някой арестуван обяви гладна стачка да организира неговото изкуствено хранене.

Да изолира арестуваните от останалите заразни заболели и взема профилактични мерки за тях.

Освен това той е задължен:

Да води амболаторен дневник за прегледите на арестуваните и отчет на медикаментите употребени за лекуване на арестантите.

Да вземе необходимите профилактични мерки за предотвратяване на епидемии всред арестуваните и поставя карантина при избухването на такива.

При приемането на арестуваните в ареста всеки от тях да се подлага на щателен преглед, дезинфекция и дезинсекция /обезвъшчаване и други/. Съставя протокол за резултата от прегледите и дава на следователите справки за здравословното състояние на арестуваните.

Периодически да извършва медицински преглед на арестуваните.

При откриване на краста, рани кожни, венерически и други заболявания да взема мерки за изолирането на такива арестанти и провежда съответно лечение. В тази връзка да следи и контролира в килиите да се подържа ред и чистота. Два пъти в годината да се варосват килиите и най-малко 4 пъти пръскат с разтвор от ДДТ. Да се почистват клозетите и омивалните ежедневно и един път в седмицата да се дезинфикцират.

По даване предложения от следователите да прави бързи прегледи на арестуваните и да дава медицинска справка.

В своята дейност лекаря е подпомогнат от медицинския техник /фелдшер/, който изпълнява помощни функции.

Из архивите на ДС

21.- 45

36. В окръжните управления медицинското обслужване на арестантите се обезпечава от лекарите при поликлиниките на МВР и окръжните управления, което става при строго определен ред утвърден от окръжния началник на МВР и се изпълнява от началник следственото отделение и началника на ареста.

В канцеларията при ареста трябва да има добре обзаведена аптечка за даване първа помощ.

В поделенията на МВР, където няма назначен медицински персонал, задачите по медицинското обслужване на задържаните и арестувани лица се осъществяват от предварително определени и утвърдени от служебното ръководство ~~лекари~~ лица из състава на местните работници по здравеопазването, които се имат предвид предимно медицинските р-ци, ако има такива

РАЗДЕЛ VII-ми.

ВЗАЙМООТНОШЕНИЕ С ОРГАНИТЕ НА ПРОКУРАТУРАТА:

Прокурорите осъществяващи надзора над арестните помещения имат право да ги обследват, да съставят актове за резултатите от обследването и да дават писменни указания за отстраняването на едни или други недостатъци.

Техните указания подлежат на задължително изпълнение от администрацията на арестните помещения, след съгласуване със съответните началници.

Обследването на арестните помещения от прокурорите се извършва в присъствието на началниците на "Охрана арест", началниците на следствените поделения или тяхните заместници.

~~В случай на несъгласие с указанията на прокурорите~~ Началниците на "Охрана арест" или началниците на следствените поделения прилагат към прокурорския акт на обследването свои писменни съображения и докладват за това на ръководството на МВР.

22.- 46

С настоящата инструкция да се запознае ръководния и оперативен състав от органите на МВР и всички следствени работници и служители отговарящи за охраната на арестите при ДС и НМ.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I- ви ДС-
Полковник:
София, 2. XII. 1954 год.

ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ-
Генерал-майор:
София, 6 -12- 1954 год.

124

Строго секретно!
Екз.№___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КДС
Ген.лейт.
1.9 1966 г.
С о ф и я

ВРЕМЕННО ПОЛОЖЕНИЕ

за работата на следователите при
окръжните управления на КДС.

I.ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ И ЗАДАЧИ

В системата на КДС Следственият отдел се явява орган, който осъществява оперативно ръководство и контрол върху всички следователи и следствени дела в страната, образувани по линия на Държавна сигурност. Той води строга отчетност на арестуваните лица, обобщава и анализирва данните по делата и информира своевременно ръководството на КДС по тях.

Отделът е длъжен да полага постоянни грижи за повишаване на служебната квалификация и професионално майсторство на следствените работници при КДС, като ежегодно провежда мероприятия по утвърден от Председателя на КДС план.

Отдел I обобщава следствената практика в страната, популяризирва и внедрява положителния опит, прави предложения за подобряване качеството на следствието в КДС.

Началникът на отдел I е пряко подчинен на Председателя на КДС. Той упражнява контрол за точното спазване и прилагане от следователите на законите, заповедите и инструкциите на Ръководството на КДС за следствената работа, както и за точното изпълнение на указанията на прокуратурата.

За допуснати извращения и закононарушения, незабавно информирва Председателя на КДС.

Из архивите на ДС

II.ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА

1. Следователите при окръжните управления на КДС са на щат към отдел I-КДС и са пряко подчинени на началника на същия отдел.

2. Предложенията за назначаване, повишаване в длъжност, преместване, наказания, уволнения, похвали и награди, както и атестациите на следователя при окръжно управление КДС се съгласуват с началника на същото.

Окръжният началник е длъжен да упражнява контрол върху трудовата и воинска дисциплина, за проявите и поведението в колектива и обществото на следователя в окръжното управление, като при допуснати нарушения взема мерки за отстраняването им и прави предложение пред началника на отдел I за вземане на отношение.

3. Образуването на следствени дела от следователите при окръжните управления се съгласува с началника на отдел I-КДС.

Предложенията за задържане и следствие се подписват от съответния окръжен началник и ведно с писменото мнение на следователя при управлението и всички агентурни и други материали, след съгласуване с управление II-КДС, а за задочните дела и с управление I-КДС, се изпращат на отдел I за съгласуване.

Началникът на отдел I докладва предложенията на Ръководството на КДС.

Предложенията за задържане и следствие, въз основа на следствени данни и материали, се изготвят от следователя, съгласуват се с окръжния началник, със съответното централно поделение на КДС и ведно с делото се представят в отдел I за съгласуване и доклад на Ръководството на КДС.

Когато окръжният прокурор, ползувайки правомощията си по чл.132 ал.I от НПК писмено нареди да се образува предварително следствие, следователят незабавно уведомява окръжния началник и отдел I-КДС.

Из архивите на ДС

4. За всяко задържано лице в ареста на окръжното управление при случаите, посочени в чл.135 от НПК, следователят незабавно уведомява отдел I и изпраща писмено съобщение, в което се дават установачните му данни, основанието и целта на задържането.

5. След завършване на разследването, следователят уведомява устно окръжния началник и заинтересованото оперативно поделение на КДС за решението си да внесе дялото за съд или прекрати наказателното преследване.

Приключването на следствените дела, водени от следователите в окръжните управления, се утвърждава от началника на отдел I-КДС.

6. Указанията на началника на отдел I по следствените дела са задължителни за следователите при окръжните управления, когато те не отменят разпореждания на прокурора. Той може да прави предложения до окръжния прокурор и Главна прокуратура на НРБ за прехвърляне и за водене в отдел I на дела, които са на производство в дадено окръжно управление на КДС.

7. Началникът на отдел I, при нужда, командирова за сметка на Отдела следователя при управлението за провеждане на следствие или извършване на отделни следствени действия в друг окръг.

Командироването на следователя за изпълнение на задачи по следствено дело, на производство в окръга, или по следствена поръчка, се извършва от окръжния началник, за сметка на управлението.

8. Отдел I периодически извършва проверки на арестите при окръжните управления на КДС и контролира за спазването на инструкцията за охрана на арестните помещения и режима на задържаните.

9. За хода и резултатите по следствените дела, на производство в окръга, следователят докладва своевременно на окръжния началник, с когото съгласува следствените действия и провеждането на оперативни мероприятия. По искане на окръжния началник, той изготвя писмени информации и справки по делата.

Из архивите на ДС

Следователят при окръжното управление провежда разследването в тясна връзка и взаимодействие с всички оперативни служби при същото. С разрешение на окръжния началник, той може да ползува в следствието оперативно технически средства.

Следователят е длъжен да приема за преглед представени му от ръководството на окръжното управление разработки и други оперативни материали за мнение и юридическа консултация.

Окръжният началник може да възлага на придадените към него следователи задачи за изпълнение по документация на сигнали, конкретна разработка, а при незаангажираност със следствена работа и задачи по проверка и решаване на жалби.

10. За всички възникнали спорни въпроси по следствените дела с прокуратурата и за допуснати закононарушения в следствената работа, следователите при окръжните управления незабавно докладват на началника на отдел I и на съответния окръжен началник КДС.

За всички възникнали спорни въпроси по следствените дела между следователят и окръжния началник, се уведомява Ръководството на отдел I-КДС.

За спорни въпроси по следствените дела, възникнали между отдел I и дадено окръжно управление, незабавно се уведомява Ръководството на КДС.

11. Окръжните началници на КДС осигуряват на следователите необходимите условия за работа, арестни помещения и охрана на задържаните лица.

12. Изплащането на полагаемото се парично и вещево доволствие на следователите, придадени към окръжните управления за постоянна работа, става от съответното окръжно управление на КДС.

София, 1.IX.66 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-КДС
ПОДПОЛКОВНИК:-

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

на Председателя на Комитета за държавна сигурност

СЪДЪРЖАНИЕ: Подобрения в работата на следствените органи на КДС по разследване на прибежчици от Турция и Гърция.

№_____ София,____1966 г.

Дългогодишният опит показва, че работата на органите на КДС по разследване на прибежчици от Турция и Гърция не е на нужната висота. Разпитите на прибежчиците се извършват по шаблон, недостатъчно се използуват агентурно-оперативните средства и не се провеждат обмислени комбинации за дезинформиране на противника.

Установената практика всеки задържан на границата прибежчик да се изпраща за разследване в отдел I-КДС, води до принизяване на активността в разпита, пречи за бързото и оперативно използуване на получените данни и за оперативно подхождане към някои от тях.

Незадоволителна е работата и по събиране на разузнавателна и контраразузнавателна информация от разследваните прибежчици.

Поради тези причини, случаите на разкриване от следствието на шпиони, изпратени под формата на прибежчици, все още са изключения.

Съществени слабости се допускат и при решаване на въпроса за даване убежище на чужди граждани. В страната биват оста-

вяни прибежчици, които застават на колебливи или открити вражески позиции, отклоняват се от трудовите си задължения и оказват разложително въздействие в трудовите колективи и всред свои сънародници. Тая категория прибежчици заангажират част от силите и средствата на органите на КДС и ги отклоняват от преките им задължения, да водят борба срещу агентурата на капиталистическите разузнавания.

С оглед подобряване работата на органите на КДС по разследването на прибежчици от Турция и Гърция и внасяне по-добър ред при решаване на въпроса за даване политическо убежище на чужди граждани, съобразно чл.84 от Конституцията на НРБ,

З А П О В Я Д В А М:

1. За в бъдеще разследването на задържаните на границата прибежчици да се извършва в окръжните управления на КДС, както следва: прибежчици от Турция - в окръжните управления на КДС - Бургас, Ямбол, Хасково, а тия от Гърция - Благоевград , Пловдив, Смолян, Кърджали и Хасково.

В отдел I-КДС да се изпращат за разследване онези от прибежчиците, за които се разполага с данни, че са прехвърлени с разузнавателни задачи, или за които има основания да им бъде дадено политическо убежище в страната.

2. Началниците на окръжните управления КДС - Бургас, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян, Пловдив и Благоевград да вземат необходимите мерки за осигуряване пълна секретност при задържането и изолация на прибежчиците. За всеки задържан прибежчик незабавно да се съобщава на Управление II-ро и отдел I-КДС.

Ръководството на отдел I-КДС да осигурява квалифициран следовател за провеждане на разследването.

В срок до 14 дни от задържането на прибежчика, управление II-ро, отдел I и съответното окръжно управление на КДС, да излизат с предложение пред Ръководството на КДС за връщането му обратно или привеждането му за разследване в отдел I-КДС.

Из архивите на ДС

 147

3. При оперативна целесъобразност, за разследване на някои прибежчици и нелегално прехвърлени изменници на Родината,да се използуват подходящи помещения - вили, хотели и други в посочените окръзи, с оглед провеждането на агентурно-оперативни мероприятия за разкриване агентурата на чуждото разузнаване, за оперативно подхождане или за дезинформиране на противника.

Началниците на окръжните управления-КДС в Бургас, Пловдив, Ямбол, Благоевград, Кърджали, Смолян и Хасково, съвместно с управление II-ро и отдел I-КДС, до края на 1966 год. да определят помещенията и ги подготвят за ползуване в случай на нужда.

4. Ръководствата на управления I,II и III-КДС, съгласувано с РУМНО, до края на 1966 година да изготвят и предадат на отдел I-КДС въпросници за интересуващите ги данни от разследваните прибежчици, чужденци и завърнали се или прехвърлени изменници на Родината , за получаване на по-пълна разузнавателна и контраразузнавателна информация.

Съобразявайки се с личността на задържания, характера на разузнавателните и контраразузнавателни данни и тяхната стойност, отдел I-КДС да подбира подходяща форма за зафиксирване на получаваната информация при разпитите /рапорти,протоколи, саморъчни обяснения или сведения, записи на магнетофон и др./

5. Отдел I-КДС своевременно да обработва и предава получените при разследването данни от разузнавателен и контраразузнавателен характер на управления I,II и III КДС.

При нужда да ползува консултанти от други ведомства.

6. Ръководствата на отдел I и управления I и II КДС, строго да съблюдават изискванията на чл.84 от Конституцията на НРБ за даване на политическо убежище на чужденци.В тая връзка да повишават своята осторожност и недопускат оставането

на местожителство в страната на подозрителни в политическо и криминално отношение лица.

За всеки оставен в страната прибежчик да се уведомява отдел "Външна политика и международни връзки" на ЦК на БКП.

7. Прибежчиците, оставени в страната, да бъдат снабдявани с документи за временно пребиваване и настанявани на работа и местожителство – турците в Разград, а гърците в Габрово.

Същите да се поставят под агентурен контрол и в срок до една година съответните окръжни началници на КДС, съгласувано с управление I, II и отдел I-КДС, да представят на Ръководството на КДС окончателно предложение за даване политическо убежище на лицето или за връщането му обратно.

8. До 30 април 1966 година управление II и окръжните управления на КДС да приведат в известност прибежчиците от Турция и Гърция, живущи понастоящем в България и след задълбочена оценка на наличните материали и поведението им да излязат с предложение пред Ръководството на КДС за онези от тях, които следва да бъдат изгонени от страната ни.

9. За повишаване квалификацията на следователите, разследващи прибежчици, отдел I-КДС да организира през учебната 1966/1967 година провеждането на кратък курс за изучаване организацията, формите и методите на работа на гръцкото, турско, западногерманско и американско разузнаване.

Лекциите да се подготвят и изнесат от ръководни работници на управление I и II-КДС и школа "Г.Димитров".

10. Ръководството на отдел I-КДС да подобри работата по изготвянето на литерните дела за разузнавателните центрове в Гърция и Турция.

До края на 1966 година следствените работници да бъда снабдени с необходимите топографски и географски карти, планове и панорамни снимки на интересуващите следствието обекти и градове в Гърция и Турция, телефонни указатели за същите, пътеуказатели, справочници, политико-икономическа литература за

Из архивите на ДС
83

Гърция и Турция и др.

11. Ръководството на отдел I-КДС, при подходящи случаи, съгласувано с управление I и II-КДС, да предлага за включване в състава на туристически групи, спортни и други делегации за Гърция и Турция следователи, за запознаване с обстановката.

12. До края на 1968 година отдел "Кадри" и отдел I-КДС да осигурят следователи, владеещи съответно гръцки и турски език, за някои от окръжните управления, граничещи с Турция и Гърция.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИТЕТА ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ:

Написано в 2 екз.
№ 1 -отдел Секретариат
№ 2 - отдел Секретариат
Изпълнител:Т.Радулов
Написала:А.Тодорова
София,20.IX.1966 год.

10. Следствие и арести

Строго секретно
Екз.единствен 122

ЗАПОВЕД

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИТЕТА ЗА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ ~~ПРИ МС~~

СЪДЪРЖАНИЕ: Обявяване "Временно положение за работата на следователите при окръжните управления КДС" и изменение и допълнение на параграфи от Инструкцията за следствената работа.

№ I-4074

София, 4.10.1966 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОБЯВЯВАМ утвърденото от мен "Временно положение за работата на следователите при окръжните управления КДС".

В съответствие с "Временното положение" изменям и допълвам параграфи от Инструкцията обявена със заповед № I-692 от 12.III. 1964 год., както следва:

1. Алинея I от параграф 6-ти да се замени с текста: "Следственият отдел при КДС е пряко подчинен на председателя на КДС.

Отделът осъществява оперативно ръководство, контрол и помощ върху всички следователи и следствени дела в страната, образувани по линия на Държавна сигурност.

Той води строга отчетност на арестуваните лица, обобщава и анализира данните по делата и информира своевременно ръководството на КДС по тях; обобщава следствената практика в страната, популяризира и внедрява положителния опит и полага постоянни грижи за повишаване на служебната квалификация и професионално майсторство на следствените работници при КДС; упражнява контрол за точното спазване и прилагане от следователите на законите, заповедите и инструкциите на ръководството на КДС за следствената работа, както и за точното изпълнение на указанията на прокуратурата, като за допуснати извращения и закононарушения, незабавно информира председателя на КДС".

2. Към параграф 11 след ал.I да се включи нова алинея с текст:

"Предложенията за задържане и следствие, изхождащи от окръжните управления на КДС се докладват на ръководството на КДС от началника на отдел I-КДС".

3. Към параграф 72 след ал.I да се включи нова алинея с текст: "Приключването на следствените дела, водени от следователите

АП—533—800—65

 123

при окръжните управления, се утвърждава от началника на отдел I-КДС".

Задължавам началниците на II, Софийско и окръжните управления на КДС да запознаят целия оперативен състав с временното положение и да оказват съдействие на отдел I при изпълнение на поставените му задачи.

Препис от настоящата заповед, заедно с утвърденото временно положение да се изпратят на началниците на отделите I и Кадри, II и окръжните управления на КДС за изпълнение, а на началниците на I, III, IV, V и Софийско управления и II, III и IV отдели-КДС, на началника на школа "Г.Димитров" и Партийния комитет при КДС, за сведение.

П Р Е Д С Е Д А Т Е Л -
-ген.лейтенант:

Изпълн.Радулов
Нап.Владова
4.X.1966 г.

122

УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ ~~РАБОТИ~~
Генерал-лейтенант: _____
14. 5. 1969 г.
София

Строго секретно!
Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

за профилактичната дейност на органите
на Държавна сигурност

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

В борбата срещу подривната дейност на разузнаванията на империалистическите държави и вражеските елементи в НРБ органите на ДС провеждат профилактична дейност за предотвратяване на престъпленията и противообществените прояви и оказване на възпитателно въздействие върху гражданите.

Профилактиката е основен вид дейност на органите на Държавна сигурност, която те провеждат по силата на закона. Изискването да се води борба за предотвратяването на престъпленията и нарушенията на законността е отразено в чл. 4 от Закона за прокуратурата, чл. 3 от Закона за устройството на съдилищата, чл. 124 от НПК, в Закона за другарските съдилища, Основните положения за работата на органите на ДС, заповедите на ръководството на МВР и др.

Органите на ДС непрекъснато усъвършенствуват формите, начините и средствата за провеждане на профилактичната дейност.

Из архивите на ДС

Те подобряват и разширяват профилактичните мероприятия, оказват помощ на партийните, държавните и обществените организации и институти за повишаване революционната бдителност на трудещите се.

Изискванията за спазване на социалистическата законност и за активизиране борбата срещу престъпността и закононарушенията налагат органите на ДС да подобрят още повече профилактичната работа, като координират дейността си в това отношение с Министерството на народната отбрана, Министерството на правосъдието, Върховния съд, Прокуратурата, Отечествения фронт, БЗНС, Профсъюзите, Комсомола и другите държавни органи и обществени организации.

II. СЪЩНОСТ И ЗАДАЧИ НА ПРОФИЛАКТИЧНАТА ДЕЙНОСТ

1. Профилактичната дейност на органите на ДС е съвкупност от агентурно-оперативни и други мероприятия, насочени към предотвратяване на политическите престъпления, и за оказване възпитателно въздействие върху политически неукрепнали граждани.

2. Целта на профилактиката е да се отстранят причините и условията, които пораждат политическата престъпност и противообществените прояви, да се предпазят политически неукрепнали български граждани от вражеско влияние, да се насочат по правилен път онези лица, особено от средата на младежта, които по силата на своята политическа незрялост или лекомислие допускат политически вредни и противообществени деяния.

3. Профилактичната дейност е обща и индивидуална:

а) Общата профилактика е съвкупност от правни, организационни и възпитателни мероприятия, които се провеждат от държав-

ните органи и обществените организации с цел да се направи невъзможна или да се затрудни подривната дейност на противниковите разузнавания и антинародните елементи;

б) Индивидуалната профилактика е съвкупност от разнообразни мероприятия, които органите на ДС прилагат самостоятелно, съвместно или чрез обществените организации към отделни граждани, с цел предотвратяване извършването на престъпления от конкретно лице или група лица.

Това е основен вид профилактична дейност, провеждана от органите на ДС и всички служители са длъжни активно да съдействуват и участвуват в осъществяването ѝ.

4. Органите на ДС провеждат профилактични мероприятия и за осигуряване охраната на важни стопански, военни и други обекти, имащи значение за сигурността на страната и представляващи интерес за чуждото разузнаване и противодържавните елементи, както и по нашите граждани, посещаващи капиталистически страни по служебен, частен и туристически път.

5. Профилактичната дейност способствува за:

а) стесняване базата за действие на противниковите разузнавания и за предотвратяване на подривната им дейност;

б) пресичане дейността на противодържавните и антиобществени елементи;

в) противодействуване на идеологическата диверсия, провеждана от капиталистическите разузнавания и ограничаване на нейното влияние;

г) опазване на държавната и служебна тайна;

Из архивите на ДС

д) своевременно разкриване и отстраняване на причините и условията за извършване на противодържавни престъпления и политически неправилни деяния;

е) предпазване от въвличане в противодържавна дейност на заблудени, лековерни, обидени, морално и политически неукрепнали граждани;

ж) възпитаване гражданите в дух на патриотизъм, интернационализъм и висока политическа бдителност.

90

III. ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОФИЛАКТИЧНАТА ДЕЙНОСТ

6. При провеждане на профилактиката органите на ДС спазват следните основни изисквания:

а) профилактична дейност се провежда в случаите:

- когато лицето е замислило извършването на престъпление, но не е започнало да го осъществява;
- когато лицето се е приготвило да извърши престъпление но по собствени подбуди се е отказало да го извърши или когато законът не предвижда наказание за приготовление;
- когато лицето при опит да извърши престъпление по собствени подбуди се откаже да го завърши или е предотвратило настъпването на престъпните последици;
- когато извършеното деяние съдържа елементи на престъпление, но по различни съображения законът освобождава дееца от наказание;
- когато лицето замисля разпространение на анонимни материали с противодържавно съдържание или спрямо малолетни, разпространили такива;

Из архивите на ДС

91

- когато лицето, макар и да не е извършило престъпление, е попаднало в среда или обстановка, която би го довела до противодържавно деяние;

- спрямо нарушители на правилници, наредби и др., чиито нарушения могат да доведат до последици, накърняващи сигурността на НРБ, и до престъпления;

- когато лицето е изтърпяло наказанието за извършени от него престъпления, с цел да му се окаже по-нататъшно превъзпитателно въздействие;

Профилактиката не се прилага по отношение на лица от капиталистическите и развиващите се страни, извършили подривна дейност срещу НРБ, или заподозрени като разузнавачи, агенти и др.

б) профилактичната дейност се провежда при строго спазване на социалистическата законност. Тя не може да заменя наказателната отговорност.

в) профилактичните мероприятия се провеждат при напълно проверени данни за извършеното деяние, за мотивите, подбудите и причините на същото и за личността на профилактирания.

Достоверността на данните за профилактирания осигурява обосноваността на профилактиката, служи като гаранция, че няма да бъде хвърлена сянка на съмнение върху поведението на честни граждани, и изключва всякакви недоразумения, които биха могли да подкопаят авторитета на органите на ДС сред трудещите се.

г) профилактичните мероприятия да се провеждат своевременно, за да не се допуска забавяне при изясняване на сигналите и проверка на първичните данни.

Недопустимо е и прибързаното провеждане на профилактиката.

Из архивите на ДС

д) при провеждане на профилактичната работа да се прави задълбочена оценка на оперативната обстановка в обслужвания обект (линия);

е) правилен избор на формите, начините и средствата за провеждане на профилактичните мероприятия;

ж) провеждане мероприятия за контрол на поведението на лицата след профилактирането им;

Органите на ДС самостоятелно, чрез обществените организации и съвместно с ръководителите на предприятията и учрежденията, командирите на поделенията и други оказват системно възпитателно въздействие върху профилактираните лица.

В случаите, когато има основание да се предполага, че профилактираното лице може отново да допусне политически вредни прояви, по отношение на него се организира агентурно наблюдение.

Ако се установи, че профилактираното лице е възобновило политически вредните си прояви или е започнало да извършва престъпление, в зависимост от извършената от него дейност:

- по отношение на лицето се провеждат допълнителни профилактични мероприятия;

- взема се на оперативен отчет или

- се привлича към наказателна отговорност, когато неговата дейност съдържа признаците на състав на престъпление.

з) профилактичните мероприятия се извършват след щателна подготовка и при строго спазване на секретността.

Из архивите на ДС

Подготовката включва подробно изучаване и анализиране на наличните материали и изработване на правилна тактика за използуването на оперативните данни, като се запазят в тайна и се зашифр ват агентурно-оперативните средства и методите на работа, използувани от органите на Държавна сигурност.

и) когато за лицето, подлежащо на профилактиране, е установено, че в дейността му има замесени и граждани на капиталистически страни, всички мероприятия предварително се съгласуват с ръководството на управление I - ДС, с цел изясняване възможностите за оперативно използуване на случая.

к) при профилактиране на малолетни и непълнолетни трябва да се подхожда много внимателно, като се избират най-подходящите форми, начини и средства, съобразно деянието и характера на профи лактирания.

IV. ФОРМИ, НАЧИНИ И СРЕДСТВА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОФИЛАКТИКАТА

7. Органите на ДС използуват гласната и негласна форма за провеждането на профилактичната дейност.

8. При гласната форма профилактичната работа се провежда открито чрез привличане на обществеността и използуване на средствата за широка пропаганда - беседи, печат, радио, телевизия, кино и изложби. Тази форма се прилага:

а) чрез обсъждане или разгласяване на постъпките на профилактираните в партийните, отечественофронтовските, комсомолските, профсъюзните и другите обществени органи и организации, пред училището и семейството.

Органите на ДС по съответният ред информират бюрата и ръководствата на партийните, комсомолските, профсъюзните и други обществено-политически организации по места, ръководителите на предприятията, учрежденията, учебните заведения, командирите на поделенията за проявите на дадено лице и по целесъобразност предлагат провеждане на съответни профилактични мероприятия.

б) чрез изнасяне на беседи, доклади и лекции, организиране на музеи, изложби, използуване на печата, радиото, киното и телевизията за повишаване бдителността на трудещите се.

Беседите пред трудещите се трябва да са съобразени със състава на аудиторията, да са основани на проверени данни, съдържащи политическа оценка на фактите.

Органите на ДС използуват печата за оказване политическо въздействие в борбата против буржоазната идеология. Публикуват се в пресата материали по процеси за шпионство, материали от завърнали се бегълци и невъзвращенци, изявления на граждани от капиталистически страни, потърсили политическо убежище у нас, на наши граждани, които при посещението си в капиталистически страни са били там задържани, разпитвани, шантажирани и пр., като се държи сметка в никакъв случай да не се накърняват специфичните интереси на органите на ДС.

Печатът, радиото, киното и телевизията се използуват тогава, когато интересите на сигурността изискват привличане вниманието на широката общественост.

в) чрез беседи с профилактираните, провеждани от органи на ДС съвместно с представители на обществените организации, педагози, родители и други близки на лицето.

Из архивите на ДС

95

Резултатна профилактична работа органите на ДС провеждат и чрез директорите, професорите, преподавателите, учителите, възпитателите, родителите, служебните ръководители, командирите и други близки на профилактираното лице. Този начин на въздействие се прилага преди всичко по отношение на учащи се, войници и други младежи. Той дава възможност да се прави избор, като се използува най-авторитетната личност, която може да въздействува на лицето.

г) чрез използуване на предварителното следствие и откритите съдебни процеси.

В хода на следствието и при разглеждане на делата в съдебно заседание се провеждат профилактични мероприятия по отношение на лица:

- които не са извършили конкретни престъпления, но са се намирали под влияние на обвиняемите, били са очевидци на тяхната престъпна дейност и се използуват като свидетели;

- които са използувани като свидетели по наказателно дело и се намират под влияние на обвиняемите поради политическа незрелост, лекомислие, религиозен фанатизъм и т.н., като им се разяснява престъпният характер на дейността на обвиняемите, сериозността на тези заблуди и опасността за обществото от тяхно поведение.

Положително влияние оказват откритите съдебни процеси по дела срещу разузнавачи на противникови разузнавания, шпиони и извършили други тежки престъпления по отношение на родината си. Материалите от такива процеси при целесъобразност могат да се публикуват в нашия и задграничен печат.

Когато проявите на профилактираните се изнасят за обсъждане пред обществеността, органите на ДС оказват съдействие на бюрата и ръководствата на партийните и обществени организации

Из архивите на ДС

на трудещите се, представят необходимите материали и, ако е целесъобразно, лично участвуват в организирани за целта събрания.

В случаите, когато дадено лице е освободено от наказателна отговорност поради маловажност и явна незначителност (чл.9, ал. II от НК) или на друго основание, пред лицето се изтъква сериозността на извършеното от него деяние и опасността, която то носи за обществото. Профилактираният се предупреждава строго, че в случай на повтаряне на подобни действия ще бъде съответно санкциониран.

д) чрез предупреждаване (писмено с предупредителен протокол или устно) на профилактираното лице от органите на ДС. Този начин се прилага и при негласната форма.

е) чрез препращане материалите на другарските съдилища, офицерския съд на честта (в БНА), доброволните отряди, комисиите за обществен контрол, комисиите за предотвратяване на противообществените прояви на непълнолетните и малолетните, детските педагогически стаи, наблюдателните комисии към затворите, съвета за изучаване престъпността и набелязване мерки за предотвратяването й към Главната прокуратура, координиращия център в София за съгласуване и изготвяне общи мероприятия в борбата за предотвратяване на престъпността и други нарушения на закона.

Органите на ДС предлагат на другарските съдилища провеждане на профилактична дейност при строго спазване изискванията на Закона за другарските съдилища.

Органите на ДС при провеждане на профилактиката се опират на доброволните отряди на трудещите се, на комисиите за обществен контрол и т.н., като предлагат на техните щабове и ръководства провеждане на профилактични мероприятия - наблюдение,

Из архивите на ДС

97

въздействие, политическо укрепване, изолиране от чуждо влияние и др.

При прилагане на гласната форма органите на ДС могат да търсят съдействието и помощта и на Прокуратурата.

9. При негласната форма органите на ДС провеждат профилактични мероприятия негласно със свои сили и средства:

а) упражняват политическо въздействие чрез секретни сътрудници върху лица с противодържавни и авантюристични намерения.

Към профилактика с помощта на секретните сътрудници органите на ДС прибягват в следните случаи:

- когато по политически, оперативни или други съображения не е целесъобразно проявите на определеното за профилактиране лице да се довеждат до знанието на обществеността;

- с цел зашифровка на източниците, чрез които са получени компрометиращите данни;

- когато с оглед личността на профилактирания е необходимо да му се окаже продължително планомерно въздействие с негласни средства;

- при изземване на литература и други материали от противодържавен пропаганден характер;

- при провеждане на мероприятия за разколебаване на обектите с цел да се откажат от замислената престъпна дейност или да прекратят провеждането ѝ.

Методът на разколебаване трябва да се прилага като правило по отношение на младежите, за които има данни, че замислят подготовка за бягство, създаване на нелегални групи, разпространяване на анонимни материали с антидържавно съдържание, антипартийни изказвания и т.н.

- за обезвреждане на оръжие, боеприпаси и отровни материали,които противникът е замислил да използува за престъпна дейност

Из архивите на ДС

98

- за отстраняване слабостите и недостатъците по съхранението и работата със секретни документи и материали, представляващи държавна тайна във важни обекти на промишлеността и транспорта.

б) въздействие върху профилактирания може да се осъществи и лично от ОР на ДС, явяващ се не като служебно лице.

в) когато характерът на извършеното деяние и личността на профилактирания дават възможност да се постигне целта без обсъждане на фактите от обществеността, се провежда индивидуална беседа.

10. Основни методи, прилагани от органите на ДС при провеждане на профилактичната работа, са убеждението и принуждението

Убеждението е главен метод, несъвместим с отправяне на заплахи към профилактираното лице.

Принуждението е спомагателен метод и се изразява в прилагането на административни, дисциплинарни и обществени мерки за въздействие от името на съответно държавно учреждение, предприятие и организация, но не от името на Държавна сигурност.

11. Началниците на управленията, отделите, както и техните заместници лично участвуват в провеждането на профилактичните мероприятия и подпомагат подчинените си правилно да избират формите, начините и средствата за профилактиката.

V. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОФОРМЯНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ НА ПРОФИЛАКТИЧНАТА ДЕЙНОСТ

12. За провеждане на профилактични мероприятия по отношение на лица, водени на оперативен отчет, оперативният работник

Из архивите на ДС

изготвя предложение за приключване на делото. В предложението се посочват формата, начинът и средствата на профилактика, които ще се използват , а също и кога, къде и от кого ще се проведат. Предложението се утвърждава от началника или равен по длъжност на този, който е утвърдил предложението за откриване на делото.

13. Ако лицето не протича по оперативния отчет, писмено предложение за профилактиране (с данните, посочени в т. 12) се изготвя по преценка на началника на отделението и се утвърждава от заместник-началника на отдела.

В случаите, когато не се прави писмено предложение, разреше ния за провеждане на профилактични мероприятия се дава от началника на отделението с резолюция върху материалите.

14. След провеждане на профилактичното мероприятия оперативният работник изготвя рапорт за резултатите. В случай на необходимост в рапорта се прави предложение за по-нататъшно наблюдение на профилактирания, като се посочват срокът и мероприятията, които ще се проведат. Срокът не може да бъде по-дълъг от една година.

15. По време на наблюдението на профилактираното лице, за което има открито дело по оперативния отчет, материалите по същото остават в оперативния работник, а на отдел III - ДС (секцията) се съобщава за приключването на делото за проведената профилактика и срокът за наблюдението.

Профилактирано лице, за което няма открито дело по оперативния отчет и по отношение на което се определя срок за наблюдение, се картотекира в отдел III - ДС (секцията).

След изтичане на срока за наблюдение, в зависимост от поведението на лицето се прави предложение,с което се решава дали работата по него да продължи или материалите да се предадат в архива на отдел III - ДС (секцията).

Из архивите на ДС

100

Материалите с оперативна стойност за профилактираните лица, по които не се провежда по-нататъшен контрол се оформят и се предават за съхранение в архива.

ЗАМ.-МИНИСТЪР:
Генерал-лейтенант

Отпеч.в 1 екз.
Изпълн. Мартинов
Нап. И.Михайлова
12.V.69 г.

123

Строго секретно!
Екз.№ 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-ДС
№ П-1530
15 VIII 1970 г.
СОФИЯ

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕН.ПОЛКОВНИК АНГЕЛ СОЛАКОВ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
от полковник ТОДОР РАДУЛОВ
Началник отдел Следствен ДС

ОТНОСНО: проекто-правилник за задачите и устройството на отдел Следствен - ДС.

1 Другарю Министър,

В своята дейност по разследването на престъпленията, Следственият апарат на ДС се ръководи от разпоредбите на Наказателно-процесуалния кодекс, а освен това ръководни документи по Министерството, пряко уреждащи работата на следствието са: Инструкцията за следствената работа от 1964 година, Временното положение за работата на следователите при Окръжните управления на КДС от 1966 година, Заповедта относно "Мерките за подобряване

работата на следствените органи на КДС по разследването на прибежчици от Гърция и Турция" и Инструкцията за охраната, режима и изолацията на задържаните лица по линия на ДС.

При това, констатира се, че досегашните вътрешни административни актове, регламентиращи пряко следствената работа, макар и да съдържат положителни елементи, в много отношения са остаряли, недостатъчно и непоследователно прокарват смисъла и съдържанието на Закона.

През последните години и особено след централизирането на Следствения апарат на ДС, извършено през 1966 година, беше натрупан значителен организационен опит. В тази връзка и предвид изричните разпоредби на Закона, че престъпленията се разследват само по реда установен в НПК, незаконосъобразно е за в бъдеще да продължава съществуването на междинни административни актове, уреждащи въпроси на предварителното следствие.

Това налага сега действуващите ръководни документи по линия на следствието да бъдат отменени и да се приеме правилник, който в духа на закона да регламентира само някои принципни въпроси, които по обясними причини остават извън разпоредбите на НПК или вътрешните нормативни документи на Министерството.

В предложения проекто-правилник материята е разработена в четири раздела.

Най-напред е дадено определение на Отдела като единствено поделение в системата на ДС, върху което в пълен обем лежат правомощия от процесуален и оперативен характер. При това определението е изградено чрез изтъкване на най-характерните задачи, които Отдела изпълнява както по отношение на разследването, така и с оглед специфичната му оперативна дейност. Тук са посочени както нормативните актове, така и основните принципи, от които се ръководи Отдела при осъществяване на дейността си.

Във вторият раздел конкретно са формулирани задачите на Отдела като орган на предварителното следствие и като оперативен орган.

Из архивите на ДС

В раздел трети и четвърти изчерпателно са разработени основните въпроси, свързани с организацията на Следствения апарат и взаимоотношенията му с другите поделения на ДС и други учреждения и институти.

Проекта беше изпратен за мнение на Главната прокуратура, Върховния съд на НРБ и на почти всички поделения на ДС в Центъра и по места, чийто бележки и мнения бяха взети предвид при окончателната му редакция. При това ние се ръководехме от стремежа в правилника да бъдат отразени не само съответните законни принципи и положения, свързани с разследването на престъпленията, но самите формулировки по отделните положения на правилника да бъдат колкото се може по-лаконични и ясни, за да се избегнат каквито и да е двусмислия или неясноти при приложението на разпоредбите на правилника.

Поради тая причина ще се спра само на някои моменти залегнали в разработения проект:

1.В правилника е прокаран принципа за централизацията на Следствения апарат, осигуряваща единно ръководство, единен надзор контрол и компетентна помощ; единен стил и метод в работата, стабилна кадрова линия. В този смисъл, по отношение на следователите, работещи при Окръжните управления на МВР, в Правилника не са залегнали отделни разпоредби, тъй като те се явяват неразделна част от единния Следствен апарат, върху които в еднаква степен тежат права и задължения, както за следователите от Центъра. Наред с другите положителни моменти, това обстоятелство дава възможност следователите при Окръжните управления да се превърнат в първи помощници на началниците на управленията по утвърждаването на социалистическата законност като метод в дейността на целия оперативен състав на ДС.

II

2.С разпоредбите на т.21 и следващите в Правилника за първи път синтезирано е очертано правното положение, ролята, задачите и отговорността на следователя в ДС при разследването на престъпленията. Гарантирана е възможността му при наличие на

Бележките ~~на~~ др. Министър са нанесени върху този екз. от Ан. Трендафилов. Вярно

136

4.-

отрицателни законни предпоставки за това, да откаже образуването на предварително производство, при което най-точно е отразено положението по Закона, че "при взимането на процесуални решения следователят е независим и се ръководи само от Закона и социалистическото правосъзнание".

- Наред с горното, също така и за първи път, в Правилника са уредени изчерпателно не само административните права на ръководните лица в Следствения апарат, но е подчертано от една страна че те имат и всички правомощия на следователи, а от друга страна са очертани и особените им права, свързани непосредствено с хода на разследваното престъпление. Нужно е обаче да се посочи, че за разлика от съветския НПК, по сега действуващия НПК у нас, ръководните длъжностни лица като такива по следствието не разполагат с процесуални права дадени им по Закон. Това състояние ние разглеждаме като един анахронизъм, като положение, което не отразява сегашната фактическа обстановка в следствието на ДС и не на последно място, обстоятелство което препятствува цялостното процесуално-валидно отношение на ръководните лица при разследването на престъпленията. По наше мнение, правилно ще бъде при изработването и предстоящото приемане на нов НПК да се предвидят разпоредби в тази насока, поне в обем и рамки, възприети вече от съветското наказателно-процесуално право.

Да! - зависи от Вас

3.В т.~~24~~ 25 и следващите от Правилника, на базата на НПК, подробно са възпроизведени принципните положения, уреждащи взаимоотношенията на оперативните и следствени работници като органи на предварителното производство. Посочени са задълженията за уведомяване и предаване на задържаните лица от органите на ДС. В тая връзка в Правилника е фиксиран 24 часов срок за предаване и уведомяване за задържаните лица.

По сега действуващата разпоредба на НПК - чл.136, този срок е 48 часа, но тъй като проекта за нов НПК предвижда, по обосновани съображения, той да бъде сведен на 24 часа, правилно ще бъде още сега, в този наш документ, той да се фиксира на това

Из архивите на ДС

положение, още повече че при наличните средства за връзка не се създават никакви особени затруднения.

4.В съответствие с въведената централизация на Следствения апарат и необходимостта от воденето на строга отчетност и текущ документален контрол върху образуваните дела с разпоредбата на т.7 от Правилника е предвидено воденето на единния следствен регистър да се съсредоточи в Следствието. В тази насока бяха и аргументираните ни съображения при изработването на заповедта за организирането и осъществяването на оперативния отчет от Отдел III - ДС, които обаче не бяха взети в предвид.

Съществуващото положение, следственият регистър да се води в Отдел III, е свързано с много затруднения, излишна книжнина и най-важното, Отдела по същество е лишен от възможността да упражнява свойственият му документален контрол над образуваните извън Центъра дела, тъй като всички документи от следователите при окръзите във връзка с образуваните дела, пристигат в Отдела едва след регистрирането им в посочения Отдел. По този начин за сравнително продължителен период Ръководството на Отдела не е в състояние да знае точния брой на образуваните следствени дела в цялата страна, тяхното разпределение и движение по окръзи.

Най-после лишаването на Отдела от законното му задължение сам да води своя следствен регистър, го поставя в това отношение в зависимост от друго поделение на ДС с всички произтичащи от това ежедневни трудности в следствената дейност.

Предлаганото положение ни най-малко не лишава Отдел III да съсредоточава при себе си отчет за всички образувани следствени дела по линия на ДС, тъй като и за в бъдеще веднага след образуване на делото, следователите ще му представят съответните отчетни картони, а след приключването на делата и заключителните постановления, а за прекратените дела и самите преписки.

5. Ние реално отчитаме, че работата по разследването на прибежчици, на граждани на капиталистически страни, извършили

 138

престъпления по линия на ДС, както и на доброволно или принудително завърнали се бегълци от страната и невъзвращенци не е на нужната висота, с оглед получаването на максимално полезни резултати за оперативната и следствената работа на ДС. При това следва да се посочи и обстоятелството, че поради редица причини този контингент ежегодно се увеличава.

Впрочем, този въпрос е част от по-общия проблем за създаването на всички необходими организационни и материални предпоставки, осигуряващи възможността за извличането на максимално полезна разузнавателна и контраразузнавателна информация от всички лица - наши и чужди граждани, които са имали допир с противника, от естество да засяга сигурността на страната, както и за решаването на някои практически проблеми - провеждане на активни оперативни мероприятия и вербовки, за придобиване на данни за оперативната обстановка в съответните страни, за набирането на различни видове документи и пр.

С оглед решаването на тези проблеми, в Правилника т.т.11 и 12 са дадени принципните положения, които да послужат като нормативна основа при бъдещо цялостно решаване и уреждане на тези въпроси.

x

x x

Следственият отдел на ДС е бил и за в бъдеще ще бъде едно от най-чувствителните звена в системата на МВР. Състоянието на работата му в една или друга степен е показател за точното и неотклонно провеждане на партийната политика в наказателното правораздаване, а от друга страна, в известни рамки и обем отразява качеството на оперативната работа, при което оказва и неизбежното обратно въздействие върху същото. Наред с горното, безусловното спазване на социалистическата законност в следствието, към което винаги Ръководството на МВР е проявявало и проявява високи изисквания е и един от основните показатели за стила и метода на работа и ръководство и на всички оперативни звена на

Из архивите на ДС

7.- 134

ДС. ~~в разглежданият аспект.~~ Ето защо приемането на Правилника за задачите и устройството на Следствения апарат на ДС, ние разглеждаме не като формален акт, а като такъв, който ще постави на една трайна, принципна и законна основа взаимоотношенията на следователите, като органи на предварителното следствие и оперативните работници, като органи на дознанието и който ще очертае изключителната компетентност и отговорност на Отдела при разследването на престъпленията и ще съдействува за по-нататъшното подобряване следствената работа на органите на ДС.

ПРИЛОЖЕНИЕ: проекто-правилник от 11 листа.

З от. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС

ПОЛКОВНИК: [illegible]

Написано в 1 екз.

Допълнително размножено в 30 екз.и изпратено по списък.
Изп.: Т.Радулов
Нап.: ЗИ

139

УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
ГЕН.ПОЛКОВНИК: _____
23.10. 1970 година
С о ф и я

Строго секретно!
Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р А В И Л Н И К

за задачите и устройството на Следствения
отдел на Държавна сигурност

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1.Следственият отдел на Държавна сигурност е специализиран и централизиран орган в системата на Министерство на вътрешните работи, който чрез процесуалните действия на следователите при Държавна сигурност, осъществява предварителното следствие, разобличаването на виновните и предаването им на съд по дела, отнесени в тяхна компетенция, и по дела, възложени им от Прокуратурата.

В тази му дейност, съгласно разпоредбите на Наказателно процесуалния кодекс, Прокуратурата осъществява ръководство и надзор за законност.

2.Следственият отдел е и оперативно поделение в системата на Държавна сигурност.

3.В своята дейност Следственият отдел на Държавна сигурност се ръководи от разпоредбите на Конституцията, Наказателния

Из архивите на ДС

и Наказателно-процесуалния кодекс, от други нормативни актове, отнасящи се до разследването на престъпленията и от издадените въз основа на тях ръководни документи от министъра на вътрешните работи.

4.Основни принципи в дейността на Следствения отдел на Държавна сигурност са; комунистическа партийност; точно и неотклонно спазване на социалистическата законност; обективност, всестранност и пълнота на разследването, съчетани с изискванията на оперативната работа и войнската дисциплина.

II. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

А. По разследване на престъпленията

5.Като се ръководи от разпоредбите на Наказателно-процесуалния кодекс, Следственият отдел ДС организира провеждането на предварително следствие по линия на ДС на територията на цялата страна.

6.Организира охраната, режима и изолацията на задържаните за следствие в ДС лица. Охраната в центъра се осъществява самостоятелно от Отдела, а в Окръжните управления на МВР - от охранителните служби на НМ.

7.Води справочна картотека на задържаните лица за цялата страна по линия на ДС.

8.Организира набирането и обработката на постъпващата информация по разследваните престъпления:

изучава, анализира и обобщава причините и условията за извършване на престъпленията, разследвани от ДС, динамиката и характера им, изработва текущи и периодични информации и аналитични доклади по тях за използуване от Ръководството на Министерството, Следствения отдел на ДС, VII управление МВР и други заинтересовани поделения на ДС.

Б. По оперативната работа

9.Следственият отдел на Държавна сигурност организира и

провежда камерна разработка на задържаните по линия на ДС лица.

Набирането и използуването на камерни сътрудници, организацията на камерната разработка, обобщаването и анализирането на резултатите от нея се уреждат с отделна заповед.

10.В процеса на предварителното следствие, Следственият отдел на ДС самостоятелно използува технически средства, с които разполага, а при нужда ползува и предоставени му от Управление IV - ДС.

Редът и начините на използуване на техническите средства се уреждат с инструкция.

11.Следственият отдел ~~участвува~~ в провеждането на активни оперативни мероприятия и вербовки, за които се откриват условия и предпоставки при разследване на престъпленията.

12.Следственият отдел на ДС създава необходимите организационни и други предпоставки за централизиране и унифициране на дейността по получаване на оперативна информация при разследването на:

- прибежчици;
- граждани на капиталистически страни, извършили престъпления от компетенцията на ДС;
- български граждани - бегълци и невъзвращенци, завърнали се доброволно или върнати по официален или неофициален ред.

Особеностите на разследването, начините и средствата за набирането на информация от тези лица, както и другите проблеми, произтичащи от тази дейност, се уреждат с отделна заповед.

В. По профилактичната дейност

13.Следственият отдел на ДС провежда мероприятия по линия на общата и индивидуална профилактика:

а/ По установения ред предоставя на печата, радиото, киното, телевизията и творческите съюзи подходящи материали за пропагандни цели;

б/ С разрешение на министъра на вътрешните работи или на

Из архивите на ДС

111

зам.министъра, отговарящ за Отдела, в подходяща форма довежда до знанието на заинтересованите партийни, държавни и обществени органи, следствените изводи и констатации относно причините и условията, способствували за извършването на престъпленията от разследваните лица.

За членовете на БКП своевременно информира съответните партийни комитети;

в/ Провежда целенасочени мероприятия за превръщане на разследването в начален процес на превъзпитание на разследваните лица и особено на непълнолетните и младежите, като изяснява личността на подследствените и непосредствените причини, условия и подбуди, обусловили извършването на престъплението.

Г. По к а д р и т е

14.Следственият отдел на ДС осъществява мероприятия по набирането и подготовката на кадри за следствената работа и за повишаване квалификацията им на база на съвременното равнище на научно-техническия прогрес; организира и провежда текущата учебна дейност на основата на натрупания опит от следствената практика; внедрява постиженията на правната наука и криминалистическата техника в разследването; полага постоянни грижи за повишаване на идейно-политическата подготовка на следователите; изучава и анализира организацията на следствената работа и провежда мероприятия за усъвършенстването й; съдейства за подобряване на жилищните и културно-битовите условия на служителите в Следствения отдел на ДС.

III. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА РЪКОВОДНИЯ СЪСТАВ И СЛЕДОВАТЕЛИТЕ ПРИ ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС

15.Ръководството на Следствения отдел на ДС се изгражда на принципа на единоначалието. При подготовката на решения, началникът на Следствения отдел на ДС прилага колективния метод.

Началникът на Следствения отдел на ДС представлява отдела

ръководи и контролира в рамките на компетентността си цялата негова дейност и отчита работата му пред министъра на вътрешните работи и съответния зам.министър.

16.Началникът на Следствения отдел на ДС има следните права и задължения при разследването на престъпленията:

а/ да дава указания по линия на следствената работа в ДС;

б/ разпределя между следователите постъпващите на производство следствени дела;

в/ дава методически указания по разследването и използуването на оперативните данни, предоставени от оперативните поделения по конкретни дела;

г/ упражнява контрол и следи за точното спазване и прилагане от следователите на законите и указанията на Прокуратурата във връзка с разследването на престъпленията;

д/ за всички констатирани закононарушения в хода на предварителното следствие, незабавно докладва на Ръководството на Министерството, като по своя инициатива и съобразно получените указания, взема мерки за тяхното отстраняване.

17.Началникът на Следствения отдел на ДС, по ръководенето на оперативната и административна дейност на поделението, има право:

а/ да прави предложения за назначаване, уволняване, преместване, повишаване във военно звание и длъжност, награждаване или наказване на офицерския състав, съгласно Дисциплинарния устав на БНА и заповедите на министъра на вътрешните работи;

б/ да приема на действителна военна служба или уволнява лица от сержантския състав;

в/ да назначава и уволнява волнонаемните служители;

г/ да се разпорежда с утвърдените му бюджетни средства, съобразно ръководните документи на Министерството.

18.Началникът на Следствения отдел на ДС осигурява процесуалната независимост на следователя, изключваща каквато и да е намеса и давление в дейността му по разследването на престъпленията.

Из архивите на ДС

113

Правата на началника на Следствения отдел и заместниците му по разследването на престъпленията, не отменят правомощията на следователя, които законите му предоставят като еднолична процесуална фигура.

19.Ръководните длъжностни лица от Следствения отдел на Държавна сигурност имат и всички права на следователи.

20.Следователят при Държавна сигурност упражнява в пълен обем предоставените му от закона права и задължения по разследването на престъпленията.

При взимането на процесуалните решения, следователят е независим и се ръководи само от Закона и социалистическото правосъзнание.

21.При наличността на законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление, следователят е длъжен, в рамките на своята компетентност, да образува с постановление предварително производство.

Когато следователят преценява, че няма достатъчно данни за извършено престъпление, той отказва образуването на предварително производство, като се мотивира за това.

Ако в тези случаи, по установения законен ред, бъде образувано предварително производство, то не може да бъде възлагано за изпълнение на следователя, направил отказа.

22.В рамките на образуваното предварително производство, съгласно разпоредбите на НПК, следователят може да възлага на органите на дознанието /по линия на ДС и НМ/ да извършат отделни действия по разследването.

В този случай дадените от следователя указания и определените срокове за изпълнение на следствените поръчки, са задължителни за органите на дознанието.

23.За всички допуснати нарушения или извършени престъпления по приетите на производство дела следователят носи лична обществено-политическа, дисциплинарна и наказателна отговорност.

Из архивите на ДС

IV.ВЗАИМООТНОШЕНИЯ НА СЛЕДСТВЕНИЯ ОТДЕЛ НА ДС С ПОДЕЛЕНИЯТА НА МВР И С ДРУГИ ИНСТИТУТИ

А. С поделенията на МВР

24.Взаимоотношенията на Следствения отдел на ДС с останалите оперативни и неоперативни поделения на МВР се уреждат съгласно съществуващите ръководни документи на министерството.

25.Взаимоотношенията на следователя, като орган на предварителното следствие и оперативните работници, като органи на дознанието, се уреждат и изграждат съгласно разпоредбите на НПК.

Органите на дознанието по ДС упражняват в пълен обем предоставените им от НПК права и задължения за извършване на неотложните следствени действия: огледи, претърсвания, изземвания, задържане на лица и разпити.

В тези случаи те:

- Съставят необходимите процесуални документи: протоколи за оглед, претърсване, разпити, констативни и обстоятелствени протоколи и постановления за задържането на лица;
- в срок от 24 часа предават задържаното лице и съответните документи и материали на следователя от ДС. При невъзможност да сторят това в посочения срок, уведомяват най-близкия прокурор;
- за станалите произшествия или задържането на лица, следователят или оперативните работници незабавно уведомяват дежурния по отдел Следствен ДС.

В тези случаи органите на дознанието изпълняват дадените им указания от Следствения отдел /следователя/ или Прокуратурата.

26.Следственият отдел на ДС организира изучаването, анализирането и даването на правна оценка по материалите от оперативни разработки и в това отношение оказва правно-консултативна помощ на поделенията;

а/ анализира материалите, изпратени с предложение за образуване на предварително следствие;

б/ по искане на оперативните поделения, при обоснована

Из архивите на ДС

необходимост, Следственият отдел може да отделя следователи за оказване на правно-консултативна помощ в хода на воденето на конкретни разработки;

в/ и без предложение за образуване на следствие, по указание на Ръководството на МВР, Следственият отдел приема за изучаване оперативни разработки или преписки, като ги анализира и дава правна оценка по тях.

27.Изпратените разработки задължително се придружават от съпроводителни писма и оперативни аналитични справки, с надлежно описани материали и се възлагат за изпълнение на следовател от началника на Следствения отдел или заместниците му.

28.Писменото предложение на оперативното поделение за започване на наказателно преследване срещу определено лице /лица/ изпратено до Началника на Следствения отдел на ДС, ведно с материалите от разработката, е законен повод за образуване на предварително следствие.

Когато предложението и анализът на оперативните материали сочи на непълноти, които са от съществено значение за приложението на материалния и процесуален закон /НК и НПК/, следователят е длъжен да ги посочи и предложи на оперативното поделение събирането на необходимите данни.

След провеждането на набелязаните мероприятия в тази насока, въпроса за образуването на предварително следствие се преценява наново.

29.Мнението на Следствения отдел на ДС по предложението на оперативното поделение, се докладва на Министъра или зам. министъра, който отговаря за отдела от началника на Следствения отдел на ДС.

30.Отдел Следствен ДС:

а/ провежда разследването по делата в тясно оперативно взаимодействие със заинтересованите поделения на ДС;

б/ уведомява оперативните поделения за новозасечените в престъпна дейност лица, установени в хода на разследването.

Из архивите на ДС

в/ информира оперативните поделения за правните и оперативните си констатации и изводи по разследваните престъпления.

31.За новозасечените в престъпна дейност лица, установени в хода на разследването, за които се преценява, че ще бъдат привлечени към наказателна отговорност, в рамките на образуваното следствено дело, по предложение на Следствения отдел, оперативните поделения провеждат по тях необходимите оперативни мероприятия

Всички получени данни, оперативните поделения своевременно предоставят за ползуване от Следствения отдел.

32.Оперативните поделения информират периодически, в подходяща форма, началника на Следствения отдел за оперативната обстановка по линии.

Б.Взаимоотношения с други институти

33.Началникът на Следствения отдел на ДС във връзка с разследването на престъпленията самостоятелно осъществява на територията на цялата страна непосредствена или писмена връзка с държавните учреждения, предприятия, обществени организации, длъжностни лица и граждани.

34.Началникът на Следствения отдел на ДС своевременно и грижливо разглежда жалбите, сигналите и предложенията на гражданите, учрежденията и организациите, по следствената работа и ги уведомява за резултата в законния срок.

В. Взаимоотношения с чуждестранни органи

35.Следствените поръчки за чужбина и от чужбина, по разследваните престъпления, се организират и провеждат от Следствения отдел на ДС съобразно разпоредбите на НПК и съществуващите международни договори за правна помощ, сключени от Правителството на Народна република България.

36.Оперативните контакти между отдел Следствен ДС и сродните му органи в социалистическите страни, се осъществяват по установения ред.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС

ПОЛКОВНИК:

Написано в 1 екз.

№ 1 – "Секретариат"-МВР
Изпълнител: Т.Радулов
Написала: З.Илиева

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

37

Проект!
Строго секретно!
Екз.№ ___

З А П О В Е Д
НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: Мерки за подобряване работата на Държавна сигурност по разследването на граждани на капиталистически и развиващи се страни, чужденци, потърсили убежище у нас, завърнали се бегълци и невъзвращенци.

№ . . . София, . . . 1971 г.

През последните години органите на Държавна сигурност натрупаха значителен опит при разследването на граждани на капиталистически и развиващи се страни /чужденци/ извършили престъпления в страната, на чужденци, потърсили убежище у нас /прибежчици/ и на завърнали се бегълци и невъзвращенци. Все по-целенасочено се използват възможностите за събиране от тези лица на информация за формите, методите и средствата на работа на империалистическите разузнавания, особено за разузнавателните центрове, работещи против нашата страна. В процеса на следствието на тези категории лица отдел Следствен ДС създава подходящи условия и успешно съдейства на ПГУ, ВГУ, III, VI управление - ДС и други поделения на Министерството при провеждането на оперативни мероприятия.

Наред с това практиката показва, че възможностите на

следствието не се използват докрай. В следствените поделения на министерството се задържат и разследват за извършени престъпления десетки чужденци. Част от тях представляват интерес за оперативните поделения на ДС, но не винаги се прави необходимото за получаване на възможната информация и за решаване на оперативни задачи.

Незадоволителна е работата на ДС по прибежчиците. При тяхното разследване и разработване не се използват всички възможности, с оглед да се разкриват агентите на противника. Не случайно през последните десет години из средите на пребежчиците няма разкрит агент на противника.

Завърналите се бегълци и невъзвращенци от капиталистически страни не се разпитват подробно по въпроси, които интересуват оперативните поделения на Държавна сигурност.

За постигането на максимални оперативни разултати при разследването на чужденци, извършили престъпления в страната, прибежчици и на завърнали се от капиталистическите страни бегълци и невъзвращенци

З А П О В Я Д В А М :

1.Началникът на отдел "Следствен" - ДС да определи в рамките на утвърдения му за 1971 г. щат следователи, владеещи чужди езици, които да разследват чужденците извършили престъпления в НРБ.

2.До края на 1971 г. управление "Следствено"- НМ да създаде в центъра /София/ отделение за разследване на чужденци. В Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Кюстендил, Видин и Хасково да се отделят следователи, които да разследват предимно такива лица.

3.Началниците на отдел "Следствен" - ДС и управление "Следствено" - НМ, съгласувано с управление "Кадри", ежегодно да разработват програма за повишаване на следствената и оперативна квалификация, езиковата подготовка на следователите и специализирането им в разследването на чужденци. Програмата да се включи в

Из архивите на ДС

плана за служебните занятия.

4.Началниците на централните оперативни поделения на ДС, окръжните управления на МВР и следствените служби на НМ в срок от 24 часа да уведомяват началника на отдел "Следствен" ДС за всеки задържан чужденец. В съобщението да се посочват всички налични установъчни и характеристични данни за лицето, както и основанието за задържането му.

С оглед да се съблюдава секретността съобщенията от окръжните управления на МВР до отдел "Следствен" - ДС да се изпращат по телекса.

За целта управление "Тил" - МВР до 31 септември 1971 г. да оборудва отдел "Следствен" - ДС с телекс.

5.За всеки задържан чужденец отдел "Следствен" - ДС своевременно да уведомява заинтересованото поделение на ДС, като съобщава и основанието за задържането.

Задържането на чужденци, които се водят на разработка, предварително да се съгласува и с ПГУ.

6.Началниците на поделенията на Министерството да оказват пълно съдействие на следователите от отдел "Следствен" - ДС при провеждане на разпити, беседи, оперативни и други мероприятия на задържани в поделенията им чужденци.

7.Началниците на оперативните поделения на ДС, след като получат необходимата информация /справки, протоколи за разпит и др./, своевременно да поставят пред ръководството на отдел "Следствен" - ДС интересуващите ги въпроси. Ако лицето представля ва оперативен интерес, съгласувано с Отдела, да внасят в ръководството на министерството предложение и план за провеждане на съответни мероприятия.

8.При разследването на чужденци отдел "Следствен" - ДС да извлича оперативна информация и да съдействува на заинтересованите поделения на ДС за провеждането на оперативни мероприятия и решаването на някои техни задачи, като:

а/ събира данни и сведения от контраразузнавателен и разузнавателен характер. Особено внимание да отделя на информа-

Из архивите на ДС

цията за центровете, формите, методите и средствата за работа на противника, за политическия, икономическия, научно-техническия и военния потенциал на разузнаваните страни, на данните за провеждани или планирани активни подривни операции в областта на идеологията, икономиката и др.

За целта началникът на отдел "Следствен - ДС съгласувано с началниците на ПГУ, ВГУ, III, VI управления на ДС и VII управление - МВР да разработи, съответни въпросници и анкетни карти за разпит на чужденци.

Да определи необходимите консултанти /военни специалисти, научно-технически работници, икономисти и др./, които да се ползват само при необходимост и оперативна целесъобразност.

б/ задълбочено анализира материалите по делата и изучава личността на разследваните чужденци, с оглед да се разкриват възможности за провеждане на вербовки, мероприятия за дезинформация и оперативни игри с противника. Констатациите си /наводки/ да предава на съответното заинтересовано поделение на ДС.

Мероприятията за дезинформация и оперативни игри с противника да се провеждат от съответното поделение на ДС въз основа на предложения, утвърдени от ръководството на МВР.

Вербовките да се провеждат от съответното оперативно поделение на ДС, съобразено с ръководните документи за вербовъчната работа. Вербуването в сградата на отдел "Следствен" - ДС може да се извършва само по изключение.

в/ изземва от разследваните чужденци документи и вещи, необходими за оперативно ползване, а при липса на законна възможност да прави фотокопия на същите.

Когато документите или вещите се прилагат като доказателства по делото, изземването им да става след влизане на присъдата в законна сила.

9.Началникът на отдел "Следствен" - ДС да вземе мерки за рязко подобряване организацията на работата и качеството на разследването на пребежчици.

Началниците на окръжните управления на МВР и на ВГУ да

провеждат целенасочени оперативни мероприятия, които да подпомагат следствието за пълно и обективно изясняване миналото на всеки пребежчик и целите на пристигането му в страната.

10.При разследване на пребежчик заинтересованите поделения на ДС и отдел "Следствен" - ДС задълбочено да преценяват възможностите за провеждане мероприятия за вербовка и дезинформация или оперативна игра, като за това постъпват по реда, посочен в т.т.7 и 8 от тази заповед.

11.Пребежчици, на които се разреши временно пребиваване в страната, да се настаняват на местожителство и работа, както следва: турски граждани - в гр.Силистра и окръга; гръцки граждани в гр.Габрово и окръга; граждани на други капиталистически държави - съобразно с конкретния случай с мотивирани предложения.

Съответното окръжно управление на МВР да взема настанените в района му лица на оперативен отчет и контрол. В срок от една година началникът на управлението съгласувано с ПГУ, ВГУ и отдел "Следствен" - ДС да представя на ръководството на министерството окончателно предложение за даване разрешение за постоянно пребиваване в НРБ или отнемане правото за пребиваване.

Връщането на пребежчиците обратно в страната, от която са избягали, се съгласува с УГВ - МНО.

12.Предложенията за даване на политическо убежище, при наличие на условията, предвидени в Конституцията на НРБ, се изготвят от министъра на вътрешните работи и се съгласуват с отдел "Външна политика и международни връзки" при ЦК на БКП.

13.В случаи на оперативна целесъобразност и когато не е взета мярка за неотклонение "Задържане под стража", разследването на чужденци и пребежчици да се осъществява и в други подходящи помещения, извън поделенията на МВР. За целта:

- до 31 август 1971 г. началникът на отдел "Международни връзки" при МВР и началниците на съответните окръжни управления на МВР, съгласувано с началника на отдел "Следствен" - ДС, да определят и организират обзавеждането на подходящи помещения /вили, частни квартири, хотелски стаи/ в градовете София, Пловдив

Из архивите на ДС

Варна и Бургас;

- охраната на помещенията в центъра да се осигурява от отдел "Следствен" - ДС, а за окръзите - от съответните окръжни управления на МВР.

14.Началникът на отдел "Следствен" - ДС да вземе мерки за подобряване организацията на работата и качеството на разследването на завърнали се от капиталистически страни бегълци и невъзвращенци. При разпитите следователите да извличат информация за:

- политическия, военния, икономическия и научно-техническия потенциал на страните, където са пребивавали;
- задграничните емигрантски лагери, емигратските организации, работещи срещу НРБ и другите социалистически страни;
- централите, провеждащи идеологическа диверсия срещу НРБ и другите социалистически страни;
- задграничните разузнавателни центрове;
- формите, методите и средствата на подривна дейност на империалистическите разузнавания и каналите за проникване в НРБ и другите социалистически страни;
- лицата, развиващи подривна дейност срещу НРБ от територията на капиталистически държави, включително и характеристични данни за тях;
- въпросите, по които чуждите разузнавателни служби проявяват интерес, и за данните и сведенията, станали достояние на тези разузнавания;
- каналите, използувани за нелегално преминаване на нашите граници, и др.

15.Бегълци и невъзвращенци, завърнали се от капиталистически страни, които не носят наказателна отговорност, да се разпитват от следователите по ДС без задържане, въз основа на утвърдено от ръководството на МВР предложение на заинтересованото поделение на ДС, предварително съгласувано с началника на отдел "Следствен" - ДС.

16.При оперативна и политическа целесъобразност начални-

Из архивите на ДС

към на отдел "Следствен" - ДС да предоставя по установения ред на средствата за масова информация следствени материали за разследвани чужденци, пребежчици, бегълци или невъзвращенци, които да се направят достояние на обществеността.

17.Отдел "Следствен" - ДС да организира по установения ред редовна взаимна информация с братските органи по разследването на дела срещу чужденци.

Заповедта да се изпрати за изпълнение на отдел "Следствен" ДС, ПГУ, ВГУ, III и VI управление - ДС, а на останалите поделения на МВР - преписи от положенията, които се отнасят до тях.

Контрола по изпълнението на тази заповед възлагам на зам.министъра, който отговаря за работата на отдел "Следствен"ДС.

М И Н И С Т Ъ Р :

. . . 1971 г.
С о ф и я

155

Строго секретно!
екз. 11

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-ДС
вх. № 708
21.VI 1976 г.
СОФИЯ

ДО
ДР.МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал - лейтенант Д. СТОЯНОВ
Т У К

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
Вх. № 7256 от 22.6 1976 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник Димитър Симов
н-к на отдел Следствен-ДС.

Другарю Министър,

Следствените органи на ДС до сега нямат нормативен акт, който да урежда многобройните въпроси, свързани с използването на камерната разработка в предварителното следствие.

Провеждането на камерната разработка в органите на ДС до сега се е основавало предимно на придобития опит на следствените работници.

Следствените органи на НМ се ръководиха от инструкцията за камерната агентура, обявена със МЗ № I-2930 от 1967 година. Постановките в инструкцията са значително остаряли и не отговарят на изискванията за разследване на престъпленията в съвременния етап.

2.-156

Практиката налага необходимостта от нормативно уреждане по новому на онези утвърдили се вече принципи и правила, които са предмет на внасяната за утвърждаване инструкция за камерната разработка в следствените органи на МВР, съвместно разработена от отдел Следствен-ДС и Управление следствено-ДНМ.

Предлаганата за утвърждаване инструкция регламентира цялостната работа по изучаването, подбора, вербовката и подготовката на камерната агентура, подготовката и провеждането на камерната разработка по следствените дела. Особено внимание в инструкцията е отделено на подбора, вербовката, зашифроката и ръководството на камерните агенти.

Основен контингент за подбор и вербовка на камерни агенти си остава осъдените и изпратени в затвора бивши членове на БКП, или граждани патриотично настроени, с честно отношение към органите на МВР. В тази връзка с инструкцията се урежда и въпроса за материалното подпомагане на камерните агенти. Предлагаме по време на камерната разработка да се отпуснат до два лева дневно на камерен агент за допълнителна храна и други разходи; за изведените на обекти, където липсват условия за зачисляване на котлова храна, да им се подсигурява дневен порцион до 1.50 лева, а на които е предоставена безплатна храна - по 0.50 лева на ден, когато не са на работа в ареста, чл.22 и § 2 от инструкцията.

В инструкцията се предвижда още за всяко прекарано денонощие в изолатора по време на разработката, да се запла-

 157

ща до 5 лева на денонощие, като се съобразяваме с тежките условия за работа в арестните помещения и това, че голяма част от камерните агенти, настанени на външни обекти не получават храна и възнаграждение за положеният на обекта труд, при което предвидената сума по 1.50 лева дневно е недостатъчна за посрещане на нуждите им.

Утвърждаването на разходи за камерната агентура в посочените размери се налага и от обстоятелството, че всеки затворник зает в обществено-полезен труд получава най-малко 16 лева месечно, а работещите в производството получават над 100 лева месечно трудово възнаграждение. С извеждането на вербованите затворници за камерни агенти от затвора, ние ги лишаваме от това възнаграждение, а по време на работа в изолатора и от седмичните почивки.

Средствата, предвидени за подпомагане КА се требват по статя "8". В тази връзка е наложително кредита по статя "8" на отдел Следствен-ДС да се завиши от 5,000 лева на 10,000 лева годишно.

При изготвяне на инструкцията сме се съобразили с основните положения и принципи на заповедта за работа с агентурата по ДС и НМ.

С утвърждаването на предлаганата инструкция ние считаме, че се установява необходимия ред, който ще доведе до по-значителни резултати.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Инструкция за камерната разработка и използването на КА в следствените органи на МВР.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-ДС,
ПОЛКОВНИК:

Фотокопие в 14 екз.

158

МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
№_____
__ 1976 година
С о ф и я

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР — СЕ[illegible]
№ 2020 . 21.VI.76

И Н С Т Р У К Ц И Я

за камерната разработка и използването на КА в следствените органи на МВР

ГЛАВА ПЪРВА
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. Тази инструкция се издава въз основа на чл.5, т. 1, 2 и 9 от Указа за дейността на Държавна сигурност, обявен със заповед № 2470 от 1.VIII.1974 г. на министъра на вътрешните работи, Указа за Народната милиция, обявен със заповед 25/1955 г., и регламентира организацията на работата по провеждането на камерната разработка в следствените органи на Министерството на вътрешните работи.

ГЛАВА ВТОРА
СЪЩНОСТ, ЗАДАЧИ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА ПО КАМЕРНАТА РАЗРАБОТКА

Чл.2. Камерната разработка е форма на поглася оператив-

Из архивите на ДС

2. Целта на камерната разработка е да спомага за спазване и основните принципи в следствената работа – законност, обективност, всестранност и пълнота при разследването

на дейност, провеждана от органите на предварителното следствие в Държавна сигурност и Народната милиция по отношение на намиращите се на следствие задържани лица.

Новата ал. 2.

Чл.3. Задачите на камерната разработка са:

1. Получаване на информация относно престъпното деяние-предмет на разследването и неговия извършител.

2. Получаване на информация относно неизвестни на следствието лица и обстоятелства от значение за следственото дело и сигурността на НРБ.

3. Мотивите и причините за извършване на престъплението.

4. Получаване на информация за отношението към хода на разследването и намеренията на задържаните и свързаните с тях лица.

5. Получаване на разузнавателна и контраразузнавателна информация.

6. Обезпечаване допълнителна охрана на задържани лица за предотвратяване на опити за самоубийства в арестните помещения.

Чл.4. Камерна разработка се провежда при наличието на достатъчно данни, че задържаното лице умишлено скрива обстоятелства и факти, които имат значение за сигурността на НРБ, интересите на държавата, народното стопанство, обществото и гражданите, както и за своята и на съучастниците му престъпна дейност.

Чл.5. 1. ~~Необходимостта от провеждане, организацията и осъществяването на камерната разработка се решават въз основа на мотивирано предложение от следователя, който провежда предварителното следствие.~~ Камерната разработка се открива въз основа на мотивирано предложение от следователя, който провежда предварителното следствие.

Из архивите на ДС

2. Предложението се утвърждава от началника на съответното следствено поделение.

Чл. 6. Предложението за провеждане на камерна разработка съдържа кратко описание и квалификация на извършеното престъпление, данни, характеризиращи личността на обвиняемия и задачите, които ще се решават с камерната разработка.

Чл.7. Към предложението се прилага план, в който се включват всички организационни, оперативни и оперативно-технически мероприятия, конкретното място и време за провеждането им, легендата и линията на поведение на камерния агент, мероприятия по опазване секретността на камерната разработка и лицата, които ще бъдат заангажирани с провеждането й. За настъпилите в плана изменения по време на следствието се уведомява началникът на оперативно-техническото отделение.

Чл. 8. При наличие на обстоятелства, които налагат незабавно провеждане на камерна разработка, началникът на следствената служба може да я разреши и по устно предложение на водещия разследването следовател, като определя срок за изготвяне на писмено предложение. Този срок не може да бъде по-дълъг от 24 часа.

Чл. 9. Организацията и провеждането на камерната разработка се осъществява от следователя, който провежда предварителното следствие.

Чл. 10. Контролът върху организацията и провеждането на камерната разработка се осъществява от началника на отдела/отде-

Нова точка КЪМ чл 12

(2) Камерната разработка може да се провежда и без участието на камерен агент, а само с помощта на оперативна техника и създаване на подходяща обстановка за разговори между съкилийниците! 4 (6)

лението/, в който се провежда разследването и от началника на оперативно-техническото отделение към следственото поделение.

Чл. 11. Забранява се воденето на камерна разработка в арестите при районните управления на МВР, освен в тези, където има следствени отделения.

Чл. 12.1. Камерната разработка се осъществява посредством камерен агент, който пребивава заедно с разработваното лице в ~~следствения изолатор~~ килията и установява с него доверителни отношения на базата на подходяща легенда и линия на поведение.

2.

Чл. 30. Камерният агент е секретен сътрудник на следствените органи, който в ~~изолатора~~ килията доброволно изпълнява специални задачи във връзка с разследваното престъпление.

Чл. 31. В отделни, изключителни случаи камерната разработка се осъществява с участието на агенти от агентурния апарат на ДС и НМ или оперативен работник. За целта се взема разрешение от началника на оперативното поделение, а за оперативния работник от министъра на вътрешните работи.

Чл. 32 Чл. 33. 1. Забранява се ползването в камерната разработка като камерен агент лице, което е работило като агент по оперативната разработка, по която се води следствието или е било обект по нея.

2. Неможе да участвува в разработката и камерен агент, който е разработвал друг обвиняем по същото или свързано с него следствено дело или ако сам той е бил обвиняем по тези дела.

пред чл. 34.

Из архивите на ДС

Чл. 13. Разработването на едно лице може да се осъществи с участието на повече от един камерен агент.

Чл. 14. При подходящи условия и възможности един камерен агент може да участвува едновременно в две камерни разработки, но не по едно и също следствено дело.

Чл. 15. Легендата на камерния агент се разработва от следователя, ръководещ разработката. Тя трябва да бъде съобразена с живота на агента, професията, образованието, възрастта и личните му качества. Тя се съобразява и с личността и престъпната дейност на разработвания.

Чл. 16. В съответствие с легендата и задачите на камерната разработка на агента се разработва подходяща линия на поведение, чието реализиране се подлага на системна проверка от следователя, който ръководи разработката.

Чл. 17. При разработване на легендата и линията на поведение следователят взема под внимание целесъобразните предложения на камерния агент.

Чл. 18. За да бъде улеснен при изпълнението на задачите по разработката, по преценка на следователя ,на камерния агент могат да бъдат съобщени необходимите данни за личността на разработваното лице.

Чл. 19. 1. Режимът на камерния агент в ~~изолатора~~ килията, ~~поставянето и извеждането му, както и редът за извеждане при следователя са едакви,~~ е същия с този на всички задържани лица.

2. Камерният агент получава допълнителна храна в размер до 2 лева дневен порцион, която се доставя в съответствие с

Из архивите на ДС

правилника за вътрешния ред в ареста на следственото поделение след като бъдат създадени подходящи условия за неразконспириране на агента.

Чл. 20. Продължителността на участието на камерния агент в камерната разработка се определя от конкретната необходимост по следственото дело и разработката, но то не може да продължи повече от два месеца, освен в изключителни случаи.

Чл. 21. Повторното използване на камерен агент е възможно след като му е била осигурена необходимата почивка.

Чл.22. Поставяните на камерния агент задачи и получаваната от него информация, имаща оперативна стойност се отразяват в писмена форма.

Чл. 23. 1. ~~Забранява~~ Забранява се пряко използването на получената от камерния агент информация в хода на разследването. ~~освен за извършването на оперативни проверки и за търсене и събиране на процесуални доказателства.~~

2. С получената информация могат да се запознават само длъжностните лица, които имат отношение към нейното съдържание.

Чл.24. Забранява се ползването на КА като свидетел по делото на лице, което е разработвал, с изключение по въпроси от изключителна важност с разрешение на ръководството на МВР. Ако е посочен като свидетел от обвиняемия и има определение на съда за допускането му, въпросът незабавно се отнася от началника на следствената служба, където е проведено разследването до началника на централното следствено поделение.

Из архивите на ДС

Чл. 25. Редът и начините за зашифровка на лицата, използвани като камерни агенти и изтърпяващи присъди, се съгласуват с началниците на съответните затвори, а за лица от агентурния апарат на оперативните поделения на ДС и НМ – с началника на съответното поделение.

Чл. 26. По време на камерната разработка самостоятелно или едновременно с разработката могат да се провеждат при необходимост и други оперативни и оперативно-технически мероприятия. Предложения за това се правят по съответния ред.

~~Чл.30. Камерна разработка може да се провежда и без участието на камерен агент, а само с помощта на оперативна техника и създаване на подходяща обстановка за разговори~~ между съкилийниците.

Чл. 27. ~~Мероприятията за~~ Проверка и контрол върху поведението на камерния агент и разработваното лице се организират и провеждат ~~от оперативно-техническото отделение по искане на следователя.~~ с помощта на оперативно-технически мероприятия по установения за това ред.

~~За констатираните нелоестетъци в провеждането на разработката се уведомява началникът на следственото поделение или ръководителят на следственото дело.~~

Чл. 28. (1) След приключване на камерната разработка следователят подготвя извеждането на КА и уведомява специално натоварения следствен работник за работа с КА за връщане на агента и настаняването му в определените за това места.

Из архивите на ДС

2. Когато КА е затворник, изтърпяващ присъда в затвора, предварително се уведомява заместник-началникът по режима на съответния затвор, с когото се съгласува връщането на КА в затвора.

Чл.~~33~~ 29. След приключване на разработката следователят, ползвал агента ,изготвя характеристика за личните и делови качества и извършената работа от КА, която се прилага към личното дело на агента.

ГЛАВА ТРЕТА
ПОДБОР, ВЕРБОВКА И РЪКОВОДСТВО на КАМЕРНИТЕ АГЕНТИ.

от стр. 4 чл. 30, 31, 33 от стр. 13 (32)

Чл.34. 1.Камерните агенти се подбират из средата на лица, изтърпяващи присъди, или на задържани, чието следствие е приключило.

2. Кандидатите трябва да бъдат патриотично настроени, с честно отношение към органите на МВР, физически здрави и издръжливи, с добра обща култура и възможности за работа.

3. Неможе да бъде камерен агент лице, осъдено или намиращо се на следствие за тежки ~~противодържавни, криминални и стопански престъпления~~ престъпления, както и рецидивист.

Чл.35. Цялата дейност по подбора, вербовката, подготовката и възпитанието на камерните агенти се извършва от специално натоварени следствени работници. В тази дейност те се подпомагат от следствените работници по ДС и НМ в окръзите.

Из архивите на ДС

Чл. 36. ~~Предложените лица за вербуване~~ Кандидатите за камерни агенти се подлагат на щателно изучаване за установяване на личните им качества, ~~специални познания~~ и възможности за работа като камерни агенти.

Чл. 37. След проучване и проверка по оперативния отчет на ДС и НМ за подходящите кандидати се прави предложение за вербовка, което се утвърждава от ~~съответния началник на следствено-то поделение~~ началника на отдел Следствен ДС, началника на следственото управление с НМ, а по места ~~[illegible]~~ по линия на НМ от началниците на следствените отдели при Совийското градско и окръжните у-ния на МВР.

Чл. 38. С утвърдените лица се провежда беседа и след получаване на съгласието им, се привличат към секретно сътрудничество. В случай на отказ лицата се предупреждават за последиците от разгласяване съдържанието на беседата и подписват декларация за направеното им предупреждение.

Чл.39. 1 Камерните агенти се възпитават в дух на социалистически патриотизъм и интернационализъм, на преданост и вярност към БКП, народната власт, КПСС и СССР, в готовност за изпълнение на поставените им задачи и строго спазване принципите на секретността.

2. Възпитанието на камерните агенти не е едноактно действие ,а непрекъснат процес, който се осъществява от следователя и от специално определените длъжностни лица.

Чл.40. Непосредствено преди включването на камерния агент в разработката следователят извършва цялостна проверка на готовността му за изпълнение на задачите.

Из архивите на ДС

Чл.41. С агента се определят начини за срещи със следователя в случаи, които не търпят отлагане.

Чл.42. Разместването на камерните агенти и движението им от и към затворите и поделенията на МВР се извършва по начин осигуряващ ~~конспирация~~ след съгласуване с началника на отдел "Затвори" при Министерството на правосъдието и с началника на съответния затвор.

Чл.43. Ръководството и контролът върху КА, които се намират в затворите, се провеждат от зам.-началниците по режима на съответния затвор. При необходимост те правят разместванията за законспириране на ползваните затворници като КА.

Чл.44. Началниците на затвори и зам.-началниците по режима подпомагат следователите както при подбора, така и при извеждане и връщане на камерни агенти в затвора при строго спазване принципите на конспирацията.

Чл.45. ~~1. Извеждането на привлечените към сътрудничество~~ Броя на лицата които се вербуват за камерни агенти и извеждат на външни обекти се определя от утвърдения затворници за ~~външни обекти и ползването им за КА се извършва~~ от ръководството на МВР, съгласувано с министъра на правосъдието.

~~2. Извеждането на затворниците, вербувани за КА, се~~ съгласува с началника на отдел "Затвори" при Министерството на правосъдието, който нарежда на съответния затвор да предаде лицето на органите на МВР. Предложението за извеждане се утвърждава от началниците на съответните централни следствени поделения.

~~3. За извежданите затворници МВР не превежда суми на съответните затвори.~~

Из архивите на ДС

След прекъсване на оперативния контакт с камерния агент по преценка се изготвя характеристика, която се изпраща на оперативното поделение за ползване. 11.- 168

На камерните агенти които

8. ~~Изведените затворници-КА~~ се настаняват на външни обекти, ~~[illegible]~~ се осигуряват жилища с нормални битови условия, храна, възможност за ~~[illegible]~~ полагане труд, почивка и достъпност за вземане и връщане в обекта при спазване на необходимата конспиративност.

Чл. 46 . . . . . .

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА.

ОТЧЕТНОСТ НА КАМЕРНИТЕ АГЕНТИ

Чл.47. Всички камерни агенти на ДС и НМ се водят на централизиран отчет в съответното следствено поделение , в отделен регистър от специално натоварения следствен работник за работа с КА.

Чл.48. За всеки камерен агент се регистрират следните данни:

1. Трите имена
2. Месторождение,местожителство и дата на раждането
3. Образование, основна и допълнителна професия
4. Семейно положение
5. Осъждания, наказания.
6. Дата на вербовката, къде е извършена

Чл.49. За всеки камерен агент се образува лично дело, което съдържа: опис, лист за работните и почивните дни, списък на разработваните лица, материалите от проучването и вербовката,предложението за извеждане на външен обект и характеристика от следователите, ползвали агента. Личното дело е строго секретно и се съхранява в следственото поделение една година след прекъсване

на връзките с КА, след което се унищожава с протокол.

Чл.~~48~~ 58. Прехвърляне на КА в друг район по линия на НМ става съгласувано с управление Следствено в НМ. ~~делото се изпраща на специално натоварения следствен работник за работа с КА, а централното следствено поделение се уведомява за това, за да извърши съответна промяна в регистъра~~.

Чл.5~~0~~1. Съобщенията на камерния агент, представляващи оперативен интерес, ~~да прилагат към материалите на криминалното~~ се изпращат на заинтересованите поделения на ~~ДС или~~ НМ, ~~във формата на справка~~. Останалите материали от камерната разработка се унищожават по установения ред.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Съгласно установения ред от ... „Затвори" на правосъдието ~~§ 1. Времето за ползването на камерния агент и времето, през което почива, се зачита като работа, ако агентът е затворник.~~

§ 2.1.На камерни агенти, изведени на обекти, където липсват условия за зачисляване на храна, да се подсигурява дневен порцион в размер до 1.50 лева, а на които е предоставена безплатна храна - по 0.50 лв. на ден когато не са на работа в ареста.

2. За всяко прекарано денонощие в ареста се заплаща до 5 лева.

3 На изпратените КА в следствена служба на друг район се изплащат пътни пари.

Из архивите на ДС

4. В случаи на заболяване на КА се заплащат сумите, необходими за закупуване на лекарства, ако не са на болнично лечение.

5. Средствата се изплащат по статя "8" от поделението, използвало КА.

чл. 32 ~~Следствените органи на ДС и НМ не ползват щатни камерни агенти~~. В отделни случаи, когато са необходими специални познания или владеене на чужди езици, се допуска ползването на лица, намиращи се на свобода. Вербуването, ползването и заплащането им става по утвърдено от съответния зам.-министър на вътрешните работи мотивирано предложение от началника на отдел Следствен-ДС, началника на управление Следствено-НМ или от началника на окръжното управление на МВР.

~~§ 4. Камерният агент по ДС се ползва от правата на агент на ДС, а КА по НМ от правата на агент по НМ. Камерни агенти, дали много добра работа, се представят за награди или частично помилване от Държавния съвет на НРБ по установения ред.~~

~~§ 5. В случай на разконспириране, нарамяване на камерния агент или други произшествия, свързани с камерната разработка, се уведомява незабавно началникът на централното следствено поделение и се вземат необходимите мерки за ограничаване на възможните последици.~~

~~2. При издаване на сведения, съставляващи държавна тайна, от виновния КА се търси наказателна отговорност по реда на наказателното производство.~~

Из архивите на ДС

 171

~~§ 6. След прекъсване на оперативния контакт с камерния агент по преценка се изготвя характеристика, която се изпраща на оперативното поделение за ползване.~~

§ 7. По всички останали въпроси, които не са уредени с настоящата инструкция, се прилагат заповедите за агентурата ~~на~~ ДС и НМ.

§ 8. Изпълнението на настоящата инструкция възлагам на началника на отдел Следствен-ДС, началника на Следственото управление на НМ и началниците на Софийско градско и окръжните управления на МВР.

§ 9. Контролът по изпълнението на настоящата инструкция се осъществява от зам.-министъра, който ръководи Следствения отдел на ДС, и от зам.-министъра, който ръководи НМ.

Отменям инструкцията за работа с КА в органите на Народната милиция, обявена с МЗ № I-2930/12.VII.1967 година.

Препис от инструкцията да се изпрати на отдел Следствен-ДС, на Следственото управление-НМ, Софийско градско и окръжните управления на МВР за изпълнение, а на централните поделения по ДС и НМ и Партийния комитет - за сведение.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ

~~Фотокопие в 14 екз.~~

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
№ I-160
4. 8. 1977 г.
СОФИЯ

ПРЕПИС
СТРОГО СЕКРЕТНО!

Екз № 000139 *

Министерство на вътрешните работи
[illegible]ЕНИЕ - [illegible]
Вх. № 1808 от 23 VIII 1977 г.

ИНСТРУКЦИЯ

ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА РАБОТАТА И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕТО МЕЖДУ СЛЕДСТВЕНИТЕ И ДРУГИТЕ ОРГАНИ НА МВР ПРИ РАЗСЛЕДВАНЕ НА ПРОИЗШЕСТВИЯ

СЕКРЕТНО
4/8 1977 200 г. (ДАТА НА КЛАСИФИЦИРАНЕ)
4/8 1992 г. (КРАЕН СРОК НА КЛАСИФИКАЦИЯ)
Правно основание: § 9, ал. 1 от ЗЗКИ

СОФИЯ
1977

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Тази инструкция урежда организацията на работа и взаимодействие между следствените и другите органи на Министерството на вътрешните работи при разследването на произшествия (аварии, експлозии, катастрофи, наводнения, срутвания, пожари и други) в отраслите на народното стопанство, поделенията на Българската народна армия, Строителни войски и във войските на Министерството на транспорта, както и на обществени бедствия и масови противодържавни прояви.

Чл. 2. Следствените органи на Държавна сигурност разследват произшествията:

1. за които има данни или сериозни улики, че са предизвикани умишлено с противодържавна цел;

2. които засягат сигурността и отбраната на страната.

Чл. 3. (1) Произшествията, от които са причинени значителни материални щети или човешки жертви, поставени са в опасност животът и здравето на много хора и са от естество да внесат смут в обществото или недоверие към властта, (без автопроизшествията), но включително катастрофи със самолети (с изключение на тези от селскостопанската авиация), по-големи ж. п. катастрофи, аварии и пожари в обекти на икономиката се разследват от следствените органи на Държавна сигурност с участието на следствените органи на Народната милиция.

(2) При тези случаи предварителното производство се образува от следователя, пристигнал пръв на местопроизшествието.

Чл. 4. Следствените органи на Народната милиция разследват всички произшествия, които съгласно нормативните актове са тяхна компетенция и не са включени в посочените в чл. 2 и 3 на тази инструкция, ако няма друго разпореждане.

Чл. 5. (1) Следствените органи на Държавна сигурност и Народната милиция разследват произшествията в най-

тясно и активно взаимодействие помежду си, с другите органи на ДС, НМ, ГВ и ПО, както и със следствените органи на Прокуратурата.

(2) Когато по дадено произшествие, разследвано от органите на Народната милиция, се получат данни, че е предизвикано умишлено с противодържавна цел, материалите се предават по установения от Наказателно-процесуалния кодекс ред на следствените органи на Държавна сигурност.

(3) Следствените органи на Държавна сигурност предават материалите по разследвано от тях произшествие на следствените органи на Народната милиция след съответно съгласуване, а особените случаи — след санкция на зам.-министъра, който наблюдава Следствения отдел — ДС.

Чл. 6. Началниците на централните поделения, Софийското градско и окръжните управления на МВР или упълномощените от тях длъжностни лица уведомяват незабавно по телефона за характера и развитието на станалото произшествие в обект или район, обслужван от поделението им, и за взетите от тях мерки, както следва:

1. за всички по-характерни произшествия, обществени бедствия и масови противодържавни прояви — дежурният по МВР и съответния прокурор;

2. за всички произшествия, упоменати в чл. 2 и 3 от тази инструкция — отдел „Следствен“ на Държавна сигурност, другите заинтересовани централни поделения на Държавна сигурност, Дирекция на Народната милиция, управление Гранични войски и управление Противопожарна охрана, както и териториалните поделения;

3. за всички произшествия, упоменати в чл. 4 от тази инструкция — Дирекция на Народната милиция, управление „Следствено“ при ДНМ и заинтересованите централни и териториални поделения;

4. за всички произшествия, станали по причина на граждани на несоциалистическа държава, които се разследват от органите на Народната милиция — най-близкото поделение на Държавна сигурност, което ако не е компетентно, уведомява поделението, което има оперативен интерес;

5. за произшествия, които са свързани с човешки жертви или крупни материални щети или които могат да предизвикат политически ефект — първия секретар на окръжния или градския комитет на БКП, председателя на изпълнителния комитет на окръжния или градския народен съвет, а при необходимост и началника на военния гарнизон;

Из архивите на ДС

6. при данни или прояви за масови противодържавни прояви — бунт, метеж, терористични и диверсионни актове и при демонстрации и вълнения с използуване на оръжие или насилия над органите на властта — началника на военния гарнизон на БНА.

Чл. 7. Първоначалното съобщение за произшествието се потвърждава с подробна информация, която съдържа:

1. време и място;
2. характер и развитие;
3. мерки за оказана помощ на пострадалите и за ограничаване на произшествието;
4. вредни последици и приблизителни материални щети;
5. предполагаеми условия, причини и заподозрени лица;
6. задържани лица и основание за задържането им;
7. необходими сили, средства, специалисти и експерти за разследването.

Глава втора

ДЕЙСТВИЯ НА ПЪРВОНАЧАЛНО ЯВИЛИЯ СЕ НА МЕСТОПРОИЗШЕСТВИЕТО СЛУЖИТЕЛ ОТ МВР

Чл. 8. (1) На местопроизшествието следователят и дознателят от Министерство на вътрешните работи са длъжни:

1. да вземат необходимите мерки за оказване помощ на пострадалите лица и за локализиране на произшествието;
2. незабавно да съобщят в най-близкото поделение на МВР за станалото произшествие;
3. да определят района на произшествието, да организират охраната му и запазването на следите от него;
4. да образуват предварително производство и да започнат неотложни следствени действия — оглед на местопроизшествието, претърсване, установяване и разпит на пострадали, свидетели и очевидци и др. п.;
5. да запечатат контролно-измерителните уреди и изземат по съответния процесуален ред диаграмите от тях и всички други документи и други вещи, имащи пряко отношение към произшествието; да вземат проби от горива, препарати, химикали и други веществени доказателства, когато това е наложително и има опасност те да бъдат разпилени, да изчезнат или да се повредят;
6. да вземат мерки да бъдат фотографирани и запазени от провеждане веществени доказателства и следи, които не

могат да бъдат запечатани или иззети в момента на посочения по-горе ред.

(2) Следователят, започнал неотложните следствени действия, е длъжен и може да ги завърши независимо от компетентността си по разследване на произшествието.

(3) Всички останали служители от Министерството на вътрешните работи са длъжни, когато е необходимо, сами да извършат действията по т. т. 1, 2 и 3, както и да съдействуват за организиране и провеждане на всички мерки, упоменати в този член.

Чл. 9. Дежурните групи към поделенията на МВР се явяват на местопроизшествието по възможно най-бързия начин — при градски условия подвижната милиционерска група до 7 минути, а дежурната оперативна група до 30 минути.

Глава трета

ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАЗСЛЕДВАНЕТО НА ПРОИЗШЕСТВИЯТА

Чл. 10. (1) Разследването на произшествията по правило се отпочва и извършва от дежурните оперативни групи при Софийското градско, окръжните и районните управления на МВР, към които при произшествия упоменати в чл. 2 и 3 от тази инструкция незабавно се привличат следовател от отдел „Следствен“ — ДС или управление „Следствено“ — ДНМ и обслужващите оперативни работници от ДС и НМ.

(2) При нужда да се продължи разследването започнато от дежурната оперативна група, съответните началници на централни или териториални поделения на МВР самостоятелно или съвместно сформират следствено-оперативна група по ДС или НМ, която продължава разследването.

(3) На местопроизшествието дежурната оперативна група извършва действията, посочени в чл. 8 на тази инструкция. Тя може да напусне местопроизшествието преди да извърши неотложните действия или да предаде работата по разследването на следствено-оперативната група, образувана съгласно чл. 2, само със изрично разпореждане на ръководството на съответното териториално поделение.

(4) За произшествия упоменати в чл. 3 от тази инструкция и по указание на ръководството на министерството се сформират смесени следствено-оперативни групи от следователи, оперативни работници и специалисти по ДС, НМ,

Гранични войски и Противопожарната охрана от централните поделения и от съответното териториално поделение на МВР, като се определят отговорници по оперативната и следствената работа.

Чл. 11. (1) Когато е необходимо в разследването да участвуват лица извън системата на МВР, притежаващи специални знания из областта на науката, изкуството или техниката, следователят подбира подходящи специалисти и ги назначава за експерти по делото.

(2) Централните поделения по Държавна сигурност и Народната милиция, Софийското градско и окръжните управления на МВР водят на списъчен отчет специалистите и експертите, необходими при разследването на произшествията.

Чл. 12. С пристигането си на местопроизшествието следствено-оперативната група се запознава своевременно с получената до момента процесуална и оперативна информация, анализира я, изгражда версии и планира следствените и оперативните действия за по-нататъшното разследване на произшествието.

Чл. 13. (1) Следствено-оперативната група работи по общ план и единно ръководство при изясняване на характера, причините, условията и виновните лица за произшествието.

(2) Общото ръководство и контрол по организацията на работата и взаимодействието при разследването на произшествията, когато са от компетенцията на органите на МВР, се упражняват от началниците на Софийското градско, окръжните и районните управления на МВР или от специално упълномощено от ръководството на МВР лице.

(3) При разследване на произшествията следователите от Държавна сигурност и Народната милиция се ръководят само от закона и социалистическото правосъзнание, в рамките на своите правомощия самостоятелно решават какви следствени действия трябва да бъдат извършени и носят отговорност за тяхното своевременно, законосъобразно и успешно извършване. Техните законосъобразни указания и предложения са задължителни за другите органи на МВР.

(4) Началниците на Софийското градско, окръжните и районните управления на МВР организират, ръководят и контролират оперативните и издирвателните мероприятия при разследване на произшествията, които се провеждат със средствата и методите на агентурно-оперативната работа.

Чл. 14. (1) В законоустановения срок, ако причините и виновните за произшествието не са установени, следователят

Из архивите на ДС

изпраща делото на прокурора със заключение за спиране на предварителното производство.

(2) След спиране на делото от прокурора и връщането му на следователя оперативното поделение завежда издирвателно дело, по което оперативният работник и следователите изготвят план за провеждане на допълнителни мероприятия.

(3) По инициатива на оперативното или на следственото поделение придобитите данни по издирвателното дело се обсъждат и анализират периодически и съвместно.

(4) Следователят своевременно докладва на прокурора установените фактически обстоятелства по спрени следствени дела за разследване на произшествие с неизвестен автор.

Чл. 15. За всички по-големи и с особено значение произшествия периодично се изготвя информация за хода и резултатите от разследването до ръководството на МВР и съответните партийни и държавни органи.

Чл. 16. Въз основа на чл. 184 от Наказателно-процесуалния кодекс органът на предварителното производство изготвя и изпраща по установения ред предложение до заинтересованото предприятие, учреждение или организация, в което посочва установените причини и условия, спомогнали за настъпване на произшествието, предлага да се вземат необходимите мерки за отстраняването им и изисква в едномесечен срок да бъде уведомен за резултатите.

Чл. 17. Второ главно управление — ДС, Дирекцията на Народната милиция и централните следствени органи периодически изготвят аналитични информации по разследваните произшествия за централната информационно-аналитична служба на Министерството на вътрешните работи, както и обзори за по-характерните произшествия, които изпращат на поделенията.

Глава четвърта

КООРДИНАЦИЯ МЕЖДУ ГРУПИТЕ НА МВР И ДРУГИТЕ ДЪРЖАВНИ И ВЕДОМСТВЕНИ КОМИСИИ ВЪВ ВРЪЗКА С РАЗСЛЕДВАНЕТО НА ПРОИЗШЕСТВИЯ

Чл. 18. (1) Органите на Министерството на вътрешните работи провеждат резследването самостоятелно и независимо от ведомствените комисии и държавни инспекции.

(2) Резултатите от разследването на ведомствените комисии и държавни инспекции, техните действия, изводи и

заключения могат да се изискват за ползуване от следователя.

Чл. 19. (1) В случаите, когато за изясняване на обстоятелствата по произшествието е назначена специална правителствена комисия, следствено-оперативната група работи в тясно взаимодействие с нея и използува нейните предложения, констатации и изводи за установяване на обективната истина.

(2) На специалистите от правителствената комисия могат да се поставят за изясняване възникнали въпроси от разследваното произшествие само чрез нейния председател.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Тази Инструкция се издава въз основа на чл. 4 от Указа за дейността на Държавна сигурност, чл. 6 от Закона за Народната милиция и чл. 55 от Указа за противопожарна охрана.

2. Изпълнението на Инструкцията се възлага на началниците на оперативните поделения в Центъра, Софийското градско, окръжните и районните управления на МВР, а контрола — на съответните заместник-министри.

Препис от инструкцията да се изпрати на началниците на централните оперативни поделения, Софийското градско, окръжните и районните управления на МВР.

МИНИСТЪР: (п)
генерал-лейтенант Д. СТОЯНОВ

Размножена в 490 екземпляра и изпратена по приложен към оригинала списък.

Подлежи на отчет в дневник-приложение № 6.

115

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р А В И Л Н И К

за следствения апарат
при Министерството на вътрешните работи

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. Следственият апарат е специализиран правозащитен и оперативно-издирвателен орган в системата на Министерството на вътрешните работи.

Чл.2. Следственият апарат е единен и централизиран.

Чл.3. Следственият апарат, като осъществява дейността по предотвратяването, разкриването и разследването на престъпленията:

1. защитава установения в Народна република България обществен и държавен строй, социалистическата стопанска система, социалистическата собственост, правата и законните интереси на гражданите и на социалистическите организации;

2. съдействува за опазване на сигурността и отбраната на страната;

3. укрепва социалистическата законност;

4. възпитава гражданите в социалистически дух.

Из архивите на ДС

150

Чл.4. Следственият апарат осъществява своята дейност в съответствие с разпоредбите на Конституцията и законите на Народна република България, както и с издадените въз основа на тях нормативни актове.

Чл.5. Следственият апарат осъществява своята дейност, като ползува съдействието на държавните органи, обществените организации и помощта на гражданите.

Глава втора
СТРУКТУРА, ОРГАНИЗАЦИЯ И ДЕЙНОСТ НА СЛЕДСТВЕНИЯ АПАРАТ

Чл.6./1/ Структурата на следствения апарат включва:

1. органи за ръководство;
2. следствени поделения;
3. органи за разследване на престъпленията;
4. оперативни, оперативно-технически, осигуряващи, помощни и охранителни служби.

/2/ Към следствените поделения могат да се създават съвети и комисии като съвещателни органи.

/3/ При необходимост, към следствените поделения могат да се създават и други организационни звена.

Чл.7./1/ Организационната структура на следствения апарат и неговите звена се съобразява с процесуалния ред за разследване на престъпленията, със системата на съдебните и прокурорските органи, с организацията на другите поделения на МВР, с изискванията за ефективна борба срещу престъпността, както и с оперативната обстановка в мирно време, при обявяване на извънредно положение или по време на война.

/2/ Структурата на следствения апарат се отразява в самостоятелно щатно разписание.

Из архивите на ДС

151

/3/ В щатното разписание на следствения апарат се включват неговите поделения - Главно следствено управление и следствените отдели при Софийското градско и окръжните управления на МВР и съответните служби към тях.

/4/ Лимитът за численост на следователите, дознателите и другите служители се определя съобразно нормите за управление и натовареност, състоянието на оперативната обстановка и потребностите на борбата срещу престъпността.

/5/ С щатното разписание на следствения апарат се определя също:

1. необходимото съотношение между ръководните и изпълнителски кадри;

2. необходимият брой военизирани длъжности, волнонаемни служители и съответен административно-технически и помощен персонал за оперативните, оперативно-техническите, осигуряващите, помощните, охранителните и други служби;

3. възможностите за растеж на следователите на място.

/6/ Щатното разписание на следствения апарат се утвърждава ежегодно от министъра на вътрешните работи по предложение на началника на Главно следствено управление.

Чл.8./1/ Органи за ръководство на следствения опарат са:

1. министърът на вътрешните работи;

2. началникът на Главно следствено управление.

/2/ Органи за ръководство на дейността по предварителното разследване са:

1. главният прокурор на Народна република България;

2. съответните прокурори при Главната прокуратура на Народна република България, при окръжните и районните прокуратури.

Из архивите на ДС

152

/3/ Органи за ръководство на следователите и дознателите при разследване на престъпленията са и ръководните длъжностни лица в следствения апарат:

1. началникът на Главно следствено управление;

2. заместник-началниците на Главно следствено управление

3. началниците на следствените отдели;

4. заместник-началниците на следствените отдели.

Чл.9./1/ Главно следствено управление се състои от ръководство, отдели, органи за разследване на престъпленията и съответни служби.

/2/ Ръководството на Главно следствено управление се състои от началника на управлението, неговите заместници, както и от други длъжностни лица, определени със заповед на министъра на вътрешните работи, по предложение на началника на управлението.

/3/ Ръководството на Главно следствено управление обсъжда основните въпроси за дейността на следствения апарат, изпълнението на задачите в борбата срещу престъпността, взаимодействието с други органи, състоянието на кадрите и научното, финансовото и тиловото осигуряване на следствената дейност.

/4/ При Главно следствено управление се изгражда Съвет за управление. Неговият състав и задачи се определят със заповед на министъра на вътрешните работи, по предложение на началника на управлението.

/5/ Отделите и службите на Главно следствено управление се ръководят от началника на управлението, неговите заместници и началниците на съответните отдели и техните заместници.

/6/ Отделите на Главно следствено управление осигуряват необходимите условия за извършване на непосредствено

Из архивите на ДС

153

разследване на престъпления и осъществяват ръководство и контрол върху дейността на окръжните следствени отдели.

/7/ Службите на Главно следствено управление осигуряват и подпомагат дейността на управлението и ръководят съответните служби при окръжните следствени отдели.

Чл.10./1/ Окръжните следствени отдели се състоят от ръководство, органи за разследване на престъпленията и съответни служби.

/2/ Окръжните следствени отдели се ръководят от началника на Главно следствено управление и неговите заместници, от началниците на съответните окръжни следствени отдели и техните заместници.

/3/ Окръжните следствени отдели и съответните служби към тях осигуряват необходимите условия за предотвратяване, разкриване и разследване на престъпленията на територията на съответния окръг.

Чл.11./1/ Органи за разследване на престъпленията в поделенията на следствения апарат са следователите и дознателите.

/2/ Следователите са офицери по Закона за всеобщата военна служба, съответно по Закона за Народната милиция.

/3/ Дознателите са сержанти и старшини по Закона за Народната милиция, съответно по Закона за противопожарната охрана.

/4/ Дознателите могат да бъдат и офицери по Закона за Народната милиция.

/5/ Следователите при окръжните следствени отдели са с месторабота в окръжните или районните управления на МВР.

/6/ Дознателите са с месторабота във всички районни управления на МВР.

Из архивите на ДС

154

Чл.12. Следователите и дознателите извършват разследване на престъпления по реда, предвиден в Наказателно-процесуалния кодекс и в съответствие с постановленията на Пленума и с тълкувателните решения на Върховния съд, с указанията на прокурора и на съда по конкретно дело и организират дейността си съобразно разпоредбите на този правилник.

Чл.13. Следователите и дознателите изпълняват своите задачи по предварителното разследване в съответствие с принципите на социалистическата законност, на социалистическия морал и хуманизъм и на професионалната етика. Те са длъжни:

1. да вземат своите решения като не заобикалят закона;

2. да спазват изискването за равенство на гражданите пред закона;

3. да осъществяват служебната си дейност самостоятелно и безпристрастно;

4. да укрепват доверието на гражданите към органите на държавната власт, органите на правосъдието и органите на Министерството на вътрешните работи;

5. да използуват служебното си положение само за изпълнение на поставените им задачи;

6. да не разгласяват данните от разследването, представляващи следствена или служебна тайна.

Чл.14./1/ Следователите и дознателите, в рамките на своите правомощия, самостоятелно вземат процесуални решения и носят лична отговорност за тях.

/2/ Следователите и дознателите планират своята дейност и незабавно вземат мерки за:

1. предотвратяване на престъпления, за които има основание да се предполага, че ще бъдат извършени;

Из архивите на ДС

155

2. разглеждане на съобщения и материали за извършени престъпления и за извършване на неотложни следствени действия;

3. своевременно и успешно извършване на разследването в съответствие със закона.

Чл.15./1/ Следователите и дознателите извършват предварително разследване в съответствие с предоставената им компетентност.

/2/ Следователите в Главно следствено управление извършват предварително следствие за престъпления:

1. посочени в чл.197 ал.1 от Наказателно-процесуалния кодекс;

2. по дела, определени от главния прокурор на Народна република България.

/3/ Следователите в окръжните следствени отдели извършват предварително следствие по дела за престъпления подсъдни на окръжните и на районните съдилища, освен тези, посочени в точка 1 на предходната алинея.

/4/ Предварителното следствие за престъпленията, посочени в чл.197 от НПК и за тези, извършени от непълнолетни, се извършва само от определени следователи със специална компетентност и съответна подготовка.

/5/ Дознателите извършват дознания или бързи производства на обслужваната от тях територия или обект в предвидените от закона случаи по дела, подсъдни на районните съдилища.

/6/ Когато предварителното следствие е задължително, дознателите извършват само неотложни следствени действия.

Чл.16./1/ Оперативните, оперативно-техническите, осигуряващите, помощните и охранителните служби на следствения апарат

Из архивите на ДС

156

се състоят от военизирани служители по Закона за всеобщата военна служба съответно по Закона за Народната милиция, от волнонаемни служители, съответен административно-технически и помощен персонал, от специалисти-технически помощници на следователите и от оперативни работници на обществени начала.

/2/ Съответните служби на следствения апарат осъществяват кадровото, научното, информационно-организационното, оперативно-техническото, деловодното, охранителното, финансовото и тиловото осигуряване на дейността на апарата.

/3/ Съвещателните органи към следствените поделения се състоят от служители на следствения апарат, на други поделения на МВР, както и на други учреждения, предприятия и организации.

/4/ Съвещателните органи осъществяват научно-техническото, методическо и експертно подпомагане на следствените отдели и службите.

/5/ Задачите на съответните служби и на съвещателните органи към следствените поделения се определят от началника на Главно следствено управление.

Глава трета
ПРАВОМОЩИЯ НА РЪКОВОДНИТЕ ДЛЪЖНОСТНИ ЛИЦА

Чл.17. Правомощията на органите за ръководство произтичат от Наказателно-процесуалния кодекс, от съответните закони и издадените въз основа на тях нормативни актове и от този правилник.

Чл.18./1/ Министърът на вътрешните работи осъществява политическото и организационно ръководство на дейността на следствения апарат.

/2/ Министърът на вътрешните работи може да възложи на един от заместник-министрите, да осъществява определени ръководни функции по отношение на следствения апарат.

Из архивите на ДС

157

Чл.19. Главният прокурор на Народна република България непосредствено и чрез съответните прокурори, ръководи предварителното разследване и упражнява надзор за законност.

Чл.20./1/ Началникът на Главно следствено управление осъществява непосредствено оперативно ръководство, управление и контрол на цялостната дейност на следствения апарат и носи лична отговорност за нея. Той:

1. организира работата на следствените отдели за своевременното предотвратяване и разкриване на престъпленията и осигурява извършването на предварителното разследване според изискванията на закона;

2. ръководи оперативната дейност на следствения апарат;

3. организира и ръководи взаимодействието на поделенията на следствения апарат с другите органи на МВР и с държавни и обществени органи и организации в борбата срещу престъпността;

4. организира работата с кадрите, политико-възпитателната дейност, правната и специална квалификация на служителите;

5. организира внедряването на достиженията на науката и челния опит в дейността на следствения апарат;

6. организира и ръководи събирането и анализа на данните за цялостната дейност на следствения апарат и нейното отчитане и изготвянето и изпращането на съответни информации;

7. утвърждава плановете и другите организационни документи на следствените отдели и служби;

8. взема всички мерки за правилното осъществяване дейността по охраната на служебните помещения на следствените поделения и задържаните лица;

Из архивите на ДС

158

9. провежда необходимите мероприятия за поддържане на висока трудова и войнска дисциплина и мобилизационно-бойна готовност в поделенията на следствения апарат;

10. взема съответните мерки за финансовото и тиловото осигуряване на дейността на следствения апарат;

11. осигурява качественото и бързо правно-административно обслужване на гражданите;

12. приема и разглежда устни и писмени предложения, сигнали, жалби и молби на граждани и длъжностни лица във връзка с дейността на следствения апарат;

13. представлява Главно следствено управление и установява преки връзки с министерствата, ведомствата и другите учреждения и организации по повод дейността на следствения апарат;

14. изпълнява правомощията по глава Двадесета, раздел втори, от Наказателно-процесуалния кодекс, по отношение на служителите от следствения апарат;

15. организира и ръководи изпълнението на други задачи, поставени от министъра на вътрешните работи и от главния прокурор на Народна република България.

/2/ Началникът на Главно следствено управление може да предоставя отделни правомощия по оперативното ръководство и управление на други длъжностни лица в следствения апарат.

/3/ Началникът на Главно следствено управление отчита работата на следствения апарат пред министъра на вътрешните работи.

/4/ Началникът на Главно следствено управление отчита дейността на следователите и дознателите по предотвратяването, разкриването и разследването на престъпленията пред главния прокурор на Народна република България.

Из архивите на ДС

159

/5/ Началникът на Главно следствено управление предлага на министъра на вътрешните работи и на главния прокурор на Народна република България решения за усъвършенствуване на цялостната дейност на следствения апарат.

Чл.21./1/ Ръководните длъжностни лица в следствения апарат осъществяват административно, организационно и методическо ръководство върху дейността на следователите и дознателите и в рамките на своите правомощия:

1. организират своевременното посещение на местопроизшествията;

2. възлагат проучването на материали, съдържащи данни за извършено престъпление с оглед образуване на предварително производство;

3. разпределят образуваните дела между следователите и дознателите;

4. сформират временни следствени групи за работа по сложни дела;

5. командироват следователи и дознатели за изпълнение на дейности във връзка с разследването;

6. утвърждават плановете на следователите и дознателите, свързани с разследването на престъпленията;

7. контролират качеството на неотложните следствени действия, своевременното образуване на предварителни производства и незабавното започване на разследването;

8. проучват следствените дела и дознания на производство и дават необходимите методически указания за своевременното разкриване на престъпленията и за привличане на виновните лица към отговорност;

Из архивите на ДС

160

9. организират превантивната дейност на следователите и дознателите и правната пропаганда сред населението;

10. участвуват в общи и специални мероприятия на Министерството на вътрешните работи и на други органи и организации за обсъждане на въпроси, свързани с борбата срещу престъпността.

/2/ Ръководните длъжностни лица в следствения апарат извършват предварително следствие или отделни действия по разследването, когато им бъдат възложени или когато намерят това за необходимо.

Чл.22./1/ При осъществяването на административното, организационното и методическото ръководство по разследване на престъпленията, ръководните длъжностни лица в следствения апарат:

1. осигуряват точното прилагане на закона от следователите и дознателите;

2. вземат необходимите мерки за недопускане вмешателство в процесуалната дейност на следователите и дознателите;

3. проучват материалите, по които е предстоящо или отказано от следователите образуване на предварително производство, както и материалите по спрени и прекратени дела. При констатиране на нарушения, както и при наличие на основания за образуване или за възобновяване на делата, вземат необходимите мерки.

/2/ Ръководните длъжностни лица в следствения апарат не могат да вземат решения по процесуални въпроси, които са в правомощията на следователя или дознателя, водещ разследването, включително и по тези за квалификацията и обема на обвинението, съставянето на обвинително заключение, заключението за прекратяване или спиране на предварителното производство.

Чл.23./1/ За допуснати от следователите и дознателите нарушения на правилата за разследването, ръководните длъжностни

Из архивите на ДС

161

лица в следствения апарат вземат незабавно мерки за предотвратяване на нарушенията и отстраняване на последиците от тях, като:

1. предлагат на прокурора да отмени незаконните им и необосновани решения;

2. предлагат на прокурора да ги отстрани от разследването след вземане на обяснения от тях;

3. уведомяват съответните органи и служебни ръководства, когато към нарушенията имат отношение техни служители.

/2/ За допуснати от следователите и дознателите нарушения на правилата за разследването, началникът на Главно следствено управление предлага на министъра на вътрешните работи и на главния прокурор на Народна република България да им налагат съответни наказания

Чл.24. За образцово изпълнение или за допуснати нарушения на задълженията по трудовата и войнска дисциплина и мобилизационно-бойната готовност от служители в следствения апарат, ръководните длъжностни лица упражняват предоставената им дисциплинарна власт.

Глава четвърта
ПРАВОМОЩИЯ НА НАЧАЛНИЦИТЕ НА СОФИЙСКОТО ГРАДСКО И ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

Чл.25./1/ Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР:

1. могат да възлагат лично, или чрез началниците на окръжните следствени отдели, на следователите и дознателите изпълнението на оперативни задачи, свързани със сигурността на страната;

Из архивите на ДС

162

2. могат да привличат следователите и дознателите за изпълнение на важни политически мероприятия и не допускат отклоняването им по несвойствени задачи;

3. по предложение на началниците на следствените отдели назначават следователи и дознатели в състава на следствено-оперативните групи;

4. утвърждават предложения на оперативните органи за приключване на дела на оперативен отчет и предаването им на следствените органи;

5. по предложение на началниците на следствените отдели и на оперативните отдели на окръжните управления, утвърждават съвместни планове за взаимодействие при разследване на престъпленията и контролират тяхното изпълнение;

6. контролират дейността на кадровите служби на окръжните управления при подбора на кандидатите за следователи, дознатели и служители в следствените отдели и служби;

7. ръководят дейността на съответните служби на окръжните управления по охранителното, деловодното и тиловото осигуряване на окръжните следствени отдели.

/2/ Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР упражняват лично правомощията по предходната алинея и не могат да ги предоставят на други длъжностни лица от управленията, както и да възлагат на следователите, дознателите и останалите служители на следствените отдели други задачи, освен посочените в този правилник.

Чл.26./1/ Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР привличат началниците на съответните следствени отдели на заседания на ръководствата и съветите на управленията при разглеждане на въпроси, свързани с борбата срещу престъпността.

Из архивите на ДС

163

/2/ Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР изискват от началниците на съответните следствени отдели информации и доклади за изпълнението на плановете и задачите на отделите и за резултатите относно:

1. разследването на престъпленията, дейността по обезпечаване и възстановяване на причинените от престъпленията вреди, обема и качеството на извършената превантивна и правно-пропагандна дейност;

2. използуването на оперативните сили и на научно-техническите средства в разследването;

3. учебно-квалификационната работа и провежданите мероприятия за идейно-политическата, правната и специалната подготовка на следователите.

/3/ Началниците на районните управления на МВР могат да изискват от следователите и от дознателите в районните управления информации по въпросите, посочени в предходната алинея.

Чл.27./1/ Началниците на Софийското градско и на окръжните и районните управления на МВР вземат мерки за неотклонно спазване на социалистическата законност при разкриване и разследване на престъпленията и за недопускане на вмешателство в процесуалната дейност на органите на предварителното разследване.

/2/ Началниците на Софийското градско и на окръжните и районните управления на МВР, при установяване на нарушения на законността при разследването, предприемат действия за пресичане на последиците от тях и за привличане на виновните лица към съответна отговорност.

/3/ Когато нарушенията по предходната алинея са допуснати от следователи и дознатели, началниците на окръжните

Из архивите на ДС

164

управления на МВР уведомяват министъра на вътрешните работи и главния прокурор на Народна република България, или Главно следствено управление.

Чл.28. Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР могат да награждават или да правят предложения за награждаване на служители от съответните следствени отдели при образцово изпълнение на трудовата и войнска дисциплина и мобилизационно-бойната готовност.

Чл.29. Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР могат да налагат предвидените в дисциплинарните устави наказания или да уведомяват Главното следствено управление за вземане на отношение при допуснати нарушения на трудовата и войнска дисциплина и мобилизационно-бойната готовност на служителите на съответните следствени отдели.

Глава пета
ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ СЛЕДСТВЕНИТЕ И ДРУГИТЕ ОРГАНИ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Чл.30./1/ Следствените органи осъществяват взаимодействие и съгласуват действията си с оперативно-издирвателните и другите органи на Министерството на вътрешните работи в съответствие с определената им процесуална, оперативна и административна самостоятелност и компетентност при предотвратяване, разкриване и разследване на престъпленията, включително при предварителни производства, образувани по дела на оперативен отчет срещу чужди граждани, бегълци и невъзвращенци.

/2/ Следствените органи, във взаимодействие с другите оперативно-издирвателни органи на Министерството на вътреш-

Из архивите на ДС

165

ните работи, вземат мерки за предотвратяване на престъпление, за което има основание да се предполага, че ще бъде извършено.

/3/ Взаимодействието между следствените и другите органи на Министерството на вътрешните работи се осъществява под ръководството и контрола на началниците на съответните поделения.

Чл.31. При разследването на престъпленията следствените и другите органи на Министерството на вътрешните работи своевременно посещават местопроизшествията, проверяват и оценяват съобщения и други материали за извършени престъпления, за издирване на изчезнали или укриващи се лица и в съответствие с действуващите нормативни актове, организират работата на следствено-оперативните групи при дежурните части на поделенията на министерството.

Чл.32. По делата на оперативен отчет следствените органи са длъжни:

1. да оказват правно-консултативна помощ по заявените дела за оценка и анализ на събраните в тях материали;

2. да участвуват по искане на оперативно-издирвателните органи, в провеждането на отделни мероприятия за събиране или проверка на данни за подготвяно или извършвано престъпление и за използуването им в предварителното разследване.

Чл.33./1/ Следствените органи разглеждат своевременно получените предложения на оперативно-издирвателните органи за образуване на предварително производство по дела на оперативен отчет.

/2/ Предложенията на оперативно-издирвателните органи за образуване на предварително производство и оперативните дела се изпращат:

Из архивите на ДС

166

1. в Главно следствено управление - за всички дела на оперативен отчет на Държавна сигурност и централизираните дела на оперативен отчет на Дирекция на Народната милиция;

2. в окръжните следствени отдели - за всички други дела на оперативен отчет.

/3/ Предложенията на оперативно-издирвателните органи за приключване на дела на оперативен отчет с мнение за образуване на предварително производство трябва да съдържат сведения относно:

1. повод и основание за откриване на делото на оперативен отчет;

2. установена фактическа обстановка, уличени лица и тяхното здравословно и психическо състояние;

3. възможни източници на доказателства.

/4/ По предложенията на оперативно-издирвателните органи за образуване на предварително производство по дело на оперативен отчет, следствените органи са длъжни своевременно:

1. да образуват предварително производство на основанието, на което е открито и водено делото, ако са налице законните условия за това;

2. да образуват предварително производство на друго основание, за което има данни в делото, като при разследването проверяват и данните по предложението;

3. да връщат делото на оперативно-издирвателния орган с мнение за извършване на действия за проверка на установените обстоятелства или за събиране на нови данни;

4. да връщат делото на оперативно-издирвателния орган, когато няма достатъчно данни за извършено престъпление или са налице обстоятелства, които изключват образуването на предварително производство.

Из архивите на ДС

167

/5/ За решенията и мненията на следствените органи по предложенията на оперативно-издирвателните органи се уведомяват:

1. министърът на вътрешните работи и главният прокурор на Народна република България - от началника на Главно следствено управление за делата, посочени в ал.2 т.1;

2. началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР и окръжните и районните прокурори от началниците на съответните следствени отдели - за всички останали дела.

Чл.34. Когато в оперативния орган постъпят достатъчно данни, включително и по дела на оперативен отчет, отразени в съответни документи - докладна записка, рапорт, протокол и други, че се подготвя наказуемо деяние или, че е започнало или е извършено тежко умишлено престъпление, предварително производство се образува, без да се спазва редът по предходния член.

Чл.35. За престъпления извършени от чужди граждани, бегълци и невъзвращенци, следствените органи са длъжни своевременно:

1. да уведомяват съответните поделения на МВР, че предстои да се образува или е образувано предварително производство;

2. по своя инициатива или по искане на оперативните поделения на МВР, или на други държавни органи, да събират информация от значение за сигурността, отбраната, политиката и икономиката на страната и борбата срещу престъпността;

3. да оказват на съответните поделения на МВР съдействие за провеждане на оперативни мероприятия;

4. да се предприемат действия за изземване, съхраняване и предаване по предназначение на предмети, вещи, документи и други материали или копия от тях, подлежащи на отнемане в полза на държавата по съдебен ред, както и тези, които са от значение за дейността на поделенията на МВР или на други държавни органи;

Из архивите на ДС

168

5. да уведомяват съответните органи на Министерството на вътрешните работи за решението си да предложат на прокурора да прекрати предварителното производство;

6. да подпомагат, при необходимост, съответните поделения на МВР при предприемане на административни и оперативни действия, свързани с оставане в страната или с екстрадиране на чуждите граждани.

Чл.36. Следствените органи могат да искат съдействие от оперативните поделения на МВР при:

1. извършване на отделни следствени действия;

2. издирване и задържане на лица, за които е постановена мярка за неотклонение "Задържане под стража";

3. установяване на факти и обстоятелства от значение за разследването;

4. установяване на имущества във връзка с възстановяване или обезпечаване на причинени от престъпленията вреди;

5. провеждане на превантивни мероприятия.

Чл.37. След спиране на предварителното производство поради неоткриване извършителя на престъплението, включително по дела на оперативен отчет, органът на предварителното разследване:

1. решава какви допълнителни действия трябва да извърши лично за откриване извършителя на престъпления;

2. изпраща спряното дело на съответния оперативен орган с мнение за мероприятията, които трябва да се проведат;

3. периодически, заедно с оперативния орган, оценява допълнително получените данни от издирването.

Чл.38./1/ За предотвратяване на престъпленията, за които има основания да се предполага, че ще бъдат извършени, включително

Из архивите на ДС

169

и от лица по дела на оперативен отчет, следствените органи, по своя инициатива или по предложение на оперативните органи, провеждат превантивни мероприятия, при което могат:

1. да призовават и предупреждават уличеното лице;

2. да изземват временно средствата, с които може да се извърши престъплението;

3. да задържат със съгласието на прокурора до 24 часа лице, за което има несъмнени данни, че може да извърши тежко умишлено престъпление.

/2/ В случаите по предходната алинея, следствените и оперативните органи взаимно се подпомагат при извършване на необходимите действия и се уведомяват за получените резултати.

39. След приключване на предварителното производство, образувано по материали на оперативен отчет, включително и срещу чужди граждани, бегълци и невъзвращенци, следственият орган уведомява съответното поделение на МВР за установеното по делото.

Глава шеста
КАДРИ НА СЛЕДСТВЕНИЯ АПАРАТ

Чл.40. Работата с кадрите в следствения апарат се организира въз основа на разпоредбите на Указа за създаване на единен следствен апарат при Министерството на вътрешните работи, този правилник, Инструкцията за кадровата работа в МВР, както и на другите нормативни актове, свързани с кадровата работа.

Чл.41./1/ Кандидатите за следователи се подбират от средата на лица, които имат необходимата правоспособност като юристи и отговарят на общите и специални изисквания за следователи и служители на Министерството на вътрешните работи.

Из архивите на ДС

/2/ Кандидатите за следователи се подбират и изучават от кадровите служби на Главно следствено управление и на Софийското градско и окръжните управления на МВР.

/3/ За кандидатите за следователи в окръжните следствени отдели дават мнение:

1. началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР - за качествата и пригодността им да бъдат офицери в Министерството на вътрешните работи;

2. началниците на окръжните следствени отдели - за качествата и пригодността им да бъдат следователи.

/4/ Документите от изучаването на кандидатите за следователи за окръжните следствени отдели, заедно с мненията се изпращат на Главно следствено управление за разглеждане от Комисията за работа с кадрите.

/5/ Комисията за работа с кадрите при Главно следствено управление дава мотивирано заключение за пригодността на кандидатите да бъдат следователи.

Чл.42./1/ Ръководните длъжностни лица и следователите в следствения апарат се назначават и освобождават от длъжност със съвместна заповед на министъра на вътрешните работи и главния прокурор на Народна република България, по предложение на началника на Главно следствено управление.

/2/ Със заповед на министъра на вътрешните работи на ръководните длъжностни лица и следователите се присвояват военни звания по Закона за всеобщата военна служба или се дават звания по Закона за Народната милиция, съобразно с определените им със заповедта за назначаване правомощия и компетентност за разследване на престъпленията.

170

Из архивите на ДС

171

/3/ Заповедите по предходната алинея се представят на министъра на вътрешните работи от началника на управление "Кадри"-МВР.

/4/ При встъпване в длъжност, следователите и дознателите полагат клетва и подписват клетвен лист.

Чл.43. Преназначаването на други служители на МВР за следователи и за ръководни длъжностни лица в следствения апарат, както и освобождаването им от длъжност поради преминаване на друга работа в органите на МВР, става по реда на предходния член.

Чл.44./1/ Повишаването и понижаването в длъжност и на заплатата за длъжност, както и преназначаването на ръководните длъжностни лица и следователите в поделенията на следствения апарат се извършва със заповед, съобразно установената номенклатура на длъжностите, по предложение на кадровата служба на Главно следствено управление, съгласувано с управление "Кадри"-МВР.

/2/ При назначаването и освобождаването от длъжност на началниците на окръжните следствени отдели, дават мнение началниците на Софийското градско и на съответните окръжни управления на МВР.

/3/ Началниците на окръжните следствени отдели дават мнение за следователите при тяхното повишаване и понижаване в длъжност и при преназначаването им в други поделения на следствения апарат.

Чл.45./1/ Присвояването на по-горно офицерско звание и понижаването в звание на следователите и другите служители от следствения апарат се извършва по установения ред.

/2/ Пределните офицерски звания на служителите в следствения апарат се определят с щатното разписание.

Чл.46./1/ Кандидатите за дознатели се подбират из средата на служителите на МВР - сержанти и старшини, притежаващи необ-

Из архивите на ДС

172

ходимите знания, умения и практически опит в борбата срещу престъпността и охраната на обществения ред.

/2/ На незаетите следователски длъжности в окръжните следствени отдели, по изключение могат да бъдат назначавани като дознатели и офицери от Министерството на вътрешните работи, завършили ВСШ "Георги Димитров".

/3/ За кандидатите за дознатели дават мнение:

1. началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР - за политическите и деловите им качества като служители на Министерството на вътрешните работи;

2. началниците на окръжните следствени отдели - за качествата и пригодността им да извършват дейност като дознатели.

Чл.47. Назначаването и освобождаването на дознатели от длъжност по щата на съответния следствен отдел, както и тяхното повишаване и понижаване в звание се извършва със заповед на началника на Главно следствено управление, по предложение на кадровата служба на управлението.

Чл.48./1/ За служители-офицери и сержанти в оперативните, оперативно-техническите, осигуряващите, помощните и охранителните служби на следствения апарат се подбират притежаващи необходимата квалификация лица, из средата на служители на МВР или от други учреждения, предприятия и организации.

/2/ Подборът и изучаването на кандидатите за служители по предходната алинея се извършва от кадровата служба на Главно следствено управление или от кадровите служби на Софийското градско и окръжните управления.

/3/ Назначаването и освобождаването от длъжност, повишаването и понижаването в длъжност и звание, както и преназначаването на тези служители в поделенията на следствения апарат, се извършва по установения ред.

Из архивите на ДС

173

Чл.49./1/ За волнонаемни служители и административно-технически и помощен персонал в поделенията на следствения апарат се подбират лица, притежаващи необходимата квалификация, от поделенията на МВР или от други учреждения, предприятия и организации.

/2/ Подборът и изучаването на кандидатите за волнонаемни служители, административно-технически и помощен персонал на следствения апарат се извършва от кадровите служби на Главно следствено управление и на Софийското градско и окръжните управления на МВР.

/3/ Назначаването, преназначаването и уволняването на волнонаемните служители, на административно-технически и помощен персонал в следствения апарат се извършва със заповед на началника на Главно следствено управление.

Чл.50. Ръководните длъжностни лица, следователите, дознателите и другите служители от следствения апарат периодически се атестират, включително и при промяна в служебното им положение.

Чл.51./1/ Подготовката и преподготовката на кадрите в следствения апарат, със и без откъсване от работа, се извършва диференцирано, индивидуално, по групи, направления и дейности и зони, по планове, които се съобразяват с ръководните документи на Министерството на вътрешните работи по учебната работа и квалификация на кадрите.

/2/ Новоназначените следователи и дознатели и другите служители в следствения апарат се въвеждат в работа индивидуално и планово от главни или старши следователи или от други служители с необходимия практически опит.

/3/ След изтичане на шестмесечен срок се изготвя преценка за придобитите качества от новоназначените служители да изпълняват самостоятелно възложената им работа. При необходимост този срок може да бъде продължен.

Из архивите на ДС
174

Чл.52. Служителите от следствения апарат ползуват предвидените отпуски по утвърдени планове, но не преди да са завършили изпълнението на възложените им конкретни задачи.

Чл.53. Началниците на следствените отдели незабавно уведомяват Главно следствено управление и управление "Кадри"-МВР за извънредни произшествия и дисциплинарните нарушения, извършени от служители на следствения апарат.

Глава седма
ОСИГУРЯВАНЕ НА СЛЕДСТВЕНИЯ АПАРАТ

Чл.54. Научното осигуряване на дейността на следствения апарат се осъществява от съответните поделения на Министерството на вътрешните работи и от другите научни институти и организации.

Чл.55. Оперативно-техническото обслужване на следствения апарат се осъществява в съответствие с ръководните документи на МВР и се осигурява от:

1. самостоятелни служби към поделенията на следствения апарат;

2. съответните поделения и служби на Министерството на вътрешните работи.

Чл.56./1/ Деловодната дейност в следствения апарат се организира и осъществява в съответствие с ръководните документи на МВР и изискванията на дейността по разследване на престъпленията.

/2/ Деловодната дейност в Главно следствено управление се осъществява от самостоятелна деловодна служба.

/3/ Деловодната дейност в окръжните следствени отдели се осъществява самостоятелно и чрез съответните служби на Софийското градско, окръжните и районните управления на МВР.

Из архивите на ДС

175

/4/ Кореспонденцията във връзка с предварителните производства в окръжните следствени отдели се подписва от техните началници или други упълномощени за това длъжностни лица от следствения апарат.

Чл.57./1/ Поделенията на следствения апарат се настаняват в самостоятелни сгради, в сградите на окръжните и районните управления на МВР, както и в други сгради на Министерството на вътрешните работи.

/2/ Служебните помещения на следствения апарат, включително и местата за задържане на лица, трябва да отговарят на изискванията за надеждност, сигурност и секретност при осъществяване на предварителното разследване на престъпленията.

Чл.58./1/ Охраната на служебните помещения на следствения апарат и на задържаните лица се осъществява:

1. в Главно следствено управление - от самостоятелна охранителна служба;

2. в окръжните и районните управления на МВР - от охранителни служби на поделенията на следствения апарат или на съответните управления.

/2/ Пропускателната система и вътрешния ред в помещенията на следствените поделения, както и носенето на оръжие от служителите на следствения апарат, се определят със заповед на началника на Главно следствено управление, в съответствие с разпоредбите на Наказателно-процесуалния кодекс и ръководните документи на МВР.

Чл.59./1/ Финансовото и тиловото осигуряване и обслужване на следствения апарат, неговото окомплектоване и издръжката на цялостната му дейност се извършва ежегодно по бюджета и плана на

Из архивите на ДС

материално-техническото снабдяване на МВР, чрез финансовите и тилови органи на министерството, съобразно действуващите нормативни актове, разчети и класификации.

/2/ Началникът на Главно следствено управление е разпоредител с утвърдените му кредити по бюджета на Министерството на вътрешните работи за издръжката на следствения апарат.

Глава осма
ИНФОРМАЦИЯ И ОТЧЕТНОСТ В СЛЕДСТВЕНИЯ АПАРАТ

176

Чл.60. Информационната дейност, анализът и отчетността в следствения апарат се осъществяват по реда, формите и сроковете, определени в този правилник, със заповедите на министъра на вътрешните работи и със заповедите на началника на Главно следствено управление.

Чл.61./1/ Следствените поделения изготвят периодични и текущи информации, полугодишни и годишни отчетни доклади по основни направления и показатели на следствената и другата служебна дейност.

/2/ Информациите и отчетните доклади на Главно следствено управление се представят на министъра на вътрешните работи от началника на управлението.

/3/ Информациите и отчетните доклади на окръжните следствени отдели се представят на Главно следствено управление и на Софийското градско и окръжните управления на МВР от началниците на съответните следствени отдели.

/4/ Окръжните следствени отдели незабавно уведомяват Главно следствено управление за извършени престъпления с повишена обществена опасност.

Из архивите на ДС

177

/5/ Главно следствено управление подготвя за министъра на вътрешните работи ежедневна и месечна оперативна сводка, за дейността по разследване на престъпленията и състоянието на следствения апарат в страната.

Чл.62./1/ Информациите на следствените поделения, съобразно съдържанието и характера им, се изпращат и на:

1. партийни органи;

2. държавни органи;

3. централни и окръжни поделения на Министерството на вътрешните работи;

4. Главната прокуратура на Народна република България и окръжните прокуратури;

5. ръководствата на предприятия, учреждения и организации.

/2/ Информациите на следствените поделения, предназначени за централни партийни и държавни органи се представят на министъра на вътрешните работи от началника на Главно следствено управление.

/3/ Информациите на Главно следствено управление, предназначени за централни поделения и окръжни управления на Министерството на вътрешните работи, за местни партийни и държавни органи, се изпращат от началника на Главно следствено управление.

/4/ Информациите на окръжните следствени отдели се изпращат на съответните местни партийни и държавни органи чрез началниците на окръжните управления на МВР.

Чл.63./1/ Главно следствено управление води отчет за дейността на следствения апарат по единни показатели и форми.

/2/ Регистрацията и отчетът на предварителните производства се извършва в съответствие с ръководните документи на Министерството на вътрешните работи.

Из архивите на ДС

178

Чл.64. Следствените поделения използуват по установения ред за нуждите на дейността си информационните системи, архивните и справочни фондове и картотеки, и отчети на централните и териториални поделения на Министерството на вътрешните работи и на други държавни органи.

Чл.65. Информационната дейност и отчетността в следствения апарат се ръководят от началниците на съответните следствени поделения. Те носят лична отговорност за нейното качество, навременност и точност.

Глава девета
ПЛАНИРАНЕ ДЕЙНОСТТА НА СЛЕДСТВЕНИЯ АПАРАТ

Чл.66. Планирането в следствения апарат се отразява в петгодишни, годишни и месечни планове.

Чл.67./1/ Петгодишният план определя основните насоки и средства за развитието на следствения апарат.

/2/ Петгодишният план се разработва на основата на:

1. решенията на партийните и държавните органи за социално-икономическото развитие на страната;

2. програмите на Министерството на вътрешните работи и на Главната прокуратура на Народна република България;

3. съвместните програми с поделенията на Министерството на вътрешните работи и другите специализирани държавни и обществени органи и организации за борба срещу престъпността;

4. проучванията на Главно следствено управление и на другите държавни институти;

5. опитът и постиженията на органите на предварителното разследване от социалистическите страни.

Из архивите на ДС

/3/ Годишните и месечните планове освен задачите, произтичащи от петгодишния план, включват нововъзникналите и тещущите задачи.

/4/ При съставянето на плановете се вземат под внимание и предложенията на отделните следователи и на другите органи, с които следствените поделения взаимодействуват.

/5/ Главно следствено управление оказва непосредствена помощ чрез разработки, консултации и методически указания при разработването на плановете на окръжните следствени отдели.

179

Чл.68. Редът и сроковете за изработване на плановете на поделенията на следствения апарат, основните задачи и мероприятия, които се включват в тях по отделните раздели, съгласуването им с плановете на централните поделения, на Софийското градско и окръжните управления на МВР и отчитането им, се определят в съответствие с разпоредбите на този правилник, ръководните документи на Министерството на вътрешните работи и указанията на началника на Главно следствено управление.

Чл.69./1/ Петгодишните и годишните планове на Главно следствено управление се утвърждават от министъра на вътрешните работи по предложение на началника на управлението.

/2/ Годишните планове на следствените отдели и служби се утвърждават от началника на Главно следствено управление, по предложение на техните началници.

/3/ Месечните планове на следствените отдели и служби се утвърждават от техните началници.

Чл.70. Изменения в плановете на следствените поделения могат да се внасят с разрешение на длъжностните лица, които са ги утвърдили.

Из архивите на ДС

180

Глава десета

КОНТРОЛ ВЪРХУ ДЕЙНОСТТА НА СЛЕДСТВЕНИЯ АПАРАТ

Чл.71. Контролът върху дейността на следствения апарат се осъществява от министъра на вътрешните работи, главния прокурор на Народна република България и началника на Главно следствено управление, в съответствие с разпоредбите на Наказателно-процесуалния кодекс, Указа за създаване на единния следствен апарат и ръководните документи на Министерството на вътрешните работи и на Главната прокуратура на Народна република България.

Чл.72. Обект на контрол е цялостната дейност на следствения апарат и неговите кадри.

Чл.73. Контролът се осъществява чрез:

1. комплексни, частични и тематични проверки на поделенията на следствения апарат;

2. изслушване на началници на следствени отдели и служби, на следователи и дознатели в Ръководството и Съвета на Главно следствено управление;

3. вземане на характерни дела и на основни въпроси за дейността на следствените отдели, на специален отчет в Главно следствено управление.

Чл.74. Контролът по предходния член се осъществява периодически или при възникнала необходимост по методика, утвърдена от началника на Главно следствено управление.

Чл.75./1/ За основните констатации и изводи от контрола се докладва на министъра на вътрешните работи в установените срокове и ред.

/2/ По установения ред, съобразно характера и изводите на контрола се уведомяват:

Из архивите на ДС

181

1. главния прокурор на Народната република България и съответните прокурори;

2. началниците на съответните поделения на Министерството на вътрешните работи.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Този правилник се издава на основание разпоредбите на чл.48, чл.112 ал.1, чл.167-168, чл.171, чл.194, чл.186-187, чл.192, чл.195-197, чл.200-201, чл.218-220, чл.222а, чл.228, чл.229 т.1, чл.390 ал.2, чл.391 ал.2 и 3, чл.392, чл.396, чл.399-404 и чл.408 от Наказателно-процесуалния кодекс, чл.7 ал.1 от Закона за нормативните актове и Указ № 1138 от 1979 г. на Държавния съвет на Народна република България.

§2. Изпълнението на този правилник се възлага на министъра на вътрешните работи.

Др Чуков
Да се предаде както се разглежда въпроса в колегиума

3

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

другаря Вълко ЧЕРВЕНКОВ

За да се подобри следствената работа, нейното качество, да се прекратят необоснованите арести, а също така да се усили контролът, ръководството и помощта по следствието в подделенията на Министерството на вътрешните работи на НР България, явява се необходимо да се внесат изменения в съществуващата сега структура на VП / Следствения / отдел.

На базата на този отдел да бъде създаден Следствен отдел по особено важни държавни дела при МВР на НР България и следствени отделения в основните отдели и Управления на министерството.

Във функциите на Следствения отдел по особено важни държавни дела ще влиза : водене следствие по особено важни дела, възникващи в страната, а също така контролиране, ръководене и оказване помощ на всички следствени отделения на Министерството и периферията / окръжните Управления на МВР /.

Да бъде определена следната структура на Следствения отдел по особено важни държавни дела :

Из архивите на ДС

4

Ръководство

Началник на отдела - 1

Заместник-началници на отдела / или главни инспектори /-4 / двама по следствието непосредствено в отдела, един по ръководене следствието в следствените отдели на централния апарат и един по ръководене следствието и оказване помощ на периферията/.

В Следствения отдел да бъдат създадени 6 отделения :

Отделение I : Води следствие по особено важни дела срещу агентурата на чуждите разузнавания / шпиони /.

Щат на отделението - 16 души:

Началник на отделението	- 1
Инспектори	- 2
Старши следователи	- 7
Следователи	- 6

Отеделение II : Води следствие по особено важни дела срещу вражески формации, организации, противодържавни заговори.

Щат на отделението - 20 души :

Началник на отделението	- 1
Инспектори	- 2
Старши следователи	- 10
Следователи	- 7

Из архивите на ДС

Отделение III : Води следствие по централния то[illegible] ,[illegible]едителство,диверсии,саботажи.

Щат на отделението	- 13 души:
Началник на отделението	- 1
Инспектори	- 2
Старши следователи	- 6
Следователи	- 4

Отделение IV : Разследва извънредни произшествия,оказва помощ на другите отделения в документирането на делата,организира агентурната работа сред надзирателския състав,работниците на затвора и неговата охраната.

Щат на отделението	- 7 души:
Началник на отделението	- 1
Инспектори	- 1
Старши следователи	- 3
Следователи	- 2

Отеделение V : Оказва помощ ,контролира и ръководи следствието във всички следствени отдели на централния апарат на МВР.

Щат на отделението	- 8 души:
Началник на отделението	- 1
Инспектори	- 2
Старши следователи	- 5

Отеделение VI : Оказва практическа помощ,контролира и ръководи следствието в провинцията / окръжните Управления на МВР,

Щат на отделението	- 12 души:
Началник на отделението	- 1

Из архивите на ДС

Инспектори - 1
Старши следователи - 6
Следователи - 4.

Група " Отчетност " и техническите длъжности,които съществуват сега в отдела,да останат без изменения,с изключение на преводачите,броят на които трябва да бъде увеличен до 4 души, и на стенографистките - до 4 души,като из тях бъде назначен един старши преводач и една старша стенографистка.

Във връзка с това,че понастоящем липсва тесен контакт между оперативните отдели и следствения отдел,слабо се съчетава агентурно-оперативната и следствената работа,по силата на което делата не се доработваха оперативно, а следственият отдел недостатъчно снабдяваше оперативните отдели със следствени материали и понякога не довеждаше делата до логическия край по разкриване цялата вражебна дейност на арестуваните и техните престъпни връзки, считам за целесъобразно да бъдат създадени при оперативните отдели и управления следствени отделения, контролирането и ръководенето на които да бъде възложено на Следствения отдел по особено важни държавни дела ,по специално на отделение V ,за което бе споменато по-горе.

Следствени отделения да бъдат организирани :

При отдел I от 15 души :

Началник на отделението - 1
Инспектор - 1

Из архивите на ДС

186

Старши следователи - 4

Следователи - 4

Младши следователи - 4

Машинописка - 1

Отделението ще води следствие по дела,които възникват в отдел I срещу различни антисъветски групи и формации,участници в реакционни партии и съюзи,лица,занимаващи се с вражедебна пропаганда.

При втори отдел да бъде създадено следствено отделение от 15 души :

Началник на отделението - 1

Инспектор - 1

Старши следователи - 4

Следователи - 4

Младши следователи - 3

Машинописки - 2

Отделението ще води следствие по дела,които възникват в отдел II срещу агенти / отделни/ на чуждото разузнаване, предатели измежду нашата агентура и други дела по линия на контраразузнавателния отдел.

В 5-то Управление да бъде създадено следствено отделение в състав от 18 души :

Началник на отделението - 1

Инспектор - 1

Старши следователи - 5

Следователи - 6

Из архивите на ДС

Младши следователи - 3

Машинописки - 2

Отделението ще води следствие по дела,които възникват в 5-то Управление по линия на промишлеността и селското стопанство.

При отделение " П " да бъде създадено следствено отделение в състав от 10 души :

Началник на отделението - 1

Инспектор - 1

Старши следователи - 3

Следователи - 4

Машинописки - 1

Отделението ще води следствие на агент-провокатори на полицията и на бившата немска агентура.

И така, за да бъдат напълно комплектувани изброените следствени отделения и Следствения отдел по особено важни дчржавни дела,които се създават на базата на съществуващия отдел УП / следствения / ,ще бъде нужно да се включат в щата допълнително 24 единици,от които 19 следствени работници и 5 преводачи и стенографистки.

Като се има предвид важността на Следствения отдел по особено важни държавни дела,който се създава, той трябва да бъде комплектуван от висококвалифицирани,имащи опит,политически грамотни работници,като се взимат предвид и техните лични и делови качества.

187

Из архивите на ДС

Да се въведе такъв ред,при който всички разработки и дела, набелязани за реализация,да се съгласуват със Следствения отдел по особено важни дела.

Смятам,че провеждането на реорганизация на структурата безспорно ще даде положителни резултати.

Моля Вашата санкция за провеждането на това необходимо мероприятие.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ :

Генерал-лейтенант
/ Г.ЦАНКОВ /

Строго секретно!
Екз.№ 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-ДС
№ П 1698
30.X 1968 г.
СОФИЯ

ДО
ДР.МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал полковник АНГЕЛ СОЛАКОВ

Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник Тодор Радулов
началник отдел Следствен-ДС

ОТНОСНО: изменение организационната структура на отдел Следствен - Държавна сигурност.

Др. Министър,

В последните години настъпиха съществени изменения в оперативната обстановка в страната и във връзка с това и на задачите и изискванията, поставени пред Следствения отдел на Държавна сигурност.

1. Империалистическите разузнавания все повече активизират своята дейност срещу НРБ, прилагайки нови, по-съвършенни форми, методи и средства на работа.

Това по необходимост налага усъвършенстването на формите, методите и средствата на борба против чуждата агентура, както на контраразузнавателните органи, така и на следствените работници от Държавна сигурност.

През последните две години редица следователи натрупаха сравнително богат опит при разследването на шпионски дела. Трябва да отчетем обаче, че при съществуващата организационна структура на Отдела, този опит не се усъвършенствува.

В Отдела, по наше мнение, следва да има ядро от високо квалифицирани следователи, притежаващи висока обща и политическа култура, които да са в състояние успешно да разследват сложни дела за шпионаж.

2. Антикомунизмът се явява основно съдържание на идеологическите диверсии на империализма.

Засилването на психологическата война на противника и динамиката на развитие на престъпленията против Народната република - измяна, терор, противодържавна агитация и пропаганда, нелегални организации и групи, и други, налагат известна специализация на следствените работници, разследващи такива дела. Тези престъпления имат свои особености, които дават отпечатък и върху методиката на тяхното разследване.

Изграждането на отделно организационно звено в системата на Отдела по тази линия, би създало условия за повишаване качеството на разследването.

3. От няколко години, противодържавната престъпна дейност в армията, показва известна устойчивост. Главно, тя се изразява в подготовка и опити за бягство, вражеска агитация и пропаганда и изграждане на малки антидържавни конспиративни групи.

Разследваните през последните четири години следствени дела показват, че обществената опасност на престъпленията, извършвани от военнослужащи, е особено висока - кражба и употреба на оръжие, участие в заговорнически групи и организации, терор и други.

Българската народна армия е обект на особено внимание от страна на врага и в тая връзка тя е и обект на изключителна

Из архивите на ДС

охрана от страна на Държавна сигурност. Всяка вражеска проява в нейните редици изисква незабавно, бързо и квалифицирано разследване.

Гореизложените обстоятелства мотивират създаването на отделно звено в системата на Отдела, комплектувано от следователи, имащи известна военна подготовка и познаващи условията на живот в армията.

4. Очевидна е и необходимостта от обособяването на звено в системата на Отдела, което да поеме изцяло разследването на различните видове произшествия, в резултат на противодържавни престъпни деяния в нашата икономика: промишленост , транспорт, търговия и селско стопанство. В тази връзка следва да се позовем и на задълженията ни, произтичащи от Окръжно № 2332 от 18.IV. 1969 година, точка 8, което ни задължава да специализираме следователи за разследване на такива престъпления.

x

x x

Тясната, делова връзка и взаимодействие между следствието и оперативните поделения в Държавна сигурност, в процеса на разработката и след нейната реализация, е вече утвърден метод в нашата работа.

Изграждането на организационната структура на Следствения отдел, в съответствие със съществуващите в системата на Държавна сигурност основни оперативни поделения /II-ро, III-то и VI-то управления/, ще спомогне за още по-тясна връзка с тези поделения.

От друга страна, създаването още в мирновременна обстановка на специализирани следствени звена по линии, ще спомогне при усложнена обстановка или във време на война, тези звена да послужат като основа за тяхното разгръщане.

Из архивите на ДС

x

x x

Дългогодишният опит е показал, че извършването на арести, претърсвания , издирване и изземване на писменни и веществени доказателства, установяване на засечени от следствието лица, може да се осъществява ефективно и законосъобразно, от специализирани за това оперативни работници.

Обмяната, която проведохме по линия на следствието, с братските органи от СССР, ГДР и УНР показа, че този въпрос при тях е правилно решен. Към основните подотдели в Следственият отдел на ДС- УНР има изградени групи от по 3-ма оперативни работници, натоварени с тези функции.

Най-рационално използуване на техническия персонал - стенографи и машинописки се получава, когато същия е разпределен по отделения.

x

x x

Сега съществуващата организационна структура на Следствения отдел при Държавна сигурност, създадена през 1965 година,не отговаря на измененията, настъпили в оперативната обстановка и на структурата на основните поделения на Държавна сигурност.

Понастоящем в Отдела функционират седем отделения:-по гръцка линия; - по турска линия; -по линия на западни капиталистически държави; - оперативно-техническо; - информационно-аналитично; - за оказване контрол, помощ и ръководство на следователите в окръзите и - охранително.

Изхождайки от гореизложените мотиви,

П Р Е Д Л А Г А М:

На базата на първо, второ и трето отделения в Отдела и в рамките на утвърдения им щат, да бъдат извършени следните

Из архивите на ДС

промени в организационната структура на Отдела :

1. Да бъдат създадени четири следствени отделения:

а/ I-ВО ОТДЕЛЕНИЕ
ПО ЛИНИЯ НА КОНТРАШПИОНАЖА, в състав:

- Н-к отделение /с длъжност зам.н-к отдел в у-ние/
- старши инспектори - 2
- зам.н-ци отделения - 2
- следователи - 4
- стенографка - 1
- машинописка - 1

б/ II-РО ОТДЕЛЕНИЕ
ПО ЛИНИЯ НА ИЗМЯНАТА,ТЕРОРА,ПРОТИВОДЪРЖАВНА АГИТАЦИЯ И ПРОПАГАНДА,АНТИДЪРЖАВНИ ГРУПИ И ОРГАНИЗАЦИИ,в състав:

- Н-к отделение /с длъжност зам.н-к отдел в у-ние/
- Старши инспектори - 2
- Зам.н-к отделения - 2
- Следователи - 4
- Стенографка - 1
- Машинописка - 1

в/ III-ТО ОТДЕЛЕНИЕ
ПО ЛИНИЯ НА ВКР
в състав:

- Н-к отделение /с длъжност зам.н-к отдел в у-ние/
- Старши инспектор - 1
- Зам.н-к отделение - 1
- Следователи - 4
- Машинописка - 1

Из архивите на ДС

 12

г/ IV-ТО ОТДЕЛЕНИЕ

ПО ЛИНИЯ НА ИКОНОМИКАТА - ДИВЕРСИЯ И ВРЕДИТЕЛСТВО В ПРОМИШЛЕНОСТТА,ТРАНСПОРТА,ТЪРГОВИЯТА И СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО, в състав:

- Н-к отделение /с длъжност зам.н-к отдел в у-ние/
- Ст. инспектор - 1
- Зам.н-к отделение-2
- Следователи - 4
- Стенографка - 1
- Машинописка - 1

2. За длъжността началник отделение IV-то икономическо, както по предложението, да се трансформира една длъжност от щата на Отдела, от следовател, в зам.началник на отдел в управление.

3. Длъжностите стенографки от оперативно-техническото отделение и машинописки от секретариата на Отдела, както е по действуващия щат, да бъдат прехвърлени по една съответно:

- стенографки към I, II и IV-то отделения
- машинописки към I, II, III, IV, V и VI-то отделения.

4. Останалите отделения в Отдела, да запазят състава си по щата.

5. Към отдела да се създаде група от 4 оперативни работници, за извършване на арести, претърсвания и изпълнение на задачи по установяване и проучване на засечени по следствието лица, издирване на веществени и писмени доказателства и др.

- Поради щатни затруднения в момента, такава група да бъде изградена в близко бъдеще, при откриване на щатни възможности.

Из архивите на ДС

6. Началниците на Окръжните управления на МВР в Пловдив, Кюстендил и Видин, са излезли с предложение пред ръководството на Отдела за откриване на длъжности - за следовател към управленията /Пловдив - като допълнителна/.

Откриването на такива длъжности, ние намираме за целесъобразно. Следва да посочим, че само през настоящата година на територията на Кюстендилски и Видински окръзи са извършени престъпления от компетенцията на органите на ДС, съответно от 34 и 27 лица. По закон, подсъдността на делата за тези престъпления е в съответните окръжни съдилища.

За разследването на тези лица, Отдела е командировал следователи от центъра, а част от тях са разследвани в Отдела. По този начин се оскъпява производството, а от друга страна се отразява върху бързината на разследването и се затруднява прокурорския надзор.

- Поради щатни затруднения, считаме, за целесъобразно от щата на Окръжните управления на МВР - Пловдив, Кюстендил и Видин да се задели по една щатна единица и се трансформира за следовател по ДС.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ II-/ДС,

ПОЛКОВНИК:

Написано в 2 екз.
1 екз.-Р-вото на МВР
2 екз.-Отд.Следств.ДС
Изп.Т.Радулов
Нап.А.Тодорова

14

Строго секретно!
Екз.№___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ДР.МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал полковник Ангел Солаков

Т У К

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

от полковник ТОДОР РАДУЛОВ -началник
отдел Следствен ДС.

ОТНОСНО: проекта за нова структура и нов щат на отдел I-ви ДС за 1969/70 година.

Другарю Министър,

В докладна записка от 30.X.1969 година, пред Вас бяха изложени мотивите за изграждането на нова организационна структура на Следствения отдел на Държавна сигурност, в рамките на утвърдения ни за 1969 година щат.

В тази връзка, съгласно указанията Ви, изготвихме проекто щат, съобразен с новата структура на Отдела.

При изграждането на отделните следствени звена и разстановката на кадрите, изникнаха въпроси, които налагат завишаването

Из архивите на ДС

15

и трансформирането на някои длъжности.

Наред с това, с оглед повишаване качествата на информационно-аналитичната работа в следствието и откриващата се в тази насока перспектива, изникна необходимост от една допълнителна щатна единица за информационно-аналитичното отделение, а за осигуряването на денонощен пост за външната охрана на сградата на Отдела - от допълнителни четири щатни бройки за охранителното отделение.

Съгласно проекта, предвиждаме следните изменения в сега действуващия щат:

1. В рамките на щата на I-во, II-ро и III-то отделения предлагаме изграждането на четири следствени отделения:

а/ I-во - за разследване на дела за предателство и шпионаж - със състав от 12 души /вкл.една стенографка и една машинописка/.

Поради особено важния характер на дейността на това отделение, в състава му включваме опитни работници /3-ма старши инспектори и 3-ма зам.началници на отделения/.

б/ II-ро - за разследване на дела по измяна, терор и противодържавна агитация и пропаганда - в състав от 11 души /вкл.една стенографка и една машинописка/.

в/ III-то - за разследване на дела за противодържавни престъпления във Въоръжените сили на НРБ - в състав от 8 души /вкл.една машинописка/.

г/ IV-то - за разследване на дела за противодържавни престъпления в промишлеността, селското стопанство, транспорта и търговията - в състав от 9 души /вкл.една стенографка и една машинописка/.

За оглавяване на новото отделение, предлагаме една следователска длъжност да бъде трансформирана в длъжност "зам.началник отдел в управление "/той и началник отделение IV-то/ и една следователска длъжност да се трансформира в "старши инспектор".

Из архивите на ДС

Останалите отделения запазват своите наименования, структура и щат, като:

- от отделение V /оказване помощ, контрол и ръководство на следователите в окръзите/ една щатна бройка /следовател/ предлагаме да бъде прехвърлена към Секретариата при Отдела и се трансформира в длъжност "зам.началник отдел в управление".

Трансформацията се налага поради обстоятелството, че възнамеряваме, съгласно утвърденото от Вас предложение, тази длъжност да бъде заета от работника, който ще завежда кадровата и учебна работа в Отдела, и задълженията по "М".

/Предложението ни е, длъжността да се заеме от полковник НИКОЛА МИТЕВ, дългогодишен следовател, активен борец, който понастоящем фактически получава заплата за зам.началник отдел в управление/.

- Към отделение VI/анализ и информация/ предлагаме да се отпусне нова щатна бройка -"зам.началник отделение".

- Към отделение "охранително" предлагаме да се отпуснат четири щатни бройки - сътрудници по охраната - за осигуряване външна охрана на Отдела, която, с оглед разположението на сградата, ние считаме за уязвима.

Изхождайки от характера на работата на охранителните работници и с оглед тяхното приравняване към охранителния състав на комендантството при Министерството, предлагаме длъжностите: "главни надзиратели", "старши надзиратели" и "надзиратели", да бъдат трансформирани съответно в длъжности: старши сътрудници I-ва и II-ра степен и сътрудници I-ва, II-ра и III степен.

Считаме, че важността на охраняваните от тях обекти мотивира тази трансформация.

- Съобразявайки се с новата структура и разстановка на кадрите и от обстоятелството, че в Следствения отдел на ДС, поради ограниченост на своя щат, съществуват относително по-малки въз-

Из архивите на ДС

можности за издигане на добри работници в по-високи длъжности, предлагаме три следователски длъжности да бъдат трансформирани в "зам.началници на отделения".

x

x x

Предложение за откриване на следователски длъжности в окръзите - Видин, Кюстендил и Пловдив /допълнително/, в рамките на щата на окръжните управления, ще направим след съгласуване със съответните началници на управления.

Поради щатни затруднения, за сега, остава неразрешен въпроса за сформирането към Отдела на оперативна група от четирима оперативни работници, които ще имат за задача да извършват арести, претърсвания, издирване на засечени по дялото лица, писмени и веществени доказателства, проучвания и изпълнение на други оперативно-технически задачи, свързани със следствието.

Считаме за необходимо, другарю Министър, да изложим пред Вас и някои съображения относно длъжностите на следователите, на работа в окръжните управления.

Практиката показва, че следствените работници към окръзите са значително натоварени както със следствени дела, така и със задани, възлагани им по анализ на разработки и непосредствено участие в провеждането на мероприятия за документация по същите. В това отношение те извършват огромна работа и по мнение на самите окръжни началници, следователите са си извоювали авторитет всред оперативния състав. В своята дейност в окръзите те стриктно спазват социалистическата законност и работят активно за утвърждаването Й като метод в работата на всички оперативни работници.

Ние считаме, че тези следователи са онеправдани в две насоки:

199

Из архивите на ДС

200

18

първо - макар и да са на щат към Следствения отдел на ДС, по заплати те не са приравнени към заплатите на следователите в центъра.

второ - пределната длъжност за следователите в окръзите е "зам.началник отделение", а това обстоятелство не импулсира за творчество в работата.

В редица окръзи, като Пловдив, Варна, Враца, Кърджали, В.Търново и др. работят стари, опитни следователи, някои от тях активни борци, които щатните ограничения са им определили крайната граница на тяхното издигане - и в длъжност, и в звание.

Освен това, със създаването на Следствени отдели към милицията в окръжните управления, са създадени и условия за неравноправно третиране на следователи по ДС и следователи по НМ.

Ние считаме, че ще бъде справедливо и в интерес на работата, при откриване на щатни възможности, длъжностите на следователите към отдел Следствен ДС, на работа в окръзите, да се завишат в "старши инспектор" и по заплата да се приравнят към тези на работниците от центъра.

ПРИЛОЖЕНИЕ: проекто-щатна Следствения отдел на ДС.

София, 4.XI.1969 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС
ПОЛКОВНИК:

МВР — ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-ДС
Вх. № 1730 от 4 VI 1970г.

Строго секретно!
Екз. № 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН - ДС
Т У К

МВР
ИНСТИТУТ ЗА ... НАУЧНА ...
№ 397
Получено на 2.VI. 1970 г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Резултатите от анкетата за изучаване идейно-политическата и културно-просветна подготовка на следователите от ДС.

Проведената анкета със следователите от Следствения отдел на ДС има недостатъка, че не обхваща целия личен състав на отдела в Центъра и Окръжните управления на МВР, както и това, че са пропуснати редица показатели, които да центрират вниманието на анкетираните лица върху онова, което е цел на анкетата - идейно-политическата и културно-просветната подготовка на следователите от ДС.

По отделните показатели от анкетираните 30 лица са получени резултати както следва:

В ъ з р а с т:

1. до 25 години - 2 лица или 6,67% от състава
2. 25-30 години - 5 лица или 16,67% от състава
3. 31-35 години - 8 лица или 26,67% от състава
4. 36-40 години - 3 лица или 10% от състава
5. 41-45 години - 8 лица или 26,67% от състава
6. 46-50 години - 4 лица или 13,33% от състава

Общата сборна възраст на анкетираните следователи възлиза на 834 години (по средни показатели), а средната възраст на следовател е 27,8 години.

Общ трудов стаж: (вкл. и служба в БНА)

1. До 1 година - 0 лица - 0%
2. До 3 години - 2 лица - 6,67%

3. До 5 години - 5 лица - 16,67%
4. До 10 години - 7 лица - 23,33%
5. До 15 години - 1 лице - 3,33%
6. До 20 години - 7 лица - 23,33%
7. До 25 години - 6 лица - 20%
8. Повече от 25 години - 2 лица - 6,67%

Стаж в следствената работа:

1. До 1 година - 3 лица - 10%
2. До 3 години - 7 лица - 23,33%
3. До 5 години -6 лица - 20%
4. До 10 години - 2 лица - 6,67%
5. До 15 години - 0 лица - 0%
6. До 20 години -10 лица - 33,33%
7. До 25 години - 1 лице - 3,33%
8. Не са отговорили - 1 лице - 3,33%

Сборния следствен стаж на анкетираните възлиза на 299 г.
Средния следствен стаж на следовател от отдела е 9,97 г.

О б р а з о в а н и е:

1. Висше юридическо-редовно - 10 лица - 33,33%
2. Висше юридическо-задочно, вечерно - 7 лица - 23,33%
3. Висше неюридическо - 3 лица - 10%
4. Средно образование - 7 лица - 23,33%
5. Средно специално юридическо - 0 лица - 0%
6. Средно специално не юридическо - 1 лице - 3,33%
7. Незавършено средно - 1 лице - 3,33%
8. Не са отговорили - 1 лице - 3,33%

Семейно положение:

1. Женен (омъжена) - 28 лица - 93,33%
2. Ерген (неомъжена) - 3 лица - 10%
3. Разведен (вдовец, вдовица) - 1 лице - 3,33%

Състав на семейството:

1. Имат едно дете - 11 лица - 36,67%
2. Имат две деца - 11 лица - 36,67%
3. Имат три и повече деца - 1 лице - 3,35%
4. Нямат деца - 6 лица - 20%
5. Не са отговорили - 2 лица - 6,67%

Обезпеченост с жилище:
1. Добра - 9 лица - 30%
2. Задоволителна - 10 лица - 33,33%
3. Незадоволителна - 5 лица - 16,67%
4. Несигурност с жилище (заемане квартира под наем, ползуване служебно жилище и т.н.) - 5 лица - 16,67%

Наличие на домашен телефон:
1. Да - 18 лица - 60%
2. Не - 11 лица - 36,67%
3. Не са отговорили - 1 лице - 3,33%

Посещение на театри и концерти:
1. Редовно посещаване - 3 лица - 10%
2. Нередовно - 26 лица - 86,67%
3. Съвсем не посещават - 1 лице - 3,33%

Посещение на кино:
1. Редовно посещение - 3 лица - 10%
2. Нередовно - 26 лица - 86,67%
3. Съвсем не посещават - 0 лица - 0%
4. Не са отговорили - 1 лице - 3,33%

Посещение на клубни мероприятия:
1. Редовно посещават клубни мероприятия (танци, лекции и пр.) - - 2 лица - 6,67%
2. Нередовно - 11 лица - 36,67%
3. Въобще не посещават - 17 лица - 56,67%

Причини за непосещаването или нередовното посещаване на културно-просветни мероприятия.
1. Липса на интерес - 1 лице - 3,33%
2. Липса на време - 20 лица - 66,67%
3. Липса на средства - 0 лица - 0%
4. Такива мероприятия не се провеждат по местоживеенето Ви - - 7 лица - 23,33%
5. Умора, болезнено състояние - 3 лица - 10%
6. Други причини (не посочва какви) - 1 лице - 3 33%

Из архивите на ДС

Вашето любимо занимание или увлечение:
1. Спорт (не посочват конкретно) - 7 лица - 23,33%
2. Лов, риболов; туризъм, градинарство - 7 лица - 23,33%
3. Фото и кино снимки - 1 лице - 3,33%
4. Колекциониране - 0 лица - 0%
5. Игри (шахмат, тото, карти, домино и пр.) - 4 лица - 13,33%
6. Изкуство - 3 лица - 10% (от тях 1 лице /3,33%/ - музика)
7. Наука и техника - 2 лица - 6,67% (юридически науки)
8. Занаят - 2 лица - 6,67%
9. Други любителски занимания - 1 лице - 3,33%
10. Любителски занимания и увлечения нямат - 5 лица - 16,67%

Причина за отсъствие на любителски занимания или увлечения:
1. Липса на интерес - 2 лица - 6,67%
2. Липса на време - 14 лица - 46,67%
3. Липса на условия - 1 лице - 3,33%
4. Липса на средства - 0 лице - 0%
5. Умора, болезнено състояние - 1 лице - 3,33%
6. Други причини (не са посочени) - 1 лице - 3,33%
7. Не са отговорили - 14 лица - 46,67%

(Някои от анкетираните посочват по два онговора).

Наличие на приятелски връзки:
1. Имате приятели, представители на различни професии - 21 лица - 70%
2. Имате приятели само сред колегите и с представители на родствени професии - 8 лица - 26,67%
3. Не поддържате приятелски връзки - 1 лице - 3,33%

Характер на приятелските връзки:
1. Редовно се срещате с приятелите си в свободното време - 7 лица - 23,33%
2. Това правите само в празнични дни - 20 лица - 66,67%
3. При случайни срещи - 1 лице - 3,33%
4. Не са отговорили 2 лица - 6,67%

Читателски интереси:
1. Редовно четете художествена литература - 20 лица - 66,67%
2. Това правите нередовно - 10 лица - 33,33%
3. Въобще не четете - 0 лица - 0%

Из архивите на ДС

Четете научно-популярна литература:
1. Това правите редовно - 5 лица - 16,67%
2. Нередовно - 23 лица - 67,76%
3. Въобще не четете - 1 лице - 3,33%
4. Не са отговорили - 1 лице - 3,33%

Четене на детективска литература:
1. Редовно - 6 лица - 20%
2. Нередовно - 17 лица - 56,67%
3. Въобще не четат - 6 лица - 20%
4. Не са отговорили - 1 лице - 3,33%

Четене на юридическа литература:
1. Редовно - 10 лица - 33,33%
2. Нередовно - 15 лица - 50%
3. Въобще не четат - 4 лица - 13,33%
4. Не са отговорили - 1 лице - 3,33%

Причини, поради които не четете или това е нередовно:
1. Липса на интерес - 1 лице - 3,33%
2. Лошо самочувствие и умора - 4 лица - 13,33%
3. Домашни грижи и липса на време - 17 лица - 56,67%
4. Бедност на книжния фонд - 1 лице - 3,33%
5. Други причини - 0 лица - 0%
6. Не са отговорили - 8 лица - 26,67%
(Някои анкетирани дават по два отговора).

По колко книги прочитате средно на месец:
1. Прочитате от една до три книги - 25 лица - 83,33%
2. От 4 до 6 книги - 1 лице - 3,33%
3. Над 6 книги - 2 лица - 6,67%
4. Не са отговорили - 2 лица - 6,67%

Денонощен бюджет на времето (средно):
По колко време прекарвате на работа?
1. До 8 часа - 3 лица - 10%
2. До 9 часа - 18 лица - 60%
3. До 12 часа - 10 лица - 33,33%
4. Прекарвате в службата повече от 12 часа - 1 лице - 3,33%

Време, което изразходвате за обществена работа:
1. Изразходват до 1 час - 18 лица - 60%
2. До 2 часа - 1 лице - 3,33%
3. До 3 часа - 1 лице - 3,33%
4. С обществена работа не се занимават - 8 лица - 26,67%
5. Не са отговорили - 2 лица - 6,67%

Колко време Ви отнема отиването от дома до службата?
1. Необходими са 30 мин. - 13 лица - 43,33%
2. До 1 час - 16 лица - 53,33%
3. До 2 часа - 1 лице - 3,33%
4. Повече от 2 часа - 0 лица - 0%

Време, което употребявате за работа в къщи:
1. домашната работа и стопанските грижи Ви заемат до 2 часа - - 20 лица - 66,67%
2. До 4 часа - 7 лица - 23,32%
3. Повече от 4 часа - 3 лица - 10%

Работите ли по служебни задачи в къщи?
1. Да - 2 лица - 6,67%
2. Не - 28 лица - 93,33%

Време, което изразходвате в дома си при изпълнение на служебни задачи:
1. До 2 часа - 3 лица - 10%
2. До 4 часа - 0 лица - 0%
3. Повече от 4 часа - 0 лица - 0%
4. Не са отговорили - 27 лица - 90%

Продължителност на нощния сън:
1. Вие спите около 9 часа - 0 лица - 0%
2. Около 8 часа - 8 лица - 26,67%
3. Около 7 часа - 15 лица - 50%
4. Около 6 часа - 20 %
5. Спите по-малко то 6 часа - 1 лице - 3,33%

Преценката на анкетираните за идейнополитическата работа в ППО е както следва:

7.81

14 лица или 46,67% я преценяват като добра.
6 лица или 20% - като слаба или незадоволителна.
2 лица или 6,67% отговарят уклончиво.
8 лица или 26,67% не дават отговор.

За културно-просветната работа в ППО преценките са след
ните:
8 лица - 26,67% - добра
11 лица - 36,67% - слаба или незадоволителна
5 лица - 16,67% - отговарят уклончиво
6 лица - 20% - не дават отговор

Считаме, че въпреки непълнотите в анкетатат получените резултати могат да послужат като база за изводи и провеждане на мероприятия за повишаване идейно-политическата и културно-просвет но ниво на личния състав на отдел Следствен - ДС.

Анкетата е обработил капитан Йордан Орманков.

НАЧАЛНИК ИОП - VII У-НИЕ МВР
Подполковник: [illegible]

Отп. в 2 екз.:
№ 1 - Следствен отдел
№ 2 - ИОП
ИЗП.: Й. Орманков
Нап.: Е.Пешева
28.V.1970 г.

22

Секретно от особена важност!

екз.единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: промени в щата и организационната структура на Отдел I- ДС.

Др.Министър,

През последните години следователите по Държавна сигурност натрупаха опит при разследването на граждани на капиталистически страни, извършили престъпления против нашата страна, прибежчици, завърнали се изменници на Родината и др. Следователите вече по-целенасочено провеждат разследването, използуват възможностите за набиране на оперативна информация и съвместно с I и II Главни управления на ДС, използуват отделните случаи за провеждане на мероприятия за дезинформация на противника и вербовка на граждани на капиталистически страни.

Осъществените мероприятия показват, че следствието на Държавна сигурност е ефикасно средство за провеждане на оперативни комбинации и вербовки, и че възможностите в това отношение далеч не са използувани до край.

Поради щатни затруднения, тази дейност, в рамките на Отдела, все още не е обхванатата и поставена на здрава основа. Ежегодно биват задържани неколко десетки граждани на капиталистиче-

Из архивите на ДС

ски страни, част от които остават вън от оперативния обсег на органите на ДС.

Така например само през 1969 година в Отдел I-ДС бяха задържани и разследвани 62 граждани на капиталистически страни, от които: 25 - на Турция, 21 - на ГФР, 5 - на Гърция и по двама на Франция, Австрия, САЩ, Белгия и други страни. Не малък брой граждани на капиталистически страни биват задържани и по линия на НМ.

С Ваша заповед № I-4208/1970 година, по щата на Отдела бяха допълнително отпуснати 14 следователски длъжности за подсилване на основните следствени отделения.

Отчитайки необходимостта от подобряване на работата ни по разследване на граждани на капиталистически страни, считаме за целесъобразно, в рамките на утвърдения ни щат да бъде създадено ново следствено отделение, за работа по посочената категория лица.

Как ние виждаме дейността на това отделение ?

То ще бъде комплектувано от следователи, владеещи немски, гръцки, турски, английски и арабски езици и такива, натрупали значителен опит в разследването на чужденци, прибежчици, изменници на Родината и други.

За нуждите на отделението ще бъдат привлечени консултанти-специалисти, в различните области на икономиката, науката, техниката и отбраната.

Ще се изгради единна система на отчетност на задържаните граждани на капиталистически страни в страната по линия на ДС и НМ.

Отделението ще бъде обезпечено с необходимата материална база, оперативна техника, конспиративни квартири и други.

Отделението ще има за задача да провежда разследване по образувани следствени дела, да провежда разпити и беседи, да събира оперативна информация и съгласувано с Първо и Второ главно управление на ДС, да провежда мероприятия за дезинформация на

Из архивите на ДС

противника и вербовки на следните категории лица:

- граждани на капиталистически страни, задържани за извършени у нас престъпления по линия на ДС;
- прибежчици, а така също и граждани на капиталистически страни, пристигнали у нас с редовни документи, поискали политическо убежище или право на фактическо пребиваване за продължителен период;
- граждани на капиталистически страни, нарушили на териториалните ни води;
- граждани на капиталистически страни, задържани по линия на НМ./Самото разследване по обвинението ще се провежда от следователите на НМ/;
- български граждани, завърнали се доброволно или принудително от капиталистически страни.

x

x x

Поради естеството на задачите, които отделението ще решава,считаме, че то трябва да бъде наименувано "Специално отделение".

За да бъде в състояние да поеме цялостно набелязаната дейност, "Специалното отделение", по наше мнение би трябвало да бъде комплектувано от 10 следователи. Поради наличните щатни затруднения, считаме, че на първо време то може да поеме функциите си в състав от 6 следователи.

Неговата дейност ще бъде пряко свързана с работата на отделението за контрол и ръководство на следователите по ДС в Окръжните управления на МВР и отделението за анализ и информация. Поради това, налага се дейността на тези отделения да бъде насочвана и координирана от един заме стник началник на Отдел.

Из архивите на ДС

211

25

Изхождайки от горното,

П Р Е Д Л А Г А М:

I. В рамките на утвърдения ни щат за 1970 година, в системата на отдел I-ДС, да бъде образувано ново отделение в състав от шест души.

За целта:

1. Една длъжност "старши инспектор" от отделение V-то, да бъде трансформирана в "Зам.началник на самостоятелен отдел".

Длъжността е нужна за зам.началник на Отдела, който ще ръководи и координира работата на новото отделение, отделението за оказване помощ на следователите по ДС в Окръжните управления на МВР и отделението за анализ и информация.

2. Една длъжност "старши инспектор" от отделение V-то, да бъде трансформирана в "Зам.началник на отдел в управление" и прехвърлена за началник на новото отделение.

3. Една длъжност "старши инспектор" от отделение I-во; две длъжности "Зам.началник отделение" /по една от I и II отделения/ и две длъжности "следовател" /по една от I и II отделения/, да бъдат прехвърлени в новото отделение.

II. Новото отделение да приеме номерация в системата на Отдела като V-то и наименувано "Специално отделение".

За целта да се внесе изменение в структурата на Отдела, както следва:

1. Отделение V-то по настоящия щат, за ръководство на следователите по ДС в Окръжните управления на МВР, да бъде номерирано като VI-то отделение.

2. Отделение VI-то, по настоящия щат, за анализ и информация, да бъде номерирано като VII-мо отделение и наименувано

Из архивите на ДС

"отделение за правен анализ и оценки".

III. В срок до 30.X.1970 година Отдел I-ДС, съгласувано с I и II главни управления на ДС и Следственото управление на НМ /досежно разследваните по линия на НМ чужденци/, да представи проекто-заповед, уреждаща задачите и функциите на новото отделение.

IV. С оглед стабилизиране на кадрите в Отдела, през м. август т.г. внесохме предложение за създаване на междинна длъжност "старши следовател" IV-I степен и предложение за повишаване в длъжност на следователи постигнали успехи в работата.

При положение, че нашето предложение бъде утвърдено, предлагаме в щата на Отдела да залегнат 12 длъжности "старши следователи" IV-I степен.

За целта:

- от наличните 23 длъжности "следовател" VI-I степен, 11 да се трансформират в "старши следовател" IV-I степен;
- от наличните длъжности "зам.началник отделение", 1 да се занижи и трансформира в "старши следовател"- IV-I степен.

София, 2.IX.1970 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ДС
ПОЛКОВНИК:

Стр.секретно! 62
Екз. № 1

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

Съдържание: Промени по щата на отдел I – ДС.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ 1-5446 София, 23.9.19 70 год.

На основание 67-то разпореждане на Министерския съвет от 14 април 1966 година,

З А П О В Я Д В А М:

1. Досегашните отделения V, VI, VII, VIII и IX към отдел I-ДС да получат следващата по-горна номерация, като новото VII отделение се преименува в отделение за правен анализ и оценки.

2. Да се създаде към отдел I-ДС отделение V-Специално в състав, както следва:

- зам. н-к отдел в у-ние, той началник отделение..... 1
- старши инспектор..... 1
- зам.началник отделение 2
- ст.следовател VI-I ст. 2

6

За окомплектоването на отделението длъжностите да се вземат от:

- отделение IV – ст. инспектор 1
- отделение I – ст. инспектор – 1, зам.началник отделение-1 и следовател-1..... 3
- отделение II – зам. началник отделение-1 и следовател-1 2

6

3. Да се трансформира една длъжност зам.началник отделение от щата на отделение I в зам.началник самостоятелен отдел и се прехвърли към ръководството на отдела.

Из архивите на ДС

68

- 2 -

Препис от заповедта да се изпрати на управление Кадри, отдел I - ДС и отдел Финансов - МВР, за сведение и изпълнение.

За М И Н И С Т Ъ Р:
Генерал-полковник

РАЗМНОЖЕНО В
по вх. № 238 / 19.01.10
п. 67; п. 68;

Отпеч. в 4 екз.
№1-Секретариат
№2-Кадри
№3-отдел I-ДС
№4-Фин. отдел

Изпълнил:
(В. Райков)
12.IX.1970 година
С о ф и я

19.9.2001

32

Строго секретно!
Екз.№ 1

ЗАПОВЕД

НА ЗАМ. МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

Съдържание: Отпускат се нови щатни бройки за следователи на отдел I ДС.

№ I-5698 София, 8. 11. 1971 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

На основание 625-то разпореждане на Министерския съвет от 1970 година,

З А П О В Я Д В А М:

За сметка на неразпределените щатни бройки на МВР да се включат към щата на специализираното отделение за разследване на чужденци при отдел I ДС длъжностите,както следва:

- Следовател III-I степен(с месторабота в ГКПП-Свиленград-Капитан Андреево).................... 1
- Следовател III-I степен(с месторабота в ГКПП-Калотино-Драгоман)............................ 1

Препис от заповедта да се изпрати на управление Кадри-МВР,отдел I ДС и отдел Финансов-МВР,за сведение и изпълнение.

М И Н И С Т Ъ Р
Генерал-полковник
8.11.71

Отпеч.в 4 екз.
№ 1-Секретариат
№ 2-Кадри
№ 3-отдел I ДС
№ 4-отдел Финансов
Изпълнил: /В.Райков/
30.X.1971 година
С о ф и я

РАЗМНОЖЕНО В 1 екз.
по вх.№ 238/19.01.70
л.32 і

4.11.71

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно!
Екз.№ ___

2

~~56~~ 92

I. ЗАДАЧИ И УСТРОЙСТВО НА СЛЕДСТВЕНИЯ ОТДЕЛ НА ДС

Следственият отдел на Държавна сигурност е специализиран и централизиран орган в системата на Министерство на вътрешните работи, който чрез процесуални действия на следователите при ДС осъществява предварителното следствие, разобличаването на виновните и предаването им на съд по дела, отнесени в тяхна компетенция и по дела възложени им от Прокуратурата.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА ОТДЕЛА

А. По разследване на престъпленията:

1. Следственият отдел организира провеждането на предварително следствие по линия на ДС на територията на цялата страна.

2. Организира охраната, режима и изолацията на задържаните за следствие в ДС лица.

3. Води справочна картотека на задържаните лица за цялата страна по линия на ДС.

4. Организира набирането и обработката на постъпващата информация по разследваните престъпления - изучава, анализира и обобщава причините и условията за извършване на престъпления, разследвани от ДС, динамиката и характера им, изработва текущи и периодични информации и аналитични доклади по тях.

Б. По оперативната работа:

1. Следственият отдел на ДС организира и провежда камерна разработка на задържаните по линия на ДС лица.

2. В процеса на предварителното следствие отделът самостоятелно използува технически средства, с които разполага, а при нужда ползува и предоставени му от управление IV ДС.

3. Следственият отдел съдействува на съответните поделения на ДС в провеждането на активни оперативни мероприятия и вербовки, за които се откриват условия и предпоставки при раз-

следване на престъпленията.

4. Следственият отдел на ДС създава необходимите организационни и други предпоставки за централизиране и унифициране на дейността по получаване на оперативна информация при разследването на

- прибежчици;
- граждани на капиталистически страни, извършили престъпления от компетенция на ДС;
- български граждани - бегълци и невъзвращенци, завърнали се доброволно или върнати по официален или неофициален ред.

В. По профилактична дейност:

1. Следственият отдел на ДС провежда мероприятия по линия на общата и индивидуална профилактика:

а) по установения ред предоставя на печата, радиото, киното, телевизията и творческите съюзи подходящи материали за пропагандни цели;

б) с разрешение на М-ра на вътрешните работи или на зам.министъра отговарящ за отдела, в подходяща форма, довежда до знанието на заинтересованите партийни, държавни и обществени органи следствените изводи и констатации относно причините и условията, способствували за извършването на престъпленията от разследваните лица;

в) провежда целенасочени мероприятия за превръщане на разследването в начален процес на превъзпитание на разследваните лица и особено на непълнолетните и младежите, като изяснява личността на последствените и непосредствените причини, условия и подбуди, обусловили извършването на престъплението.

Г. По кадрите:

1. Следственият отдел на ДС осъществява мероприятия по набирането и подготовката на кадри за следствената работа и за повишаване квалификацията им на база на съвременното равнище на научно-техническия прогрес, организира и провежда текущата

учебна дейност на основата на натрупания опит от следствената практика; внедрява постиженията на правната наука и криминалистическа техника в разследването; полага постоянни грижи за повишаване на идейно-политическата подготовка на следователите; изучава и анализира организацията на следствената работа и провежда мероприятия за усъвършенстването ѝ; съдейства за подобряване на жилищните и културно-битови условия на служителите в Следствения отдел на ДС.

II. СТРУКТУРА НА ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС

Отдела се състои от следните звена - отделения:

I отделение - за разследване на дела за предателство и шпионаж.

II отделение - за разследване на дела за измяна, терор, нелегални групи и организации и противодържавна агитация и пропаганда.

III отделение - за разследване на дела за противодържавни престъпления в БНА и строителни войски.

IV отделение - за разследване на дела за противодържавни престъпления в промишлеността, селското стопанство, транспорта и търговията.

V отделение - за разследване на чужди граждани, извършили престъпления на територията на НРБ, бегълци и невъзвращенци завърнали се в страната.

VI отделение - за ръководство, помощ и контрол на следователите в окръжните управления на МВР.

VII отделение - аналитично информационно и правно-консултативно.

VIII отделение - "Секретариат"

IX отделение - оперативно-техническо

X отделение - охранително

Из архивите на ДС

~~39~~
4.- 95

III. ЗАДАЧИТЕ НА ОТДЕЛЕНИЯТА

I ОТДЕЛЕНИЕ:

а) разследва предимно дела за предателство и шпионаж;

б) преглежда, анализира и изготвя аналитични справки по разработки на ВГУ, предложени за реализация или за правна консултация;

в) работи за издигане служебната квалификация и идейно-политическата подготовка на следователите от отделението.

II ОТДЕЛЕНИЕ:

а) разследва дела за измяна, терор, нелегални групи и организации и антидържавна агитация и пропаганда;

б) преглежда, анализира и изготвя аналитични справки по разработки, водени от управление VI-то и Софийско гр.у-ние МВР, предложени за реализация или за правна консултация;

в) работи за издигане служебната квалификация и идейно-политическата подготовка на следователите от отделението.

III ОТДЕЛЕНИЕ:

а) разследва дела за политически престъпления, извършени от военнослужащи от БНА, строителни и ж.п.войски;

б) преглежда, анализира и изготвя аналитични справки по разработки, водени от управление III ДС /ВКР-отделите към щабовете на армиите/, предложени за реализация или правна консултация;

в) работи за издигане служебната квалификация и идейно-политическата подготовка на следователите от отделението;

г) изготвя сигнални записки до Главно политическо у-ние на МНО за политическата престъпност в Армията, за условията и причините способствували извършването на престъпленията.

IV ОТДЕЛЕНИЕ:

а) разследва дела за противодържавните престъпления в областта на икономиката - промишлеността, селското стопанство, ж.п.транспорта и търговията;

Из архивите на ДС

б) разследва крупните произшествия в икономиката и транспорта;

в) разследва крупни дела за контрабанда и валутни престъпления;

г) преглежда, анализира и изготвя аналитични справки по разработки, представени от оперативните поделения по съответната линия;

д) работи за издигане служебната квалификация и идейно-политическата подготовка на следователите от отделението.

V ОТДЕЛЕНИЕ:

а) разследва дела на граждани на капиталистически и развиващи се страни (чужденци), извършили престъпления в страната;

б) разследва чужденци (прибежчици) потърсили политическо или временно убежище у нас;

в) разследва завърнали се бегълци и невъзвръщенци;

г) при разследването на граждани на капиталистически страни и завърнали се изменници събира данни и сведения от контраразузнавателен и разузнавателен характер - информации за центровете, формите, методите и средствата за работата на противника;

д) анализира материалите по делата и изучава личността на разследваните чужденци с оглед провеждане на оперативни мероприятия;

е) изземва от разследваните чужденци документи и вещи необходими за оперативно ползуване;

ж) работи за издигане служебната квалификация и идейно-политическата подготовка на следователите от отделението.

VI ОТДЕЛЕНИЕ:

а) упражнява ръководство, контрол, помощ и проверка на следователите от окръжните управления на МВР;

б) води на отчет следствените дела на производство в окръжните управления на МВР по ДС;

Из архивите на ДС

в) да дава правна консултация по следствените дела на производство в Окръжните управления;

г) подпомага следователите при изучаване, анализиране и оценка на оперативните дела на окръжните у-ния.

- да изготвя текуща и периодична информация и аналитични доклади по следствената работа в окръжните управления;

- да организира повишаването на служебната квалификация на следователите по места.

VII ОТДЕЛЕНИЕ:

а) извършва анализ и изработва аналитични справки по разработки, представени от оперативните поделения за реализация или правна консултация;

б) организира за цялата страна централизирания отчет на следствените дела и на всички задържани лица по линия на ДС;

в) организира и извършва текуща информация по важните следствени дела, предназначени за ръководството на Министерството и заинтересованите оперативни поделения на ДС;

г) осъществява сигналната функция на Следствения отдел, като изработва сигнални записки за ръководството на МВР, за съответни министерства, предприятия, обществени организации и др.

д) въз основа на следствените материали извършва анализ на структурата и динамиката на противодържавната престъпност, на методите, средствата и формите на подривна дейност на враждебно престъпните елементи в страната и чуждите разузнавания;

е) подбира и обработва следствени материали, необходими за ползване от отдел "Пропаганда" при МВР.

Наред с това отделението извършва правно-консултативна дейност, изразяваща се в следното:

а) събира и изучава практиката на: Върховния съд по дела, разследвани от ДС; проблеми в областта на Наказателния кодекс; наказателното право, криминалистиката, криминологията и запознаване следствените работници със същите;

Из архивите на ДС

б) анализира и обобщава опита на следствието в ДС.

<u>ОТДЕЛЕНИЕ "СЕКРЕТАРИАТ" - /VIII-МО/:</u>

а) организира приемането на цялата входяща и изходяща кореспонденция в поделението, своевременно регистрира, завежда, извежда, предава същата за работа на съответните изпълнители и упражнява контрол за движението й;

б) разпределя и организира подшиването на приключените преписки и опазва секретните документи;

в) размножава, изпраща и контролира движението на заповедите, които се водят на отчет в поделението;

г) дава необходимите справки и раздава секретни материали за ползуване от служители на МВР;

д) ръководи техн.персонал (машинописки, стенографи)

<u>СЛУЖБА "КАДРИ":</u>

а) издирва, изучава и предлага за назначаване на нови служители към отдела;

б) провежда мероприятия (курсове) за повишаване на квалификация на служителите от Отдела;

в) полага грижи за повишаване идейно-политическата подготовка на следователите;

г) съдействува за подобряване на жилищните и културно-битовите условия на служителите в Следствения отдел на ДС.

<u>IX ОТДЕЛЕНИЕ - ОПЕРАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКО:</u>

Отделението работи и изпълнява дейност в три направления:

а) внедрява и самостоятелно експлоатира в процеса на следствието оперативно-технически средства;

б) организира съдебно-криминалистически експертизи поделата, на производство в Отдела;

в) организира провеждането на камерни разработки

По линия на оперативната техника изпълнява следните задачи:

Из архивите на ДС

8.- 99

а) осъществява експлоатацията, поддържането и охраната на оперативно-техническите мероприятия, с които е оборудван отдела;

б) обработва и съхранява получените от експлоатацията на мероприятията данни, имащи оперативна стойност, съгласно утвърдената от М-ра заповед за дейността на отделението.

Отделението самостоятелно експлоатира мероприятията. Методически указания отделението получава от у-ние IV-то ДС.

По линия на криминалистическата дейност:

а) извършва арести и претърсвания;

б) изготвяне на експертизи, дактилоскопна регистрация на задържаните и съдебна фотография;

в) извършва огледи на местопроизшествия, възпроизвеждане, следствени експерименти и др.

Дейността по линия на камерната разработка:

а) изучава, извършва подбор и вербовка на камерни агенти и

б) извършва контрол по организацията и провеждане на камерната разработка.

Отделението се явява в помощ на следствените отделения.

X ОТДЕЛЕНИЕ - /ОХРАНА и АРЕСТ/:

а) организира охраната на задържаните лица в ареста на отдела;

б) организира пропускателната система на отдела;

в) организира продоволственото, битовото и медицинското обслужване на задържаните;

г) съхранява изземените от задържаните лица - предмети, злато, валута, оръжие и др.вещи;

д) организира служебната квалификация и идейно-политическата подготовка на старшинския и сержантския състави.

ДЕЖУРНА ГРУПА:

а) поддържа денонощно дежурство в Отдела;

Из архивите на ДС

9.- 75/100

б) приема новозадържани лица при условията на чл.135 от НК, като проверява законосъобразността за задържането им, провежда първичен разпит на задържаните;

в) приема и изслушва през всяко време на денонощието гражданите, които идват в Отдела по интересуващи ги въпроси;

г) да ръководи и контролира в неработно време охраната и влизането в Отдела, охраната на арестуваните и задържани лица;

д) да вдига Отдела в тревога при стихийни бедствия или при по-големи произшествия.

Ръководството на Следствения отдел на ДС се изгражда на принципа на единоначалието. При подготовката на решения, началникът на Следствения отдел на ДС прилага колективния метод.

Началникът на Следствения отдел на ДС представлява отдела, ръководи и контролира в рамките на компетентността си цялата негова дейност и отчита работата му пред М-ра на вътрешните работи съответния зам.министър.

IV. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ НА СЛЕДСТВЕНИЯ ОТДЕЛ НА ДС С ПОДЕЛЕНИЯТА НА МВР И С ДРУГИ ИНСТИТУТИ

А. С поделенията на МВР:

Взаимоотношенията на Следствения отдел на ДС с останалите оперативни поделения на МВР се уреждат съгласно съществуващите ръководни документи на Министерството.

Следственият отдел на ДС организира изучаването, анализирането и даването на правна оценка по материалите от оперативните разработки и в това отношение оказва правно-консултативна помощ на поделенията:

а) анализира материалите, изпратени с предложение за образуване на предварително следствие;

б) по искане на оперативните поделения, при обоснована необходимост, Следственият отдел може да отдели следователи за

10.-101

оказване на правно-консултативна помощ в хода на воденето на конкретни разработки.

Изпратените разработки задължително се придружават от съпроводителни писма и оперативни аналитични справки в се възлагат за изпълнение на следовател от Н-ка на отдела или заместниците му.

Писменото предложение на оперативното поделение за започване наказателно преследване е законен повод за образуване на предварително следствие. Когато предложението и анализът на оперативните материали сочи на непълноти, които са от съществено значение за приложението на материалния и процесуален закон /НК и НПК/ следователят ги посочва и предлага на оперативното поделение събирането на необходимите данни.

След провеждането на набелязаните мероприятия в тази насока, въпросът за образуването на предварителното следствие се преценява наново.

Мнението на Следствения отдел на ДС по предложението на оперативното поделение се докладва на М-ра или зам.министъра, отговарящ за отдела,от н-ка на Следствения отдел.

- Отделът провежда разследването на делата в тясно оперативно взаимодействие със заинтересованите поделения на ДС;

- уведомява оперативните поделения за новозасечените в престъпна дейност лица, установени в хода на разследването;

- информира оперативните поделения за правните и оперативните си констатации и изводи по разследваните престъпления.

За новозасечените в престъпна дейност лица, установени в хода на разследването, за които се преценява, че ще бъдат привлечени към наказателна отговорност в рамките на образуваното следствено дело, по предложение на Следствения отдел, оперативните поделения провеждат по тях необходимите оперативни мероприятия.

Всички получени данни, оперативните поделения своевременно предоставят за ползуване от Следствения отдел.

Из архивите на ДС

11.- 75/102

В случаите когато оперативните работници действуват в качеството си на органи на дознанието съгласно разпоредбите на НПК, те извършват неотложни следствени действия като:

- съставят необходимите процесуални документи, протоколи за оглед, претърсване, разпити, констативни и обстоятелствени протоколи;

- в срок от 24 часа предават задържаното лице и съответните документи и материали на следователя от ДС. При невъзможност да сторят това в посочения срок, уведомяват най-близкия прокурор;

- за станалите произшествия или задържането на лица, следователят или оперативните работници незабавно уведомяват дежурния по отдел Следствен ДС.

Оперативните работници не присъствуват и нямат право да участвуват непосредствено в разследването на задържаните лица.

Б. Взаимоотношенията с други институти:

а) с прокуратурата

Съгласно закона прокурорът ръководи и упражнява надзор върху процесуалната дейност на Следствения отдел на ДС.

За мярка "Задържане под стража" съгласно чл.91 ал.II от НПК следователят трябва да иска разрешение от прокурора.

Периодически прокурорът извършва проверки в ареста на отдела.

След приключване на делата същите се изпращат на съответния прокурор.

Прокурорът, съгласно чл.159, има право да

- прекрати предварителното производство, ако има основание за това;

- да върне дело за доразследване, ако е непълно, като посочва конкретно какви допълнителни действия следва да се извършат;

- да състави обвинителен акт за съдене на обвиняемия.

б) с други институти:

Из архивите на ДС

 76 103

- Следственият отдел на ДС, във връзка с разследването на престъпленията, самостоятелно осъществява на територията на цялата страна непосредствена или писмена връзка с държавните учреждения, предприятия, обществени организации, длъжностни лица и граждани.

Началникът на Следствения отдел своевременно и грижливо разглежда жалбите, сигналите и предложенията на гражданите, учлежденията и организациите по следствената работа и ги уведомява в законен срок.

в) <u>взаимоотношения с чуждестранни органи</u>:

Следствените поръчки за чужбина и от чужбина по разследваните престъпления се организират и провеждат от Следствения отдел на ДС съобразно разпорежданията на НК и съществуващите международни договори за правна помощ.

Н-К ОТДЕЛЕНИЕ АНАЛИТИЧНО-ИНФОРМАЦИОННО,
Полковник:

<u>Написано в 2 екз.</u>
№ 1 - У-ние VII МВР
№ 2 - Отдел I ДС
Изп.- Бл.Петров
Нап.- К.П.

ПОВЕРИТЕЛНО

ЦЕНТРАЛЕН КОМИТЕТ
БЪЛГАРСКА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ
Телефон 84-01
№ 10

София, 3 януари 1979 г.

До др. Димитър Стоянов – МВР

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРЕПИС ОТ РЕШЕНИЕ № 1

НА ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП ОТ 3.I.1979 ГОДИНА

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТ.
СЕКРЕТАРИАТ
Вх. № 144 от 8.1. 1979

Българската комунистическа партия отдава важно значение на дейността на следствените органи за изпълнение на програмните задачи в борбата срещу престъпността в етапа на изграждане на развито социалистическо общество.

Създадени непосредствено след социалистическата революция, тези органи бяха остро оръжие в ръцете на партията и народа за сломяване съпротивата на класовия враг, за пресичане на неговите опити да подрива устоите на народната власт, за утвърждаване на новите обществени отношения. В изпълнение решенията на историческия Априлски пленум на партията (1956 г.) бяха ликвидирани извращенията, допускани в следствената работа, и създадени условия за пълното приложение на основните принципи на следствието – партийност и социалистическа законност.

Следствените органи извършват значителна работа по разкриване на престъпленията и разобличаване на техните извършители. Повишават се възможностите на следователите да разследват успешно и най-сложните дела. Сред тях има опитни служители, майстори в своята професия. Разширява се и се подобрява дейността им по разкриване и отстраняване на причините и условията, които способствуват за извършването на престъпления.

Из архивите на ДС

В дейността на следствения апарат обаче все още съществуват сериозни слабости, които се отразяват неблагоприятно на общата борба с престъпността и не съответстват на изискванията за висока ефективност и качество, които предявяват решенията на XI конгрес на БКП, Юлския пленум (1976 г.) и Националната партийна конференция.

Незадоволително е участието на следствените органи за своевременното и пълно разкриване на престъпленията, значителен брой от които остават неразкрити, а престъпниците ненаказани. Недостатъчно ефективна и качествена е работата на следователите по разследването на редица престъпления, насочени срещу социалистическото стопанство.

Допускат се и нарушения на законността в разследването. Макар и в отделни случаи, проявява се едностранчивост и необективност при събиране и оценка на доказателствата, неоснователно се привличат към отговорност невиновни лица, за маловажни деяния се определят по-тежки правни квалификации, което води до неоправдано отежняване положението на обвиняемите. В едни случаи за очевидно маловажни престъпления се задържат граждани, а в други, поради небрежност при изпълнение на служебните задължения, либерализъм или вмешателство, за по-тежки престъпления виновните не се задържат и не се започва наказателно преследване

Недостатъчно активна е превантивната дейност на следователите. Разкриването и отстраняването на причините и условията, способствуващи за извършване на престъпленията, не е станало основна задача на следствения апарат.

Не се проявява необходимата настойчивост за възстановяване на нанесените от престъплението щети на държавата и гражданите.

Из архивите на ДС

Причините за незадоволителната ефективност и качество в следствената дейност, за допусканите нарушения на законността се свеждат главно до недостатъци в организацията на работата; до служебната пренатовареност и текучество на следователите, както и ниската квалификация на значителна част от тях; до недостатъчното използуване на съвременните постижения на науката и техниката; до съществуващата структурна разпокъсаност и разноведомствена подчиненост на следствения апарат; до несъвършенство във взаимодействието с другите специализирани органи.

Сериозна причина е и недостатъчният прокурорски надзор и ръководство върху предварителното производство, за което оказва влияние незадоволителната организация на надзора и ограниченият прокурорски състав, натоварен да осъществява тази дейност.

Някои от законните разпоредби, регламентиращи предварителното производство и дейността на следователите, внасят излишен формализъм и книжнина, което затруднява бързото и качествено разследване на престъпленията.

Посочените слабости до известна степен се дължат и на недостатъци в осъществяването на партийното ръководство и контрол върху следствената дейност от страна на партийните органи и организации. Не се пресичат своевременно опитите за вмешателство и не винаги се търси партийна отговорност за нарушенията на социалистическата законност в следствената работа.

За отстраняване на посочените слабости и за по-нататъшното усъвършенствуване на следствената работа Политбюро на ЦК на БКП намира за целесъобразно:

1. В етапа на изграждане на развито социалистическо общество най-важна партийна и държавна задача за

Из архивите на ДС

231

следствените органи да се счита бързото, ефективно и качествено провеждане на разследването, пълното разкриване на престъпленията, установяването и отстраняването на причините и условията, които способствуват тяхното извършване, и превръщане на разследването в действено средство за разобличаване на извършителите на престъпления, за възпитание на гражданите, особено на младежите, за безусловно спазване на социалистическата законност и повишаване на правната им култура.

Разследването на престъпленията да се осъществява при най-строго спазване на социалистическата законност.

2. Министърът на вътрешните работи и главният прокурор на НРБ да вземат мерки за укрепване на следствения апарат с квалифицирани кадри, за преодоляване служебната пренатовареност и текучество, за провеждане единна линия на подбор, подготовка и специализация на следователите.

Да се разработят нови щатни таблици за следствения апарат, като се въведат нови длъжности, категории и степени, осигуряващи растеж на следствените кадри на място, а така също моралното и материално стимулиране на следователския труд.

За отстраняване на недостатъците в следствената работа министърът на вътрешните работи и главният прокурор на НРБ да повишат взискателността към следствените кадри, да засилят отговорността им за възложената работа, да осигурят висока партийна принципност и непримиримост към нарушенията на законността и правата на гражданите и да вземат допълнителни мерки за изключване напълно случаите на незаконно привличане към наказателна отговорност и задържане под стража.

Из архивите на ДС

232

3. С оглед да се подобри организационната структура на следствения апарат и повиши ефективността и качеството в дейността на следователите да се изгради единен орган за предварително следствие - Главно следствено управление при Министерството на вътрешните работи, като се запази предвидената от закона разграничителна компетентност за разследване на противодържавни и други престъпления.

Главното следствено управление да се окомплектува на основата на отдел "Следствен" при Държавна сигурност, управление "Следствено" при Дирекцията на Народната милиция и част от следователските длъжности при Прокуратурата на НР България, без следователите от въоръжените сили, които да преминат към Министерството на вътрешните работи със съответния фонд работна заплата.

За усилване и подобряване качеството на прокурорския надзор върху предварителното следствие частта от оставащите следствени длъжности в Прокуратурата да се трансформират в прокурорски.

При изграждането на единния орган за предварително разследване да се осъществи концентрация и специализация на силите и средствата и се осигури най-широко използуване на съвременните постижения на науката и техниката в борбата срещу престъпността.

4. Да се внесат необходимите изменения в действуващото законодателство, за да се премахне ненужният формализъм и книжнина, както и да се усъвършенствуват и опростят формите на предварителното разследване.

5. До 1.VI.1979 г. министърът на вътрешните работи и главният прокурор на НРБ да внесат проект за указ

Из архивите на ДС

233

за организацията на следствения апарат, за осигуряване на процесуалната независимост на следователите при изпълнение на възложените им задачи, за осъществяване ефикасно взаимодействие и сътрудничество на следствените органи с оперативно-издирвателните и другите специализирани държавни и обществени органи.

Вмешателството в процесуалната дейност на следователите да се счита за грубо нарушение на партийната и държавна дисциплина.

С оглед подобряване подбора на следствените кадри обезпечаване на тяхната процесуална самостоятелност и ефективността на прокурорския надзор, назначаването и уволнението на следователите и ръководните длъжностни лица в следствения апарат да става от министъра на вътрешните работи и главния прокурор на НР България.

6. Министерството на вътрешните работи да осигури необходимите условия за работа на следствения апарат в съответствие с научната организация на труда и освобождаване следователите от някои несвойствени дейности.

7. За да се осигури в пълна степен спазването на ленинския принцип за еднакво и точно прилагане на закона Прокуратурата да осъществява ефикасно ръководство и постоянен надзор върху предварителното следствие.

Главният прокурор на НРБ да разработи допълнителни мероприятия за усъвършенствуване организацията, формите и методите на прокурорския надзор и ръководство при разследването.

8. Софийският градски комитет на БКП и окръжните комитети на БКП да вземат мерки за усъвършенствуване на

Из архивите на ДС

234

партийното ръководство върху следствената дейност, за подобряване подбора и идейно-политическото възпитание на следователите.

Следствените кадри да се включат в номенклатурата на съответните партийни органи.

9. Министерството на вътрешните работи и Комитетът за наука и технически прогрес да разширят научно-изследователската дейност за разработването и внедряването на нови научно-технически средства в помощ на следствената работа.

Министерството на вътрешните работи и Главната прокуратура на НР България системно да изучават, обобщават и разпространяват положителния опит в следствената практика.

Контролът по изпълнение на решението се възлага на отдел "Военен" и отдел "Административен" на ЦК на БКП.

Вярно с оригинала:

/Р.Енев/

Правителствена следствие

Секретно!
Екз № ....

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Съдържание: Обявяване решение на ПБ на ЦК на БКП.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ Г-10 София, 19.1.1979 г.

Във връзка с Решение № 1 от 3.I.1979 г. на Политбюро на Централния комитет на Българската комунистическа партия за усъвършенстване на следствената работа,

З А П О В Я Д В А М:

1. Обявявам решението и възлагам на началниците на поделенията на МВР да запознаят с него целия състав на министерството.

2. Назначавам работна група в състав:

ген.-майор Г.Кръстев, началник на отдел "Следствен" - ДС - ръководител и

членове - полк. А.Трендафилов, началник на управление "Следствено"при ДНМ;

полк. Й.Върбанов, началник на отдел от управление "Кадри" - МВР;

полк. В.Ризов, зам.-началник отдел от Секретариата на МВР;

полк. инж. к.т.н. А.Наков, началник на отдел от НТУ - МВР.

При нужда работната група да привлича в своя помощ и други служители от министерството.

130

2

3. До 31.I.1979 г. работната група да разработи и представи на ръководството на министерството план-програма на мероприятията, които следва да се проведат за изпълнение на решението.

4. Началниците на централните поделения и началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР съвместно със следствените работници по ДС и началниците на следствените отдели по НМ да обсъдят решението и ако имат предложения, които могат да се включат в план-програмата до 25.I.1979 г. да ги изпратят на отдел "Следствен" – ДС.

Препис от заповедта и решението да се изпрати на централните поделения, Софийското градско и окръжните управления на МВР за изпълнение, а на ПК при МВР за сведение.

МИНИСТЪР:

НРБ Министерство на вътрешните работи

РАЗМНОЖЕНО В 1

Ао вх. № 238/19.01.10
от л. 137 до л. 138

Отп. в 1 екз.

Изп. Печов
Нап. Дашева – 26
11.I.1979 г.

Размножен 80 екз.
и изпратено по приложения
списък.

3

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Министерство [illegible] работи
Отдел С [illegible] С
Рег. № 254 л. 1
23-03 79 г.
1000 – София

ДО
МИНИСТЪРА НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник Д.Стоянов

Т У К

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТР. РАБОТИ
№ 3754 от 20.4 1979 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от ген.майор ГЕОРГИ ТОДОРОВ КРЪСТЕВ,
началник на отдел Следствен ДС.

ОТНОСНО: Утвърждаването структура на Главно следствено управление.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Внасяме за утвърждаване структура на Главно следствено управление при МВР и неговите служби по места.

По-съществените съображения, от които сме изхождали при създаването на предлаганата структура са следните:

1. Да се окрупнят сега съществуващите линейно – производствени звена (звената, които непосредствено водят разследването по делата) и с това да се създават условия за по-рационалното използуване на личния състав.

Заедно с това да се намали броя на лицата, които са заангажирани само с административно-управленческа дейност

2. Да се запази съществуващата до сега разграниченост на компетентността и обособеност на разследването по ДС

Из архивите на ДС

Обособеността на работата по ДС се запазва и в общите функционални звена на Главно следствено управление (организационно-методическия отдел, оперативно-техническото отделение).

3. Аналитично-информационната, планиращата и контролна дейност да се съсредоточи в едно единно звено. По този начин да се създаде възможност за по-цялостно обхващане на управленческата дейност - събиране и обработка на информацията, подготовка на управленческите решения и контрол за изпълнението им.

4. В така създадените окрупени звена да се разкрият възможности за растеж на кадрите на място (без изменение на служебното им положение) в зависимост от трудовия им стаж и положителното им атестиране. За целта се въвеждат нови длъжностни наименования с по-широк диапазон на трудовото им възнаграждение.

5. Териториалните следствени служби да се обособят в единно звено - следствени отдели към окръжните управления, като местоработата на отделните следователи и специализацията им се определя в зависимост от конкретната оперативна обстановка във всеки окръг. Непосредственото ръководство и контрол над работата на всички следователи на територията на окръга да се осъществи от началника на Следствения отдел към Окръжното управление на МВР.

По-конкретно функционалните задачи на всяко от структурните звена са следните:

РЪКОВОДСТВО - Включва началник и двама заместници. Първият заместник началник на управлението непосредствено ръководи отделите по Държавна сигурност, а другият заместник отделите за разследване на общите престъпления (НМ).

ПЪРВИ ОТДЕЛ-ДС - провежда разследването на престъпления за шпионаж и предателство, както и на дела за

Из архивите на ДС

невъзвръщенство и против държавната тайна.

– Обобщава и анализира статистическите и други материали и предлага мероприятия за подобряване на борбата с този вид престъпления.

– Взаимодействува със съответните служби на другите поделения в министерството и оказва необходимата правно-консултативна помощ.

– Съвместно с другите отдели на Главното следствено управление извършва проверки и оказва практическа помощ на следствените служби по места.

ВТОРИ ОТДЕЛ-ДС – провежда разследването на престъпления за измяна, терор, вредителство, диверсия, нелегални групи и организации и противодържавна пропаганда и агитация.

– Обобщава и анализира статистическите и други материали и предлага мероприятия за подобряване на борбата с този вид престъпления.

– Взаимодействува със съответните служби на другите поделения в министерството и оказва необходимата правно-консултативна помощ.

– Съвместно с другите отдели на Главното следствено управление извършва проверки и оказва практическа помощ на следствените служби по места.

ТРЕТИ ОТДЕЛ-ДС – провежда разследването на престъпления по Глава първа от НК, извършени от военнослужещи.

– Обобщава и анализира статистическите и други материали за престъпления, извършени от военнослужещи и предлага съответни мероприятия.

Из архивите на ДС

240

6

– Взаимодействува със съответните служби на министерството и оказва необходимата правно-консултативна помощ.

– Съвместно с другите отдели на Главното следствено управление извършва проверки и оказва практическа помощ на следствените служби по места.

ЧЕТВЪРТИ ОТДЕЛ – за разследване на криминални престъпления.

– Непосредствено разследва тежки криминални престъпления, взети на производство, поради тяхната сложност или значимост.

– Оказва методическа помощ при разследването на тази категория дела от териториалните следствени служби.

– Взаимодействува с управление "Криминално" при ДНМ и другите служби на МВР в организацията на борбата с криминалната престъпност.

– Обобщава и внедрява положителният опит в разследването на криминалните престъпления.

ПЕТИ ОТДЕЛ – за разследване на стопански престъпления.

– Непосредствено разследва крупни стопански престъпления или стопански престъпления, извършени на територията на няколко окръга.

– Оказва методическа помощ при разследването на тази категория дела от териториалните следствени служби.

– Взаимодействува с управление "Стопанско" при ДНМ и другите служби на МВР в организацията на борбата със стопанската престъпност.

– Обобщава и внедрява положителният опит в разследването на стопанските престъпления.

Из архивите на ДС

241

ШЕСТИ ОТДЕЛ – за разследване на тежки произшествия.

– Непосредствено разследва дела за крупни аварии, авто и жп-катастрофи, пожари, експлозии и други.

– Взаимодействува с другите служби на МВР в изясняването на причините за тежките произшествия и в разработката на мероприятия за тяхното предотвратяване.

– Оказва методическа помощ при разследването на произшествията от териториалните следствени служби.

– Обобщава и внедрява положителния опит в разследването на произшествията.

СЕДМИ ОТДЕЛ – ОРГАНИЗАЦИОНЕН – организира събирането и обработката на информация за цялостното състояние на следствената работа.

– Изучава и организира внедряването на положителния опит в следствената работа, както и използуването на научните методи и технически средства.

– Осъществява контрол и оказва помощ на следствените служби по места.

– Разработва проблемните въпроси на борбата с престъпността, методите и формите на профилактичната работа.

– В отдела се обособяват две направления – по ДС и за общи престъпления (по НМ).

– Към същия отдел се включва кадровата служба, деловодството, машинописното бюро и хигиенно-медицинската служба.

ОТДЕЛЕНИЕ ОПЕРАТИВНО-ТЕХНИЧЕСКО и ОХРАНИТЕЛНО –

– Осъществява оперативно-техническото обслужване на следствените кабинети и арестни помещения.

– Набира и ръководи специалния апарат на следствието.

Из архивите на ДС

– Охранява арестните помещения и сградата на отдела.

Структурата на териториалните следствени служби по принцип следва структурата на централното поделение, като се имат пред вид, обаче, мащабите и обема на работата.

По новата структура броят на самостоятелните звена в центъра се намалява от 15 на 9, а броят на административно-управленческите длъжности – от 20 на 12.

За онагледяване на предлаганата структура предлагам схеми и проектощат.

Гр. Шотев
16.4.79

НАЧАЛНИК:
Ген.-майор:
(Г.КРЪСТЕВ)

Написано в 2 екз.
Екз.№ 1 – За др.министър
Екз.№ 2 – Отдел Следствен ДС
Изпълнил: Г.Кръстев
Написала: Чобанова – 88
23.03.1979 година
С о ф и я
Разпоряжения в 27 ед. – 20.4.1979г.

Секретно! 11

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Министерство на вътрешните работи
Отдел ДС
Рег. 262 1
26-03 1979 г.
1000 — СОФИЯ

ДО
МИНИСТЪРА НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Ген.-полк. СТОЯНОВ
Т У К

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
Вх. № 3756 от 20.4 1979 г.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
от ген.-м-р ГЕОРГИ ТОДОРОВ КРЪСТЕВ
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "СЛЕДСТВЕН" ДС

ОТНОСНО: Изменения в длъжностните наименования на следствените служби и в щатните таблици.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

В Решение № 1 от 03.02.1979 г. на Политбюро на ЦК на БКП - за по-нататъшно усъвършенствуване на следствената работа - т. 2 се предлага: "Да се разработят нови щатни таблици за следствения апарат, като се въведат нови длъжностни категории и степени, осигуряващи растеж на следователските кадри на място, а така също - моралното и материално стимулиране на следователския труд".

В изпълнение на посочения пункт от решението на Политбюро на ЦК

П Р Е Д Л А Г А М:

Из архивите на ДС

1. За следствените служби да се приемат три длъжностни наименования - следовател, старши следовател, старши следовател за особено важни дела.

От общите ръководни длъжностни наименования по щатните таблици ще се ползуват само длъжностите началник отдел, зам.-началник на управление и началник управление.

2. Заплатите за длъжност по предлаганите длъжностни наименования да варират от най-ниската заплата, предвидена за следовател, до максималната заплата, предвидена за зам.-началник на отдел в управление /справка, приложена таблица № 1/.

3. Движението на заплатите от минимален към максимален размер за дадена длъжност да се определя със заповед на началника на управлението, в зависимост от продължителността на трудовия стаж и положителното атестиране на служителя.

Какви са предимствата на предлаганите изменения:

На първо място - намалява се многообразието на длъжностните наименования и се подчертава значението на основната функция на служителите - дейността по разследването.

На второ място - разкрива се възможност за създаването на по-широки рамки между минималната и максималната заплата за всяка една от трите длъжности. Това от своя страна осигурява условия за растеж на кадрите на място.

На трето място - намаляват се административно-управленческите длъжности.

С оглед да не се получи ориентиране, предимно към най-високо платените категории-длъжности, в щата сме спазили точно

определено съотношение между броя на длъжностите на старши следователите за особено важни дела, старши следователите и следователите - 2:5:3. По този начин финансовото осигуряване на целият следствен апарат ще бъде на нивото на заплатите, предвидени за средната категория - старши следователи.

ПРИЛОЖЕНИЕ: таблица № 1.

Гр. Шолов
16.4.79 г.

НАЧАЛНИК:
Ген.-майор:
/Г. Кръстев/

Написано в 1 екз.
за Министъра
Доразмножено в 1 екз.
за отдел "Следствен" - ДС
Изп.: Г.Кръстев
Нап.: И.Димитрова

Разпечатена в 27 екз. - 20.4.79 г.

Из архивите на ДС
245

60

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Министерство на вътрешните работи
СЕКРЕТАРИАТ
Рег. № 7118 Екз. № 1
от 5.5 - 1979 г.
СОФИЯ

П Р О Т О К О Л

от заседанието на Колегиума на МВР, което се проведе на 29.04.1979 г. в заседателната зала

Присъствуваха: Д.Стоянов, Гр.Шопов Анг.Карлов, Д.Стоилов, М.Минков, Ст.Савов, К.Коларов, В.Коцев, Г.Аначков, П.Стоянов, К.Илиев и Г.Минев, В.Палин, Т.Радулов, Т.Терзиев, В.Георгиев, Ив.Димитров П.Чергиланов, Л.Лазаров, С.Петров, Г.Кръстев, Хр.Трифонов, В.Симеонов Ал.Терзиев, П.Кипров, М.Коларов, Б.Калчев, Ан.Трендафилов и Йотов.

Дневен ред:

Предложения за структурата на Главно следствено управление и териториалните му поделения, за изменение на длъжностните наименования и щатните таблици за следствените работници и за

Указания на министъра на вътрешните работи:

1. Дава се положителна оценка на работата по изпълнението на Решение № 1 на ПБ на ЦК на БКП и се изразява благодарност на отдел "Военен" на ЦК на БКП за оказаната помощ.

К 1

Из архивите на ДС

61

кадрово окомплектоване ръководството на Главното следствено управление.

Докладва:Г.Кръстев

2. Приемат се по принцип предложенията за структурата на Главно следствено управление и териториалните му поделения и за изменения в длъжностните наименования и щатните таблици на следствените служби. Началникът на Главно следствено управление да обсъди допълнително бележките и препоръките, които се направиха на заседанието на Колегиума, и да вземе предвид целесъобразните при окончателното оформяне на предложенията. Предложенията за изменения в длъжностните наименования и щатните таблици на следователите да се обсъдят още един път при др. Монов По въпроса за следователите от Транспортна милиция да се направи консултация със съответните окръжни управления.
До края на май предложенията, както и проектоуказа и доклада до МС да се внесат за утвърждаване и предвижване.

Отг.: ген.-майор Г.Кръстев

3. Да се направят предложения за решаване на следните кадрови въпроси:

Из архивите на ДС

62

– за зам.-началник на Главно следствено управление по ДС да се назначи полк. Богдан Калчев, а по ИМ полк. Ан. Трендафилов.

Отп.в 2 екз.
№ 1 – КД
№ 2 – Гл.след.у-ние
Изп.Нечов
Нап.Исаева-331
04.05.1979 г.

ЗА НАЧАЛНИК НА СЕКРЕТАРИАТА НА МВР
Полковник:

72

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Главно следствено управление
Рег. № 1600 екз. № 1
24.06 1925 г.
1040 — София

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
КАНДИДАТ-ЧЛЕНА НА ПОЛИТБЮРО НА
ЦЕНТРАЛНИЯ КОМИТЕТ НА БКП И
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник Д.СТОЯНОВ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: Необходимостта от допълнителни мерки за по-нататъшно усъвършенстваване на следствената дейност при разследване на терористично-диверсионни актове и подобряване охраната на Главно следствено управление - МВР.

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Усложнената оперативна обстановка в резултат на тежките терористично-диверсионни актове и други престъпления, извършени в страната през 1984 и 1985 г. поставиха на изпитание всички органи на МВР. Това в пълна степен важи и за следствените органи, които се оказаха в безпрецедентни в следствената практика сложни ситуации.

В резултат на обединените и целенасочени усилия на централните и териториални поделения на МВР бяха постигнати някои положителни резултати.

Наред с това, Главно следствено управление - МВР, като се съобразява със справедливата критика, изводите и констатациите на ръководството на МВР, отчита, че са налице нерешени проблеми

Из архивите на ДС

в организацията, управлението и подготовката на следствения състав с оглед неговата готовност да се справи по-успешно с възникналите задачи. Налице са също така недостатъци в разследването и най-вече в откриването, фиксирането, изземването и изследването на следите при терористично-диверсионните актове и в материално-техническото осигуряване на следователите в борбата срещу тях.

250

Сложната оперативна обстановка доведе до изключително висока натовареност на следователския състав на Държавна сигурност. Само за 1984 г. и петте месеца на 1985 г. следователите на ДС са разследвали и профилактирали по линия на борбата с тероризма над 1000 лица. Наред с това, следователите по ДС - 48 в Центъра и 14 в някои окръжни следствени отдели, разследваха и приключиха други десетки изключително сложни дела за шпионаж, предателство, вредителство в икономиката, противодържавни групи и организации, бягства и невъзвращенства, крупни присвоителни деяния. В резултат на съзнателния им труд беше постигната и висока допълнителна разкриваемост, възстановяване на нанесените от престъпленията щети, бяха проведени сериозни общи и индивидуални превантивно-профилактични мероприятия. Всичко това се осъществи при най-строго спазване на социалистическата законност, не бяха допуснати незаконни задържания или оправдателни присъди.

Ръководството на ГСУ-МВР, след като задълбочено и всестранно обсъди пропуските и нерешените въпроси в дейността на следствените органи, разработи допълнителни мероприятия за принципите, подходите и последователността на действията на специализираните звена в следствения апарат при разследване на терористично-диверсионни актове. Считаме, че тези мероприятия,

Из архивите на ДС

251

разработени и в изпълнение на т.6 от разпоредените от Вас мероприятия от 16.04.1985 г., заедно с конкретните планове, които ще разработим на тяхна основа, ще изиграят необходимата роля за изпълнение на поставените от Вас задачи, поради което Ви предлагам, ако счетете за целесъобразно да утвърдите приложените мероприятия.

Наред с това, високата натовареност на следователския състав по Държавна сигурност, отсъствието на специализирано звено в ГСУ-МВР за разследване на терористично-диверсионни актове, а също така някои нерешени въпроси по охраната и пропускателния режим на сградите на управлението, налагат взимането на допълнителни организационни и кадрови мерки:

1. В отдел 02 да се създаде специализирано звено от 7 следователи, профилирани в извършване на разследването по дело за терористично-диверсионни актове, тежки общоопасни престъпления с противодържавна цел, самолетни и железопътни катастрофи.

В отдел 03 да се специализира 1 следовател за разследването на такива престъпления във Въоръжените сили.

В отдел "Информационно-организационен" да се специализира 1 следовател за обобщаване, отчет и анализ на информацията по тероризма.

В отдел "Оперативно-технически" да се укрепи криминалистическото отделение с 4 офицери специалисти - технически помощници на следователите по въпросите на трасологията, пиротехниката, графологията и съдебната фотография. В същия отдел да се засили агентурно-оперативното отделение с 2 офицери за намиране, вербовка и ръководство на камерна агентура на централизиран отчет по линия на тероризма.

Из архивите на ДС

75

Или, за посрещане на тези нужди е необходимо да се завиши щатният комплект на ГСУ-МВР с 15 офицери по Закона за всеобщата военна служба.

2. За да се изгради окончателно организацията на следствените органи по Държавна сигурност в цялата страна за преимуществено решаване на проблемите в борбата с терористично-диверсионната дейност, считаме за правилно да се разкрият длъжности за следователи по ДС в 12-те окръжни управления на МВР, в които сега няма такива. И за в бъдеще територията на София-град и София-окръг ще се обслужва от следователите по ДС на ГСУ-МВР при разследване на противодържавните престъпления.

3. В съответствие с Вашите разпореждания за решително подобряване на охраната и пропускателния режим на сградите на Главно следствено управление - МВР, комисия на МВР да извърши на място необходимото проучване и проверки и като взе предвид действуващите нормативи и състоянието на охраната констатира, че сегашната организация, щат, ред и практика не съответствуват на необходимите нормативни изисквания и направи извод за особено тежкото и тревожно положение с охраната на арестите.

Комисията предлага срочно да се осъществи серия от технически, санитарни и други мероприятия, които последователно да бъдат реализирани с помощта на Управление "ТИЛ"-МВР, а охранителният състав на комендатурата да се увеличи с 27 бройки, от които: 19 сътрудници по охраната по ЗВВС, 4 сътрудници по охраната по ЗНМ, 4 нещатни сътрудници за помощ по охраната и пропускателния режим, както и 4 бройки по извънсписъчния състав за поддържане на сградния фонд и арестите.

Ръководството на ГСУ-МВР поддържа изцяло изводите на

Из архивите на ДС

комисията като напълно правилни и обосновани.

Във връзка с гореизложеното, и ако счетете за целесъобразно, предлагам да се отдаде заповед за извършване на промени по щата на следствения апарат.

ПРИЛОЖЕНИЕ: 1. Мероприятия на Главно следствено управление - МВР
2. Докладна записка на комисията на МВР по охраната.

НАЧАЛНИК НА
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УПРАВЛЕНИЕ-МВР
Полковник:
/К.Коцалиев/

Написано в 2 екз.:

№ 1 - др. Министър
№ 2 - ГСУ-МВР

Изп.: К.Коцалиев
Нап.: ЗР-512

219

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Главно следствено управление
Рег.№ 2084 екз.№ 16
28.06.1988 г.

ДО

КОЛЕГИУМА НА МВР

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: Привеждане териториалната организация на следствения апарат в съответствие с административно-териториалното деление на страната.

ДРУГАРИ,

Съгласно чл.196 ал.2 от Наказателно-процесуалния кодекс и чл.2 от Указ № 1138/1979 г. на Държавния съвет на НР България, поделенията на следствения апарат при МВР са Главно следствено управление и подчинените му териториални следствени подразделения - досегашните окръжни следствени отдели.

Ръководството на ГСУ, като изхожда от тези законови разпоредби, от оценката на оперативната обстановка и новото териториално деление на страната, предлага:

1. За всяка от 9-те области да се изгради по един областен следствен отдел на основата на досегашната численост на личния състав на съответните окръжни следствени отдели.

Из архивите на ДС

255

220

2. В областните следствени отдели да има:

а) групи, съставени от следователи и дознатели, персонално определени за обслужване на съответните общини.

б) специализирани групи в състав от 3, 5 до 7 следователи, според оперативната обстановка, за:

- разследване на противодържавни престъпления;
- разследване на тежки криминални престъпления;
- разследване на тежки стопански престъпления;
- разследване на произшествия;
- разследване на престъпления, извършени от непълнолетни.

3. Следствените групи да се ръководят от главни следователи с ръководни функции. Тези главни следователи - двама или трима, според конкретната обстановка, да бъдат и заместници на началника на областния следствен отдел.

4. Началника на отдела да има седалище в съответния областен център и в организационната му и контролна дейност да се подпомага от двама следователи и наличния помощен персонал за реализиране на деловодните, информационни и отчетни задължения.

5. Следователите за обслужване на съответните общини и тези от специализираните групи да се включват в съответните следствено-оперативни части за носене на текущото дежурство.

6. Първичната отчетност по делата да се изпълнява от съответните следователи и да се обработва от ГСУ за целия апарат.

НАЧАЛНИК
Генерал-майор:
(К.Коцалиев)

сработено в 30 екз

VII

1950 год

98

1

Д О К Л А Д

за състоянието на следствената работа в VII-ми отдел и следствените отделения по окръзи.

До средата на 1950 година в структурата на ДС не съществуваха самостоятелни следствени органи. Следствието се водеше от оперативните отдели, които ръководеха разработката на обектите заподозряни във вражеска противонародна дейност. С цел подобряване работата на органите на ДС и разкриването докрай вражеската дейност на противонародните елементи ПБ на Партията през м.....1950 година излезе с решение да се създаде самостоятелен следствен отдел към министерството и следствени отделения към окръжните управления на МВР. При така изградения следствен апарат на него се постави главната и отговорна задача, да разследва, разкрива и разобличава до дъно целостната вражеска дейност на задържаните от ДС шпиони, диверсанти, вредители, участници в контрареволюционни нелегални организации, терористи, прехвърлени на наша територия бандити и др.

В изпълнение на тези задачи следствените органи постигнаха известни резултати. Бяха разкрити, разобличени и предадени на съдебните власти трайчокостовци, бе нанесен сериозен удар на контрареволюционните нелегални николапетковистки организации в страната, бяха разкрити и обезвредени десетки чужди агенти и резиденти. Организираните и проведени процеси по тези дела дадоха политическо отражение в страната и вън от нея, спомогнаха за изостряне бдителността на работническата класа и укрепиха още повече авторитета на ДС. Тези резултати бяха възможни благодарение на неоценимата помощ, която ни оказаха съветските другари съветници за подобряване на организацията в следствената работа и квалификацията на служителите, които усвояваха новите научни методи в следствената работа учейки се от богатия опит на съветските чекисти.

Говорейки за постиженията на нашата следствена работа ние не можем да не изходим от обстоятелството, че се намираме в преходен период от капитализма към социализма, период на най-изострена и най-жестока класова борба и именно поради това изискванията към следств

Из архивите на ДС

257

ните органи на ДС са извънредно големи и много отговорни.

От до сега проведените следствия и придобитите от тех резултати се вижда,че следствените органи на ДС не стоят на висотата на изискването на момента.Следствената работа на отдел VII-ми при ДС и тази на следствените отделения по окръзи е крайно незадоволителна. Това се дължи на многото сериозни слабости,които са вкоренени дълбоко в практиката на следствения апарат.

Кои са основните слабости в следствената работа и къде се крият причините за тези слабости?

В работата на следствения отдел при ДС и следствените отделения по окръзи все още се работи с неправилни методи и се допускат извращения в следствието.В VII-ми отдел е имало врагове,които са работили с неправилни и вредни методи в следствието.Тия методи не са изкоренени издъно и до сега в следствената работа,а в известна степен са пренесени и в следствените отделения по окръзи.

В повечето от до сега водените следствия ръководно начало, червена нишка не е било да се търси,да се установява и да се доказва преди всичко и при всички положения само истината.А на Партията,на правителството,на народа ни следствието трябва и е длъжно да дава само истината проверена и доказана.

Ръководството на министерството ,ЦК на БКП,ПБ,др.Червенков не веднъж са давали указания и са искали от следствието при ДС да им дава проверени и доказани данни,да им дава самата истина.Това,обаче, ръководството на следствения отдел при ДС не можа да разбере в дълбочина и да преустрои своята работа така ,че да осигури изпълнението на поставените задачи от Партията и правителството.В практиката на следствените работници не е установено като основно правило,като закон за тех,че те при всички положения трябва да установят само действителната вражеска дейност на подследствените,такава каквато е тя,да установят и докажат самата истина.Както в VII-ми отдел,така и в следствените отделения по окръзи не е работено системно,последователно,за да се внедри в ежедневната практика и в съзнанието на следователите именно това ръководно начало,че те трябва да разкриват до дъно целостно действителната,истинската вражеска дейност на подследствените.

Ако следствените работници в ДС бяха така възпитавани и се ръководеха при всички случаи в ежедневната своя работа от това начало не можеше и нямаше да се достигне до такива груби извращения каквито сега има.

Из архивите на ДС

В работата на следствените органи и до сега продължава вредната и опасна практика на дълго водене на следствие.В VII-ми отдел все още има следствия ,които продължават вече 3-та година,а отделни подследствени са 4 години на разпит.В окръжните управления на МВР като Враца,София и Стара-Загора някой следствени дела навлизат вече в осми месец,а някой и повече ,без да са приключени.Това е ясно доказателство,че в ръководителите на следствието в следователите няма тревога ,няма чувство за отговорност и непримиримост,за това че хората стоят толкова дълго в ареста,че се нарушават законите в нашата страна.

Освен вредното непартийно разбиране ,че следствието трябва да се води дълго има и други причини,които спомагат за това.

Теорията в следствената работа и опита на съветските следователи чекисти,че следствието е коронна работа,то е завършек на агентурно-оперативната работа,че всеко следствие като правило трябва да възниква на основата на проверени,доказани от агентурата разработки.

Практиката в нашата следствена работа до сега показва тъкмо обратно.Най-крупни и с големо значение следствени дела не са възникнали на основата на агентурни данни.Ето какво показват цифровите данни взети от VII-ми отдел и следствените отделения към окръжните управления на МВР.На производство в трите основни отделения на VII-ми отдел се намират в настоящия момент 253 подследствени.Следствията на горните подследствени са възникнали,както следва:

по агентурни разработки	-	62 подследствени
по неудачни вербовки	-	22 "
по подозрение	-	49 "
по следствени данни	-	120 "
В с и ч к о:		253 подследствени

В окръжните управления от 302 следствени дела общо

по агентурни разработки	-	59 дела
по следствени данни	-	110 "
по инцидентни случаи	-	133 "
В с и ч к о:		302 дела.

Като се прибави към горното и това,че повечето от арестите са станали на непроверени следствени данни и почти незадокументирани агентурни материали се вижда,че за по-големата част от подследствените следствието не разполага с един минимум от солиден доказателствен материал.

Това безпорно поставя следствените органи в положение да водят следствие на тъмно и да не могат бързо и лесно да се ориентират в действителната вражеска дейност на подследствените и да движат с бърз темп следствието.Има такива следствени дела,които са възникнали в резултат на едно или няколко агентурни донесения,които при проверка се указват неверни.Не са малко случаите,когато агентурните донесения са указват провокаторски,лъжливи и неверни и поради небрежното ръководство на агентурата и особенно проверката на техната работа довеждат ,както оперативните органи,така и следствените органи до заблуждение.Такава оперативна работа води явно до затормозяване на работата и извращения в следствието.През периода на 1951 година могат да се посочат редица такива случаи,какъвто е случая с груповата агентурна разработка по следствено дело "Мародери",която е възникнала въз основа само данните на един агент,явно лъжливи и трябваше да се арестува този агент,за да се установи,че всичко е лъжа.Подобен случай имаме и с разработка водена по линия на I-ви отдел,ДС,по която бе задържан о.з.полковник Петър Христов п.Рачев на базата на агентурни материали отнасящи се за подполковник Христов,без да се провери за кой подполковник Христов агента донася.При следствието се указа,че материалите се отнасят за подполковник Теофил Христов Теофилов,а не за Петър Христов п.Рачев.Има случай,когато агентурата провокира органите на ДС и своите действия преписва на разработваните обекти.Така например веществените доказателства - писма по разработката на д-р Стефан Димитров и Генчо Георгиев Делчев от Стара-Загора по никола-петковистка линия са дело на самия агент,който ги преписва на обектите и се взимат като достоверни,без да се проверят макар че при едно по-задълбочено разглеждане на разработката и незначителни проверки може да се установи провокацията.Такъв случай имаме и по следствено дело"Гъркинята" възникнало въз основа данните само на един агент, а от проверката се установи,че той не е казал такова нещо,въз основа на което ДС-Пловдив в предложението си пише големи обвинения,че е работил за 4-5 разузнавания,докато той е социално наш и от следствието се установи,че обвинението срещу него е лъжа.

Липсата на агентурни данни и възникването на следствени дела без задоволителни агентурни разработки е слабост и то много сериозна за нашите оперативни отдели,за което те трябва да носят отговорност, но това в никой случай не може да служи като оправдание за следствието за батаците в които е затънало.

Безпорна истина е че такива големи следствени дела като "Гогост","Морски стражеви катери",които приключиха и др.които не са приключени са възникнали без каквито и да е солидни материали от оперативните отдели.Но не оперативните отдели са виновни че следствието по тях се води по "Гогост" 3 години,"Морски стражеви катери" 19 месеца ,а самия следствен отдел е виновен.Следствения отдел е виновен и за всички други следствени дела,които са се вкиснали в отдела,затова че по тях се води следствие по 2-3 години.

Верно е,че липсата на агентурни данни обективно затруднява следствието да даде насока,да определи линия ,но това не означава, че следствието не може да намери истината,да се ориентира правилно, ако се отнася сериозно и отговорно към работата си.

Най-голямата грешка достигаща до престъпление в някой следствия е допусната тука от ръководителите,че с голяма лекота,безгрижие,а някъде съзнателно,умишлено е давана такава линия в следствието, която не е определена на основа на минимум от определени данни за подследствените,а с цел да се добият определени показания.

Бившите ръководители в следствието с голяма лекота са построявали най-често неверни хипотези,давали са неверна насока в следствието,като това се е приемало като доказано и се е внушавало на следователите ,че в определената насока непременно трябва да се получат показания от подследствения.Всеко колебание ,съмнение,лично мнение на следователя,ако е различно от дадената линия се е таксувало като вредно,като неверие в следствието и такива следователи или са били отстранявани от следствието,или са изгонвани от отдела.С това у следователите се е насаждало страх и се е достигнало до положението те да нямат свое лично мнение,а ако имат такова да не смеят да ги изразят открито.

Почти във всички следствия,които са доведени до задънен сокак причината е неправилно дадената линия или построена хипотеза,които следствието се е стремело непременно да покрие,без да се е съобразявало с данните,които се добиват при разпита или от извършената проверка.Например по следствието на "Морските стражеви катери" - дадената линия да се разкрие нелегална военна организация ,която се е подготвила за преврат през 1948 година е трябвало да бъде покрита с показания и подследствените в продължение на 19 месеца действително са я покрили.

По следствието на гичевисткия център,след като бе приета хипотезата по непроверените показания на един от подследствените,че

Из архивите на ДС

съществува"център"се прие ,че това е така и с всички сили се тръгна да се покрие хипотезата,без да се държи сметка за добитите данни от другите подследствени,които показваха,че такъв център няма и е необходимо да се измени линията в следствието.

От подследствените на Старозагорската,Пловдивската и др.нелегални николапетковистки организации на всека цена се искаше да се покрие хипотезата,че знаят състава на нелегалното ръководство в Софи и подържат редовни връзки с него.За всички подследствени се строеха еднотипни хипотези.От всички се искаже да знаят централното ръководство и връзките му с чуждото разузнаване и т.н.вместо за всеки подследствен да се търси конкретната му вражеска дейност.

Грубо извращение и чужда линия провеждана в следствието като само с показания взети от подследствените се е търсело на всека цена покритие на дадената линия на определената хипотеза или схема.В следствието се е водила денонощна борба за показания само на основата на гол упорит разпит,като не се е търсила истината,а глазно да се покрие дадената линия.Показанията са били превърнати във фетиш .Добър следовател е бил онзи,който е можел да добие показания покриващи дадената линия.Когато физическото насилие,като средство за добиване показания е било забранено са били измислени нови по-модерни "културни начини" за добиване на показания.Подследствените са били заставени по цели седмици и месеци денонощно без сън,непрекъснато да броят от 1 до колкото силите им стигнат,за да се изморят,морално сломят,за да дадът показания които е трябвало да покрият дадената насока в следствието.Подследствените със седмици,месеци са били разпитвани при поток от най-долни псувни и цинизми обикновенно при един единствен въпрос "говори" за вражеската си дейност.Това е довеждало подследствените до пълно морално разложение ,обезличаване и пълно безразличие,което е позволявало те да дават чудовищни показания без да държат сметка за истинската си вражеска дейност и без да се страхуват от най-страшно наказание,което ще последва от това което дават стига да се сложи край на следствието и те да бъдат изведени от ареста.Тоя метод е довел подследствените не само до идиотизиране какъвто случаи имаме на душевно заболяване,но е довел и някой следователи до нервно разстройство и затъпяване.Някой от следователите са се превърнали в най-груби "разпитвачи" невростеници,които чувствувайки безсилие в злобата си към подследствените са губели самовладание и достигали до физическо насилие,каквито случаи макар и единични и сега не липсват.

Из архивите на ДС

Доказателство,че този метод на следствие е господствувал края на 1949 година през цялата 1950 година и в началото на 1951 година са такива следствени дела,като това на "Гогост","Морски стражеви катери" и др.,по които следствието се води вече трета година.По следствието на "Гогост" следователите Джананов,Гинев и др.,за да добият определени показания служейки си с най-грубо извращение са натрупали огромно количество показания възлизащи на хиляди страници и понеже не са търсили истината,конкретната вражеска дейност такава каквато е в действителност те не са знаели до къде да спрат ,а подследствените доведени до пълно безразличие морално обезличени неспирно са писали показания.По друго следствено дело един от подследствените,който е на следствие вече 3 години е засекъл във вражеска дейност над 600 лица,от които 140 са били негова агентура,с които той лично е работил.След проверката и документацията на неговите показания агентурата му достигна до 9 човека.Такива чудовищни примери могат да се набрс ят още десетки.

Вредна и престъпна практика е тази да се държи един престъпник на следствие с години.Това създава условия за извращения в следствието.Натрупват се планини от показания.Сменяват се следователите му и всеки нов следовател наследява купища от показания и не се решава да вземе отношение ,понеже не прави проверка на показанията и не знае верни ли са те,или не.Така се сменяват следовател след следовател,трупат се показания,а края на следствието не се вижда.Достигнало се е до такива куриози ,че на някой подследствени до сега са се изредили от 30-40 следователи,без да е приключено следствието.

Довеждането на най-важните следствени дела до задънен сокак не е случайно и не е без намесата на врага.То се дължи главно основно на това,че не е търсена преди всичко истинската действителната вражеска дейност,която единствено може и трябва да бъде установена и доказана чрез проверка и документация.Силата на следствието е именно в това да разполага винаги с проверени и доказани факти,които са най-силното оръжие за безпощадно и бързо разобличаване на подследственат Това позволява на следователите да не се превръщат в жалки разпитвачи и затъпени циници,а да бъдат истински следователи разобличители. Своевременната системна и широка проверка дава възможност за ориентация към действителната вражеска дейност.Създава увереност и целеустре меност в следствието.Дава възможност за бързо разгромяване на подследствения и приключване на следствието.

В работата на следствените органи не е случайно,че именно проверката и документацията е захвърлена занемарена и то главно в най-

Из архивите на ДС

важните следствени дела.То не се дължи на незнание,на това че не е имало кой да даде указания да обърне внимание.Указания нареждания заповеди са давани от най-отговорно място - от ЦК на Партията,от ПБ, от др.Червенков,от министерството,но не е имало желание в някой от отговорните ръководители да ги провеждат,защото са разбирали че ще се провали линията дадена от тех,както се и провали тя в някой следствия.

По едно следствено дело,след като се проведоха повече от 600 мероприятия за проверка показанията на подследствените се установи ,че са изписани стотици страници лъжи и то с определена предномерена цел вредна за Партията и държавата.

По следствието на "Морските стражеви катери" след проверката по безпорен начин документално се доказа,че за 19 месеца подследствените с помоща на следователя са съчинили военна организация извършили са вредителство на кораби и подготвили дивизиона за военен преврат.Пред страха да не се разкрие тоя чудовищен монтаж,който е имал своя замисъл и определена цел,бившия началник на отдел VII-ми махна ръководителя на това следствие и сам го пое.Когато,обаче,фактите излезоха на лице Дворянов побърза да си препише заслугата,че той е търсил истината и ето сега смело разкрива монтажа,макар че под негово ръководство той беше съчинен.

С изоставането на проверката и документацията и прилагането на по-"модерни"начини на следствие и извращения,като непрекъснато, обаче,се говори за нови научни методи в следствието се достигна не само до монтаж,но се даде възможност на много от подследствените, които са на следствие от 10-20 и повече месеци да узнаят през това време,че следствието не разполага с данни за тех,че не прави проверка по лъжите им и да укрият вършената от тех действителна вражеска дейност.

Във връзка с проверката и документацията трябва да се отбележи и това,че когато се е налагало да се извърши такава,то тя в повечето случаи не е била обективна,не е била насочена да търси истината,а главно и на всека цена да покрие показанията на подследствените Така например по следствието на "Морските стражеви катери" следователя,след като проверил някой случай от показанията на подследствените не се е счел с документите ,а е дал вяра на показанията на подследствените.Има и такива случай,когато извикани свидетели за разпит понеже не покриват показанията на подследствените са били задържани, за да дадът показания покриващи тия на подследствените.

До скоро,а по някой следствени дела и сега проверката и документацията се извършва непосредствено преди предаване подследствените на прокурора,а не през целия процес на следствието.

Във връзка с документацията оперативните отдели могат и са длъжни да оказват ежедневно помощ на следствието.Това,обаче,до сега не е установено в практиката.Оперативните отдели са извънредно активни и търсят следствието докато се разреши ареста на обектите им, а след това се чувствуват по-спокойни,защото обекта им не е свободен,а в ареста.Взаимоотношенията между следствието и оперативните отдели не са такива,че да спомагат за издирването и установяването на целия доказателствен материал,за пълно разобличаване на подследствените.Често явление е получените следствени данни да не се предават своевременно на оперативния отдел,който е разработвал подследствения и обратно оперативните отдели да не проверява чрез агентурата добитите данни в следствието.Това е важно не само за отделите към министерството,но особено в окръзите.В Софийски окръг през лятото бяха извикани околийските началници на ДС и МВР от някой околии да се запознаят непосредствено в следствието със самите подследствени и получените данни от тех,за да окажат помощ на следствието като проверят и документират някой от показанията.Това,обаче,наш практика не стана,макар че следствието се гърчеше без данни.На Врачански окръг още през м..... бяха изпратени протоколите на един подследствен от техна околия,за да проверят на място верни ли са показанията му,но до сега няма никакъв отговор.

В следствието има още редица слабости,които спъват успешната работа по разобличаването на враговете.По-значителни от тех са такива,като лошата работа с камерната агентура,неправилната разстановка в ареста,при която подследствените успяват да се свържат,неизпълнението на заповедите по оформянето на ареста,писането на протоколите и др.

Къде се крият причините на извращенията и антипартийните методи в следствието и кои са техните носители?

На този въпрос определено може да се отговори,че в основата на грубите извращения и антипартийни методи,които се допуснаха в следствения отдел към министерството лежи преди всичко неверието на бившите ръководители на VII-ми отдел в Партията и главно в ръководството на Партията.Това доведе до внедряването на груби извращения и антипартийни методи,някой от които са [redacted] насадени и в другите следствени органи на Държавна Сигурност.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

10.- 10 1057

Бившият началник на следствения отдел Израел Зеев,който класово и политически никога не е имал нищо общо с нашата Партия след 9.IX.944 година чрез измама е успел да влезе в Партията като е излъгал,че е нейн член от 1940 година и има заслуги през време на съпротивата.С хитрост и лукавство той е успел да пропълзи до едно от най-отговорните места в ДС - началник на следствения отдел.Скрито от ръководството на Партията с антипартийни методи в следствието той се е стремел съзнателно да добива показания главно за членове на ръководството на Партията,като е успел да всее пълно недоверие в една група от следователи към членове на ЦК и с тех да добива показания каквито са му били нужни.За тая му вражеска антипартийна дейност той бе снет по решение на ПБ ,като ръководител на следствения отдел и арестуван.С това,обаче, не се сложи край на зеевщината в VII-ми отдел,тя не бе изтръгната из корен.Въпреки ясните и категорични указания на др.Червенков и ПБ за внедряване партийни и правилни методи при водене на следствието тия указания не се взеха под внимание. Тогавашното ръководство на VII-ми отдел начело с началника на отдела Н.Дворянов не изпълняваха указанията на Партията,на министерството, указанията на др.Червенков,а ги сложиха под миндера.Никола Дворянов на думи гръмко осъди Зеев и неговата група,а след като последния беше задържан само след една седмица Дворянов го постави за камерник, а не в условия на подследствен.и това без разрешението на ръководството на министерството,без знанието на ПБ.Под ръководството на Н.Дворянов прикрито продължаваше да се провежда същата линия в следствието,която бе внедрена от Зеев да се търсят враговете преди всичко в Партията.Дворянов ръководеше следствията при голям шум за нови научни методи в следствието,а в същност се изнамериха нови по-модерни начини на извращения,където при така наречените "упорити" денонощни голи разпити и без каквато и да било проверка се искаха показания от подследствения.

Когато ПБ в началото на 1951 година изпрати от апарата на ЦК партийни работници ,за да се внесе партийност в следствената работа и да се изреже гнилото вместо помощ на тия другари се указа скрита съпротива.Въпреки изричната заповед на др.Министър некой следствени дела да се поемат на ръководство от новите другари бяха намерени различни поводи те да бъдат сменени от тия следствия.Никола Дворянов зад гърба на някой от членовете на ръководството е подготвял уволнението на един от главните инспектори.Отношението към изпратените от ПБ другари е било антипартийно отношение.То е про-

Из архивите на ДС

тивопоставяне на решението на ПБ ,опит да се отхвърли това решение.

Безпорен факт е,че и на първата партийна група изпратена през м.април 1950 година се е гледало като на група изпратена от"провокаторите" в ЦК.По същество отношението към новата партийна група е било също такава от Дворянов и приближените до него.

С гръмки фрази и шум за верност и преданност към Партията,към ЦК,към ПБ и др.Червенков ,към Съветския съюз и др.Сталин мълкома Н.Дворянов се е опитвал да срине решенията на Партията и се противопостави на указанията на министерството.Сред голям шум за внедряване на нови методи в следствието Н.Дворянов покровителствуваше гнилото нездравото в VII-ми отдел и се противопоставяше на онова,което иска да сложи ред в отдела.

Извращенията в следствието ,ако своевременно не бяха ударени можеха да нанесът голяма и опасна вреда на Партията и държавата. Отговорноста на ония,които са провеждали антипартийна линия в следствието и са спомогнали за грубите извращения в следствието,е много голямо.

Строго секретно!

213

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

по извършената профилактична дейност от органите на ДС от 1956 година до 1 юни 1959 година.

След XX конгрес на КПСС и Априлския пленум на ЦК на БКП, изпълнявайки указанията на ЦК на БКП, органите на ДС вземаха системни и строги мерки за всестранно усъвършенстване на своята работа, за преодоляване до край на всички и всякакви прояви и тенденции на закононарушения, за още по-активно разкриване и обезвреждане на империалистическите агенти и шпиони, за навременно разкриване на всички замисли и политически интриги на врага. Същевременно и в съответствие с успехите на нашето социалистическо развитие, все повече, по-широко и конкретно се прилага класов подход в борбата срещу вражеските прояви, все по-масово се вземат профилактични и предупредителни мерки по отношение на хора случайно и временно попаднали под влияние на контрареволюционни елементи и особено на младежи, увлечени в различни престъпни действия.

През последните три и половина години броя на проследените и предупредени за вражеска дейност е както следва:

години	арестувани	предупредени
1956 г.	460 л. ?	645 л.
1957 г.	706 л.	805 л.
1958 г.	645 л.	787 л.
1959 г. до 1 юли	248 л.	162 л.

2054

По своя характер вражеската дейност се е изразявала в следните форми:

години	нелег. орган.	шпионаж	саботаж, вред. и диверс.	терор и подг.	нелег. преминав. граница	опит и подг. нелег. преминав. граница	издав. и под-държ. тайна	престъп. преди 9.IX. 1944	вражеска агитация	ятачество	други престъпления
1956	79	10	10	10	11	83	11	2	179	11	48
1957	107	19	6	4	122	259	7	4	113		65
1958	47	39	7	8	76	157	6	14	194		97
1959 до 1 юли	15	1	4	4	48	102	2	1	44		22

Цифрите показват, че преобладават главно престъпления за вражеска агитация, за нелегално преминаване границата /това са главно задържани бандити, изпратени със шпионска задача в страната от капиталистическите разузнавания и завърнали се по официален ред изменници на Родината/ и за опит и подготовка за преминаване нелегално на границата.

По наказателните мерки срещу престъпленията за вражеска агитация миналата година Съвещателния орган на ДС взема решение да се проявява по-голяма гъвкавост и по-широко прилага методът на предупреждението, поради което в последно време, броят на лицата предадени на съд за такава дейност започва да намалява, което е видно от таблицата за характера на вражеската дейност.

Положението на арестуваните и разследвани лица по социале произход, социално положение и възраст е следното:

по социален произход:

година	буржоа-	кулашки	дребно буржоаз	служащи	средно селски	бедно селски	работни-чески
1956 г.	31	46	30	26	189	100	38
1957	25	37	40	40	302	205	57
1958	44	55	93	54	208	138	53
1959 до 1 юли	8	15	27	13	83	68	24

Из архивите на ДС

по социално положение:

години	бивши търгов. и индустр.	кулаци	бивши полиц. и офицери	занаят.	свободн. проф.	служащи	военнослужащи	учащи	селяни	работници
1956	21	24	20	17	24	66	25	13	112	138
1957	11	9	20	29	39	90	91	48	187	187
1958	14	19	26	17	58	117	67	44	135	148
1959 до = 1 юли	5	4	6	5	14	41	28	16	35	89

269

по възраст:

години	до 18 г.	от 18 до 26 г.	от 26 до 60 г.	над 60 г.
1956	17	123	266	54
1957	58	255	386	7
1958	57	165	388	35
1959 до 1 юли	29	96	113	5

От тези таблици се вижда, че процента на трудовите елементи и младежите е доста висок.

За по-голяма точност нужно е да се посочат и други обстоятелства, които внасят известно изменение в данните по таблиците.

Известна част от арестуваните и разследвани лица, които тук се отчитат, са освободени по различни съображения /маловажност,. болест и др./, и това са главно трудови елементи и младежи

Така:

През 1956 година от всичко - 460 подследствени освободени са 49 лица./Тук не влизат разследваните и изпратени в ТРО - 284 лица бивши лидери на бившите буржоазни партии и активни вражески елементи/.

През 1957 година от 706 подследствени освободени са - 128 лица.

През 1958 година от 645 подследствени освободени са - 94 лица.

През 1959 /до 1 юли/ от 243 подследствени освободени са - 50 лица.

От освободените през посочените години, от тях са младежи до 26 годишна възраст както следва:

През 1956 г. - 19 лица

През 1957 г. - 85 лица

През 1958 г. - 85 лица

През 1959 г./до 1 юли/ - 30 лица.

От друга страна, независимо, че органите на ДС винаги са се стремяли да вземат наказателни мерки предимно срещу социално чужди елементи, активни и злостни врагове на народната власт, налагало се е, поради участие в остра вражеска дейност, да се арестуват и дават на съд и трудови елементи, което се вижда от следните примери:

През 1956 година по следствено дело "Изменници" бяха арестувани 22 лица, които са образували нелегална организация в гр. Пловдив. Организацията е издавала позиви с които е призовавала към въоръжена борба срещу народната власт. Членовете на организацията са събирали помежду си пари, оръжие и боеприпаси и набелязали квартири за убежище, в случай на минаване в нелегалност. На съд бяха предадени - 17 лица и предупредени - 102 лица.

В края на 1956 година беше разкрита нелегална организация в бившите Радомирска и Димитровска околии, което си беше поставила за цел събаряне на народната власт. За кратко време организацията се е разширила и обхванала - 49 лица повечето бедни и средни селяни. Бяха арестувани и предадени на съд - 17 лица и - 32 лица предупредени.

• През м.март 1958 година беше разкрита нелегална организация в Станке Димитровска околия, която е разпространявала позиви с вражеско съдържание, събирала е оръжие и др. Бяха арестувани и предадени на съд - 7 лица и 4 лица предупредени.

На 17.X.1958 година беше ликвидирана шпионска резидентура на гръцкото разузнаване в селата Доспат и Бърутин, Смолянско.

Из архивите на ДС

Шпионската резидентура е започнала своята дейност от 1947 година и до момента на нейното разгромяване тя е разширявала своя състав и активизирала дейността си. Участниците в шпионската организация са предали на гръцкото разузнаване **31** сведения от военен и стопански характер.

При провеждане на реализацията бяха открити и иззети – 4 автомата с 14 пълнителя и 383 патрона, 5 пистолети с 200 патрона, 9 отбранителни бомби, 1 бинокъл, 8 донесения, 4 тайника, отрова, златни монети и др.

От задържаните 27 лица 9 лица останаха на следствие и предадени на съд, а останалите 18 лица бяха предупредени и освободени.

Общо през цялата 1958 година са разкрити 14 нелегални организации и групи с над 200 участници, от които арестувани и **разследвани 47 лица, останалите** са предупредени и освободени. **Подавляващото болшинство** от членовете на нелегалните организации са младежи и то предимно от Благоевградски окръг във връзка с македонския въпрос.

Извършената от органите на ДС профилактична дейност от 1956 година до 1 юли т.г. по отношение на временно увлечени в различна вражеска дейност лица в общи цифри се изразява в следното:

През 1956 година са предупредени – 645 лица, от тях – 172 са задържани за 48 часа, а останалите – 473 лица са предупредени **без да са задържани.**

През 1957 година – предупредени – 805 лица. От тях съответно – 345 лица са задържани за 48 часа, а – 466 предупредени без задържане.

През 1958 – предупредени – 787 лица, от тях за 48 часа – 482 лица, без задържане – 305 лица.

През 1959 година /до 1 юли/ – предупредени 162 лица, от тях **70 лица са задържани за 48 часа, а 92 лица предупредени без задържане.**

Това са предимно трудови хора, които поради временни затруднения, повлияни от вражески елементи и пропагандата на чуждите радиоемисии, временно са били увлечени във вражеска дейност.

В тези цифри не са включени данните по реализацията по турска линия през есента на 1958 година, при която:

на съд са дадени и осъдени - 34 лица, изпратени в ТВО - 80 лица, предупредени - 457 лица.

От предупредените задържани са за - 48 часа - 146 лица, а останалите 311 лица са предупредени без задържане.

Практиката на органите на ДС потвърждава, че профилактическите и предупредителни мерки оказват голямо възпитателно въздействие и се явяват добро средство за предпазване на хората и по-специално на младежите от дълбоко увличане в престъпни действия.

Съвсем редки са случаите, когато един път предупредени лица наново да се включат във вражеска дейност, а масово е явлението, когато след вземане на профилактични мерки съответните лица стават добри граждани на страната, строители на социалистическото общество у нас.

Особено силно е въздействието върху младежите когато предупреждението става в присъствието на учители или родителите им. През 1957 година беше разкрита ученическа нелегална контрареволюционна организация "Славяно-българска национално-социалистическа партия". За кратко време организацията се е разрастнала и е обхванала повече от 30 ученици от няколко гимназии в София. Всички младежи след предупреждение бяха освободени. В присъствието на съответните директори на гимназиите, класните наставници, и родителите, следователите докладваха за проявите на обвиняемите ученици. След това директорите и другите присъствуващи се изказваха, даваше се думата и на учениците, след което същите бяха предадени на родителите им. Всичко това оказа положително влияние не само върху дадените ученици, но и върху учениците от съответните гимназии. От този случай можаха да си направят изводи и учители и родителите, някои от които се оказаха членове на БКП.

В много случаи са изпращани справки до ГК на БКП, до съответните министерства, ведомства и предприятия за антинародните прояви на тяхни служители и работници, за да вземат нужните политически и други мерки по отношение на увлечените и за политическото възпитание и укрепване на съответните трудови колективи.

Социалистическото развитие на нашата страна води към увеличаване ролята на убеждението и на общественото въздействие. Профилактическите и предупредителни мерки, които вземат органите на ДС по отношение на трудещи се и особено на младежи временно увлечени в антинародни деяния, сполучливо съчетани с наказателните мерки, спомагат за възпитанието и сплотяване на народа около Партията и Народното правителство в изпълнение на грандиозните задачи на нашето социалистическо изграждане.

София, 3.VIII.1959 година

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ДС –
Генерал-майор:

3.VIII.59

Строго секретно!

57

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

За Съвещателния орган на ДС

ОТНОСНО арестуваните и разследвани лица по линия на ДС през 1959 година.

През цялата 1959 година Следствения отдел и следователите от окръжните управления водиха следствия на 512 лица. На 93 от тези лица следствието е водено без арест: задочно на 50 лица избягали в чужбина / за бягство/ и на 43 лица без задържане - с други мерки за неотклонение.

Или общо през годината от органите на ДС бяха арестувани 419 лица.

1. Ако се направи сравнение с броя на арестуваните от минали години, получава се следната картина:

1954	година	арестувани	- 1587
1955	"	-"-	- 310
1956	"	-"-	- 553
1957	"	-"-	- 706
1958	"	-"-	- 645
1959	"	-"-	- 419

От посочените данни се вижда,че след 1954 година броя на арестуваните е рязко спаднал и че в период вече от 5 години значителни изменения не са настъпили. При разглеждане на конкретните данни за 1954 и предните няколко години, се констатира,че големия брой арести по това време е бил във връзка с кооперирането на селото, с избухналите тук и там вълнения, разграбване на добитък и инвентар от кооперативните стопанства, неиздължаване на държавните доставки и със създа-

Из архивите на ДС

дените във връзка пак с това, нелегални организации и групи. След 1956 година също се забелязва ново известно увеличение на арестите. Това увеличение е свързано с активизирането на вражеските елементи по време на контрареволюцията в Унгария от една страна и с активността на нашите органи по това време от друга.

От данните за арестите може да се направи извод, че контрареволюционните престъпления през последните 5-6 години са чувствително намелели и намаляват и че това не е случайно явление, а постоянна и твърда тенденция. Тази тенденция на свиване на вражеските прояви може да се обясни само с изменящата се икономическа и политическа обстановка в нашата страна, при която народната власт става все по-силна, колебаещите се минават на страната на народа, временно увлечените отрезвяват и се отказват от вражеска дейност, а непоправимите врагове се спотайват и изчакват.

2. Арестуваните през 1959 година 419 лица, по характера на извършената от тях вражеска дейност се разпределят:

186 - за подготовка и опит за бягство от страната,
78 - за нелегално минаване на границата,
69 - за вражеска агитация и пропаганда,
25 - за участие в нелегални организации и групи,
6 - за вредителство, диверсия и саботаж,
4 - за терор и опит за такъв,
2 - за шпионаж и
49 - за разни други престъпления.

а/ Най-много лица са арестувани за подготовка и опит да бягат нелегално от страната. Този вид вражески прояви са най-разпространени и през последните 4-5 години най-много следствия са водени по такива случаи. При всички следствия и филтрации на такива лица са търсени и причините, които са ги накарали да се готвят и правят опити да бягат от страната. Болшинството са младежи и такива от турското малцинство. Причините, тъй като са разкрити при следствието, могат да се категоризират така: търсене на лек и безсмислен, нетрудов живот; бягане от наказание за извършени криминални престъпления; бягане от семейни и други затруднения и недоразумения; просто по авантюристически подбуди - да видят света, да изживеят

Из архивите на ДС

приключения и пр.; защото не могат да се помирят със социалистическия строй и в единични случаи с намерение да се включат вън в борба срещу нашата страна. Такива общо са били непосредствените подбуди и намерения на бегълците, но по-дълбоките причини за значителна част от тях се свеждат до това, че те са били заблудени и увлечени от вражеската пропаганда и са повярвали в "прелестите" на Запада.

От всичко 186 арестувани за подготовка и опит да бягат зад граница, 86 са били агентурно разработвани и са арестувани по реализирани разработки, а 92 от тях са заловени при опит да минат границата в повечето случаи от граничарите, а по данни добити при следствията - 8 лица.

За да бъде по-пълна представата за размера на този вид престъпления, трябва да се изтъкне,че освен арестуваните и разследваните, други са филтрирани и освободени по разни съображения, а трета част са "разложени" още по време на разработката.

Бягствата, подготовката и опитите към такива, макар и да не са контрареволюционни престъпления в истинския смисъл на думата, тяхното разкриване и предотвратяване заема важен дял от дейността на нашите органи, тъй като успешно избягалите активно се обработват и ангажират от капиталистическите разведки в дейност против нашата страна. Тази работа на ДС по същество е профилактична и е от голямо значение за сигурността на държавата.

б/ През годината за незаконно минаване на границата са разследвани 128 лица. 78 от тях са арестувани след тяхното завръщане в страната, а 50 са разследвани задочно. Завръщането на арестуваните е станало по следните начини: 32 лица са се завърнали доброволно и със съдействието на нашите дипломатически представителства в чужбина; 44 лица са принудително и официално върнати /29 от Югославия, 7 от Гърция и 8 от Турция/. 6 лица са вербовани от чуждите разведки и прехвърлени в страната с шпионски задачи /5 от Гърция и 1 от Турция/.

Броя на доброволно завърналите се не е точен. Тук се дават само тези от тях, които са избягали след 7.IV.1956 година и подлежат на съд, а други - 38 избягали преди тази да та са разследвани от "филтъра". С тях общо в страната са се

Из архивите на ДС

завърнали 70 изменника.

През последните 4 години са заловени общо 38 прехвърлени през границата шпиони, от които 10 от Гърция, 16 от Турция, 1 от Югославия. По години: 1956 година 11 лица, 1957 година 7 лица, 1958 година 9 лица и през 1959 година – 6 лица. Вижда се,че тази вражеска дейност на капиталистическите разведки не се прекратява. Тези цифри разбира се са само за заловените, а вероятно е да има и незаловени от нашите органи. Че има незаловени личи и от това,че някой от заловените са прехвърлени не за първи път. Заловените през 1959 година, с изключение на един, са нововербовани изменници, слабо обучени и неопитни шпиони. Всички те са заловени от гранични войски и нито един чрез агентура.

На прехвърлените през границата шпиони са били поставени най-разнообразни задачи: да събират сведения за пограничните райони, за гранични войски, за пътища и мостове, за дислокацията на военните поделения, за въоръжението, за политическото настроение, за промишлеността, за вербовка на български граждани и пр.

На разследването на изменниците е обръщано най-голямо внимание. Стремежът е бил те да се разследват от най-добрите и опитни следователи и да се извършват най-пълни и широки проверки. Резултатите от разследването са съществени. При всеки отделен случай са изяснявани причините за бягството, помагачите, каналите и пр. и са своевременно информирани съответните оперативни служби; изяснявани са местата и начините на нарушение на границата и са ориентирвани граничните войски; събирани са сведения за кап.разведки, за тяхните приеми на работа, за местонахождението им и пр.; за поведението на вражеската емиграция и т.н.

Трябва обаче да се отбележи, че измежду доброволно завърналите се изменници няма разкрити като чужди шпиони. Това е сериозна слабост и на следствието, особено като се знае, че кап. разветки не биха пропуснали възможността да прехвърлят своя агентура заедно с доброволно завръщащите се.

в/ За вражеска агитация и пропаганда през годината са арестувани и разследвани 69 лица, а предните години както следва:

Из архивите на ДС

През 1955 г. арестувани 31 лица
1956 г. -"- 156 -"-
1957 г. -"- 97 -"-
1958 г. -"- 166 -"-
1959 г. -"- 39 -"-

Както се вижда, през 1955 година са арестувани най-малко лица за вражеска пропаганда. А преди 1955 година арести за вражеска агитация почти не се правени. Увеличението, което започва през 1956 година идва от това,че са привлечени под отговорност по-вече лица за устна вражеска агитация. Устната вражеска агитация и по-рано е съществувала, но нашите органи не са и обръщали такова внимание, както през 1956 година около и след Унгарските събития. През 1959 година арестите за вражеска агитация намаляха, защото вместо арести се предприемаше предупреждение и изобличаване на виновните лица.

Вражеската агитация се състои предимно в разни устни изказвания от ухо на ухо, а именно: разпространение на слухове, на вицове, на клевети срещу по-малки и по-големи ръководители, а също така и в разпространяване на ръкописни листовки и анонимни писма.

Арестуваните през годината за вражеска агитация са предимно из средите на бившите опозиционери, буржоазия и кулаци. Уличените във вражеска агитация други граждани, из средата на трудящите се, не са арестувани, а само са предупреждавани.

г/ За участие в контрареволюционни организации и групи през годината са арестувани 25 лица. Освен тях и други са разкрити като участници, но са само филтрирани.

По характерни са следните случаи:

Петко Донков Вътов от гр.Видин, преди 9.IX.1944 година водач на легиона в града, съден от народния съд, въдворяван в ТВО; Пенко Димитров Маринов от с.Смърда-Видински окръг,бивш опозиционер, осъждан, Дочо Панов Дочов от с.Войница, бивш легионер и други 4 лица, през 1958 година образували нелегална контрареволюционна организация, която си поставила за цел да води борба срещу народната власт, като спъва рабо-

тата в ТКЗС, издирват и вербоват нови членове за организацията При случай на интервенция да подкрепят интервентите отвътре. Издирвали са зле настроени лица, които подготвяли за измяна на родината.

Организатора Донков за авторитет пред другарите твърдял, че поддържал връзки с изменници на родината.

В ДС-Варна е водено следствие срещу лицата; Паско Панайотов Телев на 31 година, Панчо Иванов Гочев на 29 години, Атанас Райков Кънев на 52 години и други 4 лица от село Суворово - Варненски окръг, които образували нелегална организация за печатане и разпространяване на позиви. Организацията е притежавала специални клишета за отпечатване на позивите и хартия. При обиска са намерени три пистолета и една пушка. Намерени са клишета и приготвени позиви за разпространяване.

Друго дело за нелегална група е това, водено в ДС-Плевен срещу Мустафа Юсеинов Зехиров от гр.Плевен. Зехиров през 1957 година образувал нелегална организация, като привлякъл в нея още 5 лица. Организацията под ръководството на Зехиров е провела 14 нелегални сбирки и разпространявала позиви в Плевен. Имали са за задача да се свържат с турската легация в София от където да получавали указания за работа.

През 1959 година в сравнение с минали години, са арестувани най-малко участници в нелегални организации и групи

През 1955 г. арестувани - 75
1956 г. -"- - 79
1957 г. -"- - 107
1958 г. -"- - 47
1959 г. -"- - 25

По-големите цифри през минали години идват главно от разкритите младежки националистически групи в Благоевградско.

Въз основа на тези цифри не може в никакъв случай да се прави извод, че врага се е отказал от тази форма на вражеска дейност. Намалели са арестуваните, т.е. разкритите, намалиха се възможностите, а пък и куража на вр.елементи да създават нелегални организации, но същевременно в ДС се получават не малко сигнали за разговори за организиране и за тър-

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :12.04.2016г. Секретар :

Из архивите на ДС

сене на нови форми, които да не подпадат под ударите на закона. Освен това няколко примера от времето около унгарските събития показват, че е възможно да се създават спонтанно нелегални групи, без особена предварителна подготовка и от лица, които не винаги влизат в нашия контингент за наблюдение.

д/ През 1959 година за шпионаж бяха арестувани само две лица. Случаите са следните:

, от Пловдив, евреин, на 50 година, през 1951 година станал представител на палестинския комитет в Пловдив и като такъв редовно посещавал израелската легация в София. През периода 1952/1958 година той е предал на разузнавач от израелската легация сведения за някои длъжности в МНО и МВР, заемани от евреи; сведения за скривалищата под тепетата в Пловдив; за броя на работниците във ф-ка "1-ви май и за производството в същата; за производството на консервната фабрика и за обувния завод "Петър Чонгелов". Чрез домакина на военното летище в Пловдив събирал сведения за офицерите и работниците в летището, някои технически данни за самолетите - скорост, гориво и др.

Пардо е събирал и предавал на израелската легация сведения за положението на евреите в Пловдив; какви длъжности се заемат от евреи в държавния апарат, колко лекари има евреи, политическата дейност и обществен живот на евреите членове на БКП и ОФ и др.

За така предадените сведения на израелската легация Пардо е получил за този период общо около 7.000 лева.

, родена 1942 година в гр.Етрополе, жителка на гр.Толбухин, през пролетта на 1959 година завършила гимназия и дошла в София, за да се запише за следване в театралната академия,но не била приета. От малка още имала голямо желание да стане артистка. След изпитите останала в София, за да участвува в заснемане на филма "Бедната улица", в който и била дадена малка роля. След завършване снимките по този филм останала без работа. Това я озлобило и обстоятелството, че не е приета да следва, на 12.X.1959 год. отишла в английската легация при военното аташе,на когото

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :12.04.2016г. Секретар :

разказала за себе си и му казала,че в България младежите не могат да следват каквото искат, че заплатите на работниците били ниски и че в България се строели ракетни площадки. На въпроса на аташето, къде има такива, тя казала,че знае къде,но не знаела повече данни. Тогава той й казал да отиде и събере сведения за този обект и му ги съобщи. На 27.XII. 1959 година Дилова отишла и събрала исканите сведения за мястото на обекта и на 30.XII. се върнала в София. Потърсила аташето от английската легация но не го намерила и не успяла да предаде сведения.

е/ За вредителство са водени две дела с двама подследствени.

1. Александър Стефанов Христов от град Пловдив - технически ръководител на монтажническа бригада във ф-ка "Орфей" с.Батак, в качеството си на групов технически ръководител през 1958 година е ръководил монтажа на транспортната инсталация на гатерния цех на ДИП "Орфей", с.Батак. По проект за изработването на тази инсталация била предвидена черна ламарина с дебелина 1.25 мм. По негово нареждане, въпреки че е бил предупреден от двама души, на важни участъци е била употребена за направа на създата инсталация ламарина с дебелина 0.80 мм и такава с дебелина на 1 мм. По такъв начин същия съзнателно е съкратил значително живота на инсталацията.

Освен това с цел да получава премиални възнаграждения като използувал подправени официални документи, същия отчитал преизпълнение на плана и голямо снижение на строителните и монтажни работи. По такъв начин обв.Христов получил за 1957 година премиално възнаграждение от лева, а за 1958 година лева. С тези фиктивни данни същият е станал причина да получат премиални възнаграждения и др.ръководители в размер на 15,000 лева.

2. Инжинер във флотационната ф-ка Рудозем е нанесъл щети на народното стопанство в размер на 4,209,388 лева.

При следствието бива разобличен, като враг на народната власт и даде показания,че е провеждал вредителска дейност в минния басеин в качеството си на началник на Рудоземската обогатителна ф-ка през втората половина на

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

1953 година като началник на Средногорската обогатителна фабрика през 1955 и 1957 година.

Вредителството се е изразило в изпускането на метал в река Арда, в пускането на пиритен концентрат в реката и в пускането на цинк, като примес в оловния концентрат и намаляване кондицията на оловния концентрат. Вредителството е провеждал, като е използувал пусковия период в рудоземската фабрика през 1953 година и е забавил провеждането на мероприятия, целещи намаляване на загубите на метал в стерила. А в Средногорци е изпуснал пиритния концентрат, мотивирайки се с това, че ще се прави модерно съоръжение за изпускането на този концентрат. Под формата на извличане на голям процент от окисното олово, той е пускал голям процент цинк и намалил металното съдържание / под стандарта/ на оловния концентрат. Горните вредителски актове той е провеждал искусно, тъй като се е ползувал с името на голям специалист и под формата на необходими мероприятия.

Също така беше разобличен, в разпространяването на вражески слухове за престояща война и падане на народната власт.

ж/ За диверсия са водени две дела с трима обвиняеми:

1. от с.Любимец, Хасковски окръг, с цел да разтрои и затрудни работата в ТКЗС – с.Любимец, е изрязал маркучите на помпите ползувани от стопанството за напояване, окосил тютюневия расад. Със същата цел сам направил запалки и запалил житните блокове. Подготвил се да запали житния склад в трети двор на стопанството. При обиска му са били намерени заредени запалки, сърпове и косите, с които окосил тютюневия расад.

2. от с.Китинс и от с.Стари Читак, Кърджалийски окръг, през 1959 година са запалили сградата на пълномощничеството в с. Стар Читак, Кърджалийско, по времето когато се провеждала агитация за сваляне на фереджетата на туркините в селото.

През годината станаха големи аварии, срутвания, пожари и всевъзможни произшествия,но освен гореизброените случаи, няма други разкрити вредителства и диверсии.

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

Освен арестуваните и разследвани лица, органите на ДС /следствието и другите/ през годината филтрираха и 736 лица. 256 бяха задържани до 48 часа, а 480 бяха само разпитвани.

Всички тези граждани са също замесени в една или друга степен във вражеска дейност, но поради това, че проявите им са маловажни, не особено опасни, или пък самите те произхождат от средите на трудящите се, временно подлъгани и увлечени в престъпна дейност, към тях се прояви снизходителност от класови позиции и те не бяха арестувани и дадени на съд, а само изобличени, предупредени и им е дадена възможност да размислят и се поправят.

283

3. <u>РЕЗУЛТАТА ОТ РАЗСЛЕДВАНЕТО ПРЕЗ 1959 ГОДИНА НА 512 ЛИЦА Е СЛЕДНИЯ</u>:

1. 379 лица са предадени на съд
2. 108 лица не са предадени на съд.Следствията са прекратени.
3. 4 лица изпратени в ТВО
4. 2 лица екстернирани в Турция
5. 36 лица останали на производство към 1.1.1960 г.
6. 1 починал.

<u>ПРЕДАДЕНИ НА СЪД 379 ЛИЦА</u>

<u>От предадените на съд</u>:

а/ 6 лица са осъдени на смърт
б/ 9 осъдени на 20 год. лишаване от свобода
в/ 14 осъдени до 15 год. лишаване от свобода
г/ 58 осъдени до 10 год. лишаване от свобода
д/ 164 осъдени до 5 год. лишаване от свобода
е/ 7 лица осъдени на принудително лечение
ж/ 47 осъдени до 1 години
з/ 1 лице осъдено да заплати нанесените щети и загуб
и/ 5 лица оправдани от съда и
к/ 68 лица чакат за съд.

Из архивите на ДС

1. Прави впечатление сравнително големия брой /108/ на лицата, следствията за които са прекратени и същите са освободени от наказателна отговорност.

Конкретните случаи са такива:

За 80 лица следствията са прекратени не защото същите не са извършили престъпления, а по разни съображения. За някои от случаите се счете,че са маловажни и без особени вредни последици, за други се установи,че извършителите са малограмотни, непълнолетни, трудещи се или пък са станали жертва на разни стечения на обстоятелствата. Освен това, особено при подготовките за бягства, някои са се отказали от самотобягство по своя инициатива или чрез разложение по разработката. Значителна част са официално върнати бегълци в Югославия, непълнолетни и ученици или селяни, които са се отклонили по съборите. Фактически тези 108 лица увеличават броя на филтрираните на предупредените, на които е дадена възможност да се поправят.

14 лица са освободени по чисто оперативни съображения, и

други 14 са освободени по недоказаност на обвинението. Това са и случаите на неоснователно водените следствия. 2 от тези лица не са задържани, 4 са задържани до 14 дни и 8 до 1 месец. Неоснователните задържания са извършени предимно във връзка с произшествия и поради недостатъчна задълбоченост и прибързаност от страна на нашите органи, които са ги извършили. Тези случаи бяха своевременно разгледани пред окръжните началници и се взеха мерки да не се повтарят.

В крайна сметка, резултатите от арестите и разследванията по линия на Държавна сигурност показват, че през 1958 година нашите органи са извършили по-големи профилактична и предупредителна дейност. Това направление в нашата работа напълно съответствува на партийната линия и следва да се продължи и в бъдаще.

София, 30.1.1960 г

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I ДС-
Ген.майор:

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

СТНОСНО: разследваните лица за подг товка и опит за измяна на Родината , за времето 1955 до 1961 г о д и н а.

Подготовката и опита за измяна на Родината е една ме ду най-масовите провеждана вражеска дейност в нашата страна. Към нея отиват не само вражеските елементи, но и лица, близки на нашите среди. През периода 1955 до 1961 година са били раз - следвани 1216 лица за цялата страна. От тях 859 са били преда- дени на съд, 34 изпратени в ТВО и 323 освободени по различни причини. Освободените в голямото си болшинство произхождат от средно селски ,бедно селски и работнически семейства или са бил непълнолетни. Може да се приеме, че главната причина за голямия брой на освободени е произхода им.

Характерно за въпросната престъпна дейност е, че броя на разследваните лица, през различните години се е движил нераз номерно, като тук е намалявал, тук е нараствал и то значително. Това може да се види от по-долу посочените цифри

1955 г.	1956 г.	1957 г.	1958 г.	1959 г.	1960 г.	1961 г.
131	129	260	155	174	214	153

Горните цифри показват, че тази форма на вражеска дей ност не намалява.

Друга характерна особеност е, че от всички разследва ни лица, 604/половината/ са на възраст от 18 до 25 години, от които 266 са били войници или трудоваци. Не е излишно да се отбележи, че броя на непълнолетните не е малък, а именно 166 за отчетния период.

Разследваните лица по възраст се разпределят както следва:

Из архивите на ДС

	1955г.	1956г.	1957г.	1958г.	1959 г.	1960г.	1961 г.
						2.-	
	1955г	1956г	1957г	1958г	1959г	1960г	1961 г.
до 18г.-	18	10	21	17	15	29	12
1.опит до25г.-	50	53	69	46	43	78	49
до 30г.-	16	13	23	12	6	23	11
до 40 г-	13	19	21	12	22	17	9
до 50г.-	3	6	9	4	-	7	3
над 50г.-	2	2	2	3	2	2	1
	102	103	144	94	88	156	85
2.Подготовка							
до 18 г.-		-	11	5	11	7	10
до 25 г.18		14	51	31	40	23	39
до 30 г. 7		6	14	11	9	11	9
до 40 г. 4		3	29	9	18	10	9
до 50г -		2	6	3	6	5	1
над 50 г.-		1	5	2	2	2	-
	29	26	116	61	86	58	68

Трета характерна особеност е, че най-голям брой лица извършили подготовка и опит за бягство са от средно селски, бедно селски и работнически произход. Това се дължи на лошото възпитание и вражеска пропаганда за "хубав и лек" живот в капиталистическите страни. Освен това може да се предполага, че при изясняване произхода не се уточнява точно какъв е. Често пъти задържаните скриват произхода си и посочват такъв, който е най-близък до истинският им. Затова най-голям е броя на лицата от средно селски, бедно селски и работнически произход.

Разследваните по произход се разпределят както следва:

	1955г.	1956г.	1957г.	1958г.	1959 г.	1960г.	1961 г.
работн.	13	20	15	16	18	47	28
бед.сел.	35	36	54	38	28	29	18
ср.сел.	33	43	52	19	26	42	19
чиновн.	6	4	9	4	9	16	9
занаят.	6	8	8	9	8	15	15
буржоаз.	3	1	4	1	1	4	1
Кулашки	7	-	2	2	4	5	-
	103	108	184	144	89	158	75

	1955г.	1956г.	1957г.	1958 г.	1959г.	1960г.	1961г.
работн.	- 5	-	11	8	10	13	24
бед.сел.	- 6	4	36	23	21	13	15
ср.сел.	- 9	10	52	25	35	15	15
Подгот.чиновн.	- 3	3	5	4	14	10	18
занаят.	- -	2	6	3	3	5	4
буржоаз.	2	2	2	2	-	3	2
кулашки	3	1	4	3	3	2	-
	28	22	116	68	86	61	78

От горепосочените цифри се вижда, че най-малък брой лица са извършили горното престъпление от буржоазен и кулашки произход.

Наред с другите особености трябва да се посочи и тази, че през отчетния период престъплението подготовка и опит за бягство, са извършили най-голям брой лица, които по професия са работници, а именно 521. Това е резултат, че след 9.IX. много бивши търговци, фабриканти, чиновници и други станаха работници. На второ място стоят отслужващи военната си служба като войници или трудоваци, които наброяват 266.

По професия разследваните лица се разпределят:

	1955 г.	1956 г.	1957 г.	1958 г.	1959 г.	1960г.	1961г.
работници	56	58	62	38	49	77	77	31	31
служащи	8	8	11	9	7	6	-
пит: войници	16	6	30	24	12	39	35
земеделие	9	23	12	6	13	12	1
учащи се	10	5	20	9	7	13	7
свободни	3	6	9	6	5	7	3
	102	106	144	92	93	154	77
работници	16	10	45	14	27	36	20
служащи	3	2	18	7	13	3	6
Подг. войници	6	4	12	17	15	12	38
земеделие	4	4	30	12	18	4	-
учащи се	-	2	8	7	4	1	4
свободни	-	1	3	6	7	4	8
	29	23	116	63	84	60	76

Из архивите на ДС

287

Из архивите на ДС

По политическа принадлежност разследваните лица се разпределят както следва:

		1955 г.	1956 г.	1957 г.	1958 г.	1959 г.	1960 г.	1961г
1. Опит	БКП	-	-	4	1	1	2	-
	БЗНС	2	1	-	-	2	1	-
	ДКМС	50	26	55	31	23	26	20
	безпарт.	51	77	88	61	63	123	56
		104	104	147	93	89	152	76
2 одгот.	БКП	-	-	1	2	1	-	1
	БЗНС	-	-	2	1	-	-	-
	ДКМС	5	5	40	20	19	14	20
	безпарт.	22	20	70	39	65	48	56
		27	25	113	62	85	62	77

От горепосочената таблица се вижда, че голям брой лица извършили въпросното престъпление са членове на ДКМС.

По страни, за които разследваните лица са имали намерение да избягат са както следва:

		1955 г.	1956 г.	1957 г.	1958 г.	1959 г.	1960 г.	1961 г.
1 пит	Гърция	-	27	56	23	33	61	36
	Турция	-	59	53	34	30	58	12
	Югославия	-	16	32	32	22	23	25
	ГФР	-	-	1	-	2	1	-
	другаде	-	3	3	3	1	10	1
2.Подг.	Гърция	-	11	28	17	36	14	33
	Турция	-	7	63	37	30	16	26
	Югославия	-	-	14	9	16	16	16
	ГФР	-	1	-	-	-	-	2
	другаде	-	5	10	-	4	15	2
		-	24	115	63	86	61	79

За отчетния период най-много лица са се подготвяли и правили опит да избягат в Турция, след това в Гърция и на трето място за Югославия.

Горепосочените данни с изключение на = 1961 година са взети от картоните.

Из архивите на ДС

През 1961 година на производство в следствените поделения на Държавна сигурност е имало 94 следствени дела, от тях 34 групови, по които са протичали 93 лица и 60 единични или всичко минали през арестите за подготовка и опит за измяна 153 лица. На съд са били предадени 117 лица, а останалите 36 са били освободени по различни причини / ДПС, маловажност, недоказаност и филтрирани/.

Характерно за тази година е ,че най-много лица извършили въпросното престъпление са на възраст от 18 до 25 години, а именно 88, от които 73 войници и трудовваци.

Втора характерна особеност през 1961 година е, че 54 от разследваните лица са били осъждани или въдворявани.

Трета особеност е, че най-голямо число лица са се подготвяли и са правили опит да избягат в Гърция.

Като друга характерна особеност може да се посочи, че голям брой от извършилите въпросното престъпление са се въоръжавали, като са смятали да окажат съпротива при случай, че бъдат открити.

Подготовката и опита за бягство са били извършвани по най-различни начини и с най-различни средства. В повечето случаи престъпниците, доста старателно са се подготвяли и пристъпвали към изпълнение на престъплението. При груповите случаи са били провеждани сбирки, на които са уточнявали мястото, денят и лицата, които биха им помогнали при преминаване на границата. За потвърждение на горното може да бъде приведен следния пример:

През 1961 година се подготвяли да избягат на родината:

Трудовият редник ЕМИЛ БОРИСОВ ХАДЖИПЕТРОВ, роден на 15. X.1941 година в гр.Ст.Димитров, жител на София, българин, български гражданин, неженен, не осъждан, със средно образование, член на ДКМС, произхожда от чиновническо семейство. Вяра му е изключена от БКП.

Тр.редник ГЕОРГИ ПЕТРОВ МАНАСИЕВ - роден на 14.8.1941 г. в гр.Ст.Димитров, жител на Благоевград,българин, български гражданин, неженен, неосъждан, завършил духовна академия, член на ДКМС, произхожда от чиновническо семейство.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

Тр.редник ЧАВДАР КЛИ ЕНТОВ КУРТЕВ - роден на 7.V.1942 г. в с.Ново село, Гусенски окръг, жител на София, българин, български гражданин, неженен, не осъждан, със средно образование, член на ДКМС. Баща му е изменник на Родината, който преди да измени е бил доцент по философия във Висшата партийна школа и е бил член на БКП. Майка му е член на БКП.

И тримата са били войници, а от 1961 година преведени на служба в трудова повинност.

Подавайки се на вражеска агитация за "хубав и лек" живот в капиталистическите страни, в резултат на враждебното им отношение към властта и това, че им тежали войнишката служба, замислили бягство от България.

Тримата започнали активно да търсят съучастници и успяли да привлекат още четири трудоваци. Във връзка със замисленото престъпление, по предложение на Хаджипетров била проведена сбирка на обособената група от 7 трудоваци.На същата Хаджипетров казал,че за осъществяване на замисленото престъпление било необходимо да се набавят карта на България, компас и други вещи, необходими за бягството. Освен това се уточнили да търсят човек, който да ги преведе през границата и натоварили един от присъствуващите да се свърже с негов познат, който живеел до гръцката граница. Тогава насрочили втора сбирка, на която да определят денят за бягството. Преди раздялата един от присъствуващите заявил, че не желае да бяга. Понеже останалите се страхували да не ги издаде, те го предупредили сериозно.

При подготовката и опита за измяна на Родината престъпниците са търсили често оръжие, което са смятали да използуват срещу съответните органи при преминаване на границата. Военнослужещите са имали предвид и са вземали начисленото им оръжие, а цивилните са търсели да закупят такова или са замисляли да нападнат и обезоръжат служители на МВР или други лица, които имат право да носят такова. Освен това имало е случаи когато войници-престъпници са замисляли да избиват командния състав на кораби, а други при опит за бягство да използуват зачислените им превозни средства. Такива са следните случаи:

1. роден на .VIII.1945 година в с.Пелишат, Плевенски окръг, жител на София, българин, български

290

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

Из архивите на ДС

гражданин, неженен, несъждан, със седмокласно образование, произхожда от работническо семейство. Баща му е изключен от БКП.

до завършване на първоначалното си образование е бил добър ученик. След това започнал да дружи с лоши другари, с които участвувал в кражби и имал неприлично държание в обществото. За неговото пропадане имали вина родителите му, които се намирали в нездрави семейни отношения.

Увлечен от западния начин на живот, възприет от нездрави компании, в които е участвувал, замислил да избяга през Югославия за САЩ или Западна Германия. Намерението си поверил на негов приятел, който се съгласил да избягат заедно,но впоследствие се отказал. Във връзка с бягството си решил да се снабди с оръжие. След като не можал да намери и купи, той решил да нападне и убие някой милиционер и му вземе пистолета. За тази цел си приготвил три железни пила, с които трябвало да извърши убийството. Освен това преди да тръгне за Югославия ,влезал в едно училище, изпоскъсал украсата, портретите и счупил саксиите. С това искал да се представи пред югославските власти, че е враг на властта.

2.Матрос ТОДОР КОСТАДИНОВ БАКЪРДЖИЕВ - роден на 30.IV. 1940 година в с.Извор, Бургаски окръг, неженен, не осъждан, произхожда от средно селско семейство.

Матрос Михаил Иванов Цонов, роден на 17.VII.1939 година в гр.Варна, българин, български гражданин, неженен, не осъждан, произхожда от работническо семейство.

Матрос Божко Атанасов Манолов роден на 14. II.1941 год. в с.Каменар, Бургаски окръг, българин, български гражданин, неженен, не осъждан, произхожда от средно селско семейство.

Под влияние на капиталистическата пропаганда за "охолен и хубав" живот на Запад, в Бакърджиев се събудило желание да избяга от България и да стиде в някоя капиталистическа страна. Затова в казармата започнал да търси съучастници, пред които говорил за "хубавия" живот на Запад. С тази цел при едно плаване предложил на другия моряк да избият офицерите и избягат с кораба в Турция. След това предложил и на втори, но и двамата не се съгласили.

Из архивите на ДС

През м.февруари 1961 година една група от 8 матроси, в която били Бакърджиев, Михов и Манолов излезли с лодка в морето, където пиянствували. Тук тримата поставили въпроса за бягство пред останалите и им предложили по време на плаване, да избият или пленят офицерите, да поемат командването и с кораба да избягат в Турция.

3.Редник Петър Илиев Петров роден на 18.I.1943 година в гр.Тервел, жител на гр.Варна, българин, български гражданин, не женен, не осъждан, със седмокласно образование, произхожда от работническо семейство.

Още от малък останал сирак без баща, той се отдал на празен и безцелен живот и изпаднал под влияние на вражески елементи, които пред него хулели властта и хвалели "хубавия" живот на Запад. Това нещо събудило в Петров желание да избяга от България. През 1959 година заедно с други се подготвял да избяга но били разкрити.

След като постъпил в казармата, той се сблъскал с трудностите на войнишкия живот и отново замислил да измени на Родината. Същият потърсил съучастници и се спрял на редника Кръстев, който очаквал присъда за дезертьорство. Двамата започнали активна подготовка и обмисляли по какъв начин да избягат. Първоначално смятали, да избягат с влекач, който се числял на Петров, но се отказали и решили да използуват леката кола "Шкода", също числяща се на първия. За целта заредили колата с бензин и се уговорили следващата вечер да тръгнат, но това не успяли.

Понеже Кръстев бил преместен в друго поделение, Петров на 20.VI.1961 година към 02 часа се качил на колата и се отправил за турската граница. По пътя на три места бил предупреждаван от граничните постове да спре за проверка, но той не се подчинил Когато стигнал на КПП-Кап.Андреево, с голяма скорост се насочил да премине границата ,но се ударил в желязната врата, катастрофирал и бил задържан.

Освен горните случаи и начини на подготовка и опит за измяна на Родината има и други. Убедените и злостни врагове и някои отчаяни и пропаднали елементи, едните от омраза, а другите неможейки да привикнат с нормите на социалистическия морал, отиват на въпросната вражеска дейност.

Из архивите на ДС

293

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

Има случаи, когато престъпниците се добират до границата. Същите при откриване или правят опит да се самоубиват, или да окажат съпротива с оръжие, което предварително са приготвили за тази цел. За такива прояви могат да се посочат някои примери:

1.Редник роден на .III.1942 година в Казанлък, българин, български гражданин, не женен, не осъждан, но задържан за дребни кражби, със средно образование, член на ДКМС, произхожда от учителско семейство. Баща му преди 9.IX.1944 година като учител е бил преследван за антифашистка дейност. След тази дата член на БКП, но отпаднал. Майка му е член на БКП.

Поради слаб родителски контрол, още от малък се проявявал като лошо възпитан младеж. Вършел е дребни кражби. В казармата се проявявал като недисциплиниран и с лоши прояви войник. Затова бил преместен от границата във вътрешността на страната. Тук симулирал болест, за което бил предаден на съд. За да избегне наказателна отговорност решил да избяга от България.

На 18.V.1961 година напуснал поделението и отишел в гр. Годеч, където закупил карта на България за ориентиране. Вечерта се насочил към границата, но бил заловен. При залавянето направил опит да се отрови, като погълнал отрова за мишки, която предварително приготвил с цел да не попадне в ръцете на властта.

2.Ефрейтор , роден на .X.1940 година в с.Макрен, Сливенски окръг, българин, български гражданин, не женен, не осъждан, с осмокласно образование, произхожда от бедно селско семейство.

Останал кръгъл сирак на 10 годишна възраст, след което бил настанен в държавен пансион за сираци от войните, тъй като баща у е убит на фронта. Тук имал лоши прояви и слаб успех, за което бил изключен.

През 1959 година бил взет да отслужи военната си служба в Ст.Загора. Като войник бил изпълнителен и дисциплиниран, но с службата му тежала много и замислил да избяга от България. Решил да пристъпи към изпълнение на замисленото, когато бъде часови, за да може да вземе и оръжие.

През м.май 1961 година заедно с група войници бил изпратен в с.Змеево, за носене на наряд. Именно тук му се отдала въз-

Из архивите на ДС

можност и на 6.V.с.г.към 0.1 часа напуснал поста с автомата и се отправил към турската граница. На път за Грудово бил открит и задържан. При залавянето направил опит да ползва оръжието, но не му било позволено.

През 1961 година не е малък броя на извършителите на подготовка и опит за бягство от България на лица мохамедани и турци. Същите предимно са се насочвали да бягат в Турция. Характерно за тях е, че почти всички са извършвали въпросното престъпление групово, като са провеждали стратегична подготовка и с по-дълго време.

294

ПРИЧИНИ КОИТО СА СЪДЕЙСТВУВАЛИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ВЪПРОСНАТА ПРЕСТЪПНА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 1961 ГОДИНА

1.Авантюристични подбуди. Много от разследваните са отишли на въпросното престъпление, тъй като са имали приключенчески желания и се отдали на безгрижен и празен живот. Същите подбудени от пропагандата за "хубав и лек" начин на живот в капиталистическите страни, са решили да избягат от България, за да търсят "щастие" чрез лентяйство. Други и по-специално непълнолетните са замисляли да избягат, за да "завършат" образованието си по най-лек начин. Същите смятали, че на Запад за завършване не се искало както у нас.

2.Враждебно настроение към народната власт. Известна част от извършителите престъплението са вражески настроени.Същите [illegible]айки друг начин да изразят омразата си към властта, са се подготвяли и правили опит да избягат в капиталистическите страни, за да продължат борбата срещу установената в България власт.

3. Да избегнат наказателна отговорност за извършени от тях престъпление. Най-често това са лица рецидивисти, съдени по един или повече пъти, за извършени кражби или други престъпления. Същите преди да отидат към въпросната вражеска дейност, са били подсъдими или неразкрити престъпници.

4.Лица-войници, които нежелаят да служат или не могат да понасят дисциплината в казармата, поради разглезеност и лошо възпитание.

5.Нервно болни, които са увличани от други и са се подавали на пропагандата за "рая" в капиталистическите страни.

Това са най-главните причини, които са съдействували за извършване на престъплението "Подготовка и опит за измяна на Родината".

София,15.V.1962 г.

Из архивите на ДС

~~265~~

Строго секретно!

252

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Б Е Л Е Ж К И
по развоя и състоянието на контрареволюционната престъпност в страната.

От анализа на разследваните от ДС контрареволюционни престъпления може да се направи достатъчно верен извод за активността на класовия враг, за степента на неговата съпротива срещу Народната власт, а също и за тактиката и възможностите изобщо на вражеските елементи.

Представлява интерес сравнението на данните от последните 10 години. Докато през 1952 година органите на ДС са разследвали 3484 лица, през 1953 година 1874 лица, то през 1961 година са били арестувани и разследвани само 483 лица за престъпления от контрареволюционен характер.

Значителното снижаване на тази престъпност започва от 1954 година, този процес продължава и сега антинародните прояви /престъпления/ са 7 пъти по-малко. Намалението идва главно от настаналото успокоение в селото и върви наред с утвърждаването на кооперативния строй. През 1957 година е отбелязано известно активизиране на врага във връзка със събитията в Унгария.

Може да се направи такъв безпогрешен извод: Голямото намаление на антинародните прояви е в резултат на революционните постижения в областта на икономиката и идеологията. Изчезнаха и изчезват социалните причини, които в миналото, пораждайки недоволство в някои категории от населението, благоприятстваха класовия враг. А сега старите класи изчезнаха. Съхранилите се тук и там непримирими вражески елементи не могат да разчитат на класова база. Има цели райони в страната, където от години наред не е отбелязана никаква вражеска проява.

Същевременно важна роля играят и други фактори: от една

Из архивите на ДС

913

страна крепкостта на властта и силата на социалистическия лагер не дават никаква надежда за реставрация, а от друга активното и нестстъпно разкриване и обезвреждане на врага от органите на ДС - дезорганизира и респектира всякаква антинародна проява.

Сега в страната няма нелегални организации и групи, които да водят някаква организирана борба срещу народната власт. Все още обаче има опити от отделни лица да създават такива групи, макар и без определена идеология и цели. Същите биват своевременно разкривани и обезвреждани. През 1961 година са разследвани 23 такива лица, докато през 1952 година са били 1316 лица.

Това положение в никакъв случай не успокоява органите на ДС, защото практиката е показала, че вражеските елементи, макар разпръснати и обезвредени, са способни при благоприятни условия бързо да се организират и създадат затруднение за народната власт. Така например в края на 1956 година и началото на 1957 година окуражени от унгарските събития и подкрепателството на империалистите, вражески и декласирани елементи бяха направили сериозни опити за организирани действия.

Изчезнаха и такива остри форми на вражеските прояви като бандитизма, вредителството и диверсиите. През 1962 година за вредителство е разследвано само едно лица, а през 1952 година са разследвани 530 лица от тази категория.

По количество, най-многото дела, с които сега се занимават следствените органи на ДС, са тези, свързани с подготовка, опит и нарушение на границата. През 1962 година тези случаи са били 314. Разбира се и тук сравнение с миналото не може да става. Въпреки че нарушенията в повечето случаи нямат политически подбуди, ние считаме тези престъпления за много опасни, защото попадналите по такъв начин наши граждани в капиталистическите страни неминуемо стават жертва на капиталистическите разведки. Там ги обработват и ангажират в борба срещу нашата страна. Това може да се илюстрира с много примери. И днес, най-върлите врагове, намиращи се извън страната, са именно от средите на изменниците.

Трябва да се отбележи, че не рядко нашите съдилища проявяват снисхождение към лицата, извършили такова престъпление, ръководейки се от тяхното социално положение, произход, менталитет, умисъл и пр.,пренебрегвайки извънредно голямата обществена

опасност на самите престъпления. Би следвало, по наше мнение съдилищата, разглеждайки такива случаи, да не забравят, че изменниците на Родината представляват главния резерв на капиталистическите разведки за вербовка на шпиони.

Друг вид дела, които се разследват в ДС са за вражеската агитация. В същност в нашата страна няма в истинския смисъл на думата вражеска агитация и пропаганда. От години наред не са не появявали печатни вестници, позиви, или нещо-по-сериозно организиранс в това отношение. Обикновено от време на време отделни лица пишат клеветнически анонимни писма или ръкописни листовки, разпространяват слухове и клевети. През 1962 година например за такива престъпления са разследвани 84 лица, докато през 1952 г. са били 609.

Разпространяването на клевети и слухове, обикновено е свързано с отделни политически поводи, от които врага скрито и разпокъсано се мъчи да се възползва. Такива прояви редко стигат до съда. Обикновено при следствието, или преди това, слухарите и клеветниците биват разобличавани и предупреждавани. От няколко години практикуваме разобличаването им и пред колективите на предприятията и учрежденията. Ще бъде полезно отделни подходящи случаи да се предават и на другарските съдилища.

Такава една картина на контрареволюционна престъпност и подчертаната твърда тенденция на намаляване на вражеските прояви, на пръв поглед би ни довело до погрешното заключение, че класовия враг е обезвреден, че той не представлява никаква опасност.

Докато в нашата страна и във всички други социалистически страни, народите са се отдали изцяло на градивен труд и запазването на мир в света е главната тяхна цел, то империализма, начело със САЩ се надява да се спаси чрез война и усилено се готви за такава.

Главно оръжие на империалистите срещу нашите страни в мирно време се явява шпионажа.

Многобройните разузнавателни служби използват всички възможни канали за добиване на секретна информация от военен, икономически и политически характер и на базата на тези сведения

Из архивите на ДС

те подготвят сегашната си и бъдеща подривна дейност срещу нашата страна.

Особено голям интерес проявяват към нашите въоръжени сили, новата техника и отбранителната способност. Въоръжените сили и всичко свързано с тях са главния и непосредствен обект на капиталистическите разузнавания. Същевременно те активно събират сведения за промишлеността, селското стопанство, търговията, транспорта, финансите, държавните резерви, за настроението в народа, за Партията, държавния апарат и т.н.

Днес капиталистическите разведки и вършения от тях шпионаж представляват най-голямата опастност за сигурността на страната.

От данните, с които разполагаме се вижда, че капиталистическите разузнавания най-активно използват своите дипломати, търговците, туристите, летовниците, гостите и с всички средства събират сведения от всякакъв вид.

Шпионската дейност на капиталистическите разузнавания и техните агенти често се улесняват от иначе честни, но бързиви граждани. Органите на КВР полагат усилия за повишаване на бдителността сред народа, като изнасят беседи и доклади по предприятия, учреждения и квартали, като апелират към трудещите се да пазят държавната тайна и ги учат как да разпознават врага и шпионина. Особено полезно би било ако в тази дейност се включат прокурорите и съдиите в цялата страна.

През последните години чуждите разузнавания доста усилено се опитват да събират сведения из областта на икономиката и най-вече по въпроси свързани с външно-търговската дейност на държавата. А почти всички тези данни не са включени в списъка на държавните тайни, макар изтичането им да е очевидно вредно. Следва да се обсъди и предложи изменение и допълнение на списъка за държавната тайна.

Наред с шпионажа, важно място в подривната дейност на чуждите разузнавателни служби взема тяхната агитация и пропаганда, съдържанието на която се състои в злостни клевети и измислици. Формите са най-разнообразни: като се почне от денонощните

Из архивите на ДС

радиопредавания и внасяне на печатни материали и се стигне до използването на всеки отделен контакт с български граждани. Целта е една: като се възхваляват несъществуващите предимства на така наречения "западен начин на живот", като се оклеветява Партията и Народната власт, - да се създава недоволство в населението, да се подкопава единството в народа.

Този род подривна дейност на капиталистическите разведки в отделни случаи има успехи. Редица от лицата, дадени на съд за опити да бягат през границата, а също и разпространители на слухове и клевети, се оказва, че са станали жертва именно на тази пропаганда.

Борбата на органите на МВР срещу класовия враг върве в страната, доколкото той все още съществува , и главно борбата срещу капиталистическите разведки и тяхната агентура е невъзможно да се води успешно без помощта на народа. От голямо значение е също така еднаквото разбиране и единодействието между органите на МВР, прокуратурата и съда.

Особено полезни за нас са решенията на Върховния съд по редица важни въпроси из областта на наказателното право. Постановките на такъв компетентен съдебен орган служат на работниците от МВР и преди всичко на следствените органи за по-задълбочено разбиране на закона, за по-правилно ориентиране в конкретните наказателни случаи.

Значителна е и ролята в това отношение на списанията "Социалистическо право" и "Правна мисъл". Там се разработват редица полезни и за органите на МВР теми, но това се прави все още твърде недостатъчно. Както в органите на МВР, така и в тези на прокуратурата и правосъдието ежедневно се трупа нов опит в борбата срещу престъпността. Желателно е тези списания да стоят по-близо до практическата работа, да я осветляват и подпомагат теоретически, да помагат за получаване на по-големи резултати.

Отношенията между прокуратурата и следствените органи на ДС ние намираме за добри, изградени съгласно закона и партийността в нашата работа, но нужно е прокуратурата по-конкретно и непосредствено да помага на отделните случаи. Това би било още

Из архивите на ДС

една гаранция да се работи само по закона, а и сериозна помощ за по-добра правна квалификация на нашите работници.

Следва да се посочи, че Главната прокуратура винаги се е отнасяла с разбиране по поставените от нас пред нея въпроси. Следователите общо взето са доволни от съветите и помощта, която там им се дава. Наша слабост е, че малко търсим прокуратурата.

Ние сме канили прокурори и съдии на наши събрания, където са изнасяли доклади и лекции. Обратното обаче, наши компетентни работници да излизат пред прокуратурата и съда с информации или беседи по своята компетентност няма. Би трябвало да се обсъдят мерки и в това отношение.

301

В органите на МВР са взели най-сериозни мерки за спазване на пълна законност в действията. Създадени са условия за окончателно ликвидиране с каквито и да било неправилни прояви и извращения. Но известно е, че извращенията от миналото, нанесли такива пакости на Партията и Народната власт, са били, така или иначе, утвърдени от прокуратурата и съдебните органи, включително и от Върховния съд. Това са факти, които ни задължават още един път да си направим извода, че установяването на законност може да стане само, ако и трите наши ведомства се борят за нея и взаимно се контролират, съгласно закона.

27.IX.1962 година

1. Политическите престъпления, предвидени в глава I на Наказателния кодекс, са най-опасните прояви, насочени срещу нашия обществен, икономически и политически строй, срещу устоите на Народната република. Органите на Комитета за Държавна сигурност имат за задача да водят безпощадна борба с тези проявления, да ги разкриват, пресичат и предотвратяват.

Статистическите данни, с които разполагаме, показват, че политическата престъпност сочи една обща тенденция на намаляване, макар, че в отделни години има колебания, което е видно от следната таблица:

ГОДИНИ	ШПИОНАЖ	терор, вредителство саботаж диверсии	нелегални организации	вражеска агитация	Подготовка, опит и нелег. премин. границата	Други престъпления	Общо разследвани лица	Осъдени лица
1952	416	530	1316	-	422	524	3208	-
1953	344	158	275	-	286	475	1538	-
1954	24	36	66	21	132	161	440	-
1955	6	28	75	33	79	43	264	-
1956	18	25	85	205	112	108	553	282
1957	19	8	107	113	381	65	693	590
1958	39	15	47	194	233	117	645	527
1959	5	10	25	69	314	89	512	379
1960	2	8	33	59	311	81	494	394
1961	23	-	23	84	322	253	705	479
1962	11	1	23	33	259	40	367	242
1963	14	5	27	51	301	49	447	232
1964	2	1	10	38	292	102	445	260
1965	1	3	12	23	309	88	436	235

Из архивите на ДС

2. Намаляването на престъпността, в това число и политическата, трябва да се търси главно в успехите на нашето социалистическо строителство, във все по-укрепващото морално-политическо единство на народа, в нарастващата социалистическа съзнателност на нашите граждани. Тези причини трябва да се търсят в международните успехи на социалистическия лагер, в развитието на световния революционен процес, тъй като засилването или намаляването на международното напрежение оказва пряко влияние върху ръста на политическата престъпност у нас.

3. Ако сега можем да направим извода, че политическата престъпност в нашата страна показва тенденция на намаляване, това се дължи и на работата на нашите органи. Органите на Комитета за държавна сигурност са разкрили и предотвратили много опасни престъпления и вражески прояви, извършвани от организирани групи и отделни лица и с това са спомагали за мирния и съзидателен труд на нашия народ в социалистическото строителство.

Дейността на органите на КДС в борбата срещу политическата престъпност не се изчерпва само със случаите, при които се възбуждат предварителни производства срещу извършителите на такива престъпления. Тук трябва да се имат предвид и множеството случаи, когато органите на сигурността са реагирали на престъпни замисли, като са разколебавали субектите и са ги отклонявали от изпълнението на тяхните престъпни намерения, или пък са пресичали такива намерения по пътя на предупреждението и профилактиката.

Въздействието на нашите органи в борбата с политическата престъпност трябва да се търси и в усилията и мерките, които органите на ДС предприемат за отстраняване на условията и причините, съдействували и благоприятствували за извършване на престъпления.

Из архивите на ДС

4. Какво е характерно за политическата престъпност в нашата страна през изминалата 1965 година?

През 1965 година бяха разкрити и обезвредени няколко нелегални групи и организации, поставили си за цел да съборят, подровят или отслабят Народната власт. Такъв беше и особено тежкия случай на осъдените участници в заговорническата група. Във Варненски окръг беше разкрита и разобличена нелегална група в която бяха засечени около 30 лица. В Габрово беше разкрита и обезвредена нелегална група от пет лица. В Шумен бяха разкрити и осъдени извършителите на двата терористически акта, извършени на 1.май и 9.септември 1965 година, при последния от които беше дадена и човешка жертва.

Другата група престъпления, с които са натоварени да водят борба нашите органи, са подготовка, опит и бягство през границата и издаване на държавна и служебна тайна.

Случаите на приготовление, опит и бягство през граница, показват тревожна устойчивост в последните няколко години и съставляват голямата част от делата, водени в ДС. Така от 1959 до 1965 година включително, за такива случаи са разследвани съответно по години - 314,311,322,295,301, 292 и 309 лица.

Обезпокояващо зачестиха напоследък и случаите на изгубване на секретни документи и издаване на държавна тайна. Така в края на миналата година и началото на настоящата година,беше проведено предварително следствие срещу група български граждани, които с цел за обогатяване, са установили непозволени връзки със западногермански търговци и са ги подпомагали в тяхната търговска дейност, като са им съобщавали данни,съставляващи служебна тайна.Това те са вършили в нарушение постановлението за валутните ценности и постановлението за монопола на външната търговия. За своята дейност те са получавали подкупи в чужда валута и ценни предмети.

Из архивите на ДС

305

5. Данните, с които разполагаме, показват, че извършваните престъпления, разследвани от следствените работници в КДС по причини се разпределят главно така:

ГОДИНИ	Причини		
	Вражески подбуди	авантюризъм	Бягство от наказателна отговорност
1963	91	144	37
1964	65	144	28
1965	41	146	43

Посочените данни показват, че има намаление на престъпленията, извършвани по вражески подбуди са извършили престъпления 91 лица, то през 1964 и 1965 години, техният брой е съответно 65 и 41 лица. В замяна на това пък престъпленията, извършени по авантюристични подбуди показват една устойчивост със слаба тенденция за повишаване. Повишение показва и извършването на престъпления с цел престъпниците да се отклонят от наказателна отговорност за извършено преди това друго престъпление. За трите последни години това са съответно 37, 28 и 43 лица.

6. Факторите, които влияят на политическата престъпност в нашата страна главно са:

- наличието на буржоазни отживелици в съзнанието на някои лица.

- все по-засилващата се интензивност идеологическа диверсия на империалистическия лагер, която се превръща в държавна политика. Превръщането на нашата страна в международен

Из архивите на ДС

туристически обект и от там големият брой чужденци, които посещават страната ни или пък преминават през нея, улеснява изпълнението на задачите, които империалистическите държави си поставят за изпълнение. За това спомага и засилването на международните контакти и по линия на търговията, културните, спортни и технически връзки.

- извършването на голям брой престъпления от страна на чужденци, временно пребиваващи в нашата страна, които привличат за съучастие наши граждани, или пък сами извършват престъпления на наша територия.

7. Според нас присъдите, които са издавани от съдилищата на контрареволюционните престъпления в общи линии отговарят на нашата наказателна политика в настоящия етап. Тази политика според нас е правилна и е съобразена с политическата обстановка, обаче за отстраняването на причините, които оказват решително влияние върху престъпността, с която се занимават органите на КДС, е необходимо да се вземат сериозни мерки. Една от тези мерки е налагане на съответно по-строги наказания, в рамките на закона ,на извършителите на подготовка, опит и нелегално преминаване на границата. Практиката показва, че напоследък наказателната репресия не е достатъчно ефикасна за противодействие срещу този вид престъпления.

От друга страна трябва да се вземат много сериозни мерки за пресичане влиянието на идеологическата диверсия на противника върху нашите граждани. За целта органите на сигурността и за в бъдеще ще провеждат мероприятия по парира не действията на отделни чужденци да влияят развращаващо на наши граждани. Би следвало също така да се предприемат мерки за засилване идеологическата и политическа подготовка на нашите граждани, работещи в обекти, които обслужват чужденци от ка-

Из архивите на ДС

307

питалистическите страни.

8. В доклада на Главна прокуратура правилно е поставен въпроса за борбата с рецидивизма и направените предложения в това отношение следва да се подкрепят. В тази връзка трябва да се постави на разглеждане и възпитателната работа в затворите, където осъдените престъпници трябва да бъдат превъзпитани.Основателно може да се постави въпроса, че провежданата там възпитателна работа не отговаря на изискванията. Ние разполагаме с факти, които показват, че много лица, престояли в затворите, излизат закоравели врагсве на нашата власт и при пръв удобен случай развиват контрареволюционна дейност.

Такива са случаите: спита на осъдения за контрареволюционна дейност ИВАН ЯНЕВ СТАНЕВ, да създаде нелегална контрареволюционна организация в мина "Росен"; създадената нелегална контрареволюционна група в Софийския затвор; усилията на бивши опозиционери, осъждани за контрареволюционна дейност, да поддържат своя дух и да пречат за приобщаването към ОФ на бивши опозиционери.

Както посочихме и по-горе, много са факторите, които оказват влияние върху политическата престъпност у нас. В качеството си на органи на сигурността ние считаме за свой високо патриотичен дълг да положим максимални усилия за издигане нашата работа на по-високо ниво, за да може тя по своята резултатност да отговори на високите изисквания, които ЦК на БКП и Народното правителство поставят пред нас.

НЯКОИ ИЗВОДИ ЗА РАБОТАТА НИ
ПО ДЕЛА ЗА ПРОТИВОДЪРЖАВНА АГИТА-
ЦИЯ И ПРОПАГАНДА НА ПРОКИТАЙСКА ОСНОВА

Практиката по разследване на дела за противодържавна агитация и пропаганда /чл.108 от НК/ и за участие в група или организация поставила си за цел да извършва престъпления против Народната Република /чл.109 от НК/ показва, че в последните години, все по-често тези деяния намират проявление в организирано разпространяване на клеветнически твърдения и материали на прокитайска основа.

Характерът на тази дейност има някои особености, които до известна степен я отличават от деянията, извършвани от подчертани врагове на социализма. Не без значение тук се явява характеристиката на самите субекти, които в повечето случаи са членове на БКП или изключени такива, някои от които са участвували в съпротивителното движение и имат влияние всред част от партийните среди. Разпространяваните клеветнически материали от китайски и албански източници намират добра почва в средите на недоволни от положението си кариеристични елементи и служат за основа за отпочване на организирана борба против политиката на Партията и Правителството. Кръгът на заангажираните в такава дейност лица бързо се разширява, с въвличането на идейно объркани и неустойчиви членове на БКП. Подобни прояви нанасят сериозна вреда на Партията, като отвътре, подмолно рушат нейното единство.

През последните четири и половина години броят на разследваните и разпитани за прокитайска дейност лица чувствително се увеличава. Общо са задържани и разследвани

Из архивите на ДС

111 лица, 57 от които членове на БКП. На съд са предадени и осъдени 37 лица. Освен тях в качеството на свидетели са разпитвани 326 лица, голяма част от които са знаели или са били замесени в престъпната дейност. Докато през 1965 г. за прокитайска дейност са били задържани и разследвани 19 лица, пре 1966 г. техният брой е нарастнал на 25, през 1967 г. на 36, а само през първата половина на т.г. броят им е достигнал 31 лица.

Безспорно, когато една такава дейност има организиран характер и особено когато се касае за извършване на опит за преврат, в съучастие с лица влизащи в състава на въоръжените сили, тя не може да остане извън приложното поле на наказателната репресия. В такива случаи трябва да се прилагат всички наши методи на борба и да се използуват всички средства, включително и задържането, за бързото им пресичане и обезвреждане.

На по-друга плоскост, обаче, следва да се поставят нещата за отделни, маловажни случаи на разпространение на пропагандни материали или устна агитация, провеждана на прокитайска основа, от страна на обидени, идейно объркани и увлечени членове на БКП и безпартийни. Това е дейност, която понякога ту се движи в рамките на антипартийното и фракционното, ту допира до наказуемото.

Поставянето на тези случаи под един знаменател и обхващането им в рамките на правните норми на Наказателния кодекс, чрез тяхното разширително тълкуване, като престъпления против Народната Република, може да доведе до известно "изнасилване" на Закона.

В някои оперативни работници и ръководители съществува подчертан стремеж, да приключват едва ли не всеки сигнал

Из архивите на ДС

и разработка по тази линия, със задържане, следствие и съд.

Досегашния опит обаче показва, че задържането не е най-ефикасното средство за пресичане на тези деяния. Забравя се, че всяка открита мярка от страна на нашите органи, каквато се явява предварителното следствие, задържането до 48 часа и до 14 дни, или провеждането на разпит на членове на БКП с цел филтрирането им, е предмет на коментарии всред партийните среди не в наша полза.

Има опасност да се създаде, а по места, в някои партийни членове, вероятно се създава убеждение, че органите на КДС разработват партийните среди и са насочили удара си не към класовия враг и империалистическите разузнавания, а в редовете на Партията. Нещо повече. Възможно е някои партийни органи и организации да принизят бдителността си и да приемат за напълно нормално, че борбата против такива прояви, дори когато те се пораждат на базата на обида и идейна объркаост, е изключително задължение на органите на КДС.

Буди тревога и обстоятелството, че тази дейност, както е установено по редица дела, става достояние на широк кръг членове на БКП, но малцина са тези, които съобщават за това в партийните органи. При разследване на обект "Бедния" се установи, че 12 лица - членове на БКП са получавали клеветнически материали, а в дейността на разследваната в последно време нелегална организация, са били замесени или са знаели около 90 души, 70 от които членове на БКП. Никой от тях не е уведомил по съответния път партийните органи.

Нашите органи натрупаха не малък опит в борбата против разложителната дейност на китайските и албански разколници. Практиката показва, че продължителното водене на разработки по тази линия, води до увличане на нови лица, до израждане на

Из архивите на ДС

311

дейността от антипартийна в организирана и престъпна, поради което се стига до прилагане на наказателни мерки.

Това налага да се направи задълбочен анализ на работата ни по тази линия, да се обобщи натрупания опит и да се разработят нови методи на борба, които да доведат до положителни резултати. Трябва така да работим, че своевременно, още в зародиш да разкриваме всеки опит за отпочване на организирана дейност и със средствата на профилактиката да пресичаме прерастването й в престъпна. Към задържане и следствие да прибягваме при крайна необходимост, и само тогава, когато се прецени, че действително е налице извършено престъпление и евентуалната наказателна репресия ще се яви единственото средство за пресичане и обезвреждане.

Характерът на тази дейност изисква умение от оперативния състав да прилага основния принцип в нашата работа - партийността. Профилактичната, превантивна дейност на нашите органи по тези прояви, съчетана с разяснителната работа и мерки по партийна линия, трябва да намерят най-широко приложение.

x

x x

По редица разработки и следствени дела е установено, че албанското и китайско посолства провеждат широка подривна дейност срещу нашата страна. Доказано е, че някои от акредитираните в албанското и китайско посолства дипломати са кадрови разузнавачи и като такива установяват конспиративни - агентурни връзки с наши граждани, дават им указания да изграждат резидентури, групи и организации, снабдяват ги с клеветнически пропагандни материали в стотици екземпляри, чрез които внасят идейна объркаост и разлагат част от партийните членове.

От следствените дела "Бухала", "Инженера", "Фанатици", "Малтезос" по агентурни и др.данни, по безспорен начин е

Из архивите на ДС

установено, че албанските дипломати НДРИЧИ РИЗА, ЛУКАН ТАСЕ и др. провеждат несъвместима с официалните им задължения дейност. Хулят по адрес на нашата Партия и Правителство, отправят обидни, клеветнически твърдения против партийни и държавни ръководители, снабдяват с клеветнически материали наши граждани и ги подтикват към извършване на престъпления.

В работата ни по наблюдението на тези "дипломати" се допускат съществени слабости. Редица данни вече показват /по делата "Бухала", "Инженера", "Малтезос" и "Фанатици"/, че албанските и китайски дипломати много умело се откъсват от нашето проследяване. Служат си с хитрости, ползуват пароли за връзка и в крайна сметка осъществяват продължителни контакти с наши граждани, извън нашето полезрение.

Крайно време е, на основата на натрупания опит и събраните данни, да подобрим работата ни по наблюдението на такива "дипломати". Трябва да се разработят цялостни мероприятия за тяхното наблюдение. Да им създадем такава обстановка, че да знаем всяка тяхна стъпка, да ги залавяме и разобличаваме на местопрестъплението, а клеветническите материали да попадат своевременно в наши ръце.

x

x x

В съдебната практика и правна теория има утвърдено становище по антидемократичния характер /по смисъла на Закона/ на идейно-политическите концепции, проповядвани от кликата на Мао-Цзе-Дун. Решенията на ВС по редица следствени дела, уеднаквиха съдебната практика и провежданата в този дух пропаганда бива отнасяна като престъпление по чл.108 от НК.

По някои следствени дела обаче, са възниквали спорове, дали действително сме изправени пред престъпление против Народ-

Из архивите на ДС

ната Република /чл.108 от НК/ или пред престъпление против дейността на държавни органи и обществени организации /чл.273 от НК/, или пък се касае до чисто вътрешнопартиен въпрос. Има случаи, когато дадено престъпление не е от компетентност на нашите следователи и към следствие може да се пристъпи само, ако прокурора намери за нужно да ни възложи такова. Важно място при решаването на тези въпроси заема предварителната оценка на доказателствения материал от компетентните за това органи на следствието и прокуратурата.

В някои оперативни поделения обаче, има стремеж да предлагат реализации със задържане и следствие, без наличието на достатъчен доказателствен материал и без задълбочена оценка на същия. Практика стана оперативните поделения да представят нещата така, че въпроса за реализацията и кои лица да бъдат предадени на съд, е предварително съгласуван и решен от висшестоящи органи, като по този начин влияят на задълбочената оценка на доказателствения материал и поставят пред свършен факт следствието и прокуратурата.

Следствието е мощно средство, но ако в процеса на провеждането му не се прилагат стриктно основните принципи на наказателния процес и Наказателния кодекс, дори при малко отклонение от тях, съществува реална опасност да се извърши извращение, като дадена дейност придобие противодържавен характер, без тя изцяло да има такъв облик, а само да съдържа някои от необходимите признаци.

Всяка прибързана реализация, без наличието на достатъчен и безспорен доказателствен материал за провеждана противодържавна дейност /по смисъла на Законз/ и без неговата прецизна оценка, може да доведе до сериозни извращения и закононарушения.

Всяко предрешаване на въпроса за задържане, следствие

Из архивите на ДС

и съд, без предварителна, прецизна оценка на доказателствения материал от компетентните за това следствени и прокурорски органи, може да доведе до административно прилагане на наказателно-правните норми и до нарушение на социалистическата законност.

За да се предпазим от евентуално нарушение на социалистическата законност, нужно е да се въведе по-добър ред при решаването на тези въпроси. Трябва да се преустанови практиката да се предлага задържане и съд в Ръководството на Комитета и в партийните органи, преди да е направена задълбочена оценка на доказателствения материал и политическата целесъобразност от оперативните поделения и следствието, и преди да е взето принципното съгласие на прокуратурата. Към задържане да се пристъпва само след писмена санкция от съответния прокурор, като постановлението бъде връчвано на обекта при самото задържане.

София, 3.VII.1968 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

84/120

Строго секретно!
Екз.№ 1

МВР
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-АС
№ П 62
11.1 1972 г.
СОФИЯ

МИНИСТЕРСТВО [illegible] РАБОТИ
Вх. № 290 от 11.1 1972 г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: някои данни за бягствата през границата на страната и незаврьщенствата за периода 1969-1971 година.

Подготовката, опитите и бягствата през граница и незаврьщенствата на български граждани макар и квалифицирани от закона като престъпления срещу реда на управление, обективно се явяват една от най-разпространените форми на политическа престъпност с твърде неблагоприятно отражение и отрицателни последици за сигурността на страната.

Редица от незаврьщенците и бегълците са имали достъп до военна или научно-техническа и икономическа информация. От избягалите и незавърналите се през 1970 и 1971 година 600 души, над 100 са служили в народната армия през последните години и са запознати с дислокацията, въоръжението и бойната готовност на редица части, а така също и с някои данни за военни кадри и специалисти.

Империалистическите разузнавания умело се ползват от тази възможност и чрез подробни разпити събират информация, без рисковете на агентурното разузнаване.

Из архивите на ДС

Една част от незаврьщенците са специалисти в различни области, за обучението на които нашата страна е изразходвала средства и са й необходими. Капиталистическите страни по този начин получават безплатни специалисти.

Случаите на бягствата и незаврьщенствата на български граждани се използуват от антикомунистическа пропаганда за политическо и идеологическо въздействие както върху народните маси в капиталистическите страни, така и върху нашия народ.

Всичко това налага да се спрем тук по-подробно на този въпрос.

През последните няколко години бягствата показват тенденция към увеличение. От 1965 година те са нарастнали почти три пъти и заедно с незаврьщенствата съставляват над 75% от разкриваните и разследвани от ДС престъпления.

Бягствата се извършват предимно от младежи на възраст от 18 до 26 години, със силно изразени авантюристични и криминални наклонности /като резултат главно на идеологическото въздействие на противника/ и с ниска обща и политическа култура.

По-голяма част от бегълците извършват бягствата след предварителна подготовка, на групи по двама-трима. Някои от тях замислят терористични и диверсионни актове, снабдяват се с оръжие или извършват други престъпления, с цел да се явят с "актив" пред полицейските органи на противника.

Бягствата се осъществяват предимно през територията на Югославия. Бегълците се възползуват от слабата физическа охрана на българо-югославската граница, от сравнително по свободния режим на пътуване по време на устройваните гранични събори и от помощта, която някои югославски граждани им оказват.

Тенденция към увеличаване показват и незаврьщенствата. През последните четири години те са се увеличили близо с 50%.

Незаврьщенствата се осъществяват главно от специалисти с висше и средно образование. Независимо че само един нищожен процент /един на хиляда/ от излизащите в чужбина български граж-

Из архивите на ДС

дани не се завръщат, всяка година страната ни се лишава от няколко десетки квалифицирани специалисти. Някои от незавръщенците представляват особен интерес за вражеските разузнавателни служби.

По-голяма част от незавръщенците се възползуват от по-свободния режим на пътуване до социалистическите страни и обикновено минавайки през Югославия уреждат оттам своето заминаване в капиталистическите страни или бягат в Италия през слабо охраняваната югославско-италианска граница.

Особена тревога будят зачестилите бягства и незавръщенства, осъществявани от младежи - синове и дъщери на членове на БКП. През 1969 година избягаха и се обявиха за незавръщенци 87 деца на членове на БКП, а през 1970 година техният брой нарастна на 101.

От досегашната практика и от досегашния опит на органите на МВР за предотвратяване на тези престъпления се вижда, че въпреки постигнатите успехи, все още се допускат съществени слабости, които чувствително намаляват ефективността в работата на нашите органи.

Не се използуват напълно възможностите на сътрудническия апарат за своевременно долавяне на сигналите сред контингента, не се намират в полезрението на нашите органи някои от доброволно завърналите се бегълци и незавръщенци, които оказват силно разложително влияние върху средата от млади хора, в която живеят. Не се работи достатъчно активно по техните връзки. Не се разкриват своевременно замислите и плановете в тази насока на някои от намиращите се в различните емигрантски лагери бегълци.

Има слабости и при издаването на разрешения за излизане в чужбина. В резултат на недостатъчна съгласуваност между отделни поделения, повърхностно проучване на кандидатите или недостатъчно задълбочена оценка на наличните данни, разрешение за излизане зад граница получават и лица от вражески произход или с

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

Из архивите на ДС

авантюристични и криминални наклонности.

В резултат на тези слабости през последните години бяха допуснати случаи като този с югославския гражданин , който успя за няколко месеца да изведе нелегално 11 наши граждани и да подготви извеждането на още 20, преди дейността му да стане известна на нашите органи.Известният беглец безнаказано изведе любовницата си и детето й, въпреки получения предварително сигнал за тези му намерения.

Като се има пред вид обществената опасност на разглежданите престъпления, необходимо е да се вземат срочни и ефикасни мерки за тяхното пресичане. По подходящ начин трябва да се търси съдействието и да се осъществяват координирани мероприятия с онези държавни органи и обществени организации, които имат отношение към тези въпроси.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС,
ПОЛКОВНИК:

Написано в 2 екз.
№ 1 - др.Шопов
№ 2 - Отдел I - ДС

Изпълнил: Бл.Петров
Написала: Е.Йорданова

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно!
Екз.№ 1

МВР
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-АС
№ Н 768
16 III 1944 г.
СОФИЯ

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Т У К

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: състоянието и резултатите от следствената работа на Държавна сигурност.

В изпълнение решенията на Априлския пленум на партията последователно бяха проведени редица мероприятия за решително ликвидиране на извращенията, допуснати в следствената работа на Държавна сигурност, за укрепване и повишаване качеството и научното равнище в работата на следствения апарат. Сега е изграден единен следствен апарат, с единно ръководство и единен стил и метод на работа, който се ръководи от точното и неотклонно спазване на основните принципи на предварителното производство: партийност, законност, обективност, всестранност и пълнота в разследването.

Като централизиран орган Следственият отдел на ДС организира провеждането на предварителното следствие по дела от компетенцията на Държавна сигурност на територията на цялата страна. Той организира обработката и анализа на постъпващата информация за разследваните престъпления, за причините и условията, способствували за извършването им, както и за динамиката и структурата на противодържавната престъпност. Наред с това във взаимодействие със съответните поделения на ДС отделът създава необходимите условия за провеждане на оперативни мероприятия, за които се открива предпоставки при разследването; набира оперативна информация от разследваните граждани на капиталистически страни и български

Из архивите на ДС

граждани за нуждите на разузнаването и контраразузнаването. По установения ред той довежда до знанието на заинтересованите партийни и държавни органи следствените изводи и констатации относно причините и условията, които са способствували за извършване на престъпленията; провежда мероприятия за превръщане на разследването в начален процес на превъзпитание по отношение на разследваните лица.

През 1966 г. настъпиха съществени изменения в структурата на отдела, която бе съобразена с основните направления на работа на централните поделения на ДС и с изискванията за специализация. Сега наличните по щат 71 следователи по ДС се разпределят в седем профилирани отделения за разследване на дела: за шпионаж и предателство; за терор, нелегални организации и противодържавна агитация и пропаганда; за престъпления, извършвани от военнослужещи; за престъпления против икономиката; за разследване на граждани от капиталистически страни, извършили престъпления по нашия закон; за анализ и информация и за ръководство и контрол на работата на следователите по Държавна сигурност в окръжните управления на МВР. В 15 окръжни управления на МВР има по един следствен работник по ДС, които осъществяват разследването на дела от компетенцията на ДС и в останалите окръжни управления на МВР.

Натрупаният опит показва, че в настоящия етап е намерена най-подходящата организационна структура на следствения апарат на ДС. От една страна, в непосредствена връзка с изискванията на закона са очертани ролята, мястото и значението на следователя като самостоятелна процесуална фигура, а от друга-централизацията и профилирането откриха пътя за решаването по качествено нов начин проблемите на взаимодействието и координацията между следствието и останалите оперативни поделения на ДС.

През последните шест години бе подобрено и кадровото състояние на състава. Отделът бе попълнен с млади перспективни следователи с добра идейна и правна подготовка, предани на делото на партията, основното ядро от които произхождат от семейства на комунисти, взели участие в съпротивителното движение. Запазено бе ядрото и от следствени работници с дългогодишен следствен опит и

320

Из архивите на ДС

партиен стаж. От наличните 71 следствени работници по ДС в страната, 25 са със следствен стаж над 20 години, а 38-със следствен стаж от 2 до 10 години. От тях членове на БКП са 67 следователи, а 14 са активни борци против фашизма и капитализма.

За динамиката и структурата на престъпленията, разследвани от Държавна сигурност

Годините след Априлския пленум на ЦК на БКП се характеризират не само с големите успехи на социалистическия строй и с укрепването на морално-политическото единство на народа, но и с проявлението на обективно създалата се закономерност и обща тенденция за намаляване на противодържавната престъпност в условията на социализма.

Така, докато за периода 1950-1955 г. от следствените органи на ДС са разследвани общо 8112 лица, то през следващите четиринадесет години/1956-1969 г./ са разследвани 7935 лица, което представлява 42% средно годишно намаление.

Анализът на следствените данни обаче показва, че намалението на престъпленията не е непрекъснат процес.В отделни периоди, главно под влияние на настъпили усложнения в международната обстановка, данните за престъпността показват отклонения от общата тенденция и бележат моменти на устойчивост или увеличение. Това обстоятелство се отразява не само върху общия брой на привлечените към наказателна отговорност лица, но и върху характера и степента на остротата в проявните форми на разследваните престъпления.

Така например, унгарските събития през 1956 г.наред и с други фактори доведоха през 1957г. до рязко увеличаване броя на разследваните лица-от 460 на 706. Караибската криза през 1961 г. и последвалите я усложнения обусловиха увеличаването на броя на разследваните лица със 100. Откритият разколнически курс на китайското ръководство също даде отражение върху престъпността. Такова е прякото или косвено влияние върху престъпността у нас и на събитията в Чехословакия през 1968 г., когато броят на разследваните лица достигна 724.

От 1963 г. броят на разследваните от Държавна сигурност лица бележи ежегодно увеличение и достигна 856 души през 1972 г.

Из архивите на ДС

Тази обща картина, която намира своето потвърждение в приведените цифрови данни, няма да бъде пълна и точна, ако не се посочи, че общото увеличение на броя на разследваните лица не се дължи на увеличение на типичните противодържавни престъпления. Напротив, тези престъпления, разглеждани откъм количествената им страна, бележат тенденция на намаление. Така, докато през периода 1963-1967 г. за такива престъпления са разследвани общо 304 лица, през 1968-1972 г. са разследвани 276 лица.

Констатираното увеличение на общия брой на разследваните лица през последните пет години се дължи главно на ежегодното увеличение на престъпленията - невъзвращенство, приготовления, опити и бягство от страната, извършвани от български и чужди граждани, престъпленията против икономиката и валутните и контрабандните престъпления, извършвани от граждани на капиталистически страни.

Що се отнася до степента на остротата в проявните форми на деянията, тя следва да се търси в организирания и групов характер на извършваните престъпления. Така, от общо 3773 разследвани лица през последните пет години, 2518 лица са протичали по 939 групови следствени дела. Това обстоятелство пряко показва повишената обществена опасност на престъпленията, разследвани от ДС, при които в редица случаи основното престъпление се предхожда или се съпровожда от извършването на други тежки престъпления, като-убийства въоръжени грабежи, присвоявания и пр.

На основата на така направените общи констатации, анализът на разследваните престъпления и лица през последните пет години позволява да се очертае по-точно <u>динамиката и структурата на отделните престъпления.</u>

1. На съвременния етап <u>шпионажът</u> продължава да бъде главна форма на подривна дейност против нашата страна, извършвана от капиталистическите разузнавания. Този извод се налага и от данните за разследваните лица през последните пет години. Така, през периода 1968-1972 г. за шпионаж са разследвани, предадени на съд и осъдени 59 лица, от които 9 са граждани на капиталистически стра

От анализа на водените дела се установява, че най-активна шпионска дейност против нашата страна провеждат американското, западногерманското, турското и гръцкото разузнаване. Определен

Из архивите на ДС

интерес към събиране на шпионски сведения проявяват и специалните служби на Франция и Италия.

През 1972 г. броят на разследваните лица за шпионаж чувствително намаля. Разследваните три дела не са типичен пример на шпионаж от гледна точка на вербовка, възлагане на задачи, тяхното изпълнение и начин на връзка.

Анализът на следствената практика показва, че през последните години все по-осезателно се проявява подривната дейност на капиталистическите разузнавания, осъществявана под прикритието на "Отделите за връзка с източноевропейските страни", изградени към западните концерни и търговски фирми. Под формата на търговски интерес, широко използувайки подкупа, емисарите на капиталистическите фирми разлагат наши граждани, подлагат ги на продължителна обработка и постепенно ги въвличат в шпионаж.

На фона на постигнатите успехи в разобличаването на агенти на капиталистическите разузнавания изпъкват и някои слабости в оперативната и следствената работа на Държавна сигурност.

- Завеждат се дела за оперативна разработка под окраска "шпионаж", а в процеса на воденето им не се събират достатъчно данни за шпионска дейност на обектите. Тази практика принизява изискванията към оперативния и следствения състав за събиране на достатъчно оперативна информация и не води до разкриване и разобличаване на действителни шпиони.

- Реализират се разработки за шпионаж въз основа на оперативна информация, придобита чрез оперативно-технически и други мероприятия, по които не е използвана агентура. В резултат на това основните елементи от състава на престъплението шпионство като: поставил ли се е обектът в услуга на чуждо разузнаване и на кое; събирал ли е и издал ли е сведения, съставляващи държавна тайна, и какви са били подбудите за извършеното престъпление, остават неразкрити.

- Макар и в отделни случаи, някои от разобличените и осъдени шпиони продължително време са били агенти на ДС. Това обстоятелство принизява остротата в разследването и влияе отрицателно върху правораздавателните органи в наказателния процес при изясняване на обективната истина.

- Делата срещу някои граждани на капиталистически страни,

Из архивите на ДС

не се довеждат докрай, а самите граждани не се предават на съд по различни съображения, обстоятелство което води до поощряване на капиталистическите граждани в провеждането на подривна дейност и до нарушаване на закона.

2. Вредителството, диверсията и терорът винаги са били най-острите форми на подривна дейност на вътрешния и външния враг против устоите на народната власт. Данните сочат, че врагът, без да се отказва от използването на този вид подривна дейност, в последните години промени тактиката и формите в прилагането ѝ.

За периода 1968-1972 г. за вредителство и диверсия са разследвани само три лица, а за терор-17, от които 13 са българи с мохамеданска вяра, разследвани по повод извършени от тях терористични актове против длъжностни лица, провеждащи мероприятия за националното осъзнаване на това население.

Макар и изолирани като случаи, тези престъпления запазват високата си степен на обществена опасност не само поради преките и видими последици, които остават след реализирането им, а и поради обстоятелството, че те бързо резонират и са от такова естество, че могат да активизират и други враждебно-престъпни елементи. Всичко това налага една изключително бърза и точна намеса на органите на ДС за своевременно реагиране, разкриване и обезвредяване на извършителите им. Следствените данни обаче показват, че в резултат на незадълбочена оценка и работа някои крупни произшествия в икономиката се квалифицират като случайни или непредпазливи деяния.

3. За периода 1968-1972 г. за изграждане на нелегални организации и членуване в тях са разследвани общо 80 лица.

Следствената практика за последните пет години сочи извода че създаването на нелегални организации и целите, които те си поставят, се влияе от враждебната антибългарска пропаганда на врага; от състоянието на отношенията на нашата страна с някои съседни страни и преди всичко с Югославия и Турция; от разколническия курс на китайското ръководство, както и от някои левоекстремиски течения на Запад. В последните години, в резултат на последователната и принципна партийна политика, разяснителната работа на партийните и обществените организации и профилактичната дейност на органите на ДС

Из архивите на ДС

противодържавните прояви с прокитайска насоченост рязко намаляха и сега са изолирани явления.

Подобрената агентурно-оперативна работа на поделенията на ДС оказва решително влияние както за намаляване големината на нелегалните организации, така и върху продължителността на съществуването им. Обикновено става дума да групи от по няколко лица, без каквото и да е влияние върху обществото и без реални възможности за осъществяване на подривна дейност с трайни политически последици.

Данните показват, че противобългарската емиграция, насочвана и подпомагана от империалистическите разузнавания, не се отказва от усилията си да създаде у нас противодържавни организации и групи като организирана нелегална опозиционна сила.

4. В абсолютни цифри бележат намаление и престъпленията, свързани с <u>противодържавна агитация и пропаганда.</u> Докато за периода 1957-1967 г. за такива престъпления са разследвани 715 лица, през последните пет години /1968-1972 г./ са разследвани общо 106 лица.

Същността на провежданата престъпна дейност от разследваните лица се изразява в разпространяване на злостни хули, клевети, анекдоти, вицове и слухове и в анонимни изложения с подчертан антикомунистически характер. Тези престъпления в редица случаи се извършват под прякото или косвеното влияние на идеологическата диверсия на империализма.

Доколкото идеологическата диверсия и в близките години се очертава като основна форма на подривна дейност на врага, тези престъпления ще продължават да заемат значително място в рамките на общата противодържавна престъпност, а това налага непрекъснато да се усъвършенствуват формите и методите на работа на органите на Държавна сигурност в борбата им с тези враждебно-престъпни прояви.

5. Престъпленията <u>невъзвращенство, подготовка, опит и бягство през граница</u>, през последните пет години ежегодно се увеличават. През 1968 г. за такива престъпления са разследвани 472 лица, 1969 г.-464; 1970 г.-491; 1971 г.-564, а през 1972 г.-521 български граждани. По своя характер тези деяния в тяхната съвкупност и общи крайни цели имат подчертан политически характер, независимо от конкретните мотиви и подбуди на извършителите им.

Из архивите на ДС

Значителна част от извършителите на престъпленията по-
ка, опит и бягство през границата са младежи до 25-годишна възраст, с авантюристични наклонности, оставени без необходимия родителски контрол. Тревожен е фактът, че увеличение бележи и броят на този род престъпления, извършвани от военнослужещи. В редица случаи те се придружават с извършването на други тежки престъпления-кражба на бойна техника, оръжие и боеприпаси в големи количества, оказване на въоръжена съпротива, грабежи и убийства. За периода 1968-1972 г. за такива престъпления са разследвани 359 военнослужещи, а само за 1972 г. техният брой е 66.

Груповият и организиран характер е съществен белег при реализирането на престъпленията невъзвращенство, подготовка и опит за бягство - обстоятелство, което повишава още повече обществената им опасност. От общо разследваните 521 български граждани през 1972г. за такива престъпления, 340 души протичат по 139 групови дела.

За разлика от бягствата, престъпленията невъзвращенство се извършват главно от лица в зряла възраст, със значителна обща и специална култура и образование. Това са предимно служители, специалисти, хора със свободни професии и пр. Следствените данни сочат, че през последните пет години за невъзвращенство са образувани следствени дела срещу 386 лица, 111 от които са лекари, инженери и специалисти с висше образование.

Престъпленията невъзвращенство, подготовка и опит за бягство през границата бяха предмет на неколкократно разглеждане и анализ на различни нива, включително и в колегиума на министерството. По този повод са издадени и съответни ръководни документи. Не може да се счита обаче, че в работата по разкриването и предотвратяването на тези престъпления още в стадия на подготовката им са настъпили съществени подобрения. В подкрепа на тази констатация е фактът, че срещу 406 лица /от общо 521/, разследвани за такива престъпления през 1972 г., делата са образувани по повод задържането им на границата или при връщането им от други страни, а не по оперативни разработки или преписки.

6. От престъпленията, засягащи икономическите устои на страната в областта на промишлеността, селското стопанство, транспорта, съобщенията, вътрешната и външната търговия, в компетенцията на Държавна сигурност законът отнася само вредителството, диверсията

Из архивите на ДС

и икономическият шпионаж, доколкото издадените сведения съставляват държавна тайна.

Пред вид известното увеличение на престъпленията против икономиката, значителния размер на щетите, които се нанасят, и с оглед на политическите последици от това, по указание на ръководството на министерството през последните години значителна част от усилията на отдела бяха насочени към разследване на дела, възникнали в резултат на тежки произшествия в транспорта, промишлеността и престъпления в областта на външната търговия.

Данните от разследването показват, че в резултат на престъпна небрежност, на понижена трудова и технологическа дисциплина, както и на грубо нарушение на съответните задължителни предписания се стига до експлозии, пожари и катастрофи, свързани с голям брой човешки жертви и огромни материални загуби за народното стопанство. Особено тревожно е положението в Българската гражданска авиация и ж.п.транспорт.

327

В продължение на много години външната търговия по същество беше извън погледа на правораздавателните органи. Някои изолирани случаи, разследвани в миналото, не бяха довеждани до успешен край, обстоятелство, което създаваше погрешна представа за динамиката и структурата на престъпленията, които се извършват в тази област. Това до голяма степен пречеше за своевременното и правилно насочване на усилията на органите на ДС за разкриване и пресичане на някои уродливи явления, намерили място сред част от външнотърговските работници. Водените в последно време дела от ДС по линия на външната търговия спомогнаха за преодоляване на тези недостатъци.

От тези престъпления държавата понася значителни материални щети. Така, само по четири дела срещу лица, работили в системата на външната търговия, са констатирани щети за държавата в размер общо на 900 хиляди валутни лева. Наред с това от тази престъпна дейност, осъществявана в съучастие преди всичко с представители на капиталистически фирми, се нанасят и големи морални вреди. Използувайки алчността и морално-политическата деградация на някои наши външнотърговски работници, представители на западните фирми бързо установяват доверени връзки с тях и срещу подаръци и подкупи успяват да получат ценни сведения, които ги улесняват при воденето на преговорите и сключване на сделките.

Из архивите на ДС

От редица следствени дела се установява, че действията на представителите на западните фирми не са частни инициативи, а добре обмислена и съгласувана със съответните разузнавателни органи линия за използване на търговския канал за решаване на чисто разузнавателни задачи.

Практиката на отдела показва, че целенасочената работа на органите на ДС по тези престъпления дава своите положителни резултати. Необходимо е и в бъдеще тези престъпления, когато са извършени в съучастие с граждани на капиталистически страни, да се разследват от Държавна сигурност поради обстоятелството, че в редица случаи трудно се прокарва граница между подкупите и издаването на търговска информация, от една страна, и шпионство, от друга. Разследването на такива дела разкрива за Държавна сигурност възможности и за решаване на оперативни задачи.

Въпреки постигнатите положителни резултати, не може да се счита, че е направено всичко за успешното разследване на престъпленията против икономиката. Цялостният анализ на работата подсказва, че е необходима по-нататъшна конкретизация на задачите на оперативните поделения, разработване на методики за разследване на отделните видове произшествия, с оглед издигане оперативната и следствената работа на равнище, отговарящо на изискванията, които диктува оперативната обстановка на този етап.

7. Значително място в работата на отдела заема и <u>разследването на чужди граждани, извършили престъпления на наша територия</u>. Броя на тази категория лица показва ежегодно увеличение както по отношение на граждани от социалистическите страни, така и от капиталистическите страни. За периода 1968-1972 г. общо са разследвани 738 чужди граждани, от които 341-на капиталистически страни и 397-на социалистически. Само през 1972 г. общият брой на разследваните чужди граждани възлиза на 220 лица, от които 97 са граждани на капиталистически страни.

Гражданите на социалистическите страни са разследвани предимно за подготовка и опит за бягство през границите на страната. Гражданите на капиталистическите страни, сред които преобладяват лица от ГФР, са разследвани за съучастие в нелегално извеждане на граждани на ГДР; за контрабандни и валутни престъпления, даване на подкупи и за шпионаж.

При разследването на гражданите на капиталистически страни

Из архивите на ДС

беше извлечена значителна по качество и количество оперативна и..ормация, а във взаимодействие с Първо и Второ главно управление-ДС бяха проведени успешни оперативни мероприятия.

Със създаването на специализирано отделение за работа с чужденците беше направена значителна крачка към максимално използване на разследването за набиране на информация и за решаване на оперативни задачи. Постигнатото обаче не изчерпва възможностите на следствието в това направление.

Потокът на разследваните граждани на капиталистически страни и в бъдеще ще бележи тенденции на увеличение. В тази светлина, издигането равнището на разследването в пълно съответствие с изискванията, предявени от оперативната обстановка, е наложително. Това означава в непродължително време да се отработи и усъвършенствува съществуващата организация на разследване на граждани на капиталистически страни; да се разработи методика за разследване; да се изгради подходяща следствена база извън отдела, където да се осъществяват мероприятия по тази линия. Всичко това ще позволи максимално да се използват възможностите на следствието за извличане на ценна информация и за придобиване на агентура, за което при други условия би трябвало да се заделят много повече сили и средства.

За дейността на следствения отдел на Държавна сигурност през 1972 година

През изтеклата година отделът извърши широка по обем и разнообразна по характер дейност, която протече в тясно взаимодействие с другите поделения на МВР, с прокуратурата и съда.

Следователите по ДС разследваха общо 520 следствени дела, от които 308 еднолични и 206 групови, по които протекоха 856 лица - 636 български и 220 чужди граждани.

По характер на извършените престъпления разследваните лица се разпределят: за противодържавни престъпления по глава първа от Н.. 39 лица; за невъзвращенство, приготовления, опити и бягства и прибежчици-705 лица/521 български и 184 чужди граждани/; за валутни и контрабандни престъпления, подкупи и присвоявания-75 лица/41 български, 33 граждани на капиталистически страни и 1 гражданин на социалистическа страна/и за други престъпления -37 лица.

През изтеклата година по утвърдени предложения и в хода на

Из архивите на ДС

разследването са профилактирани със и без задържане 186 лица, от то 117 български и 69 чужди граждани.

По оперативни разработки е образувано следствие срещу 42 лица по оперативни преписки и сигнали-срещу 76 лица;по следствени данни-срещу 62 лица; по дела, възложени от прокуратурата-срещу 5 лица и по произшествия-срещу 671 лица.Все още произшествията си остават основен повод за започване на наказателното преследване.

За законосъобразното приключване на следствените дела,съобразно с предписанията на закона,следователите своевременно са провеждали необходимите следствени действия,при което са организирани и проведени 119 експертизи и са разпитани като свидетели общо 2320 лица.

По разследваните дела следователите са вземали необходимите мерки за обезпечаване на предвидените от закона глоби и конфискации от виновните лица. С произнесени присъди са предадени на държавата 1169 кг.хашиш; 45000 бойни патрони; 21 леки коли, а в 42 случая в полза на държавата е присъдена конфискация на част или цялото имущество на подсъдимите.

През изтеклата година значителни усилия отделът насочи към успешното приключване на делото срещу бившите ръководители на Икономическата групировка,към своевременното и благоприятно приключване на инцидентите с двата турски самолета и разследването на лицата, които ги бяха отвлекли; на някои дела срещу граждани на капиталистически страни; разследването на станалите самолетни и ж.п.катастрофи; разследването на няколкото групи наши граждани, извършили валутни и контрабандни престъпления на територията на други страни, и пр.

Разследваните няколко случая на извършени престъпления от служители на МВР поставиха с най-голяма острота въпроса за моралната чистота на служителя от МВР и за необходимостта от вземане на мерки за пресичане и изкореняване на всякакви прояви на корупция и разложение сред състава.

За разрешаване на някои от проблемите по сложни следствени дела, свързани с дейности и престъпления зад граница, за пръв път в многогодишната дейност на отдела през 1972 г. неколкократно бяха командировани следствени работници в капиталистически страни, благодарение на което бе придобита документация от съществено значение. Натрупаният опит в това отношение показва, че получените резултати се отразяват благоприятно върху целия ход на разследването.

Из архивите на ДС

Успоредно с разследването на делата бяха решени и множество други задачи: беше придобита ценна оперативна информация; бяха създадени условия за оперативно подхождане към 5 чужди и 15 наши граждани; на анализ и правна оценка с оглед предстоящи реализации бяха подложени 117 разработки на оперативните поделения от цялата страна.

И през изтеклата година успешно бяха използвани постиженията на техниката, криминалистиката и криминологията, правните науки и оперативната теория за подобряване на разкриваемостта при разследване на престъпленията.

С помощта на НИОСУ при МВР през годината успешно беше разработена и внедрена "Информационно-търсеща система", касаеща разследва ните лица. През настоящата година с помощта на същия институт като продължение на тази система е необходимо да се разработят и внедрят пидсистеми за засечените в хода на разследването лица и за събраната информация за обектите, представляващи оперативен интерес за органите на ДС.

331

На фона на постигнатите положителни резултати в работата на отдела през 1972 г. изпъкват и някои недостатъци в работата ни по разследването на граждани на капиталистически страни, на прибежчици и на произшествията. Все още не се използват достатъчно ефективно възможностите, които разкрива камерната разработка и наличната оперативна техника. Не на последно място трябва да се посочи и това,че сроковете за разследване на някои дела, особено тези за невъзвращенства и бягства от граждани на ГДР, се удължават повече отколкото налагат действителните нужди на разследването.

За последователно спазване на социалистическата законност в предварителното следствие на Държавна сигурност

В своето развитие следствието на ДС премина през различни етапи - от временни отклонения от закона и грубо погазване на принципа на партийността до етапа на усъвършенствуване, започнал след Априлския пленум на ЦК на БКП. В тези етапи Следственият отдел на ДС бе и за в бъдеще ще си остане едно от чувствителните звена в системата на МВР. Състоянието на работата и изпълнението на задачите, които стоят пред него, в една или друга степен са показателни за точното и неотклонно провеждане на партийната политика в наказателното правораздаване от органите на Държавна сигурност.

Из архивите на ДС

До голяма степен състоянието на следствената работа отразява и качеството на оперативната работа, при което оказва съответното обратно въздействие върху нея. Безусловното спазване на социалистическата законност в следствието е един от основните критерии за стила и метода на работа както на следствения апарат, така и на оперативните поделения на ДС.

След Юлския пленум на ЦК на БКП и Десетия конгрес на партията, в изпълнение указанията на ръководството на министерството, отделът неколкократно е подлагал на цялостна преценка работата по изпълнението на основните задачи и перспективите на развитието. Ръководството на отдела се е ръководило от необходимостта за последователно поставяне следствието на научна основа, за провеждане на разследването при точно спазване на основните принципи на предварителното следствие и за укрепване на социалистическата законност. При анализа на общата дейност на отдела и при оценката на отделните елементи на предварителното производство може да се констатира точното и неотклонно спазване на закона. През последните пет години не са допуснати случаи на неоснователно образувани дела, на неправилно привличане към наказателна отговорност или на незаконно задържане на лица. Няма случаи съдилищата да са издали оправдателни присъди по внесените за разглеждане дела.

В този смисъл следва да се подчертае повишеното качество в работата на поделенията на ДС по оперативните разработки и преписки, послужили като основание за образуване на следствени дела, и особено в работата на Второ главно, Шесто и Трето управление - ДС и Софийско градско управление на МВР. Сега взаимодействието между Следствения отдел и оперативните поделения на ДС се осъществява на принципна основа, при стриктно спазване на закона. Към реализация на оперативна разработка се пристъпва при повишени изисквания в оценката на оперативните данни, послужили като законно основание за образуване на предварително следствие. Повиши се ролята на следователя като процесуална фигура при вземане на решение за образуване и прекратяване на следственото дело.

Въпреки постигнатите успехи, съществуват и някои слабости, допускани при образуването на следствени дела. Макар и в отделни случаи се пристъпва към реализация при недостатъчни оперативни данни, на

Из архивите на ДС

основата на сигнали, придобити по оперативен път, без в процеса на разработката да са изяснени и документирани елементите от състава на престъплението. От друга страна, отделни следователи проявяват тенденция на "застраховка"- и въпреки наличието на достатъчно оперативни данни отказват образуването на следствени дела.

Във връзка с това следва да отбележим, че все още работата по пресичането и предотвратяването с оперативни средства на подготвените престъпления не е на нужната висота, което влияе отрицателно на общата и индивидуална профилактика на престъпността. Вместо да се пресича още във фазата на приготовлението, допуска се осъществяване на престъплението, което води до нанасянето на материални щети и до вредни политически последици. От друга страна, при осъществено престъпление се проявява тенденция за използване на следствието като профилактично средство.

333

Значителен дял за подобряване качеството на разследването и провеждането му в строго съответствие с разпоредбите на закона има и подобреният прокурорски надзор върху предварителното следствие и тясното взаимодействие между отдела и прокуратурата. По редица следствени дела със сложен фактически състав следователите са получавали от прокуратурата квалифицирана помощ. Във всички случаи въпросите по образуването и приключването на делата и провеждането на отделни следствени действия е извършвано съгласувано с прокуратурата. Ние считаме, че има подобрение и в качеството на съдебните процеси, проведени по следствените дела на Държавна сигурност.

Нашите многогодишни наблюдения показват, че в редица разпоредби на Наказателния и Наказателно-процесуалния кодекс има празноти и неточности, които се отразяват върху качеството на работата както на следствените, така и на прокурорските и съдебните органи. Някои текстове от НК, като тези за шпионажа, предателството, противодържавната агитация и др.,недостатъчно точно отразяват сложността на деянията, обявени за престъпления. Такива проблеми поставя и Наказателно-процесуалният кодекс, който,както показва практиката, почти не отчита характерните особености на противодържавните престъпления и дейността на империалистическите подривни центрове. Отделът взема участие в работата на разширения колегиум на Министерството на правосъдието, където се обсъжда последният вариант на проекта за нов Наказателно-процесуален кодекс преди внасянето му за разглеждане в Министерския съвет. Проектът очертава сериозни изменения на досега съще-

Из архивите на ДС

ствуващата практика по въпросите за образуване на предварителното производство, за обема на доказателствата, които трябва да се дадат на обвиняемия при привличането му в това качество, за момента, в който следва да се допуска адвокатската защита, и др. При станалите разисквания по отделните въпроси, в крайна сметка ние сме отстоявали само принципните положения, залегнали в НПК на РСФСР, доколкото, по наше мнение, между тях и прилаганите решения съществуват необосновани различия. Рамките на настоящия доклад не дават възможност за цялостно изложение и аргументиране на поставените проблеми. С отделен документ ръководството на отдела ще докложи за същността на проблемите, свързани с приемането на новия НПК.

Правейки цялостен отчет на нашата работа,дължим да посочим мястото и ролята,която има опитът на Следствения отдел на КГБ при Министерския съвет на СССР за подобряване и издигане качеството на следствената работа на ДС. През последните години ръководството на отдела неколкократно проведе срещи с ръководството на Следственния отдел на КГБ,на които бяха обсъдени всички основни проблеми на нашата работа.Винаги от страна на съветските другари ни е оказвана неоценима помощ. Многократно по конкретни случаи ние сме получавали необходимата помощ и съвети и от представителството на КГБ при МВР.

Ръководството на отдела счита,че в интерес на нашата работа е срещите със съветските другари в бъдеще да придобият регулярен характер.

x

x x

Нашата партия винаги е придавала първостепенно значение на работата на органите на МВР като условие за изкореняване и премахване на престъпността. Именно поради това Следственият отдел на ДС полага непрестанни грижи за развитие и усъвършенстване на дейността си по предотвратяване и разкриване на престъпленията. При най-строго спазване на закона,в съответствие с утвърдените планове, Следствения отдел на ДС и в бъдеще ще работи за изпълнение решенията на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия.

София,16.III.1978 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-ДС:
Генерал-майор

Б.о вх. № 154/16 I 75

29

Секретно!

Екз.№ 2

100
23 I 75

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: разследваните младежи (до 28 годишна възраст) в отдел Следствен ДС, през 1974 година.
на № I 132/14 I 75

През 1974 година в отдел Следствен ДС са разследвани 324 младежи (до 28 годишна възраст), български граждани, по образувани следствени дела, а също така са профилактирани (без образуването на дела) 58 младежи.

Съответно за 1973 година разследваните младежи по следствени дела (само че до 30 годишна възраст) са 338, а профилактираните – 60 лица.

Налице е една относителна устойчивост на разследваните младежи за извършени престъпления от компетенцията на Държавна сигурност.

Следва да посочим, че преобладаващата част от извършените престъпления от младежите през 1974 година са за приготовления, опити и бягства през границата на стра-

Из архивите на ДС

ната, а така също и за невъзвръщенство – по следствени дела 303, а от профилактираните – 43 лица.

Заслужава внимание обстоятелството, че 13 младежи са разследвани за извършени престъпления против Народната република (от които 6 за шпионаж, 2 за предателство, 3 за участие в нелегални групи и 2 за противодържавна агитация и пропаганда), а са профилактирани 15 лица (от които 9 за участие в нелегални групи и организации и 6 за противодържавна агитация и пропаганда).

Тревожно е обстоятелството, че от общия брой на разследваните младежи през 1974 година, 70 лица са военнослужащи – от БНА 23 и от Строителни войски 47, като за шпионаж са разследвани общо 4 лица (по двама от БНА и СВ). А известно е, че военнослужащите са източници и носители на сведения с изключително висока степен на обществена опасност, застрашаващи военната и отбранителна сигурност на нашата страна и представляващи интерес за капиталистическите разузнавателни служби. При това, в редица случаи бягствата са придружени с извършването на други тежки престъпления – кражба на бойна техника, оръжие и боеприпаси, оказване на въоръжена съпротива.

Съответно за 1973 година общия брой на разследваните военнослужащи възлиза на 63 лица, от които 20 са от поделенията на Народната армия и 43 от поделенията на Строителни войски. Налице е една устойчивост на разследваните военнослужащи през 1974 година в сравнение с 1973 г. даже има завишение от 7 души.

Из архивите на ДС

Що се касае до причините за извършените престъпления от страна на разследваните младежи следва да посочим, че в основата на същите стои влиянието на идеологическата диверсия на противника, проникваща по различни канали в нашата страна, за по-лек, охолен и безгрижен живот на Запад.

Наред с идеологическата диверсия следва да се има пред вид, че някои от разследваните младежи са с минали осъждания за извършени престъпления, с авантюристични и криминални наклонности, а за военнослужащите още - и неподготвеността им за понасяне тяжестите на военната служба и казармения живот, а в някои отделни случаи и на допуснати извращения на дисциплинарната практика.

Имайки предвид динамиката и структурата на извършваните престъпления от страна на младежите, причините и условията, способствували за тяхното извършване, ние считаме, че:

1. И занапред при разследването на младежите, относно причините и условията за извършените от тях престъпления, особено внимание да се обръща за пълното изясняване на влиянието на идеологическата диверсия на противника, проявни форми и по какви канали протича.

2. Когато се прибягва до филтрация спрямо младежите, това да се извършва не само в присъствието на техните родители, но също така и пред представители на ДКМС по месторабота, местоучение и пр. на извършилите престъпленията, като Комсомола поеме поръчителство за тяхното

Из архивите на ДС

32

възпитание, а те обещание, че ще се поправят.

3. При по-характерни форми на идеологическата диверсия на противника, с оглед положително въздействие на обществеността, да се предлага на прокуратурата и съда делата да се гледат пред съответните колективи по място-работа, местоучене и пр. на извършилите престъпленията.

4. Да се предоставят на отдел "Пропаганда" при МВР някои материали по приключени следствени дела срещу завърнали се изменници на Родината, с оглед тяхното използуване в масовите средства за информация (радио, телевизия, преса), с цел демаскиране идеологическата диверсия на противника.

5. За наличие на по-характерни и отрицателни прояви и процеси сред младежта и влиянието на вражеските централи и пропагандни центрове, получени по водените следствени дела, периодически да се информира ръководството на МВР и по съответния ред ЦК на ДКМС.

6. При по-тежки случаи на извършени престъпления от младежи, членове на ДКМС, според нас целесъобразно ще бъде при разглеждане на делата в съдилищата да има обществен обвинител из средите на комсомолските организации по места, с оглед да се научат подробности, които след това да се използуват за възпитателна работа сред младежите.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС:
ПОЛКОВНИК:

23.I.1975 г.
гр. С о ф и я

66

Секретно!
Екз.№ 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: разследваните лица български граждани за приготовление, опит, незаконно преминаване на границата и помагачество.

Анализът на следствените данни за 5 години /1970-1974 година/ сочат, че следствените органи на Държавна сигурност за горния период от време са разследвали за приготовления, опит, осъществено бягство през границата и помагачество общо 2 306 лица, които по години се разпределят както следва:

1. 1970 година.

а/ незаконно преминали границата 174 лица, от които 19 военнослужащи и 11 профилактирани;

б/ опит за незаконно преминаване на границата - 204 лица, от които 36 военнослужащи и 27 профилактирани, от които 4 военнослужащи;

в/ приготовление за незаконно преминаване на границата - 77 лица, от които 12 военнослужащи и 9 профилактирани;

г/ за помагачество - 11 лица, от които един военнослужащ и един профилактиран.

Из архивите на ДС

Или общо за 1970 година са разследвани 446 лица, от които 67 военнослужащи и 48 профилактирани, от които 4 военнослужащи и 11 лица за помагачество, от които 1 военнослужащ и 1 профилактиран.

2. 1971 година.

а/ незаконно преминали границата 187 лица, от които 20 военнослужащи и 8 профилактирани;

б/ опит за незаконно преминаване на границата - 203, от които 27 военнослужащи и 31 профилактирани;

в/ приготовление за незаконно преминаване на границата - 79 лица, от които 49 военнослужащи и 3 профилактирани;

г/ за помагачество - 9 лица.

Или за 1971 година са разследвани общо 478 лица, от които 96 военнослужащи и 42 профилактирани и 9 лица за помагачество.

3. 1972 година.

а/ за незаконно преминаване на границата - 185 лица, от които 17 военнослужащи и 16 профилактирани;

б/ опит за незаконно преминаване на границата - 198 лица, от които 22 военнослужащи и 28 профилактирани;

в/ приготовления за незаконно преминаване на границата - 105 лица, от които 28 военнослужащи и 27 профилактирани, от които 4 военнослужащи;

г/ за помагачество - 14 лица, от които 5 профилактирани.

Или за 1972 година са разследвани общо 502 лица, от които 67 военнослужащи и 71 профилактирани, от които 4 военнослужа-

Из архивите на ДС

341

ци и 14 за помагачество, от които 5 профилактирани.

4. 1973 година.

а/ за незаконно преминаване на границата - 184 лица, от които 18 военнослужащи и 8 профилактирани;

б/ опит за незаконно преминаване на границата - 176 лица, от които 16 военнослужащи и 31 профилактирани;

в/ приготовление за незаконно преминаване на границата - 55 лица, от които 20 военнослужащи и 16 профилактирани, от които 2 военнослужащи;

г/ за помагачество - 6 лица, от които 3 профилактирани.

Или общо за 1973 година са разследвани 421 лица, от които 54 военнослужащи и 55 профилактирани, от които 2 военнослужащи и 6 лица за помагачество, от които 3 профилактирани.

5. 1974 година.

а/ незаконно преминаване на границата - 152 лица, от които 11 военнослужащи и 11 профилактирани;

б/ опит за незаконно преминаване на границата - 204 лица, от които 33 военнослужащи и 29 профилактирани;

в/ приготовление за незаконно преминаване на границата - 72 лица, от които 18 военнослужащи и 12 профилактирани;

г/ за помагачество - 11 лица, от които двама профилактирани.

Или общо за 1974 година са разследвани 439 лица, от които 62 военнослужащи и 52 профилактирани и 11 лица за пома-

Из архивите на ДС

гачество, от които 2 профилактирани.

Или за горния период от време са разследвани 1 681 цивилни лица, 347 военнослужащи и 268 профилактирани, от които 10 военнослужащи.

От общо разследваните 822 лица, незаконно са преминали границата на страната за Югославия 610 лица, както следва:

- 1970 година - 134 лица;
- 1971 година - 128 лица;
- 1972 година - 125 лица;
- 1973 година - 122 лица;
- 1974 година - 101 лица,

а останалите 212 лица в други страни.

Изложените данни на разследваните лица, български граждани за приготовление, опит и незаконно преминаване на границата за периода от пет години /1970-1974 година/ сочат една относителна устойчивост на този вид престъпна дейност.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС,
ПОЛКОВНИК:

Написано в 2 екз.
№ 1 - Р-во на МВР
№ 2 - отд.Следствен ДС
Изп.: К.Минцева
Нап.: Ц.Симеонова

София, 26.II.1975 год.

Строго секретно!

Екз.№ 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: някои констатации на следствието по оперативните разработки.

Разгледаните оперативни разработки и проведените следствени дела по линия на ДС през периода от началото на 1973 година, определено сочат за непрекъснатото подобряване дейността на оперативните поделения, по разкриването, предотвратяването и пресичането на противодържавната дейност, провеждана срещу нашата страна както от нами така и от чужди граждани.

Данните от приключените следствени дела позволяват да се направят изводи, че получените не малки успехи са резултат на своевременното и бързо реагиране на получените сигнали за провеждаща се престъпна дейност; правилна оценка на създалата се оперативна обстановка; умелото подбиране, възпитаване и ръководене на агентурата; подобряване съгласуваността между оперативните поделения; повишената култура и професионално майсторство на личния състав занимаващ се с агентурно-оперативна работа и не на последно място, на непрекъснатото използуване опита и помощта на органите на КГБ и другите братски органи.

За подобрената работа на органите на ДС говорят фактите на успешното проникване в някои противникови разузнавателни служби,

Из архивите на ДС

в ръководствата на реакционните емигрантски организации и идеологически централи, разкриване на канали ползувани от противника за провеждане на противодържавна дейност и бягства от страната, обезвреждането на редица шпионски резидентури и нелегални организации.

Наред с посочените положителни страни, данните от редица следствени дела сочат, че в оперативната дейност продължават да съществуват и редица сериозни слабости.

- Така,поради липса на достатъчно количество агентура в някои райони и с ползуването на агентура, негодна да ремава задаиите, които и се поставят, част от вражеския контингент остава извън полезрението на органите на ДС.

Такива именно са случаите при следствените дела през 1973 година срещу организаторите и ръководителите на нелегалните организации от българи с мохамеданска вяра в Казанлъшкия район и с.Корница, Благоевградски окръг.

Анализа на данните от разследването показва, че в селата Долно Изворово и Крън, Старозагорски окръг не е имало агент по линия на ДС, поради което в продължение на повече от година, по оперативен път не бяха постъпили данни за дейността на нелегалната организация.

Не беше реагирано и на доброволно заявление на гражданка от началото на 1972 година за проведено нелегално събрание на активни туркофили в с.Крън.

По тия причини не бяха доловени своевременно и съответно оценени вредните последици от безпрепятствените посещения в турските дипломатически представителства в нашата страна на българи с мохамеданска вяра /в това число и членове от посочените нелегални организации/, които масово предаваха клеветнически информации и изложения и получаваха указания за престъпната им дейност.

Допуснато бе безконтролно влизане и движение в страната на турски граждани - емисари на "Асоциацията", които прикривайки се като гости и туристи, събираха информации, разпространяваха печатни материали с клеветническо съдържание и подстрекаваха към организирани действия против народната власт.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

Поради посочените слабости, с голямо закъснение беше разкрита и нелегалната организация на промакедонска основа в Петричкия район, Благоевградски окръг.

До голяма степен, аналогични са и случаите с кражбата на оръжие в ШЗО - гр.Плевен през 1974 година и в гарнизона, гр.Стара Загора през 1976 година.

-ПО ПОДБОРА, ВЪЗПИТАНИЕТО И РЪКОВОДСТВОТО НА АГЕНТУРАТА

По някои от следствените дела бе установено, че редица агенти недостатъчно правилно са били подбрани и незадълбочено изучени.Пpади това и като се имат предвид допусканите слабости в тяхното възпитание и ръковдство някои агенти не са били в състояние да решават поставяните им задачи, други с неопитността си са се разконспирирвали, а една част са преминавали и на предателски позиции.

Така например, в някои от обектите по реализираната през 1974 година нелегална организация в Петричкия район съществуваха сериозни съмнения в един от агентите.

В , обект на ГДОР "ХИЕНИ" на Окръжно управление МВР, гр.Кърджали съществуват определено съмнения в аг."КАМЕН" на РУ - МВР, гр.Асеновград.

Поради известна заангажираност в престъпната дейност на обектите по ДОР "СНОБ", ДОР "СТУДЕНТА" и ГДОР "ХИЕНИ" сериозен проблем е успешното извеждане на аг."ОГНЯН" и аг."ДЕМИР". Определено може да се твърди, че аг."СИНАП" на Трето управление ДС, е проявявал нечестност.

На предателски позиции обикновено минават агенти разработващи чужденци, български граждани от турски произход и българи изповядващи мохамеданска вяра. Това именно налага особената осторожност в работата ни с агентурата работеща в тези среди.

Не по всички разработки се работи достатъчно задълбочено по изпълнение изискването, при всички случаи агентурата работила по разработките да бъде изведена от същите без каквито да са съмнения в обектите. Както е известно този процес започва още от момента на внедряването на агента в разработката и не трябва да

Из архивите на ДС

Из архивите на ДС

да бъде забравян нито за момент. Разбиранията в някои оперативни работници, че този въпрос може да бъде решен с доброволни заявления и разпит в качеството на свидетел, са валидни само за единични случаи.

- ПО ОФОРМЯНЕТО НА ОПЕРАТИВНИТЕ ДОКУМЕНТИ

По някои оперативни разработки се установява, че не всякога от агентурата се вземат писмени сведения, а получените данни при провежданите срещи се оформят от оперативните работници в рапорти или докладни записки и то в разказна форма.

Такава практика е характерна за някои оперативни работници от Окръжно управление МВР, гр.Стара Загора и отдел VI, Шесто управление ДС. Намираме, че по този начин и при най-доброто желание и добросъвестност се стига до преиначаването на нещата, което може да доведе до заблуждение. От друга страна, незадължаването на агентите да дават сведенията си в писмен вид ги освобождава от отговорност и в някои случаи ги довежда до недисциплинираност. Практиката сочи редица случаи, когато при срещи с агенти, същите не са потвърждавали "сведенията си" отразени в рапортите и докладните записки.

При немалък брой разработки, изпратени за мнение в отдел Следствен ДС липсват справки меморандуми, каквито съгласно МЗ, оперативните поделения са задължени да изработят. Липсата на такива по разработки с много оперативни материали и особено такива от М-"РОДОПИ" и М-"ПИРИН" принуждават неоправдано следователите, да губят много време в преглеждането на материалите /често пъти и такива без оперативна стойност/ и пречат за срочното даване на мненията от отдела.

В някои разработки липсва прегледност. Някои ръкописни материали не са преписани на пишеща машина, а някои материали биват оставяни в по няколко екземпляра, на различни места в папките

- ПО СЪБИРАНЕТО НА ДАННИ ОТ ЛЕГАЛНИ ИЗТОЧНИЦИ

Чести са споровете между отдел Следствен ДС и оперативните поделения, че по някои от разработките не може да се пристъпи към реализации, поради това, че липсват данни от легални източници.

Из архивите на ДС

Не са редки случаите когато са съществували възможности за получаване на такива данни, но не са вземани своевременно. При други случаи като се е разчитало само на агентурните и технически данни, не е работено за установяването на засечените лица, които да бъдат ползувани като легални източници за получаване на данни. Разбира се по редица разработки е рисковано и неправилно да се влиза във връзка със засечените лица, но по разработките за противодържавна агитация е нужна и наложителна такава дейност.

Практиката показва, че мотивировката за нуждата от конспиративност и несигнализиране на обектите обикновено е несъстоятелна. Данните сочат, че лицата дали сведения за дейността на обектите се считат заангажирани към нас и ако правилно е проведен разпита им не казват на обекта.

Своевременното взимане на писмени сведения се налага и от обстоятелството, че в съзнанието на лицата е още пресен случая и могат да дадат точни сведения. Когато е закъснявано, редица от разпитваните, въпреки да са с най-добро желание, не могат да си спомнят даже съществени неща.

При някои разработки за противодържавна агитация не всякога се изисква от агентите да посочват имената на всички лица, присъствували при изказванията на обектите. Това обстоятелство също пречи за своевременното издирване на източници от които могат да се събират данни.

СЛАБОСТИ ПО ДЕЛАТА СРЕЩУ АНОНИМНИ АВТОРИ НА ПРОТИВОДЪРЖАВНА АГИТАЦИЯ И ПРОПАГАНДА

Въпреки сериозното подобряване в работата по разкриването на анонимните автори, все още съществуват редица слабости, някои от които въпреки че са съществени, се повтарят, и като че ли са станали характерни за някои оперативни работници от окръжните управления, а при дадени случаи и за отдел V, Място управление ДС. Слабостите се изразяват в следното:

- Неправилно приобщаване към разработките на получените анонимни материали. Вземат се същите от учреждения и лица без да бъдат придружени от съпроводителни писма или протоколи за доброволно предаване. В някои от съпроводителните писма и протоколи за доброволно предаване не се посочва какво представлява инкриминиран материал, как започва и как завършва съдържанието му, кога е полу-

Из архивите на ДС

чен и т.н., а обикновено се пише "Изпращаме Ви анонимно писмо".

- Върху някои от инкриминираните материали неправилно се пишат резолюции, съдържащи даже и секрети, което не позволява прилагането на материалите към следствените дела.

- Изпращат се материалите от едно поделение до друго със секретни писма, което също пречи за прилагането им в следствените дела.

- Ценни по съдържание инкриминирани материали биват обработвани с химикали и по този начин стават негодни за ползуване.

- В надвечерието на реализациите се съставят придружителни писма и протоколи за доброволно предаване, което ни излага в очите на представители на учреждения и частните лица, като хора, които не умеем да изпълняваме задълженията си навреме и както трябва.

- ПО СЪГЛАСУВАНОСТТА МЕЖДУ ОПЕРАТИВНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ

Някои от проведените следствени дела показват, че все още при някои случаи, съгласуваността между оперативните поделения не е била всякога на нужната висота.

Подобна несъгласуваност беше констатирана между окръжните управления на МВР в гр.Стара Загора и гр.Благоевград и Място управление ДС по реализираните разработки през 1973 година срещу българите с мохамеданска вяра. Поради тази слабост със закъснения бяха установени обстоятелствата за срещи на обектите от двата района, взаимните им посещения в турското посолство в София, движението на емисарите на "Асоциацията" и други прояви от престъпната им дейност.

Намираме, че също поради недостатъчна съгласуваност, аг."КАМЕН" на Районното управление МВР, гр.Асеновград съобщава едва на 19.I.1976 година за срещата си с обект на ГДОР "ХИЕНИ", състояла се на 6.I.1976 година, а Районното управление изпраща сведението до Окръжно управление МВР, гр.Кърджали чак на 29.I.1976 А информацията е със значение.

Из архивите на ДС

Някои поделения на НМ, които са получили за дадени лица данни за хулигански прояви или друг вид престъпна дейност не установяват своевременно, че същите лица са обекти на ДС и провежданите мероприятия по лицата се провеждат продължително време по отделно.

При някои случаи, въпреки че са съществували условия, оперативните поделения водещи разработките не са успяли да съгласуват дейността на агентурните и технически средства с ВН, поради което не са били установявани лицата интересуващи органите на ДС по конкретна разработка.

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ "СЛЕДСТВЕН" ДС
ПОЛКОВНИК:

Написано в 2 екз.
№ 1 - VI у-ние ДС
№ 2 - отдел Следствен ДС
Изпълнил: Ст.Тарев
Написала: Е.Йорданова
гр.София, 6.III.1976 г.

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ЗА състоянието на профилактичната дейност на органите на Държавна сигурност за периода 01.01.1980 - 30.06.1984 г.

В изпълнение решението на Колегиума на МВР от 03.04. 1984 г. беше извършено изучаване на състоянието и резултатите на профилактичната дейност на централните и териториалните поделения на МВР по линия на ДС, при която се констатира:

Профилактичната дейност на органите на Държавна сигурност се провежда в съответствие с партийните постановки и държавните нормативни документи за възпитателно въздействие и предпазване на наши граждани от въвличане в нелоялни и враждебни прояви и за разобличаване подривната дейност на противника и вражески настроените лица.

Усилията на ръководния и изпълнителския състав през изучавания период са били насочени по-конкретно към прилагането на практика и изпълнението на решенията на Колегиума на министерството от 26.02.1979 г. и новата Инструкция за профилактичната дейност на органите на Държавна сигурност обявена с МЗ № I-100 от 1980 г.

На базата на тези документи е създадена по-добра организация в планирането, провеждането и отчитането на профилактичната дейност и са постигнати сравнително по-добри резултати.

В годишните оперативно-управленчески планове на поделенията и в работните планове по отделните линии и направления са

Из архивите на ДС

разработвани по-целенасочени мероприятия за подобряване общото равнище на профилактичната работа.

Подобрена е профилактичната дейност при провеждането на важни партийни и държавни мероприятия, при посещения на отговорни партийни и държавни ръководители из страната и при случаи на усложнена вътрешна и международна обстановка.

Оказана е съществена помощ от органите на Държавна сигурност на партийните, държавните и обществените органи и организации във възпитателната им работа сред българските турци, потомците на насилствено помохамеданчените в миналото българи и турчеещите се цигани при възстановяването на българските имена, за противодействие и неутрализиране на разпалваните от тях националистически и верски настроения, изселническа психоза и др.

Проведени са редица мероприятия за ограничаване възможността на дипломатически представители и граждани на капиталистически страни да контактуват с наши граждани, особено из средите на българските мохамедани, и да провеждат разложителна дейност.

Сериозно внимание е обърнато за опазване сигурността и недопускане извършване на вражеска дейност и идеологическа диверсия, както и за опазване на държавната и военната тайна в икономическите обекти и най-вече в тези с национално значение, отбранителната промишленост, военните поделения, в средите на интелигенцията, младежта и др.

По направление на общата профилактика във връзка с патриотичното възпитание и повишаване на политическата бдителност на населението срещу разложителното влияние на противника и предотвратяване създаването на условия за възникване на негативни явления и процеси пред различни колективи са изнесени 1472 лекции и са проведени 4038 беседи. В тази насока по-добре са работили Трето управление - ДС, Софийското градско и окръжните управления на МВР - Бургас, Кюстендил, Пазарджик, Перник, Плевен, Варна и др. Проведени са и много инструктивни беседи с отделни български граждани, излизащи зад граница, като най-много такива се отчитат от окръжните управления на МВР - Хасково, Кърджали, Ямбол, Шумен, Перник, Ловеч, Шесто управление - ДС и др.

Частна профилактика е приложена по отношение на 13 627 лица. От тях 335 са били водени на ДОР, 877 - на ДОП, 243 на ДОН

Из архивите на ДС

83 45

и 168 на ДОИ. Голяма част от профилактираните лица са водени на сигнални преписки за вражеска дейност, а останалите са профилактирани във връзка с провеждането на важни партийни и държавни мероприятия - XII конгрес, партийните конференции, изборите и др.

Най-голям е броят на профилактираните между 31 и 40-годишна възраст - около 30%, и между 19 и 30-годишна възраст - около 28%.

По обществени групи най-много от профилактираните са работници - 6 923, служещи - 3 149, войници - 830, пенсионери - 772, неработещи - 498 и др.

Безпартийните са 8 948, членове на ДКМС - 3 298, на БКП - 848 и на БЗНС - 159. Прави впечатление големият брой профилактирани членове на БКП.

По противообществени прояви, дали основание за провеждане на частна профилактика, около 28% от профилактираните лица са за разпространяване на нелоялни идейно-политически съждения, слухове и твърдения; 17% за националистическа дейност; 10% за поддържане на контакти с чужденци, които могат да бъдат използвани за престъпни цели; 6% за намерения за извършване на противодържавни прояви, поради политическа незрелост и т.н.

Причините и подбудите за осъществяването на тези противообществени прояви са: поради авантюризъм и лекомислие - около 36% от профилактираните; изпаднали под влияние на идеологическата диверсия на противника - 7%; несъгласие със социалистическия строй - 5%; попаднали под вражеско влияние - 4,5%; стремеж към лек охолен, разгулен и друг несъвместим със социалистическите норми начин на живот - 4% и т.н.

Данните показват, че основна форма за провеждане на частна профилактика е била откритата беседа на оперативния работник с профилактираните лица. Тази форма е приложена при провеждането на частна профилактика на 12 344 лица, което съставлява около 90,5% от профилактираните.

В някои поделения е налице стремеж към разнообразяване на формите на откритата частна профилактика. Възможностите на партийните и служебните ръководители за оказване на положително въздействие над проявените лица успешно са използвани от Шесто управ-

Из архивите на ДС

353

ление - ДС в 42 случая; Окръжното управление - Силистра - 36 случая; Пазарджик - 22; Враца - 10, Ловеч - 6 и т.н. В това отношение положителна практика е създадена в Трето управление - ДС, където около 10% от частните профилактики са осъществени чрез командирите и политработниците в БНА. Разглеждане и разобличаване постъпките на проявени лица на организационни събрания или пред трудови колективи е прилагано в Силистра при 70 случая; Враца - 16, Трето управление - ДС - 17; Ловеч - 4 и т.н.

Чрез следствените органи по време на предварителното следствие са профилактирани около 220 лица. Тази форма е ползвана в Плевен при 28 случая, Трето управление - 28, Шесто управление - 24, Смолян - 20, Бургас - 18 и т.н.

Зашифрована беседа на легендиран оперативен работник с профилактираното лице е провеждана в окръжните управления на МВР - Силистра, Бургас, Велико Търново, Пазарджик и др. Зашифрованата профилактика чрез агентура и доверени лица, макар че все още не е намерила своето място в практиката на поделенията на ДС, е прилагана в Търговище при 27 случая, Трето управление - 20, Варна - 17, Пазарджик - 12 и т.н.

При наличието на данни и сигнали за възникващи негативни тенденции, явления и процеси сред отделни колективи и лица своевременно са информирани съответните партийни, държавни и обществени органи и организации за вземане на превантивни мерки и провеждане на политиковъзпитателна работа и други мероприятия.

При разглеждането на профилактичната дейност на органите на Държавна сигурност в Колегиума на министерството през февруари 1979 г. бяха посочени редица слабости и недостатъци в нейното организиране и провеждане, които се явяват пречка за повишаване на нейната ефективност и превръщането ѝ в <u>едно от основните направления в дейността на органите на Държавна сигурност.</u>

Въпреки дадените ясни указания и конкретни мероприятия от Колегиума и постановките на новата инструкция за профилактичната дейност на органите на ДС, утвърдена с МЗ № I-100/1980 г., все още качеството и резултатността на тази дейност не съответствуват на оперативната обстановка и на задачите, които поделенията на ДС решават по обезпечаване сигурността на страната.

Из архивите на ДС

Какви по-характерни слабости и недостатъци се открояват по организирането, осъществяването, отчитането и анализирането на профилактичната дейност на поделенията на Държавна сигурност?

Все още не е създадена практика органите на Държавна сигурност периодично и задълбочено да разглеждат, анализират и оценяват състоянието и резултатите от профилактичната дейност и на тази основа да организират нейното целенасочено планиране и провеждане. Малко са случаите, когато тази дейност е разглеждана като цяло в ръководствата и съветите към ръководствата на поделенията. Недостатъчно внимание се обръща на тази дейност и когато се разглежда работата на Държавна сигурност по отделните линии и направления.

В много поделения проведените общопрофилактични лекции и беседи пред различни колективи са твърде малко. Така например за посочения период Второ главно управление отчита за проведени само 8 такива мероприятия, Ямбол - 9, Габрово - 30, Враца - 35 и т.н.

Наличните данни показват, че крайно незадоволително са използувани възможностите на средствата за масова информация. С изключение на Трето управление - ДС, което отчита използуването на такива средства при 171 случая, ВГУ - при 68 случая, Шесто управление - при 24, Видин - 7 и Русе - 1, останалите поделения не отчитат нито едно такова мероприятие по линия на Държавна сигурност. А отдел "Пропаганда" - МВР, който следва да оказва методическа помощ на поделенията в това отношение, даже и не отчита тази своя дейност в Трети отдел - ДС.

От останалите форми на общата профилактика като научно-теоретични конференции, тематични вечери и др. само Трето управление - ДС отчита 3 такива, а останалите поделения - нито едно.

Не се провеждат и отчитат системно инструктивни индивидуални беседи с отделни български граждани, излизащи зад граница по различни поводи. Подобно е положението и по отношение на беседите, проведени с тези граждани след завръщането им в страната с цел установяване поведението им зад граница, оказаното вредно влияние от страна на противника върху тях и вземане на съответни профилактични мерки. По данни на отдел "Задгранични паспорти" сред-

Из архивите на ДС

но годишно в капиталистическите и развиващите се страни излизат около 170 хиляди български граждани, а за 1983 г. са отчетени 19 856 проведени беседи при излизане и 12 320 - при завръщането им.

Отдел "Задгранични паспорти" - МВР, който следва да оказва помощ и контрол на териториалните поделения по излизащите български граждани в капиталистически страни, не отчита своята профилактична дейност в Трети отдел - ДС.

В инструкцията по линия на общата профилактика се упоменава за провеждането и отчитането на индивидуални инструктивни беседи само за излизащите зад граница български граждани. В нея не се посочва, че такива беседи следва да се провеждат и отчитат и с отделни български граждани, които по различни поводи контактуват с лица от капиталистическите страни, без да излизат зад граница, или вследствие на редица други обстоятелства могат да попаднат под влиянието на противника и вражеските елементи, без да са замисляли, подготвяли или извършили нелоялни прояви. Това крие опасност за такива лица да не се прави ясно разграничение от онези, които са профилактирани за противообществени прояви, и те да попаднат в отчета на Държавна сигурност и в категорията на лицата, на които е проведена частна профилактика.

Все още съществени слабости се допускат и при провеждането на частната профилактика. И тук, както и при общата профилактика, не се ползуват достатъчно разнообразни форми. Така например, окръжните управления на МВР - София, Благоевград,Бургас, Варна, Кърджали, Кюстендил, Плевен, Разград, Смолян,Толбухин и Хасково не са провели нито една частна профилактика чрез беседа с профилактираното лице от партийни и служебни ръководители. В двадесет от териториалните поделения нито веднаж не е използувана формата на профилактика чрез разглеждане и разобличаване постъпките на проявеното лице пред съответните колективи. Не са ползувани и възможностите на агентурата и доверените лица с профилактична цел в Бургас, Велико Търново, Габрово, Кърджали, Ловеч, Михайловград, Плевен, Разград, Силистра, Сливен, Смолян, Стара Загора, Толбухин, Хасково и Шумен, а в повечето от остана-

Из архивите на ДС

356

лите териториални поделения са ползувани в 2-3 случая.

Софийското градско и окръжните управления на МВР в Благоевград, Варна, Враца, Кюстендил, Ловеч, Разград, Силистра,Сливен, Толбухин, Хасково и Ямбол не отчитат нито една частна профилактика чрез следствените органи.

Редица слабости се допускат при подготовката и провеждането на профилактичните беседи, като:

- незадоволителна работа по придобиването, документирането и оценката на достатъчна по количество и качество достоверна информация за профилактираното лице;

- недостатъчно изучаване личностните качества на лицето за прилагане на най-подходящ подход при провеждане на беседата и т.н.

Една от причините за допускането на тези слабости е и в това, че чл. 75 от Инструкцията за оперативния отчет не задължава оперативния състав да изготвя писмено мотивирано предложение за всички лица, на които предстои провеждането на частна профилактика. Това води в много случаи до формално и неквалифицирано провеждане на профилактиката и до липса на компетентно участие и контрол от страна на ръководния състав.

Поради тази причина в редица случаи се допуска провеждането на частна профилактика, при която не се доказва по безспорен начин вината на профилактираните лица. Същите лица остават неразобличени в това, че са се подготвяли да извършат или са извършили противообществени прояви, които могат да прераснат в престъпления. Въпреки това такива лица се картотекират и спрямо тях се прилагат редица ограничителни санкции (запрещения за излизане зад граница, недопускане на работа в определени обекти и т.н.), което по същество е нарушение на социалистическата законност.

В нарушение на инструкцията в много поделения невинаги се изготвя рапорт, в който да се отразява резултатът от проведената частна профилактика, с предложение за отношение към профилактираното лице и мероприятия за неговото наблюдение и контролиране поведението и проявите му след профилактиката.

Наблюдението по отношение на профилактираните лица не се провежда качествено и системно, не се прави оценка за поведе-

Из архивите на ДС

357

нието на същите лица след приключване срока за наблюдение. В много случаи се допуска такива лица да извършват нови прояви и да бъдат профилактирани повторно или няколко пъти. (В нашите правни нормативи не се предвижда какви санкции следва да се налагат на лица, които са предупредени веднъж от органите на Държавна сигурност за извършени противообществени прояви и допускат рецидив).

В практиката на органите на ДС не е въведено, а и в инструкцията не се посочва какво отношение да се вземе и спрямо онези профилактирани лица, които след профилактиката и проведеното наблюдение на дело са доказали, че са осъзнали своята простъпка, поправили са се и са станали лоялни граждани. Досега не е констатиран нито един случай в който да е направено предложение такова лице да бъде снето от отчет.

В редица поделения не се спазват от оперативния състав изискванията на инструкцията за отчитане на проведените профилактични мероприятия и правилното регистриране и съхраняване на материалите от тях. Има много профилактични мероприятия, които не се отчитат и в секциите по оперативния отчет не се изпращат редовно съответните видове картони. Това важи най-вече за проведените мероприятия по линия на общата профилактика. Това затруднява чувствително аналитичната и оценъчната работа на ръководствата и специализираните звена за информация и анализ на поделенията и ограничава възможностите за целенасочено регулиране и управление на профилактичната дейност.

Въпреки решенията на Колегиума от 1979 г., указанията на ръководството на министерството и ясното изискване на чл.31 от МЗ № I-100/1980 г. ръководствата на поделенията на МВР не използуват морални и материални стимули за поощряване на служители, постигнали положителни резултати в провеждането на профилактичната дейност.

Въз основа на изложеното по състоянието и резултатите от профилактичната дейност на централните поделения, Софийското градско и окръжните управления на МВР могат да се направят следните

Из архивите на ДС

358

И З В О Д И:

1. Органите на Държавна сигурност са провели голяма по обем профилактична дейност и има тенденция към нейното подобряване, но все още не е настъпило нужното преустройство и тя не се е превърнала в една от основните дейности на органите на Държавна сигурност.

2. Все още ръководствата на централните поделения, Софийското градско и окръжните управления на МВР не са отделили достатъчно внимание и не са упражнили необходимия контрол и помощ за цялостно изпълнение на приетите и утвърдени от другаря министър мероприятия на Колегиума на МВР, проведен на 26.02. 1979 г., и изпълнението на МЗ № I-100/1980 г. за решително подобряване организацията по планирането, провеждането, анализа и оценката на профилактичната дейност на органите на Държавна сигурност.

В това отношение не е оказана достатъчно помощ и контрол от централните поделения на МВР по съответните линии и направления.

Във връзка с посочените констатации и изводи

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Да се задължат началниците на централните поделения, Софийското градско и окръжните управления на МВР на базата на настоящия доклад, станалите разисквания и взетите решения от Колегиума на МВР, да набележат практически мерки за отстраняване на констатираните слабости и недостатъци, за стриктно изпълнение на изискванията на Инструкцията за профилактичната дейност на органите на Държавна сигурност, утвърдена с МЗ № I-100/1980 г.

Срок - 20.03.1985 г.

Из архивите на ДС

359

3. С цел подобряване на профилактичната дейност на органите на Държавна сигурност да се направят някои допълнения и изменения в инструкцията, обявена с МЗ № I-100/1980 г. и Инструкцията за оперативния отчет, обявена с МЗ № I-20/1978 г. (приложение № 1).

4. Началниците на централните поделения, Софийското градско и окръжните управления на МВР да организират проверки в секциите по оперативния отчет и въз основа на тях лицата, на които е проведена частна профилактика, при която не е доказано, че са имали противообществени прояви, както и такива, които вследствие на проведените профилактични мероприятия са осъзнали своите грешки, поправили са своето поведение и са доказали своята лоялност, да се снемат от отчет.

Срок - 30.05.1985 г.

5. Главно следствено управление, на базата на опита в профилактичната работа на органите на КГБ, да проучи въпроса и внесе предложение за придобиване юридическа стойност и законна значимост на съставяните предупредителни протоколи на профилактираните лица.

Срок - 30.03.1985 г.

6. До 30.03.1985 г. централните поделения на ДС да извършат проверки и анализират собствената си профилактична дейност в изпълнение указанията на настоящия Колегиум на МВР и да набележат перспективни мероприятия за нейното качествено подобряване и превръщането ѝ в едно от основните направления в работата на органите на Държавна сигурност.

7. До 30.11.1985 г. Инспекторат - МВР да извърши проверки в Софийското градско и окръжните управления на МВР и към 20.12.1985 г. съвместно с централните поделения на ДС да подготви и внесе информация в ръководството на министерството за изпълнението на решенията на настоящия Колегиум и постигнатите резултати в профилактичната дейност на поделенията на Държавна сигурност.

Приложение: проектопредложения за изменения и допълнения на МЗ № I-100/1980 г. и МЗ № I-20/1978 г. и цифрови таблици за профилактичната дейност на органите на ДС №№ 1, 2

НАЧАЛНИК НА ИНСПЕКТОРАТ - МВР
генерал-майор
(Вн. Черкезов)

7

1

Д О К Л А Д

за състоянието на следствената работа през 10-годишния период от създаването на единния следствен апарат и някои основни изводи за работата през 1988 година

Навършват се 10 години от създаването на единния следствен апарат, което е основание и повод за една равносметка и критичен поглед към миналото, настоящето и бъдещето на следствените органи.

Изминалите 10 години са период на реални достижения в изграждането на следствения апарат и неговата високоотговорна политическа дейност.

В изпълнение Решение 1/1979 г. на Политбюро на ЦК на БКП и Указ 1138/1979 г. на Държавния съвет на НР България, ръководството на МВР последователно изгради следствения апарат като единна, централизирана и самостоятелна подсистема при МВР за разследване на всички престъпления срещу Народната република, социалистическата собственост, личността, правата и законните интереси на гражданите.

В Главно следствено управление - МВР бяха създадени Съвет за управление - като съвещателен орган при ръководството на апарата; централна комисия за работа с кадрите, отдел за контрол и помощ на териториалните следствени отдели, информационен и оперативно-технически център, други спомагателни служби, общи за целия апарат. Успешно се внедрява единна автоматизирана система за електронна обработка на информацията, постъпваща от делата на производство. Прилага се единна система за подбор, подготовка и оценка на кадрите. В следствения апарат останаха и продължиха да се назначават за следователи само лица с висше юридическо образование, които преминават специализирано обучение у нас и в СССР.

Комунистите в Главно следствено управление изградиха партийна организация и самостоятелен партиен комитет на ръководство при Районния комитет на БКП за МВР. Почти във всички следствени отдели бяха създадени самостоятелни първични партийни организации, формираха се комсомолски и профсъюзни органи и организации.

За гарантиране процесуалната самостоятелност на следователите и дознателите и осигуряване подчинението им само на закона при разследване на престъпленията, следственият апарат беше изведен от структурите и щатовете на териториалните поделения на МВР и обособен в отделен щат. Назначаването и уволняването на следователите става със съвместна заповед на Главния прокурор на НР България и Министъра на вътрешните работи, а на специализираните следователи - от началника на ГСУ.

През 10-годишния период успешно се приключиха редица дела за тежки противодържавни престъпления, особено по линия на терора, шпионажа и нелегалните организации, за крупни посегателства срещу социалистическата собственост, срещу правата и за-

Из архивите на ДС

361

конните интереси на гражданите.

При високо напрежение в работата, ежегодно следователите и дознателите провеждат и приключват над 60 000 предварителни производства. Средногодишно се разследват около 400 дела за умишлени убийства и опити за убийства; 800 за изнасилвания; 1000 за умишлени телесни повреди; 700 за грабежи; 9000 за кражби на социалистическа и 13 000 за кражби на лична собственост, 4000 за присвояване на обществено имущество; 4500 за пътно-транспортни престъпления; 800 за пожари; 800 за аварии и тежки произшествия в народното стопанство; включително и всички дела за престъпления, извършени от непълнолетни, за които в апарата е изградена специална подсистема.

За своевременно посещение на възникналите местопроизшествия, са изградени и денонощно функционират на територията на цялата страна специализирани дежурни следствено-оперативни групи.

За ефективността на организацията на дежурните следствено-оперативни групи говори и обстоятелството, че сега близо 50% от извършителите на престъпления се разкриват в срок от 1 до 3 денонощия.

Правилността на партийното решение за изграждането на единен следствен апарат се потвърди с резултатите по основните показатели на следствената работа за 10-годишния период:

- 93 % от следствията се разследват в 2-месечен срок и 91 % от дознанията - в 14-дневен срок;
- за доразследване се връщат от прокурора и съда годишно само 4 % от приключените дела;
- на държавата и гражданите ежегодно реално се възстановяват и обезпечават над 40 млн. лева;
- в хода на разследването се постига значителна допълнителна разкриваемост;
- строго се спазват изискванията на социалистическата законност. Прецизно и точно се определят мерките за неотклонение и най-вече "задържане под стража";
- по всички дела срещу непълнолетни строго се съблюдават специалните изисквания за разследването на тази категория лица.

Наред с това, в дейността на следствения апарат съществуват проблеми и нерешени въпроси:

- Висок е процентът на прекратените дела. Близо половината от всички разследвани производства завършват с мнение за прекратяване. Независимо от обстоятелството, че съществуват т.нар. "задължителни производства", които като правило се прекратяват, не са малко случаите, когато, поради недостатъчна прецизност и задълбоченост при събирането на доказателствата, се е стигнало до прекратяване на делата.
- Не е достигнато необходимото качество при извършването на първоначалните и неотложни следствени действия. Годишно следствените работници посещават около 30 000 произшествия, от които - около 4000 със смъртен изход. Това е огромна по обем работа и в значителна степен тя се извършва добросъвестно от състава. Но самият факт, че немалко дела се връщат за допълнително разследване, показва, че нещата не са изведени на необходимото ниво.
- Нерешен е въпросът с използуването на експерти и вещи лица. От дейността им в значителна степен зависи качеството и

Из архивите на ДС

бързината на разследването. Все още не разполагаме с висококвалифициран и добре организиран експертен апарат.

Кои са причините?

Те са комплексни, но преди всичко ще посоча тези от субективен характер, като чувство за дълг, съзнание, ролята и мястото на средния ръководен кадър, професионалната квалификация. Тук съзнателно не се спирам на ролята и мястото на съдебните и прокурорските органи за повишаване качеството на следствената работа, но липсата на ефикасен надзор много често сериозно влияе върху разследването и намира израз в крайния му резултат - голям брой неоснователно образувани дела и прекратени поради липса на престъпление; връщане на дела за допълнително разследване; промени в обвинението и мерките за неотклонение; липсата на ясно и категорично определени критерии за пълнота и качество.

Съществуват и други причини. По-съществени от тях са:

- Високата натовареност, липсата на достатъчно техническо осигуряване и помощен персонал, съществуващо години наред кадрово непопълнение и ограничени възможности за правилен подбор.
- Липсва единна и взаимосвързана отчетност с прокуратурата, съда и останалите органи.
- Незадоволително е състоянието на арестните помещения, поради което не са осигурени необходимите санитарно-хигиенни условия за задържаните лица и за тяхната изолация.

Имаме непреодоляни слабости в организацията на работа и състоянието на дисциплината. Не всички началници на следствени отдели проявяват необходимата взискателност и постоянен контрол в дейността на следователите и дознателите, което се проявява особено по отношение на новоназначените работници. Не са достатъчно прецизирани критериите за оценка на следователския труд, намалени са възможностите за морално и материално стимулиране.

За отстраняване на закононарушенията, слабостите и нерешените проблеми в следствената работа, ръководствата на МВР и Главно следствено управление взимат енергични и постоянни мерки за подобряване на работата. Усилията са насочени преди всичко към повишаване знанията и професионализма в работата, засилване ежедневния контрол и помощ, реализиране изискването за специализация, издигане на по-високо ниво взаимодействието с останалите органи на МВР, съда и прокуратурата, повишаване моралната устойчивост, съзнанието и отговорността на всички следователи и дознатели.

*
* *

През 1988 г. ръководството на ГСУ насочи дейността на следствения апарат към осигуряване практическата реализация на партийните постановки и решения за демократизиране на обществено-политическия и стопанския живот в страната, за строго съблюдаване принципа на социалистическата законност и демократизъм за защита правата и законните интереси на гражданите и социалистическите организации.

Особено внимание отделихме на взаимодействието с органите на прокуратурата, с оглед законосъобразно провеждане на предварителните производства. Осигурени са всички необходими условия за осъществяване от страна на прокуратурата на предписаните

Из архивите на ДС

от закона задължения. Съществува обстановка на непримиримост и повишена взискателност за изпълнение на прокурорските указания. Създадена е организация за обмен на информация по въпросите, отнасящи се до взаимодействието, както и за своевременно реагиране по всеки сигнал на прокурорите за пропуски и процесуални нарушения в предварителното производство. През годината са наказани 110 следователи и дознатели, включително и за допуснати процесуални нарушения при разследването, за които прокуратурата е уведомена.

363

През 1988 г. разследването на противодържавните престъпления се осъществяваше в усложнена вътрешна и външна оперативна обстановка. Не стихна подривната дейност на западните специални служби, насочена към дестабилизация на обществено-икономическите отношения у нас и в другите социалистически страни. Прояви се стремеж за използуване дейността на появилите се в страната т.нар. "сдружения" и "клубове" срещу партийната и държавната политика.

Следователите по Държавна сигурност работиха по 183 предварителни следствия срещу 292 лица. Имаме значително намаляване на разследваната противодържавната престъпност. Показателно е обстоятелството, че броят на разследваните за противодържавни престъпления лица с възстановени имена е намалял в сравнение с 1987 г. повече от два пъти. Усилията на органите на МВР, включително и следователите, се насочиха към предотвратяване и пресичане на противодържавната престъпност още в етапа на замисъла и първоначалната подготовка, за да не се стига до санкциониране на реализирана вече вражеска дейност. В подкрепа на това е фактът за нарасналия с 6 пъти брой на профилактираните лица, в пълно съответствие с духа на демократизация и гласност.

През 1988 г. успешно бяха разследвани делата срещу извършителите на диверсионно-терористичните актове в страната в периода 1984-1987 г. и протурската националистическа организация, която в продължение на повече от 2 години е развивала активна противодържавна дейност във Варненска и Разградска област.

Наред с пряката си дейност по разследване дела за противодържавни престъпления, следователите по ДС се включиха в разследването на 352 дела срещу 379 лица по линия на Народната милиция. По този начин те допринесоха за активизиране на борбата срещу криминалната престъпност и оказаха реална и квалифицирана помощ в разследването на много тежки дела.

И през изминалата година основен дял в следствената работа заемаха делата от компетентност на Народната милиция - за криминални, стопански престъпления и престъпления по транспорта. Приключени бяха 67 452 предварителни производства, в това число - 27 060 следствия и 40 392 дознания. Въпреки големият обем на работа и повишената сложност, се допусна просрочване само на 6 % от следствията и 9.8 % от дознанията, върнати са за доразследване 6.3 % от следствията и 1.6 % от дознанията. По разследваните дела са установени вреди в размер на 55 590 000 лева, от които са възстановени и обезпечени 70 процента. В хода на разследването са

допълнително установени 24.5 % от вредите и нови 9467 престъпления.

По разследваните дела са привлечени в качеството на обвиняеми 31 960 лица, от които са задържани под стража 3689.

За криминални престъпления са задържани 2951 лица, за стопански - 389, по линия на ДС - 310 и за транспортни престъпления - 39 лица.

Анализът на данните за разследваната престъпност през 1988 г. позволява да се направят следните изводи:

- Чувствително увеличение бележат разследваните криминални престъпления - с 4040 са повече разследваните кражби на лично имущество, с 1030 са повече взломните кражби на обществено имущество, с 1/3 се увеличиха противозаконните отнемания на моторни превозни средства.

- Рязко увеличение бележат изнасилванията на възрастни жени и грабежите на самотно живущи граждани.

- Все повече престъпления се извършват след предварително създадена организация и подготовка.

- Увеличиха се разследваните престъпления, извършени от непълнолетни - с 12 %. Тревожно е проявлението на редица криминогенни фактори, като безделието, алкохолизмът, наркоманията и моралната разпуснатост. Лицата, злоупотребяващи с алкохол, неучещи и неупражняващи обществено-полезен труд са извършители на около 40 % от всички криминални престъпления.

В отговор на писмото на Секретариата на ЦК на БКП, Главно следствено управление - МВР разработи конкретни мерки за подобряване организацията на работата в борбата с криминалните престъпления. Утвърдена е и перспективна план-програма, в която са набелязани конкретни мероприятия за усъвършенстване дейността на следствения апарат при разследването на този вид престъпления.

Тревожна е обстановката в страната и по линия на разследваната стопанска престъпност. Независимо от провеждането на комплексни мероприятия за защита на икономиката, все още тя понася крупни щети от престъпни посегателства.

През 1988 г. бяха разследвани 8783 дела за стопански престъпления, срещу 6839 лица. Това представлява 11.41 % от всички разследвани дела и 20 % от обвиняемите лица. Характерни са следните данни: за преки посегателства върху социалистическата собственост са разследвани 2651 дела; за валутни престъпления - 616 дела; за престъпления, свързани с нарушение на служебните задължения 569 дела; за документни престъпления - 1285 производства. Така посочената стопанска престъпност нанесе щети на държавата 45 016 574 лева.

През настоящата година усилията на следствения апарат следва да бъдат насочени към задълбочено изучаване на Указа за стопанската дейност и Правилника за приложението му с оглед своевременното разкриване и разследване на всички стопански престъпления, които могат да препятствуват реализацията на новата икономическа политика и да причинят щети на народното стопанство.

През отчетния период бяха посетени 29 438 произшествия, между които всички тежки аварии в икономиката, железопътни ката-

Из архивите на ДС

365

строфи и пожари, причинили значителни вреди на народното стопанство.

С висок професионализъм се характеризира дейността на следователите при посетените местопроизшествия на самолетната катастрофа на Аерогара - София, ж.п. катастрофите с човешки жертви и тежки материални последици, пожарите в хотел "Мусала" - Боровец и текстилното предприятие в гр.Троян, инцидента в хотел "Рила" - Боровец и много други.

Въпреки положените усилия през годината, продължаваме да бъдем носители на някои повтарящи се слабости в следствената работа: незадоволително качество на първоначалните и неотложни следствени действия, проявяващо се при посещението на местопроизшествия и работата по делата срещу неизвестен автор. Несвоевременно започване и неритмично провеждане на разследването, непълноти при изготвянето на процесуалните документи, непълноценно използуване възможностите на експерти, специалисти и вещи лица, неумение правилно да се планира и разпределя работното време, слабости в квалификацията и подготовката при реализиране на специализацията и недостатъчна взискателност и контрол.

Именно тези слабости и грешки в нашата работа водят до просрочване на дела, връщане за допълнително разследване, неумение да се реализира и изяснява докрай престъпната дейност на заподозрените лица.

Имаме дял през годината да останат неразкрити 17 476 криминални престъпления, от които 13 умишлени убийства, 1 грабеж, 123 взломни кражби на обществено имущество.

Върху качеството на следствената работа влияеше и създадената динамична обстановка в процеса на преустройството и изграждането на нови структури и организация на работа. В ръководството на Главно следствено управление и целия личен състав има пълна яснота за нерешените проблеми - нужна е настойчивост, повишена взискателност, висок професионализъм и политическа зрялост и задълбочени правни знания.

В етапа на преустройството, като отчитаме сегашното състояние на оперативната обстановка и тенденциите на развитието й, обусловени от подривната дейност на противника, от проявите на вътрешния и международния тероризъм, от проблемите по възродителния процес, от многобройните случаи на организирана криминална и стопанска престъпност, трябва да продължи доизграждането на следствения апарат в организационно, структурно, материално-техническо и кадрово отношение.

Според нас, за целта е необходимо:

- да се разширят гаранциите за процесуалната самостоятелност на следователите и подчинението им само на закона, включително като се предвидят допълнителни изисквания за назначаването и уволнението им;
- политическата номенклатура на всички следствени кадри да бъде изведена в компетенциите на един централен партиен орган;
- заместник-началниците на ГСУ и началниците на областните следствени отдели да бъдат номенклатурни кадри на Секретариата на ЦК на БКП;
- следователите-комунисти в териториалните следствени

Из архивите на ДС

подразделения да членуват в самостоятелни първични партийни организации на политическо ръководство на съответните общински комитети на партията;

- организацията на апарата в централните и териториални органи да се приведе в съответствие с административно-териториалното деление на страната и измененията, които ще бъдат внесени в съдебната система;

- в Съвета за управление при ГСУ, като пълноправни членове да бъдат въведени заместник-главен прокурор, заместник-председател на Върховния съд и заместник-министър на правосъдието;

- Прокуратурата да разработи и въведе ефективна система за осъществяване постоянен и действен надзор за законност върху цялостната дейност по разследване на престъпленията;

- при разследването на престъпленията адвокатската защита да се допусне при привличане на лицето като обвиняем, а ако то е задържано - от момента на неговото задържане;

- да се разшири прекият съдебен контрол при разследване на престъпленията, като се осигури правна възможност гражданите да обжалват пред съда основните следствени действия: обиски, претърсване, изземване на документи и предмети, изземване на кореспонденцията, мерките за неотклонение, включително "задържане под стража".

- да се преразгледа института на "продължаваното престъпление", тъй като сегашната му уредба създава предпоставки за не винаги оправдано удължаване на сроковете за разследване и формиране на обвинителен уклон;

- да се диференцира процедурата за разследване на сложните от фактическа и правна страна престъпни деяния с оглед създаване на условия за процесуална икономия и нормализиране натовареността на правораздавателните органи;

- да се формулира категорично и недвусмислено в закона юридическото значение на самопризнанието и ролята му като смекчаващо обстоятелство при определяне размера на наказанието.

Цялостната дейност на следователите и дознателите по образуването, провеждането и приключването на предварителното производство, чрез която форма са реализирани правата и законните интереси на гражданите /пострадали или извършили престъпление/ на социалистическите организации и държавата, са регламентирани от разпоредбите на Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс, които са доразвитие на съответните принципни положения на действуващата Конституция на НРБ.

Следователно, някои от посочените предложения за преустройство в дейността на следствения апарат ще се реализират след внасяне на изменения в основните законови актове. Още сега обаче ръководството на Министерството на вътрешните работи, наред с изложените, е набелязало допълнителни действени мерки от организационен, материално-технически и управленчески характер. Най-общо те се свеждат до следното:

- до края на тази петилетка да се доизгради системата за обучение на следователите за постигане на висок професионализъм за всеки отделен служител, включително като се преодолее процесуалната фигура "дознател-сержант" и се замени с тази на "дознател-офицер" с висше юридическо образование;

Из архивите на ДС

367

– нормализиране натовареността с дела на производство чрез привеждане броя на следователите, дознателите и помощния персонал в съответствие с реалната динамика на престъпността;

– насищане дейността по разследването с необходимите съвременни криминалистически, свързочни, транспортни, съобщителни и други средства;

– разработването на нови съвременни критерии за законност и срочност на разследването и особено при задържаните лица; за допълнителната разкриваемост и възстановяването на щетите; за профилактиката на престъпленията – всичко това отнесено и към оценката и атестирането на кадрите;

– качествено подобряване на материалната, нормативната, контролната и друга дейност, свързана с местата за предварително "задържане под стража".

Организацията на следствения апарат, с качествените изменения и допълнения ще бъде гъвкава, открита и икономична; създават се нови възможности за непосредствено оперативно управление от центъра – ГСУ, на следствените сили и средства; засилва се универсализма и специализацията при провеждане на предварителните разследвания; намалява се броят на ръководните нива, като се увеличава този на изпълнителските кадри.

Осъществяването на всички тези положителни изменения са действена гаранция за укрепване на законността и ефективността в предварителното производство и реална предпоставка за успешното протичане на процеса на преустройството в следствения апарат.

НАЧАЛНИК НА ГСУ-МВР
Генерал-майор К.Коцалиев

УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ
Ген.полковник /п/Т.Данков
8.V.1958 година
С О Ф И Я

Препис-
Лично строго секр.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Р О Т О К О Л

№ 4

За предложенията на Съвещателния орган на Държавна сигурност приети на заседанието му от 26.IV.1958 г.

. . . . . .

ВЪПРОСИ НА ДНЕВНИЯ РЕД:

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Я:

. . . . . .

4. Докладна записка на комисията за провеждане мероприятия за париране на вражеската дейност сред турското население.
Докл.др.полк.Манов

Съвещателния орган на ДС счита, че комисията работила по предложенията за репресиране някои вражески лица от турското население в общи линии правилно се е насочила за подбора на тези лица и окръжните управления на МВР трябва като правило да се съобразяват с нейното мнение.

Репресирането да се извърши не кампанийно, а последователно на групи и поединично, като се съобразява със следното:

1. За онези лица, за които има достатъчно данни за арест и съд за извършена от тях вражеска дейност, да се правят предложения по общия ред.

2. Някои отявлени вражески елементи-турци, които систематически настройват турското население против народната власт и мероприятията й да бъдат изпратени в ТВО.

Предложенията за ТВО да се правят по общия ред, като се почне от най-отявлените. Предложенията за задържане на всеко отделно лице да се утвърждават от др.зам.министър Колчев и Местния окръжен прокурор, а след разследването им да се представят за утвърждение от др.Министър и Главния прокурор.

На всички задържани за съд и ТВО, да се организира сериозно разследване.

Контрола по провеждането на следствието и разследването на задържаните лица се възлага на I-ви отдел на ДС.

3. Задържането на лица до 48 часа, както и на такива които ще бъдат повикани и раздитани от органите на МВР и предупредени, да става също така на части. Утвърждаването на такива предложения да става лично от окръжните началници на МВР.

4. Предложенията за вербовка да се утвърждават по установения ред в заповедите. Да се обърне внимание на необходимостта всяка вербовка много добре да се подготви.

5. Предложенията за екстерниране на някои лица - турци, турски граждани, от страната да се правят по съответния ред и се представят за утвърждаване от ръководството на Министерството и съгласуване с Министерството на външните работи.

6. Във зависимост от наличните материали в органите на МВР да се изготвят конкретни предложения за ЦК на БКП, за окръжните комитети на БКП и други държавни органи за подмяна на някои ходжи, учители и други лица из средата на турската интелигенция, за изключване на някои студенти и др., които като вражески елементи не е целесъобразно да работят на заеманите от тях длъжности.

(към 20.V.)

7. През първата половина на м.май т.г. да се проведе съвещание с окръжните началници и ръководни работници от ДС, работещи непосредствено по турска линия, от ония окръзи в които има повече турско население. На съвещанието да се изнесе доклад от ръководството на II управление ДС за състоянието на агентурно-оперативната работа на органите на ДС срещу вражески прояви сред турското население и се набележат мерки за нейното активизиране.

ЗАМ.МИНИСТЪР: /п/ Г.Кумбилиев
30.4.1958 г.

ВЯРНО: [illegible]

Строго секретно!
Екз.№____

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

на подполковник ТОДОР РАДУЛОВ ТОДОРОВ -
началник отдел I-ви КДС

ОТНОСНО: някои подобрения в работата по разследване на прибежчици.

Др.Председател,

Опитът показва, че работата на органите на КДС по разследване на прибежчиците от Гърция и Турция не е на нужната висота. Установената практика всеки задържан на границата прибежчик да се изпраща незабавно за разследване в отдел I-КДС, води до принизяване на активността в разпита, пречи за бързото решаване и оперативно използуване на някои от тях.

Съществена слабост се допуска при разследването на прибежчиците. Разпитите им се извършват по шаблон, недостатъчно се използуват агентурно-оперативните средства и не се провеждат обмислени комбинации за дезинформиране на противника. Това обстоятелство дава възможност на турските и гръцки разузнавателни органи да използуват тая форма за прехвърляне на своя агентура.

Незадоволителна е работата на органите на КДС и по събиране на разузнавателна и контраразузнавателна информация от разследваните прибежчици. Слаба е заинтересоваността на оперативните поделения за оперативно използуване на прибежчиците и получените данни от тях.

Поради слабата ни работа, случаите на разкриване от следствието на шпиони, изпратени под формата на прибежчици,

Из архивите на ДС

все още са изключения.

От началото на 1965 година до сега в отдел I-КДС са разследвани общо 57 прибежчици от Гърция и Турция, от които 15 са оставени на местожителство в страната, 35 са върнати и 7 се намират на следствие.

Освен тях, през настоящата година са разследвани други 10 чужди граждани /ирански, иракски и др./ предимно авантюристи, преминали нелегално в страната ни от Турция и Гърция, които поради липса на средства търсят съдействие от наша страна за препращането им в други държави. Някои са преминали на наша територия поради изгонването им от съответните власти в Турция и Гърция.

372

Съгласно чл.84 от Конституцията на НРБ, с право на убежище се ползуват само онези чужди граждани, които "са преследвани, поради застъпване за демократичните принципи, за националното освобождение, за правата на трудещите се или за свободата на научната и културна дейност".

Изхождайки от разпорежданията на Конституцията и законите в страната, от указанията на ЦК на БКП и ръководството на КДС, в практиката си през последните няколко години Отделът е правел предложения за даване убежище на следните категории лица:

военнослужащи от гръцките и турски въоръжени сили, тъй като при връщането им обратно те биват наказвани строго, включително и с разстрел, което властите използуват за провеждане на политическа работа всред армията и за пропаганда срещу нашата страна;

прибежчици, които имат в България родители или други близки родственици - политемигранти и за които в следствието са получени положителни характеристики;

лица, взели активно участие в гръцкото съпротивително движение и поради това са преследвани от гръцките власти.

Онези лица, които са преминали държавната ни граница нелегално поради икономически причини, авантюризъм, поради

Из архивите на ДС

извършени криминални и стопански престъпления, по семейни недоразумения, по заблуждение или са малолетни или психически болни, Отделът връща по официален ред в страната, от която са избягали.

Прибежчици, за които има съмнение, че са изпратени от чуждо разузнаване, но за които не са събрани доказателства за съд и не са разобличени, биват също връщани.

В процеса на разследване на прибежчиците и при решаването на въпроса да останат в страната или да бъдат върнати обратно, Отделът съгласува с Управление I и II КДС, Гранични войски, а в някои случаи и с РУМНО и Комитета на гръцките политемигранти в България.

Оставането на прибежчици в страната се съгласува с отдел "Външна политика и международни връзки" на ЦК на БКП.

Независимо от това обаче, главно в миналото, отдел I и Управление II КДС са допускали съществени слабости при решаване на въпроса за даване убежище на чужди граждани, което красноречиво е отразено във факта, че от около 180 гръцки бегълци, оставени в България, 44 са обекти на агентурни разработки.

Значителна част от оставените в страната прибежчици застават на колебливи или открити вражески позиции, отклоняват се от трудовите си задължения и оказват разложително въздействие в трудовите колективи и вред свои сънародници. Тая категория прибежчици заангажират част от силите и средствата на органите на КДС и ги отклоняват от преките им задължения, да водят борба срещу агентурата на капиталистическите разузнавания.

За внасяне подобрение при разследването на прибежчици, в последно време бяха извършени някои организационни промени в отдела. Отделенията водещи на производства такива дела, бяха подсилени със следствени работници, владеещи чужди езици и познаващи добре формите и методите на работа на гръцкото, турското и американско разузнаване. Създадени са известни усло-

Из архивите на ДС

вия за използуване на технически средства за провеждане на комбинации и за проверка на агентурата и обясненията на задържаните.

С оглед подобряване работата на органите на КДС по разследването на прибежчиците от Турция и Гърция и внасяне подобър ред при решаване на въпроса за даване политическо убежище на чужди граждани съобразно чл.84 от Конституцията на НРБ, считаме за целесъобразно, Ръководството на КДС да утвърди следните положения:

1. За в бъдеще задържаните на границата прибежчици да бъдат разпределяни за разследване както следва: прибежчици от Турция - в окръжните управления на КДС в Бургас, Ямбол, Хасково, а тия от Гърция - в Благоевград, Пловдив, Смолян, Кърджали и Хасково.

Отдел I-КДС да разследва онези прибежчици, за които разполагаме с предварителни данни или с такива, получени при първоначалните разпити, че са прехвърлени с разузнавателни задачи, или за които има основания за даване на политическо убежище в страната.

2. Началниците на Окръжните управления КДС на Бургас, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян, Пловдив и Благоевград да осигуряват пълна секретност при задържането на прибежчици и незабавно да информират Управление II-ро и отдел I-КДС.

За всеки конкретен случай ръководството на отдел I-КДС да осигурява квалифициран следовател за провеждане на разпит в съответното окръжно управление на КДС.

В срок до 14 дни управление II-ро, отдел I и съответното окръжно управление на КДС да излизат с предложение пред Ръководството на КДС дали прибежчика следва да бъде върнат обратно, да се подходи оперативно или се приведе за разследване в отдел I-КДС.

3. При оперативна целесъобразност, за разследване на някои прибежчици и нелегално прехвърлени изменници на Родината

Из архивите на ДС

131

да се използуват вили, хижи и други подходящи помещения в посочените окръзи, което ще даде възможност за разкриване агентурата на чуждото разузнаване, да се подхожда оперативно към тях или да бъдат провеждани целенасочени мероприятия за дезинформация на противника.

До края на 1966 година помещенията да се определят съвместно с управление II-ро, отдел I-КДС и окръжните началници на КДС в Бургас, Пловдив, Ямбол, Благоевград, Кърджали, Смолян и Хасково и същите се подготвят, с оглед бързото им оборудване с технически средства, в случай на нужда.

375

4. Ръководствата на управления I,II и III КДС да изготвят и предадат на отдел I-КДС до края на 1966 година въпросници за интересуващите ги данни при разпитите на прибежчици, чужденци и завърнали се или прехвърлени изменници на Родината, с оглед получаването на по-пълна разузнавателна и контраразузнавателна информация.

Съобразявайки се с личността на задържания, характера на разузнавателните и контраразузнавателни данни и тяхната стойност, отдел I-КДС да подбира подходяща форма за зафиксиране на получаваната информация при разпитите /рапорти,протоколи, саморъчни обяснения или сведения, записи на магнетофон и др./

5. Отдел I-КДС своевременно да обработва и предава получените при разследването данни от разузнавателен и контраразузнавателен характер на управления I,II и III КДС.

При нужда, отдел I-КДС да ползува консултанти от други ведомства.

6. Ръководствата на отдел I и управления I и II КДС строго да съблюдават изискванията на чл.84 от Конституцията на НРБ за даване на политическо убежище на чужденци и в тая връзка да повишават своята осторожност, с цел недопускане да остават на местожителство в страната подозрителни в политическо и криминално отношение лица.

Из архивите на ДС

7. Онези прибежчици, които се оставят на местожителство, да бъдат снабдявани с документи за временно пребиваване в страната и се настаняват: в Разград -турците, а в Габрово - гърците.

Същите се поставят под агентурен контрол и в срок до една година съответните окръжни управления на КДС да представят на Ръководството на КДС окончателно предложение за даване политическо убежище на лицето или за връщането му обратно.

Предложението да се съгласува с управление I,II и отдел I-КДС и отдел "Външна политика и международни връзки" на ЦК на БКП.

8. До края на 1966 година управление II-КДС да приведе в известност всички прибежчици от Турция и Гърция, живущи понастоящем в България.

Управление II, отдел I-КДС и съответните окръжни управления КДС да прегледат материалите за всички прибежчици - гръцки и турски граждани и до м.май 1967 година да излязат пред Ръководството на КДС с предложение за онези от тях, които следва да бъдат изгонени от страната ни.

9. Отдел I-КДС да проведе през учебната 1966/1967 година със следователите кратък курс за изучаване организацията, формите и методите на работа на гръцкото, турско, западногерманско и американско разузнаване.

Лекциите да се подготвят и изнесат от ръководни работници на управление I и II-КДС и школа "Г.Димитров".

10. Ръководството на отдел I-КДС да подобри работата по попълването на литерните дела за разузнавателните центрове в Гърция и Турция.

До края на 1966 година следствените работници да бъдат снабдени с необходимите топографски и географски карти, планове и панорамни снимки на интересуващите следствието обекти и градове в Гърция и Турция, телефонни указатели за същите,

Из архивите на ДС

пътеуказатели, справочници, политико-икономическа литература за Гърция и Турция и др.

11. Ръководството на отдел I-КДС, при подходящи случаи, съгласувано с управление I и II-КДС, да включва в състава на туристически групи или делегации за Гърция и Турция следователи, работещи по съответните линии.

12. До края на 1968 година ръководството на отдел I-КДС да осигури в окръжните управления на КДС в Бургас,Ямбол, Хасково, Пловдив, Смолян, Кърджали и Благоевград следователи, владеещи съответно гръцки и турски език.

377

София, 29.VIII.1966 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ВИ КДС
ПОДПОЛКОВНИК:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно! 34
Екз.№ 1

ДО
ДРУГАРЯ МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК АНГЕЛ СОЛАКОВ

Т У К

МВР
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-ДС
Вх.№ 556
3.IV 1971 г.
СОФИЯ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник ТОДОР РАДУЛОВ
началник отдел Следствен ДС

Вх.№ 3424 от 3-4 1971 г.

ОТНОСНО: подобряване работата на отдел Следствен ДС, по разследване на чужденци, прибежчици, бегълци и невъзвращенци.

Другарю Министър,

Все по-осезателно се чувствува необходимостта от качественото подобряване работата на Държавна сигурност по разследване граждани на капиталистически държави, извършили престъпления в нашата страна, на прибежчици, бегълци и невъзвращенци, завръщащи се от капиталистически страни.

Във връзка с това Ви предлагаме за утвърждаване проектозаповед, регламентираща дейността ни в тази насока.

Из архивите на ДС

379

В заповедта са залегнали положения, които според нас, на този етап, ще осигурят сравнително добра организация на работа по разследването на чужденци:

- централизираме следствения отчет, осигуряваме своевременна информация и контрол при разследването на всеки задържан в страната чужденец;
- осигуряваме квалифицирани следствени работници и осъществяваме линията на специализация;
- осигуряваме делово взаимодействие между следствието и оперативните поделения;
- внасяме оперативна и политическа целенасоченост при разследването на граждани на капиталистически страни, извършили престъпления и по линия на ДС и по линия на НМ, на прибежчици и завърнали се бегълци и невъзвращенци.

Проекто-заповедта е съгласувана с ПГУ, ВГУ, управления III, VI и VII на ДС и Следственото управление на НМ.

Досегашната практика на Следствения отдел на ДС по разследване на чужди граждани, очерта перспектива за утвърждаване на определен профил в нашата работа, който обхваща и за в бъдеще ще обхваща все по-голям брой разследвани лица.

Само през 1970 година в Отдела бяха разследвани 87 граждани на капиталистически страни, от които следствието набра ценна информация от военен, икономически и политически характер, а към някои от тях бе подходено оперативно от съответните поделения на ДС.

Много по-голям е броя на чужденците, разследвани от органите на НМ, значителна част от които, с оглед набелязаните задачи за извличане на максимални оперативни и политически резултати ще се превърнат, в една или друга степен, обекти на оперативен и следствен интерес и на ДС. Така например, считаме, че ще бъде целесъобразно, след известна организационна подготовка в близко бъдеще крупните контрабандни и валутни дела, в които са замесени като съучастници граждани на капиталистически държави да се разследват в Следствения отдел на ДС, като за целта този

Из архивите на ДС

въпрос бъде законодателно уреден, както е в СССР.

Безспорна истина е, че каналите на тази дейност се преплитат с каналите на империалистическите разузнавания. Поради щатни ограничения, за сега крупните контрабандни дела се разследват в Следственото управление на НМ, за разлика от практиката на следствените органи на ДС в УНР, ПНР, ГДР и особено богатата практика на следствените служби в СССР.

Предлаганите мероприятия по разследване на чужденците, мащабите на работата на Следствения отдел на ДС в последните години и перспективата за нейното развитие, поставят пред нас редица въпроси, разрешаването на които ние считаме за назряла необходимост.

Кои са те?

1.По силата на МЗ № I 288/10.II.1971 година, ръководствата на отдел Следствен ДС и Следственото управление на НМ се задължават срочно да сформират преводачески групи.

Въпросът за ползуването на преводачи в следствието е изключително важен, не само с оглед внасяне оперативност в работата, но и с оглед спазването на процесуалните изисквания. Практиката да се ползуват за преводачи оперативни работници от поделенията на ДС е явно нецелесъобразна. В този смисъл е и докладната записка на началника на ВГУ до ръководството на Министерството. По наша преценка, за Отдела са нужни преводачи: по френски, английски, немски, арабски, турски и гръцки езици. Независимо от това, изхождайки от съображения на икономии, ръководството на Отдела счита за целесъобразно и за в бъдеще да ползува хонорувани преводачи из средите на членове на БКП. Изхождайки обаче от характера на оперативните задачи, които стоят за разрешаване при разследване на чужденци и с оглед спазване секретността, изискваща се при тези случаи, налага се ползуването и на щатни преводачи.

2.Условията, при който понастоящем работят следователите, поради липса на достатъчно кабинети, сериозно пречат на произ-

Из архивите на ДС

381

водствената дейност. За сравнително нормална работа са ни необходими още 20 кабинети. Недостатъчни са и арестантските помещения и при това те са далеч под изискванията за сигурна охрана и изолация, оборудване, хигиена и обслужване на задържаните, съгласно законите и нашите принципи.

3.През месец септември 1970 година, по указание на ръководството на Министерството, в системата на Следствения отдел на ДС бе изградено специализирано отделение в състав от 6 следователи, за разследване на чужденци, прибежчици и завърнали се в страната бегълци и невъзвращенци. То бе сформирано в рамките на утвърдения за 1970 година щат, съкръщавайки щата на останалите отделения. В този състав, отделението е затруднено да изпълнява качествено възложените му задачи.

През м.януари 1970 година бе образувано и ново отделение в състав от 9 следователи за разследване на дела по линия на търговския шпионаж, вредителство и диверсии в областта на икономиката.

Практиката ни през 1970 година показа, че това отделение в състав само от 9 души, физически не е в състояние да разследва качествено изключително сложната и разнообразна престъпна дейност, проявяваща се в областта на икономиката и главно - по линия на търговския шпионаж, където в повечето от случаите като обвиняеми се явяват чужденци.

Само наличните във Второ главно управление на ДС разработки от този характер ни очертават тенденция на увеличаване и усложняване на престъпните методи и форми на дейност на врага в икономиката.

Показателен в това отношение е опита на Следствения отдел на ДС на ГДР, с който се запозна наша делегация.

Ръководството на Отдела добре разбира ограничените щатни възможности на Министерството и винаги се е съобразявало с това при изработване на щата, но фактическата обстановка и решаването на новите задачи налага увеличаване щата на Отдела.

Из архивите на ДС

Предвид изложените по-горе съображения,

П Р Е Д Л А Г А М :

1. Да се отпуснат четири щатни бройки за следователи към специализираното отделение за разследване на чужденци и прибежчици, като двама от тях бъдат определени да обслужват КПП Калотино-Драгоман и КПП Свиленград-Капитан Андреево, а останалите двама-за Центъра.

На тези длъжности да бъдат назначени следователи, владеещи съответно турски, немски, френски и английски езици.

Четирите гранични контролно-пропускателни пункта се явяват невралгични и наложително е именно там Отделът да разполага със следователи, които своевременно и на място да провеждат неотложните следствени действия, съгласно изискванията на Закона.

Само на КПП Свиленград през 1969/1970 година са били задържани 34 чужди граждани при опит да преминат нелегално границата; прибежчици за 1968-1970 година са 50; за контрабандна дейност през 1970 година са били задържани над 150 чужди граждани.

Приблизително такава е картината и за КПП Калотино.

2. Да бъдат отпуснати две щатни бройки за следователи към отделението за разследване на дела по линия на икономиката.

На тези длъжности да бъдат назначени следователи, владеещи западни езици.

3. Да бъдат отпуснати четири длъжности за разузнавачи VI - I степен, на които да бъдат назначени като преводачи по арабски, френски, английски и турски езици подходящи кандидати.

4. Управление "ТИЛ" - МВР да отпочне подготовка за построяване на нова сграда за Следствието на ДС, а до построяването и едно от следствените отделения при Отдела да се настани на работа в сградата на Следственото управление на НМ. За целта

Из архивите на ДС

6.- 36

Управление "ТИЛ"- МВР да осигури преместването на отдел "Ревизионен" при МВР в друго помещение.

ПРИЛОЖЕНИЕ: проекто-заповед.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС

ПОЛКОВНИК:

С Ъ Г Л А С Н И :

Написано в 2 екз.
Екз.№ 1 - Ръководство на МВР
Екз.№ 2 - Отдел Следствен ДС
Изп.: Т.Радулов
Нап.: ЗИ

В бързо време преместването на отдел "Ревизионен" няколко да стане, тъй като неразполагаме с никакви свободни помещения.

12.4.71

Секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Министерство на вътрешните работи
Отдел СЛЕДСТВЕН — Д С
Рег. № 380 Екз. № 1
29 IV 1978 г.
1000 СОФИЯ

О Ц Е Н К А

ОТНОСНО: Състоянието на следствената работа в Държавна сигурност и насоки за нейното усъвършенстване

Следственият отдел на Държавна сигурност е специализиран и централизиран орган за разследване на престъпления против Народната република и по дела възложени им от Прокуратурата.

В своята практическа дейност отделът се ръководи от Конституцията, Наказателният и Наказателно-процесуалният кодекси, нормативните актове, отнасящи се до разследване на престъпления и от издадените въз основа на тях заповеди, инструкции и указания от ръководството на Министерството.

Следственият отдел на ДС е и институт, който осъществява функции, свързани с провеждане в живота на класово-партийната наказателна политика и в този смисъл се явява фактор за строго,точно и неотклонно спазване и приложение на социалистическата законност.

Наред с процесуалната си дейност по разследване на престъпления, отделът осъществява и оперативни действия: организира и провежда камерна разработка; създава предпоставки и съдействува на оперативните поделения на МВР в провеждане на активните мероприятия и вербовки; събира разузнавателна и контраразузнавателна

информация; провежда мероприятия за превръщането на предварителното следствие в начален процес на превъзпитание на лицата, протичащи по следствените дела. Тези извън процесуални функции на Следственият отдел произтичат от спесификата на престъпленията отнесени в неговата компетентност /против Народната република/ и от мястото му в системата на органите на Държавна сигурност, което му придава облик и като оперативно поделение.

През годините на своето съществуване следствените органи на ДС натрупаха голям практически опит по разследването на престъпленията против Народната република, укрепнаха и решават сложни задачи, възложени им от ръководството на МВР и Прокуратурата. Водените през последните години следствени дела показват нарастналите възможности на органите на Държавна сигурност да разкриват и документират още в процеса на разработките престъпната дейност на противника. В развитието на отделът се утвърди тенденция към непрестанно повишаване професионалното майсторство на следователите, всестранно израстване на кадрите, повишаване качеството на разследването и стриктното спазване на социалистическата законност.

Следственият отдел на ДС твърдо и неотклонно следва Априлската линия на партията. В годините след Априлския пленум на ЦК на БКП, наред с общото израстване авторитета на органите на МВР като цяло, чувствително извиси ръст и авторитета на следствените органи на ДС, авторитета на отделния следствен работник. Сега в отдела работят идейно изградени и безпределно предани на народната власт следователи от различни поколения, но обединени от общата борба за претворяване в живота програмата на партията за изграждане на развитото социалистическо общество.

Следственият отдел на ДС в настоящия момент се състои от 80 офицери, от които на следователски длъжности 74 . От тях 74 са членове на БКП, 6 на ДКМС, 57 са с висше юридическо образование и 6 следват задочно.

В организационно отношение следственият апарат на ДС от 1966 година е изграден на принципа на централизацията, като част от състава /17 следователи/ работят в окръжните управления на МВР и са на подчинение към центъра. Вътрешната структура на отдела е -

6 производствени отделения, съответно профилирани по линии и видове на разследваните престъпления - за шпионаж, идеологическа диверсия, престъпления извършени от военнослужащи, по икономиката, за разследване на чужди граждани, а така също и помощно технически звена.

Принципът на централизацията на следствения апарат на ДС се наложи и утвърди от практиката като единствено правилен от гледна точка спазване законността, по-голяма маневреност, утвърждаване на единен стил и метод на работа и ръководство, подготовка, специализация и квалификация на кадрите.

Сега съществуващата структура на многозвенност над следствието по ДС, обаче не отговаря на съвременната динамична оперативна обстановка, създава проблеми за правилната организация и управление на следствената дейност, предпоставки за текучество и центробежни тенденции, липса на стабилитет в кадрите и пр., по повод на което е внесено в ръководството на министерството конкретно предложение.

За всестранното израстване на отдел Следствен ДС, като цяло и на отделния следствен работник говори най-красноречиво категоричното присъствие на законността, партийно-класовата принципност, културата и чекистката етика при изграждане, както на процесуалните, така и на междуличностните отношения между следствените работници от една страна и всички длъжностни и граждански лица от друга страна. Това е изключително важно за нашето следсствие като официален орган и институт, чрез който получава обществена изява част от дейността на МВР, поради което ръководството на министерството и в бъдеще ще държи за повишаване на културата и авторитета на следствието.

Сега след XI конгрес и Юлския пленум на Партията въпросът за социалистическата законност има други измерения, друго съдържание. Спазването на законността пряко касае дейността на всички поделения на министерството. Следствените органи са тези, чрез които законността трябва да прониква и се утвърждава в многообразната дейност на ДС. Следователите са тези, които трябва да дават личен

Из архивите на ДС

пример, да воюват против станалите дори най-малки закононарушения, както в своята работа, така и в другите поделения. В този смисъл е необходимо и в бъдеще да се повишава ролята, мястото и отговорността на следствието за утвърждаване на социалистическата законност ~~в стила и метода на работа на оперативния състав~~ на ДС.

В съвременната оперативна обстановка не е възможно успешното решаване на нито един следствен или оперативен въпрос, без ежедневно оперативно съгласуване и взаимодействие, без координация в замисъла и действията между следствените и оперативните поделения на ДС. На това се дължат и успехите по редица приключени оперативни и следствени дела през последните години. За това говори и факта, че постоянно се увеличава броят на прегледаните разработки, по-голяма част от които са реализирани чрез следствие. В последните години няма реализирана разработка без компетентното и ангажирано мнение на следователя от ДС, а в редица случаи следствените работници участвуват пряко в подготовката и провеждането на отделни оперативни мероприятия.

~~Взаимодействието с контраразузнавателните органи непрекъснато~~ се развива и усъвършенствува, но все още носи белезите на една изградила се в течение на времето традиция, която не винаги осигурява оптимални резултати, има недостатъчно целенасочен и организиран характер. То се осъществява предимно в процеса на реализацията на оперативните разработки и по време на предварителното производство. Не е станало практика за успешно и целенасочено използуване силите и възможностите на следствените работници, техният опит и правни знания още в хода на оперативно-издирвателната работа и главно в легализирането на събраната по оперативен път информация.

Причините за това състояние на взаимодействието се крият до известна степен в прекомерната натовареност на следствения апарат, а понякога и на незадълбоченото изучаване на оперативните материали и проявата на формализъм от страна на някои следствени работници.

При съвременната оперативна обстановка следствието не е и не може да бъде само регистратор или орган, който "оформя" процесуално резултатите от оперативните разработки и да предаде лицето на съд. Необходимо е да се воюва за пълна разкриваемост и доказване всестранно и обективно извършената престъпна дейност, плановете и замислите на противника и в перспектива. В това отношение са постигнати успехи, но все още има и редица слабости.

От друга страна напоследък се забелязва една обратна тенденция на отстъпление от принципите на взаимодействието, което създава трудности на отдела и на ръководството на министерството. Става дума за приемане в производство на дела по слаби и обременени с редица дефекти оперативни разработки. Това е слабост преди всико на ръководството на отдела, на ръководния състав. От тук произтича особената отговорност на следователят при изучаване на оперативните материали и даване на мнение за или против образуване на предварително производство. Следствието трябва да се наложи действително като една бариера в този именно момент - при образуване на предварителното производство, което неминуемо ще повиши качеството и на оперативната работа.

Необходимо е в бъдеще да се засилят контактите и взаимодействието главно с ръководствата на поделенията, да се повишава взискателността и отговорността при даване оценка по дадена разработка, да се оказва помощ по конкретни разработки,да се повишава правната култура и знания на оперативния състав. Това са мерките, това е пътят за утвърждаване на законността в дейността на оперативните поделения.

x

x x

Анализът на дейността, извършена от следователите при ДС през последните пет години /1973-77/ показва следната картина:

По линия на ДС са образувани общо 1 758 следствени дела, по които са протичали 2 797 обвиняеми лица. За същия период са профилактирани 1 130 лица. По години разследваните лица се разпределят: 1973 г. - 656 лица; 1974 г. - 626 лица; 1975 г. - 501 лица; 1976 г. - 533 лица и 1977 г. - 481 лица.

От общо разследваните 2 797 лица - 326 са чужди граждани, а от профилактираните 1 130 - 452 са също чужденци.

От общия брой на разследваните български граждани - 391 лица са военнослужащи.

За противодържавни престъпления /глава I от НК/ са разследвани: през 1973 г. - 64 лица; 1974 година - 82 лица; 1975 г.- 73 лица; 1976 г. - 54 лица и 1977 г.- 73 лица.

Анализът на данните сочи, че разследваните лица за противодържавна дейност за посочените пет години бележи една тенденция на относителна устойчивост. Наред с това обаче, прави впечатление, специално за престъпленията шпионство и противодържавна агитация и пропаганда, броят на делата и лицата, които са протичали по тях в сравнение с предшествуващите пет години /периода 1968-72 г./ значително се е увеличил. Така през 1968-72 г. за шпионаж са разследвани и осъдени 59 лица, а през следващите пет години /1973-77г./ техния брой е достигнал 91 лица.

Подобна е картината и за престъпления по чл.108 от НК. Следствените данни сочат, че през последните пет години броят на делата непрекъснато нараства, както в абсолютни цифри, така и в проценти. Така, през 1973 г. за противодържавна агитация и пропаганда са разследвани 16 лица; през 1974 г.- 30 лица; 1975 г.- 31 лица; 1976 г.- 27 лица, за да достигнат през 1977 г. на 38 лица. За предшествуващите пет години /1968-73/ по линия на противодържавната агитация и пропаганда са разследвани 106 лица, а за следващите пет години /1973-77 г./ техния брой се е увеличил на 141 лица.

Внимание заслужават и данните относно разследваните дела за невъзръщенство, приготовление, опит и нелегално преминаване на границата. По години тези дела се разпределят: 1973 г.- 495 лица; 1974 г.- 471 лица; 1975 г.- 325 лица; 1976 г.- 405 лица; 1977 г.- 334 лица. Или от общия брой на разследваните 2 797 лица - 2 028 лица са протичали по този вид престъпна дейност. Статистическите данни безспорно сочат на извода за едно колебание и неустойчивост на тези престъпления.

7.-

Основателна тревога буди броят на разследваните военнослужещи, които за посочения период е достигнал цифрата 391 лица. Тревогата се засилва още повече от обстоятелството, че престъпленията, извършени от военнослужащи са с повишена степен на обществена опасност и често пъти съпроводени с кражба на оръжие и боеприпаси, убийства, грабежи, с разгласяване на секретна военна информация и други тежки последици.

Цифровите данни за престъпления, извършени от военнослужещи очертават една тенденция на постоянно увеличение. Само за 1977 г. от общият брой на разследваните 504 лица - 92 са военнослужещи, което представлява почти 1/5 от броя на разследваните.

Една от основните задачи на предварителното следствие е наред с изясняване на обективната истина по разследваните престъпления, да вземат всички мерки за обезпечаване на причинените вреди и щети от извършените престъпления. В резултат на умело проведени следствени действия, съчетани с оперативни мероприятия, само за периода 1975-77 г. в държавния бюджет са постъпили ценности по разследвани дела, а именно: 21 леки коли; един тежкотоварен камион; две товарни коли с ремаркета; 24 апартамента са одържавени; 2 вили; 15 къщи с дворни места; 4 377 700 ДМ; 341 536 щатски долара; 1 519 00 ав.шилинга. От конфискации на ценности и вещи, влогове в ДСК и глоби са възстановени на държавата над 1 800 000 лева. През 1977 г. успешно бяха проведени и няколко дела на чужденци за контрабанда на наркотици, по които бяха конфискувани 3 440 кг наркотични вещества на обща стойност по наши цени 1 058 000 лв.

По делата за 1977 г. са разпитани като свидетели над 2 000 лица и са назначени редица експертни комисии.

През последните години следствието на ДС по-успешно и активно се включва в борбата с престъпленията в икономиката и особено в разследването на произшествията. По всички по-крупни произшествия отделът е поемал разследването или е оказвал съдействие на органите на НМ. Създадена е добра организация в тази насока, подобрено е взаимодействието с другите органи на МВР, но все още съществуват слабости от организационно и техническо естество.

Посочените по-горе кратки статистически данни очертават обема на производствената процесуалност и оперативна дейност на следствения апарат при ДС и дават основание да се направи извод, че следователите са работили с напрежение, чувство за отговорност и натовареността на състава може да се счита за нормална.

Направените констатации дават достатъчно основание да се даде изцяло положителна оценка за петгодишната дейност на Следствения отдел при ДС. Наред с това обаче, са допуснати и редица слабости по-типични от които са:

1. През последните години макар в дейността на отдел Следствен ДС да няма сериозни, груби закононарушения и извращения следва да се има пред вид, че понякога под една или друга форма се търсят начини за заобикаляне на закона, допуска се незадълбоченост при оценка основанията за образуване на предварителното производство, необосновано пристъпване към задържане под стража; неточности в квалификацията на деянията; прекратяват се повдигнати обвинения в хода на следствието и в съдебно заседание поради недостатъчно доказателства и пр. Не са изключение и случаи на върнати за доразследване дела, а миналата година бе допуснато незаконно задържане на лице в продължение на два месеца. Тези нарушения на законността, ръководството на отдела и партийната организация следва и в бъдеще да разглеждат и водят борба за пълното им изживяване и изкореняване от следствената практика.

2. Недостатъчно задълбочено и пълно се изясняват причините и условията на извършваните престъпления, а от там и занижаване ефективността на сигнално-превантивната функция на органите на предварителното следствие на ДС.

3. Недостатъчно ефикасни мерки се предприемат в процеса на предварителното производство за обезпечаване щетите и вредите от извършените престъпления.

4. Бързината и качеството на разследването като цяло още не са на оптимална висота. За това говори фактът, че редица дела необосновано се водят над двумесечния срок.

Из архивите на ДС

5. Организацията и планирането - текущо и перспективно на непосредствената производствена и друга дейности на следователите при ДС все още не е на необходимата висота, занижен е контролът и взискателността на ръководството в тази насока.

x

x x

По-нататъшното усъвършенствуване на следствената работа и повишаване на нейното качество и ефективност би могла да се реализира в следните насоки:

1. Усъвършенствуването и укрепването на следствения апарат в страната следва да се развива по пътя на неговото изграждане като единен и централизиран орган в системата на МВР, включващ следствието при ДС, НМ и Прокуратурата, при запазване на линейния принцип и процесуалната компетентност на следователите.

Единният и централизиран следствен апарат в системата на МВР, в най-голяма степен ще гарантира укрепването му, възможности за прегрупиране силите,когато това е необходимо, утвърждаване на социалистическата законност и стабилизиране на следствените кадри. Ръководната и управленческа дейност на този апарат ще се осъществява от едно ръководство, което ще способствува за изграждане и утвърждаване на единен стил и метод на работа на следствените органи в цялата страна.

2. Да се ускори внедряването на новата щатно-организационна структура на Следственият отдел на ДС, внесено в ръководството на МВР за утвърждаване. Тя ще даде възможност да се създадат по-крупни производствени единици с повишени възможности за специализация на следователите и поемане разследването на повече и сложни следствени дела. Наред с това ще се опрости многостепенната подчиненост, ще се оптимизират управленческите функции, ще се повиши ролята и значението на партийните групи.

3. Усъвършенствуване стила и метода на ръководство по посока към по-нататъшно подобряване организацията на следствената дейност и укрепване и спазване на социалистическата законност във всички

етапи на предварителното разследване, чрез задълбочено и всестранно разкриване на причините и условията, пораждащи противодържавни престъпления, повишаване ролята и значението на сигналната функция и пълно възстановяване щетите от извършените престъпления.

4. Подобряване взаимоотношенията и взаимодействието с оперативните поделения и усъвършенствуване организацията по разследване на гражданите от капиталистическите страни и завърнали се бегълци и невъзвръщенци с оглед получаване качествена оперативна информация.

5. По-нататъшно укрепване на взаимоотношенията и взаимодействието с органите на НМ, Прокуратурата и съда.

6. Законодателно регламентиране процесуалният статут на ръководния състав на отдел "Следствен" ДС.

7. Повишаване изискванията при подбора, обучението,възпитанието и ръководството на следствените кадри, като в бъдеще се назначават за следователи при ДС само лица завършили висше юридическо образование и положили необходимия стаж.

Приемането им на служба да става със заповед на главния прокурор на НРБ и Министъра на вътрешните работи. Това ще доведе до повишаване процесуалният авторитет, ще укрепи процесуалната самостоятелност и независимост на следствения работник.

8. Повишаването на професионалната квалификация и подготовка на следователите и занапред да продължи във Висшата школа на КГБ, като ръководството поощрява желаещите да получат следдипломна квалификация по съществуващите у нас форми.

9. Да се обезпечат оптимални условия и бит за най-рационално осъществяване действията на следствения работник. В тази връзка да се ускори построяването и обзавеждането със съвременна организационна, криминалистична, оперативна и друга техника новата сграда на отдел "Следствен" ДС.

ОТ РАБОТНАТА ГРУПА

Написано в 2 екз.
№ 1 - Р-вото МВР
№ 2 - отдел I-ДС
Изпълнил: Б.Калчев
Написала: Е.Йорданова-123

80

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Главно следствено управление
Рег. № 1598 екз. № 1
24.06. 1985 г.
1040 — София

СЕКРЕТНО!
УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник:
/Д.Стоянов/
гр.София, _____1985 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М Е Р О П Р И Я Т И Я

на Главно следствено управление - МВР за последователността на действията на специализираните звена в следствения апарат при разследване на терористично-диверсионни актове

Настоящите мероприятия имат за цел да изведат принципите, подходите, обхвата и последователността на действията, които ще се изпълняват от следствените органи при разследването на терористично-диверсионни актове.

х х х

1. Дейността по разследването на терористично-диверсионни актове от общодържавно значение в Главно следствено управление - МВР се осъществява от специализирано звено в структурата на отдел 02 в ГСУ, ръководено от заместник-началник на отдела.

Специализираното звено в Главно следствено управление е в състав от седем следователи, профилирани в отделни направления - за извършване на разпити и огледи, за назначаване на експер-

Из архивите на ДС

81

тизи, за връзка с оперативните поделения и др.; от пет специалисти-технически помощници на следователите /по трасология, пиротехника, съдебна фотография, графология и др./, а в хода на разследването - от двама оперативни работници - разузнавачи, работещи по набирането, вербовката и ръководството на специално обучена камерна агентура.

За засилване възможностите на специализираното звено, от централните отдели на следствения апарат се формира резерв в състав от 10 офицери по ДС и 5 офицери по НМ със съответна квалификация и специализация по отделните направления на работа.

От състава на специализираното звено и резерва в Главно следствено управление се определя резервна следствена група с ръководител, за работа по извършен по същото време друг терористично-диверсионен акт.

Във всички териториални следствени отдели и отделения, в зависимост от техния щат, се изгражда второешелонен резерв в състав от 3 до 5 следователи - началника на отдела или отделението, следователя по ДС и от 1 до 3 следователи по НМ. Резервът се води на списъчен отчет при началника на отдел 02 и в отдел "Кадри" в Главно следствено управление.

При възникване на ситуации, свързани с извършване на терористично-диверсионни актове, основния и резервен състав преминават на непосредствено ръководство при началника на Главно следствено управление, определен от него заместник-началник и началника на отдел 02 и се включват и изпълняват задачи, съобразно дадените нареждания и съответния план за работа.

При формирането на основния и резервен състав, задължително се спазва изискването служителите да бъдат физически

Из архивите на ДС

396

здрави, психически устойчиви и годни да изпълняват възложените им задачи продължително време.

2. След получаване на съобщение в Главно следствено управление за извършен терористично-диверсионен акт на територията на страната, съответното длъжностно лице от ГСУ или дежурният офицер /в извънработно време/ незабавно уведомяват началника на управлението, подават сигнал за събиране на специализираното звено на ГСУ за работа по терористично-диверсионните актове и поставят в състояние на повишена бойна готовност определения резерв в Центъра и в териториалните следствени отдели и отделения.

3. В зависимост от характера на съобщението, началникът на Главно следствено управление, а в негово отсъствие съответния заместник-началник или началникът на отдел 02 преценяват дали специализираното звено ще замине в пълен или намален състав за местопроизшествието, а така също и необходимостта от включване на допълнителни сили от резерва.

4. Едновременно с това, ръководните длъжностни лица от следствения апарат посочени в т.3, незабавно уведомяват ръководителите на централния оперативен щаб и централната следствено-оперативна група на МВР за реалната готовност и необходимото време на специализираното звено в ГСУ да се включи в състава на централната следствено-оперативна група на Министерството на вътрешните работи за заминаване на местопроизшествието.

5. Началникът на отдел 02 в ГСУ осигурява и контролира своевременното събиране на специализираното звено в управлението до "час + 2" от получаване на съобщението.

В зависимост от характера на терористично-диверсион-

Из архивите на ДС

397

ния акт и в съответствие с получените указания от ръководството на МВР или от ръководителя на централния оперативен щаб, се извършва конкретен инструктаж на следователите и специалистите - технически помощници, включени в състава на специализираното звено, а така също се проверява състоянието на екипировката и материално-техническата въоръженост, необходими за работа на местопроизшествието.

6. Началникът на специализираното звено, в съответствие с получената информация и дадените указания, определя:

а/ непосредствено произтичащите конкретни задължения за длъжностните лица от звеното при провеждането на огледи, разпити и други следствени действия;

б/ реда на подчиненост и реда на заместване на отделни членове от състава на специализираното звено;

в/ начина и последователността на включване при възникване необходимост, на силите от резерва на следствения апарат.

7. До 31.07.1985 г. началникът на ГСУ-МВР да разработи конкретен план за изпълнение на задълженията, произтичащи от т.т.2-6 от настоящите мероприятия, който да се утвърди от съответния зам.-министър на МВР.

Всяко тримесечие съгласувано с ръководителя на централната следствено-оперативна група да се провеждат тренировъчни мероприятия по оповестяването и събирането на специализираното звено в работно и в извънработно време.

Тренировъчните мероприятия да се придружават от краткосрочни занятия за повишаване квалификацията и способността на звеното да действува в екстремални условия при разследване на терористично-диверсионен акт. Периодично, в тренировъчните

Из архивите на ДС

398

мероприятия да се включва и резерва от централните и териториални следствени отдели и отделения.

8. След подаване на сигнал за извършен терористично-диверсионен акт от общодържавно значение, началникът на съответния териториален следствен отдел или отделение, където е станало произшествието, съгласно утвърдения план за действие на окръжното управление на МВР, уведомява дежурния офицер на Главно следствено управление за пристъпването към изпълнение на задълженията си, привежда в действие резерва и непосредствено организира и ръководи дейността на следователите, включени в състава на следствено-оперативната група на окръжното управление на МВР.

Началникът на териториалния следствен отдел или отделение взема специални мерки за качественото извършване на неотложните и първоначалните следствени действия и оказва съдействие на другите органи на МВР при провеждане на заградителните, спасителните и охранителните мероприятия с останалата част от състава на отдела или отделението.

9. Цялата дейност на специализираното звено в Главно следствено управление и на специализираните звена в териториалните следствени отдели и отделения на етапа на оповестяването, пристигането и при работата на местопроизшествието се съобразява с указанията и разпорежданията на ръководството на МВР и на ръководствата на централния оперативен щаб и централната следствено-оперативна група.

10. При пристигане на местопроизшествието специализираното звено в ГСУ включено в състава на централната следствено-оперативна група, под ръководството на своя началник, своевременно организира и провежда:

Из архивите на ДС

399

85

а/ пълно запознаване с информацията за обстановката на извършения терористично-диверсионен акт и с вида и качеството на извършените до този момент следствени действия;

б/ незабавно разпределя конкретните изпълнители за довършване или ново извършване на първоначални и неотложни следствени действия;

в/ преценяване необходимостта от извършване на допълнителен оглед на местопроизшествието и трупове и тяхното разпознаване, разпит на очевидци и очни ставки, освидетелствуване на лица, разпознаване на вещи и предаването им по предназначение, назначаване при необходимост на преводачи и други следствени действия;

г/ откриване, фиксиране, запазване и изземване на следи, веществени доказателства и подготовка за назначаването на експертизи;

д/ определя конкретните задачи на специализираните следователи от териториалния следствен отдел от общия обем на дейност по разследването.

11. Началникът на специализираното звено в Главно следствено управление, не по-късно от 24 часа след пристигането на местопроизшествието, съгласувано с ръководителя на централната следствено-оперативна група на МВР, уведомява ръководството на ГСУ за необходимостта от включване на сили от следователи и специалисти - технически помощници и на допълнителен резерв, необходими за по-нататъшното разследване на терористично-диверсионния акт.

12. След извършване на първоначалните и неотложните следствени действия на местопроизшествието, но не по-късно от

Из архивите на ДС

400

48 часа, началникът на специализираното звено, съгласувано с ръководителя на централната следствено-оперативна група предлага план за най-належащите следствени действия и съображения за необходимите агентурни, оперативно-технически и издирвателни мероприятия, които следва да бъдат проведени паралелно с планираните следствени действия.

13. Началникът на Главно следствено управление, съобразно характера на извършения терористично-диверсионен акт, непосредствено ръководи и контролира дейността по:

а/ своевременното уведомяване на Главна прокуратура на НРБ;

б/ образуването на предварително производство по извършения терористично-диверсионен акт;

в/ разпределението на задълженията между различните длъжностни лица в следствения апарат, предизвикано от извършения терористично-диверсионен акт;

г/ организацията на работата на следователите и специалистите - технически помощници;

д/ бързото и качествено провеждане на неотложните и първоначалните следствени действия;

е/ пълнотата на извършените разпити и събраните доказателства;

ж/ своевременната подготовка за провеждането на следствени експерименти и реконструкции за получаване на информация за характера и начина на извършване на терористично-диверсионния акт;

з/ срочното организиране и назначаване на съответните експертизи;

Из архивите на ДС

401

87

и/ бързо, пълно и задълбочено описание на заподозрените лица, изготвянето на словестните портрети и изпращането им за издирвателната работа на централните и териториалните поделения на МВР;

к/ изготвянето на ориентировки за възможните извършители и за използуваните способи, средства и материали за извършване на деянието;

л/ задълбочен анализ, обобщаване и изготвяне на текуща и периодична информация за резултатите от разследването;

м/ привеждането в незабавна готовност на необходимия брой камерни агенти, със съответните легенди за ефективно внедряване и разработване на заподозрените и извършителите на деянието;

н/ взаимодействието с централните и териториалните поделения на МВР.

При посочената по-горе дейност, началника на Главно следствено управление се подпомага при необходимост от сформираната от него целева информационно-организационна група, чийто състав и задължения са посочени в плана по т.7 от настоящите мероприятия.

14. При терористично-диверсионен акт от общодържавно значение, съобразно характера на първоначалната и последваща следствено-оперативна информация, началникът на ГСУ-МВР във възможно най-кратък срок изпраща отделни ориентировки до следствените подразделения за пренастройване на работата на целия следствен апарат за разкриване извършителите на актовете.

Началникът на ГСУ-МВР своевременно информира централните оперативни поделения за изпратените ориентировки и дадените указания по следствения апарат за дейността по разкриване извър-

Из архивите на ДС

402

шителите на терористично-диверсионния акт.

Съобразно характера на извършения терористично-диверсионен акт и в съответствие с указанията на ръководството на МВР, началникът на ГСУ-МВР с отделна заповед внася необходимите изменения в работното време, носенето на дежурство и режима на работа на личния състав на следствения апарат.

15. До 31.09.1985 г. ГСУ-МВР, съвместно с ВСШ "Георги Димитров" - МВР да разработят цялостна методика за разследването на терористично-диверсионни актове, включително изработването на унифицирани бланкови процесуални и информационни документи за дейността на следователите и техническите помощници - специалисти.

НАЧАЛНИК НА
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УПРАВЛЕНИЕ-МВР,
Полковник:
/К.Коцалиев/

Написано в 2 екз.:

№ 1 - др.Министър
№ 2 - ГСУ-МВР

Изп.: К.Коцалиев
Нап.: ЗР - 572

оп.3

1

1542 / 28 VIII 1963 год.

Секретно
экз. № I

7

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО на ВЪТР. РАБОТИ
Вх. № 10/22 от 27 VIII 1963 г.

МИНИСТРУ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ НАРОДНОЙ
РЕСПУБЛИКИ БОЛГАРИИ

товарищу Дико Дикову
София

Уважаемый товарищ Диков!

Комитет государственной безопасности при Совете Министров Союза ССР ознакомился с проектом Инструкции о следственной работе органов госбезопасности Народной Республики Болгарии. У нас замечаний по проекту не имеется.

С товарищеским приветом.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА ГОСБЕЗОПАСНОСТИ при
СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР

В.СЕМИЧАСТНЫЙ.

"12" августа 1963 года

2184-С

77

Строго секретно!

Екз.№____

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КОМИТЕТА ЗА
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
ДР.ГЕН.ЛЕЙТЕНАНТ А. СОЛАКОВ
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
от полковник Тодор Радулов
н-к отдел I-ви КДС

ОТНОСНО: разменени мнения по следствената работа, с ръководни работници на Следствения отдел на ДС на УНР.

Др.Председател,

От 14 до 19.X.1968 година в София пребивава делегация на управление Държавна сигурност на Унгарската Народна Република, за подписване на спогодба за приложение на конвенцията за оказване правна помощ между НРБ и УНР. В състава на делегацията влизаха ръководни следствени работници, начело със Зам. началника на Следствения отдел на ДС - др. полковник ВИБЕР.

Възползувах се от случая и на 16 октомври т.г. поканих унгарските колеги за обмяна на мнения по следствената работа.

Из архивите на ДС

Разговорите протекоха при взаимна откровеност и сърдечност по въпроси, касаещи работата на следствието в Държавна сигурност. Нашата оценка, както и тази на унгарските другари, за разменените мнения е положителна.

При срещата, която продължи четири часа, бяха засегнати следните въпроси:

I. ПО СТРУКТУРАТА И ОРГАНИЗАЦИЯТА НА СЛЕДСТВЕНАТА РАБОТА НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ НА УНР.

405

Следствения отдел , по разследване на противодържавни престъпления е включен в системата на трето главно управление на МВР, ръководено от Зам.министър, което включва поделенията на Държавна сигурност. Следственият отдел е пряко подчинен на Зам.министъра, ръководещ трето главно управление.

В Следствения отдел, в центъра се разследват по-важните и сложни следствени дела в Републиката, както и всички дела срещу чужди граждани.

В областните управления, които са 20 на брой, има следствени служби от 1 до 5 следователи, които са на пряко административно подчинение на началниците на местните управления на МВР. Следствения отдел оказва методическо ръководство и правна помощ.

Следствения отдел в центъра се състои от 8 подотдела и един спомагателен по финансово-домакинските въпроси.

ПОДОТДЕЛ " А "

Работи по линия на контраразузнаването.

Състои се от 26 следствени работници и 4 машинописки

В него е съсредоточено разследването на делата за шпионаж, независимо от линиите; на всички чужди граждани, както от капиталистическите, така и от социалистическите страни; делата, свързани с интуризма; крупни валутни спекулации и прибежчиците.

Из архивите на ДС

Подотдел "А" е комплектуван от квалифицирани следствени работници, владеещи чужди езици, с дългогодишен опит в разследване на такива дела. Подотдел "А" е един от най-натоварените, поради бързото развитие на туризма и активно работещите срещу УНР западногерманско и американско /от територията на ГФР/ разузнавания.

Унгарските другари споделиха, че през 1968 година не са имали на производство класическо дело за шпионаж, но за сметка на това са имали няколко дела за шпионаж по отношение на лица, от които са събирани шпионски сведения на тъмно, такива, които са издавали сведения, представляващи държавна тайна, по времепребиваване в капиталистически страни, или нарушители на границата.

В периода след войната и контрареволюцията от 1956 година, като агенти на чуждите разузнавателни централи са били вербовани предимно унгарци из средата на многочислената емиграция, които по нелегален път са прехвърляни било за непосредствено събиране на шпионски сведения, било за установяване на връзки с агентура, работеща на територията на Републиката. Множеството провали е направило врага по-гъвкав и "хитър". В последните години се използват туристи от капиталистическите страни, посещаващи УНР.

Преди 3 години в УНР е разследван агент на чуждо разузнаване, който е получавал указания за шпионската си дейност чрез микро-фото-точки.

ПОДОТДЕЛ " В "

Състои се от 30 човека /вкл.4 машинописки/. Разследва дела по линия на контрареволюцията - противодържавни организации и групи; вражеска пропаганда и противодържавна агитация; подстрекателство против Републиката, терор и др.

Из архивите на ДС

407

В периода след контрареволюцията от 1956 година, подотдела е бил претоварен, но в последните години работата е намаляла. В момента, типичните дела от този вид са за подготовка за провеждане на противодържавна дейност. Другарите подчертаха, че в такава дейност нерядко участвуват младежи, проявяващи авантюристични наклонности. Горното обстоятелство обясняват с факта, на силното влияние на клерикалната реакция върху известна част млади хора.

Унгарските другари споделиха, че при тях деянията на прокитайска основа не представляват проблем поради своята голяма рядкост и липса на подържници. Поради тези причини, към деяния от този род не е взето нормативно отношение и те не представляват престъпления по списъка на НК на УНР.

" Нашите органи - посочиха унгарските другари, - отдават особено значение на профилактично-превантивната работа и по този път реагират и на прокитайските прояви - именно прояви, понеже у нас не може да се говори за "дейност".

ПОДОТДЕЛ "С"

Състои се от 8 човека с 2 машинописки и е специализиран в разследване на противодържавни престъпления, извършвани от военнослужащи и т.н.военни престъпления по НК на УНР.

ПОДОТДЕЛ "Д"

Създаден преди две години, подотделът се състои от седем човека с една машинописка и разследва дела по повод станали произшествия в икономиката. Създаването на подотдела е било продиктувано от някои специфични въпроси на новата стопанска система в УНР. Подотдела не е достатъчно натоварен.

ПОДОТДЕЛ "Е"

Състои се от 12 човека с 1 машинописка и извършва твърде разнородна по характер и предназначение дейност:

- анализ на следствените дела

Из архивите на ДС

- информация по следствените дела
- обобщаване на следствения опит
- разработване въпроси на криминалистиката и криминалогията;
- Ръководство над местните следствени органи, за които отговаря само един следствен работник - началник на подотдела
- оперативна техника в следствието
- работа с КА
- води отчетността на всички следствени дела по линия на ДС в страната

В подотдел "Е" се изготвят всички документи, предназначени за ръководството на МВР или излизащи навън.

Ръководството над местните следствени органи е методическо. Самата помощ се оказва от съответните подотдели по линии, в зависимост от характера и окраската на делото.

Подотдела експлоатира оперативната техника, използувана в предварителното следствие.

Подбора, вербовката, подготовката и ръководството на камерната агентура, използувана в следствието на ДС, се осъществява от подотдела.

Следствените дела се изготвят в 3 екземпляра - 1 за съда, 1 за прокуратурата и 1 за архив. Делата отправяни за архив, задължително минават за преглед през подотдела за анализ.

На базата на натрупания опит по делата се изготвят периодично доклади, аналитични обзори, информации и други документи.

ПОДОТДЕЛ " Р "

Това е юридически подотдел, с стоящ се от 6 души, квалифицирани юристи с голям оперативен и следствен опит, и една машинопистка.

Из архивите на ДС

409

В подотдела задължително се извършва преглед и оценка на агентурните разработки от оперативните поделения на ДС. По разработките се изготвят юридически заключения, съдържащи оценка на оперативната документация от правно, оперативно и политическо гледище. В прегледа на разработките участвува и следствен работник от специалния подотдел /А,В,С и др./. Извършват се консултации с ръководния състав и като казуси с практикуващи юристи.

Накрая след анализ и оценка на материалите се дава мнение за реализация или указания за насоките, в които следва да се продължи работата по разработката от съответното оперативно поделение. Мненията се подписват от работника от подотдел "Р", началника на съдия и от началника на съответния специален подотдел, имащ отношение към разработката.

Процедурата по реализацията е следната:

Оперативният работник, водещ разработката, прави предложение до своя началник, който го изпраща заедно с разработката в подотдел "Р". След получаване на юридическо заключение, с мнение за реализация, се възбужда дело - по места от съответния следовател, а в центъра - от следователя от съответните подотдели.

По сложни и важни разработки и дела, предложенията след даването на мнение от подотдел "Р" се утвърждават от ръководството на трето главно управление. По останалите, въпросите се решават от началниците на оперативните поделения и началника на Следствения отдел.

По реализации на разработки, правно консултирани, решаващо мнение има началника на Следствения отдел.

Подотдел "Р" работи и по законодателни инициативи, проекти, нормативни изменения, заповеди и др. правни документи

Унгарските другари изтъкнаха, че подотдел "Р" значително облекчава работата на следователите. Работниците от под-

Из архивите на ДС

53

отдел "Р" изготвят обективни и прецизни заключения по оперативните разработки.

ПОДОТДЕЛ "Т"

Провежда оперативна разработка в затвора на лицата, осъдени за противодържавни престъпления. Състои се от 12 човека с една машинописка.

В УНР съществуват 4 специализирани затвора, в които изтърпяват присъдите си само лица, осъдени за противодържавни престъпления. Те се разпределят в съответен затвор, в зависимост от характера на престъпната дейност.

След приключване на предварителното следствие и внасяне на делото в Прокуратурата, обвиняемите се предават в разпореждане на Прокуратурата и до разглеждане на делото престояват в специализиран прокурорски затвор.

Подотдел "Т" работи и с "КА" в затвора.

ПОДОТДЕЛ "Н"

Състои се от 100 човека и осъществява охраната на ареста и сградата на следствения отдел.

Външната охрана на сградата на Следствения отдел се носи от войсково поделение на Вътрешните войски на УНР.

Достъпа в сградата на Следствения отдел е строго ограничен. Оперативния състав на ДС е лишен от възможността за свободен вход в следствието. Работещите на един етаж служители не могат да се качват на друг етаж без пропуск или придружител За влизане в отдела имат няколко вида пропуски, които периодически се заверяват.

Изолацията на задържаните лица е добра.

За разпит на граждани са обзаведени няколко специални кабинети в отдела.

x

x x

Из архивите на ДС

Началника на Отдела, наред с общото ръководство над целия Отдел, отговаря пряко за подотделите "В", "Д", "Е" и "Р" а заместника му за подотдели "А", "С", "Г" и материално-финансовия подотдел.

В общото ръководство на Отдела, двамата се подпомагат от началниците на специалните подотдели и бюрото на партийната организация.

II. ПО ИЗПОЛЗУВАНЕТО НА ОПЕРАТИВНАТА ТЕХНИКА В СЛЕДСТВИЕТО

411

Сградата на Следствения отдел на ДС на УНР е оборудвана с модерна и разнообразна оперативна техника. Цялата апаратура се експлоатира от 4-ма оперативни работници. Командния пункт на цялата апаратура е разположен в три помещения, в които са съсредоточени всички входящи и изходящи линии и връзки.

Кабинетите на всички следователи са съоръжени с домофонна уредба и такава за скрит запис на разпитите. Разпита може да се прослушва едновременно от няколко души едновременно в едно от трите посещения на командния пункт. При необходимост наред с прослушването и независимо едно от друго може да се направи магнетофонен запис. Техническите възможности позволяват да се прави централно едновременен, автоматичен запис на няколко разпита.

В друго помещение са изведени каналите от 91 арестантски килии. Това помещение технически е решено като студио. Възможностите за контрол и запис на разговорите в килиите са аналогични, както тези в кабинетите.

Експлоатацията е организирана на базата на заявки от следователите, в които се посочва предполагаемия коментар в килията. Установено е двусменно дежурство от двама технически сътрудници до 20.00 часа. Резултатите се отразяват в справка. По този начин се проверява камерната агентура и се следи и контролира поведението на задържаните.

Из архивите на ДС

412

Два специални кабинета в отдела са съоръжени с телевизионни установки за едновременно прослушване и наблюдаване на разпити. Установките се използуват само по важни и сложни дела, по които работят опитни следователи.

Унгарските другари подчертаха, че използуването на оперативната техника в следствието, се отразява много благоприятно върху работата в няколко насоки: не се пречи на следователя от други лица, осъществява се възможност за последващ анализ на следствената тактика и непосредствените обяснения на обвиняемите, сериозна подготовка и самоконтрол от стр.на на следователя за и по време на разпита и пр.

В следствения отдел има условия и техника за скрит кинозапис. Не ве наж са били излъчвани "директни" предавания от следствения отдел по унгарската телевизия.

III. По някои общи въпроси

За помощния персонал:

Отдела разполага с 24 машинописткн, четири от които владеят стенография. Практиката е наложила освобождаването на следствените работници от техническата работа, което повишава полезния коефициент при разследването.

Унгарските другари смятат в бъдеще машинопистките пряко да участвуват в очни ставки и разпити, за съставяне на протокола, след изясняване на въпросите, които ще се отразяват в протокола.

x

x x

Арестите по правило се извършват от следователите, а по изключение и от оперативните работници. Реквизитите за извършване на арест са както у нас.

x

x x

Из архивите на ДС

413

56

Органите на предварителното следствие активно участвуват и са инициатори на редица профилактични мероприятия, които се провеждат по административен ред, или с партийни средства.

Про илактичната работа все повече се центрира в стадия на оперативната разработка за предотвратяване извършването на престъпленията.

" Нас често ни ругаят - споделиха другарите, защо сме допуснали, защо не сме попречили за извършване на престъплението. За нас това е главна задача."

x
x x

Профилактичните мероприятия се провеждат в диференциран порядък с ра лични средства и методи. В това отношение правилата са заменени с творчество.

x
x x

В заключение на проведените разговори бе изразена взаимно готовност за по-нататъшно укрепване на сътрудничеството по линия на следствието в ДС, за обмен на положителен опит, информация и оказване помощ в рамките на Договора за правна помощ и Съглашението.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ВИ - КДС,
ПОЛКОВНИК:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН-АС
№ П-1594
31 VIII 1970 г.
СОФИЯ

Строго секретно!
Екз.№ 3

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕН.ПОЛКОВНИК АНГЕЛ СОЛАКОВ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: разменени мнения по следствената работа с ръководството на следственото бюро при МВР на П Н Р.

Другарю Министър,

От 23 до 27 юни т.г. делегация на Следствения отдел на ДС в състав: полковник ИВАН ОХРИДСКИ – първи зам.началник отдел Следствен ДС и подполковник АНАСТАС ТРЕНДАФИЛОВ – началник на отделение за анализ и информация, беше на посещение в гр.Варшава, по покана на началника на Следственото бюро при МВР на ПНР полковник ХОМЕНТОВСКИ.

По време на пребиваването й в ПНР, делегацията беше приета от зам.министъра на вътрешните работи – др.МАТЕЕВСКИ. Освен това, делегацията има възможност да се срещне и разговаря със следствени работници от Центъра и териториалните поделения на Държавна сигурност. При всички срещи и разговори, ни беше оказано изключително голямо внимание и радушен прием, като беше подчертано, че дружбата между нашите народи и братски органи е здрава и нерушима. Зам.

Из архивите на ДС

министъра МАТЕЕВСКИ изрично подчерта голямото уважение, с което се ползува в ръководството на МВР на ПНР др.СОЛАКОВ "за неговата принципност, енергичност и последователност при решаването на общите проблеми на двете Министерства".

Проведените разговори и разменени мнения в обстановка на откровенност и сърдечност, касаещи работата на Следствието в ДС, по наша оценка, както и тази на полските другари, са от взаимна полза.

При разговорите бяха засегнати следните въпроси:

I.ПО СТРУКТУРАТА И ОРГАНИЗАЦИЯТА НА СЛЕДСТВЕНАТА РАБОТА НА П Н РЕПУБЛИКА

Официалното наименование на Централната следствена служба на ДС е Следствено бюро. То е самостоятелно поделение, пряко подчинено на Зам.министъра др.Матеевски. В състава му работят 86 следователи, разпределени в 6 подразделения. Освен това, съществуват още 16 отдела на подчинение на воеводските комендантства на МВР.

Първо подразделение - за разследване на дела по линия на шпионажа.

Второ подразделение - за разследване на престъпления против социалистическото стопанство. Подразделението поддържа широки връзки с контролните органи на предприятията, учрежденията и институти, които в редица случаи направо го сигнализират за извършващи се закононарушения или престъпления против социалистическото стопанство. То разследва не само престъпленията от противодържавен характер по линия на икономиката /икономически шпионаж, престъпления по външната търговия и пр./, а и такива, които макар и да са от компетенцията на милицията, са от голям мащаб и с подчертана обществена опасност. При получаването на сигнали за извършени престъпления, не само води разследването, а извършва цялостно проучване на проблемите, свързани и произтичащи от извършеното престъпление. Резултатите от проучването се оформят в писмо или справка,

Из архивите на ДС

която се изпраща по компетентност на прокурора /ако той е възложил проверката на сигнала/ или на съответните контролни органи на висшестоящата организация /в случай, че сигнала е от нейно подчинено предприятие/.

Трето подразделение – за разследване на престъпления против Народната република – нелегални организации и групи, противодържавна агитация и пропаганда и други.

Четвърто подразделение – за надзор и контрол. Подразделението осъществява ръководство и контрол, а така също и методическо ръководство над дейността на следствените отдели при воеводските управление на МВР – извършва анализ на следствените дела; обобщава следствената практика; на базата на натрупания опит по делата изготвя периодични доклади, аналитични обзори, информации и други документи. Текущата информация по отделни дела се изготвя от съответните работници, извършващи разследването. Подготвя всички документи, които Следственото бюро внася в ръководството на Министерството за разглеждане; издава бюлетин с материали от разработката на отделни въпроси, текуща информация, работните планове на бюрото и т.н. В самото подразделение работата е профилирана по следния начин: един или група следователи, наред с аналитично-информационната дейност, която осъществяват, например по линия на шпионажа, упражняват контрол и надзор и върху две или три следствени отдела при воеводствата. Полските другари смятат, че съсредоточаването на контролната и надзорна функция, както и на аналитично-информационната дейност в едно подразделение, е наложено от обстоятелството, че в Следственото бюро постъпва голям поток от информация от следствените отдели при воеводствата, което в рамките на същото подразделение непосредствено се обработва за използуване.

Пето подразделение – за водене на камерна разработка. Камерната разработка широко се използува в хода на следствието, не само за решаване на чисто следствени въпроси, а и за получаване на разузнавателна и контраразузнавателна информация, особено в случаи при разследване на чужденци. Отделянето на това подразделение в

Из архивите на ДС

самостоятелно е наложено от необходимостта да се централизира и унифицира тази дейност, да се спази принципа на обективността, както и с оглед даване възможност на следователя да не се отклонява от преките си задължения по разследване на престъплението.

Шестото подразделение - изпълнява задължения на Секретариат, домакинство и пр.

x

x x

417

Понастоящем в подразделението "надзор и контрол" се разработват две теми: за шпионската дейност на западните разузнавания против Полската народна република и за лагерите за бежанци в западните страни, където са намерили "приют" полски граждани. В тази връзка, полските другари помолиха да им предоставим наши данни за тези лагери, като от своя страна обещаха, след приключване на работата, да ни предоставят цялата разработка по този въпрос.

Полските другари посочиха, че Следственото бюро се разследват преди всичко характерни дела, а основната маса от престъпленията се разследват в териториалните отдели, във всяко едно от които работят по 20-30 следователи.

Редът за образуване на следствени дела по приключени разработки е следния: до началника на Следственото бюро или Отдела се изпраща подробна писмена информация за извършено престъпление. Тя се подписва от определено лице, имащо отношение към разработката. След получаването на информацията, ако Следственото бюро констатира, че в нея има моменти, нуждаещи се от допълнително изясняване, с писмо изисква от съответното поделение на ДС /включително и разузнавателното/ да извърши необходимото. Получената писмена информация, ведно с писмо на Следственото бюро, се изпращат на прокурора за възбуждане на предварително следствие, който при съгласие от негова страна, образува такова. Изпратената на прокурора информация и писмото са неразделна част от следственото дело и подписването им от определен работник, както изтъкнаха полските

Из архивите на ДС

другари, има това значение, че повишава тяхната отговорност при представянето на материали от предварителната проверка.

При получаването на сигнали, очертаващи една сложна фактическа обстановка, едновременно с откриването на оперативна разработка се образува и следствено дело по реда и начина, описан по-горе. По следственото дело, с разрешение на прокурора, се прихваща кореспонденция, провежда се външно наблюдение и други оперативни мероприятия, резултатите от които се приобщават към следственото дело като доказателства. Тази дейност, съобразно законните разпоредби, може да продължи до две години. Ако условията за реализацията на обектите не са назрели, следственото дело се прекратява. По-късно, съобразно обстановката, то се възобновява, като получените по-рано резултати от проведените следствени действия запазват своята процесуална годност.

По наша преценка, паралелното водене на разработката и следственото дело, при което полският НПК дава възможност да се продължава срока на следственото дело, заслужават внимание.

x

x x

Следственото бюро оказва широка правно-консултативна помощ на оперативните поделения по конкретни разработки. Това положение е закрепено с отделна заповед на Министъра. Директорът на Следственото бюро е в течение на всички по-важни оперативни разработки. По взаимно съгласие с оперативните поделения и по указания на Ръководството на Министерството, предстоящите за приключване разработки се включват в работните планове на следствените подразделения за изучаване и анализ. По тях Следствието съставя аналитични справки, които представя на Ръководството на Министерството.

Тенденцията е, Следствието все по-широко да се включва в оперативната разработка в посочения аспект. Тази тенденция ясно беше изразена и от др.Матеевски, който заяви: "Аз бих препоръчал, ако има възможност, всички оперативни работници да минат през Следствието, за да се научат на по-голяма конкретност и прецизност".

Из архивите на ДС

419

Полските другари проявиха жив интерес към постройката на нашите аналитични справки по преглеждани разработки и помолиха подробно да им разкажем за отделните раздели, като особено силно впечатление им направиха нашите опити предварително да очертаваме психологическия портрет на бъдещия обвиняем.

II.ПО ПРОФИЛАКТИЧНАТА ДЕЙНОСТ НА СЛЕДСТВИЕТО

Следствените органи активно участвуват и в редица случаи са инициатори на мероприятия, както по линия на общата, така и по линия на индивидуалната профилактика. Те се провеждат в диференциран порядък, с различни средства и методи, при което правилата са наситени с голяма доза творчество.

Следственото бюро поддържа широки връзки с журналисти, дейци от Кинематографията, Радиото и телевизията, на които предоставя за публикация материали от конкретни следствени дела, при което оказва нужната консултация, а в същото време дава и заключение "какво трябва да се пише и какво не".

Телевизията се използува за изказване по някои характерни дела от страна на отговорни служители от Следственото бюро.

Ръководството на Следственото бюро провежда последователен курс за разширяване и укрепване връзките си с различни научни институти, преди всичко прави, криминалистически, идеологически, при което широко ги използува в непосредствената си работа.

По линия на индивидуалната профилактика, широко се провеждат мероприятия за превръщане на разследването в начален процес на превъзпитание, включително и чрез освобождаване дееца от наказателна отговорност, при ефективно използуване на това на съответните законни разпоредби. В тая връзка ни бяха посочени конкретни случаи от дейността на следствените органи, за спечелени хора за нашата кауза.

Като своеобразна форма на профилактична дейност по отношение на научните работници и за укрепване връзките между теорията и практиката, са установени близки контакти с юридическия

Из архивите на ДС

факултет.

Ръководни работници от Следственото бюро присъствуват на заседания на научния съвет на юридическия факултет, както и на други съвещания или събрания, на които се обсъждат въпроси за темите, разработвани от аспирантите, за текущите проблеми, които се нуждаят от теоритическо осветление и пр. Това участие на следствените работници дава възможност да се влияе както в насочването на дисертациите към определени теми, интересуващи следствието, така и за узнаване становищата на научните работници и студентите по различни практически и теоритически въпроси. Наред с това, следствените работници излагат своето становище по тях и по този начин те влияят и проникват в тези среди.

По предложение на началника на Следственото бюро, е учреден научен съвет, т.н. "Научна рада". В него участвуват представители на Следственото бюро, Генералната прокуратура, Министерството на правосъдието, Адвокатурата и Юридическия факултет. Задачата на научния съвет е да дава интерпретации по въпроси, които поставя практиката и които предизвикват трудност при решаването им. Счита се, че правната теория се откъсва от практиката, поради което недостатъчно добре я осветлява, че тя не се обогатява, че между теорията и практиката има известен разрив. Една от задачите на този съвет е да отстрани и този разрив.

x

x x

Наред с горното, бяха разменени мнения и по редица други въпроси, свързани с отделни моменти от разследването на престъпленията от компетенция на ДС. В тази връзка интерес представлява становището на полските другари, всички задържани чужденци, независимо от характера на извършеното престъпление, да се разследват и от следователите по ДС, с оглед извличането на максимално полезна разузнавателна информация от тях, набирането на различни видове документи и пр. В това отношение, полските другари посочиха кон-

Из архивите на ДС

кретни примери и изтъкнаха, че и в бъдеще ще провеждат тази линия още по-широко, защото тя е от значение за дейността на органите на ДС. При наличието на един следствен апарат от над 500 следователи, полските другари решават този проблем без особени трудности.

x

x x

421

В заключение на проведените разговори, беше изразена взаимна готовност за разширяване на нашето сътрудничество, за обмен на положителния опит и текуща информация. В тая връзка, полските другари проявиха голям интерес към осъществената у нас централизация на Следствения апарат, която намират за правилна; към организацията на аналитично-информационната работа, използването на оперативната техника в разследването, както и за това, че кадровата дейност на поделението се осъществява от работник, включен в състава на поделението.

Полските другари особено подчертаха помощта, която са получили от нашите органи във връзка с воденето на някои конкретни следствени дела.

Зам. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ/СЛЕДСТВЕН ДС

ПОЛКОВНИК:

Написано в 3 екз.
Екз.№ 1 - др.Министър
Екз.№ 2 - отдел Международни връзки
Екз.№ 3 - отдел Следствен ДС
Изп.:Охридски и Трендафилов
Нап.: ЗИ

гр.София,29.VIII.1970 г.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

61

ДО
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС
ПОЛКОВНИК ТОДОР РАДУЛОВ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от подполковник АНАСТАС ТРЕНДАФИЛОВ
зам.началник отдел Следствен – ДС

ОТНОСНО: проведена среща с представители на Скотланд ярд.

Другарю Началник,

Съгласно утвърдено от ръководството на Министерството предложение, на 2.IV.1971 година се проведе среща между представители на Министерството на вътрешните работи на НРБ и представители на "СКОТЛАНД ЯРД" – Великобритания. Искането за тази среща постъпи от страна на представителите на Великобритания по дипломатически път във връзка с делото, водено в Следственото управление на НМ срещу гражданката на Великобритания , задържана на 11.III.1971 година при опит да пренесе през границата ни около 1 000 кг хашиш, укрит в специално скривалище, пригодено в спално ремарке на автобус.

Срещата се проведе в Следственото управление на НМ. От наша страна освен мен взе участие и полковник ЯНЧЕВ – зам.начални Следствено управление – НМ, а от английска – инспекторът БОЛТЪН, сержант ПИЛЧЕВ и секретарят на посолството на Великобритания в София г-н МАРТИН.

Из архивите на ДС

423

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

Разговорите са записани на М-Родопи.

След официалните процедури по представянето, г-н БОЛТЪН изрази молбата на "СКОТЛАНД ЯРД" към органите на Министерството на вътрешните работи на НРБ да му окажем помощ по делото, което водят в Лондон срещу група контрабандисти, участници в която се явяват бащата и брата на - и

По-конкретно помоли да им предоставим:

- официален документ от съдебните органи, удостоверяващ задържането на и причините за това;
- снимки на превозното средство;
- снимки и пръстови отпечатъци на и майка й

Помолиха също да им се разреши да видят същите жени, за да могат да свидетелстват за това пред английския съд.

БОЛТЪН изнесе по делото кратка информация. Стана ни ясно, че на "СКОТЛАНД ЯРД" не са известни някои обстоятелства, разкрити у нас при воденето на делото срещу

В изказването си изтъкнах:

"Господа,

Столичната криминална милиция с удоволствие ще направи необходимото за успеха на мисията на г-н БОЛТЪН.

Ние вече знаем, че се интересувате за делото, заведено при нас срещу гражданката на Великобритания -

Откровено ще споделим с Вас придобитите по това дело данни и ще Ви разкажем как ние,изпълнявайки задълженията си по Единната международна конвенция от 1961 година за упойващите вещества, водим последователна борба срещу лицата, които използуват нашата територия за контрабандно внасяне в някои западни страни хашиш. Откритите количества хашиш конфискуваме по съдебен ред, а след това предаваме на Министерство на народното здраве, което с протокол ги унищожава. Лицата, които пренасят наркотиците са предимно граждани на страни от Близкия и Среден Изток, но ние установихме, че в тази дейност участвуват и граждани на САЩ,ГФР,

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

Великобритания, Австрия и др. Движението на наркотиците е към Западна Европа и Америка - ГФР, САЩ, Франция и Великобритания, като междинна търговска база се използува Турция.

Ние сме готови да предадем на представителите на "СКОТЛАНД ЯРД" документация по делото срещу и която безспорно ще обогати и разшири делото, което доколкото разбрахме водите в Лондон. Юридически този акт, според нас би трябвало да се оформи с едно писмо на посолството на Великобритания до нашия консулски отдел, което изпратено по съответния ред до Прокуратурата да получи нейното разрешение.

Ще предоставим на уважаемите господа преписи от протоколи за разпит, обвинителен акт и фотоалбуми от колата и скривалищата в нея.

Ние знаем, че "СКОТЛАНД ЯРД" има опит в борбата против престъпността и не се съмняваме, че г-н БОЛТЪН ще сподели с нас част от този опит, което може да бъде в полза за борбата против контрабандата с упойващи вещества, представляваща икономическа и обществена опасност за човечеството.

По делото на и ние установихме, че през м.декември 1970 година те са закупили лека кола и ремарке, с цел да заминат заедно за Афганистан, за да се срещнат с родните на баща си, които щяли да пристигнат от Пакистан.

Ремаркето закупили от английския търговец , живущ в Улуер Хамптън - предградие на Бирмингам, който им казал, че в Афганистан трябва да отседнат в гр.Кабул, респективно - хотел "Кабул", където щял да ги намери негов американски приятел на име

В началото на м.февруари заедно с майка си и брат си заминали за Афганистан, а баща й заминал със самолет за Пакистан, от където впоследствие пристигнал в Кабул и се срещнал със семейството си в хотел "Кабул".

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

 67

В Кабул , който бил там с приятелката си – също американска гражданка, се срещнал с , с която договорил как да стане пренасянето на хашиша, за което тя трябвало да получи 500 лири стерлинги.

се договорил с да му предаде ремаркето в Лондон, като срещата им трябвало да стане в хотел "Хилтон".

От Лондон с параход мислел да прехвърли ремаркето с хашиша в САЩ.

След тази договорка и заминали със самолет за Англия, а двете жени тръгнали с колата от Афганистан през Турция за България, където на границата при влизане, са задържани след като в ремаркето бе открит 1 000 кг хашиш.

x
x x

По същото време, когато ние водихме официалните разговори с представителите на "СКОТЛАНД ЯРД", в салона на Следственото управление, по инициатива на "Отдел профилактика" при МВР, представителите на радиото, телевизията и печата чакаха да вземат интервю от англичаните.

Нямахме предварителна уговорка с последните и за това, за да подготвя почвата към края на разговорите в шеговита форма казах на г-н БОЛТЪН, че "едва ли, както това става и във Великобритания, ще можем да се отървем от журналисти и фоторепортъори" и го запитах дали ще се съгласи да се отрази от тях тази първа наша среща. Той прие предложението с готовност, но забелязах, че това не допадна на г-н МАРТИН.

На състоялата се с журналистите среща, г-н БОЛТЪН отговори на зададените му въпроси като опитен полицай, между впрочем той е и преподавател в полицейски колеж. На много от въпросите, особено на по-парливите, даде уклончиви и двусмислени отговори. По наша преценка срещата премина успешно.

Из архивите на ДС

Когато срещата с журналистите приключи, поканихме гостите на почерпка. В нея взе участие и главният редактор на в."Антени" др.БОРИС КРЪМОВ.

Възползувайки се от обстоятелството, че при първата среща г-н ПИЛЧЕЗ ми показа снимки, за които каза, че са направени секретно, запитах г-н БОЛТЪН каква може да бъде съдбата и доказателствената сила на същите при евентуален процес. Отговорът му откри възможност да му задам и други въпроси, на които както той, така и ПИЛЧЕЗ отговаряха с видима готовност, но и със сдържаност. Отговорите им могат да се резюмират така:

1."СКОТЛАНД ЯРД" разполага в Лондон с няколко служби, между които най-важните са тези за борба срещу:

- индустриалния шпионаж;
- убийствата;
- фалшификации на парични знаци;
- кражбите, включително и на антикварни ценности;
- неприличната порнографска литература;
- наркотизма

Специално отделение на "СКОТЛАНД ЯРД" движи въпросите, свързани с членуването и сътрудничеството с "ИНТЕРПОЛ".

Начело на всяко отделение-служба стои инспектор, под чието ръководство се намират 3 до 5 сержанти, а всеки от последните има на свое разположение от 5 до 7 полицаи. По думите на БОЛТЪН частните детективи понастоящем са сведени до минимум и се използуват главно по бракоразводни дела.

Г-н БОЛТЪН се изказа със загриженост по въпросите, свързани с борбата против разпространяването на порнографска литература и употребата на упойващи вещества в Англия, които отбелязват прогресивно увеличение, а така също и с борбата против кражбите на антикварни ценности /картини и пр./. По негови думи главен доставчик на порнографска литература се явява Швеция и Дания и по-малко САЩ.

2.Борбата срещу индустриалния шпионаж на сегашния етап също отнема значителни сили и вниманието на "СКОТЛАНД ЯРД".

Из архивите на ДС

427

Доскоро индустриалният шпионаж не се смятал по английското законодателство за криминално престъпление, защото се считало че налице е кражба на идеи, а не на вещи /а кражба може да има само по отношение на вещи/. Преди две години, със специален законодателен акт, индустриалният шпионаж е преквалифициран като криминално престъпление - специфична кражба на идеи, планове, статистически данни и пр. и поради тяхната голяма опасност сега такива деяния се преследват и наказват.

Запитах г-н БОЛТЪН кои са причините за тази еволюция в становището на официалните английски власти. Отговора му беше категоричен: кражбата на идеи нанася големи щети на засегнатите фирми; борбата срещу индустриалния шпионаж е наложена от самите интереси на фирмите и монополите, чиите съответни специални апарати тясно сътрудничат в тази насока със "СКОТЛАНД ЯРД".

Г-н БОЛТЪН се опита да представи борбата на "СКОТЛАНД ЯРД" против индустриалния шпионаж на интернационална база, без оглед чии интереси се засягат. Запитах го "Как ще постъпят с англичанин, който промъквайки се в западногерманска фирма успява да фотографира ценни планове и проекти, които предава срещу възнаграждение на английска фирма". Той се усмихна и след кратка пауза каза: "... ще го преследваме... ако постъпи оплакване от съответната фирма".

3.Следващият ми въпрос към г-н БОЛТЪН пренесе разговора на тема - контрабанда с хашиш. БОЛТЪН каза, че борбата против групите, които контрабандно пренасят и продават хашиш в Англия заема голяма част от усилията на "СКОТЛАНД ЯРД", която за целта разполага със специално отделение. За откриването на хашиш, укрито в различни места се използуват 6 кучета, предварително обучени. Те са в състояние, благодарение големите способности, които притежават в тази насока, да откриват наличието даже на един грам хашиш.

За същите цели се използуват и секретни сътрудници, вербувани предимно из средите на употребяващи хашиш, чрез които

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

службата им събира данни за продавачите, а посредством наблюдение на последните стига до разкриване и на доставчиците.

На невралгични пунктове за връзка с външния свят "СКОТЛАНД ЯРД" е разположил свои сътрудници, които установяват и регистрират задграничните пътувания на уличени в тази дейност лица. При завръщането им в страната същите се подлагат от митническите органи на щателни проверки.

За наблюдение и документиране движението и дейността на заподозрените контрабандисти на хашиш се използуват и други секретни средства, като фотография със скрита камера, взимане на отпечатъци и пр.

Широко се използуват висококвалифицирани учени-експерти, като доктори по медицина, на юридически науки, атомни и ядрени физици, криминалисти и др.

Кръвните групи са разделени на 20, а чрез използуване постиженията на ядрената и атомна физика, те били в състояние да открият употребата и наличието дори и на минимални количества хашиш у даден човек.

За контрабанда с хашиш се предвижда наказание до 14 години лишаване от свобода.

Употребителите на хашиш се изпращат на лечение в специални медицински заведения, каквито държавата била създала в много градове на страната.

Контрабандистите са предимно африканци или азиатци, но през последните години като съучастници били задържани и английски граждани. Такъв е случаят от миналата година, когато било внесено от Мароко 20 кг хашиш. Като основен доставчик се очертава Пакистан. От Англия част от внесения хашиш се препраща в Америка. Най-голямото количество, заловено до сега от тях възлизало на 200 кг.

По повод сега воденото от тях дело срещу установили, че през миналата година по същия маршрут Пакистан-Афганистан-Турция-България, е внесъл в Англия 500 кг хашиш, препратен по-късно в Америка.

Из архивите на ДС

429

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

4.Изказването на БОЛТЪН, че "СКОТЛАНД ЯРД" използува в борбата срещу престъпността и секретни методи и средства, като фотографията със скрита камера, ВН, секретни сътрудници, ми даде повод отново да го запитам каква е съдбата на резултатите, получени от провеждането на такива мероприятия за един евентуален процес.

БОЛТЪН отговори, че "СКОТЛАНД ЯРД" решава този въпрос - да представи или не пред съда тези резултати отделно за всеки случай, отчитайки оперативната и политическа целесъобразност.

По принцип, английският съд приема тези материали като доказателства, но пред съда следва да се явят и свидетелствуват служителите на "СКОТЛАНД ЯРД" затова, че именно те, в конкретния случай са получили със своите действия представените разултати, доказващи престъпната дейност на дееца.

Практиката да се явяват пред съда като свидетели служители на "СКОТЛАНД ЯРД" е нещо обикновено.

Засягайки заетостта на служителите от службата му г-н БОЛТЪН заяви, че те работят над 60 часа в седмицата.

x
x x

Г-н БОЛТЪН както пред журналистите, така и пред нас изказа гореща благодарност за обстоятелството, че българската милиция оказва на "СКОТЛАНД ЯРД" ценна помощ по повод воденото от тях дело и пожела и за в бъдеще да продължи сътрудничеството в тази насока. Той отправи покана наш представител да посети Лондон, като гост на "СКОТЛАНД ЯРД".

От своя страна, ние отново ги уверихме, че всички искани от тях материали по делото срещу ще ги получат по дипломатически път, надлежно оформени в Прокуратурата.

Накрая г-н БОЛТЪН връчи сувенирната емблема и две вратовръзки на "СКОТЛАНД ЯРД", като израз на благодарност и желанието им за съвместна борба против контрабандистите с упойващи вещества.

Из архивите на ДС

430

Той заяви: "Посрещането, приема и съдействието, което намерихме тук в България надхвърли нашите очаквания. Благодаря Ви".

x

x x

По време на срещата с журналистите и когато БОЛТЪН и ПИЛЧЕЗ разглеждаха автобуса с хашиша бяха направени от БТ и кинохроника, както и от отделни фоторепортьори множество кинокадри и фотоснимки.

Като имам предвид, че представителите на "СКОТЛАНД ЯРД" пристигнаха при нас с молба да им окажем съдействие, което те получиха от нас и обстоятелството, че в Следственото управление на НМ се водят още три дела против контрабандисти на хашиш - срещу турски гражданин за 500 кг, австрийски гражданин за 12 кг и ирански гражданин за 18 кг,

П Р Е Д Л А Г А М :

Да се даде гласност на случаите чрез средствата за масова информация.

Всичко това би предизвикало определен положителен политически ефект за страната ни.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС

ПОДПОЛКОВНИК:

/Ан.Трендафилов/

Секретно!
Ека.№ ___

67
63

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: посещението на делегация на отдел Следствен ДС в Москва – С С С Р.

Съгласно утвърден план на МВР и КГБ /СССР/ от 26 до 30 юли 1971 година в Москва пребивава делегация на Следствения отдел на ДС в състав: ген.майор Тодор Радулов – началник отдел, водач на делегацията, полк.Иван Костов Охридски – първи зам. началник отдел и полк.Благой Стефанов Петров – началник отделение партиен секретар.

Делегацията имаше за цел да се запознае с някои основни въпроси от следствената работа на органите на КГБ.

По наша молба съветските другари споделиха своя опит по следните въпроси от следствената работа:

1.Нови форми, методи и средства на подривна дейност на чуждите разузнавания срещу Съветската държава.

Подчертано беше, че на съвременния етап чуждите разузнавания прилагат различни форми на подривна дейност срещу СССР.

През последните години американската разведка наред с шпионажа и другите форми на подривна дейност на територията на СССР активно провежда идеологическа диверсия. Опира се на недоволни и неустановени хора, предимно младежи от еврейски произход. Бодените процеси през 1970/1971 г. в Ленинград, Кишинев и др. потвърждават горното. Подчертано бе, че задграничния Световен съвет на сионистите провежда активна дейност срещу СССР.

Из архивите на ДС

68

Друга форма на подривна дейност е разпространяване на религиозна литература, отпечатана в капиталистически страни и внасяна в СССР по различни канали. Такава литература в големи количества през 1970 г. е била открита и конфискувана от западни туристи.

Трета форма - разпространяване на анонимни материали - литература, художествени произведения, писма и изложения.

Подчертано бе, че чуждите разузнавания активно работят за склоняване и подбуждане на съветски хора да изменят на Родината. Интересно в това отношение е било делото "Мимя" - аспирант в Московския държавен университет "Ломоносов", който по указания на американското разузнаване сформирал група от студенти за бягство от страната с фалшиви паспорти.

432

През 1970 г. от СССР са били изгонени 38 чуждестранни дипломати, провеждали подривна дейност срещу СССР.

2.Тактика при разследване на контрабандни и валутни дела

Органите на КГБ съгласно чл.88 от УК-РСФСР разследват валутни и контрабандни дела само в случаите, когато като съучастници са замесени чужденци. В останалите случаи се занимават следствените служби на МВР.

През 1970 г. Следствения отдел на КГБ е разследвал 630 крупни валутни и контрабандни дела - или 20 % от всички дела, разследвани в Отдела.

С този вид дейност се занимават както съветски граждани, така и чужденци - дипломати и временно пребиваващи на територията на СССР, граждани на капиталистически страни. Особено активна в това отношение са африканци и граждани от Близкия изток.

Внасят се монети, медали, злато на слитъци, дефицитни стоки, дрехи, висококачествена апаратура - японско и западногерманско производство и нелегално се продава на съветски граждани.

- Чужденци купуват съветски рубли, изнасят зад граница

Из архивите на ДС

433

после внасят чужда валута.

- Съветски граждани закупуват чужда валута, а след това от банката купуват злато на слитъци и след това го препродават.

- Съветски граждани закупуват от чужденци валута,с която купуват бонове и от специални магазини закупуват дефицитни стоки, които продават на високи цени.

Подчертано беше, че за последните години органите на КГБ по водените от тях контрабандни и валутни дела са изземали и конфискували 1500 кг злато и платина, брилянти на 500 хил. рубли и 15 милиона рубли.

Често съветските другари използуват данните по тези дела за провеждане на оперативни мероприятия по отношение на чужденците.

3.Приложение на оперативната техника в следствието - камерна разработка.

От 1963 г. въпросите по камерната разработка са регламентирани с Инструкция. Съветските другари считат, че камерната разработка е едно силно оперативно средство в ръцете на следователя и трябва умело да се използува.При тях 85 % от задържаните се подлагат на камерна разработка. Задължително се провежда такава на лица, уличени в шпионаж, контрареволюционни организации и групи, антидържавна дейност, по контрабандни и валутни дела, прибежчици от задграница и др.

Забранява се използуването на камерна разработка за обикновени дела и обстоятелства, които могат да се изяснят с други средства.

Лица, които се използуват за к.с.:

а/ 70-80 % са сътрудници из средата на осъдените. Същите трябва да притежават добри качества, да не са склонни към провокации, общата им култура и образование да превъзхожда тези на разработваните.

б/ Лица осъдени и сътрудници на органите на МВР

в/ Секретни сътрудни и на оперативните поделения.

Из архивите на ДС

70

г/Свободни – привличат се и за престоя в камерата им се заплаща. Рядко се прибягва до тази категория – само при особени случаи.

д/В изключителни случаи се използуват и О.работници.

Забранява се да се използуват за к-с. лица:

а/Осъдени за тежки държавни престъпления

б/Осъдени за стопански престъпления и нанесли икономически вреди на държавата.

в/Имащи паричні задължения към държавата.

г/Лица, които са подследствени.

Забранява се използуването на един к.с. по двама или повече задържани по едно следствено дело. Допуска се в особени случаи да се използуват подследствени, без те да знаят, като се контролират от М – "Родопи".

К.с. може да се използува непрекъснато с разрешение на прокурор в продължение на 6 месеца.

К.с. се ръководи от квалифициран и опитен следовател, който води разследването. На младите следователи не се разрешава да работят с к.с.

Съобщенията к.с. оформят във вид на:

а/Писмено заявление – в случаите, когато същия е привлечен за тоягъв от органите на КГБ /следовател/.

б/Рапорт – когато е сътрудник на КГБ.

в/Агентурно съобщение, когато е сътрудник на милицията.

4.Организация на работата и тактика на разследване на граждани на капиталистическите страни.

В тази категория се отнасят чужденците, извършили политически престъпления на територията на СССР.

– пребиваващи – чужди граждани

За всяко задържано лице – чужденец, генералния прокурор на СССР съобщава писмено на Министерство на външните работи. Съгласно консулските конвенции за задържано чуждестранно лице, незабавно се уведомява консулската служба на съответната държава към която принадлежи лицето. По силата на конвенциите

Из архивите на ДС

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

435

дипломатите имат право да бъдат допуснати за разговор със задържаното чуждестранно лице.

Срещата се провежда в специален кабинет в присъствието на следователя и преводача.

Разговорите се контролират от М – "Родопи" или скрита кинокамѝра. Следователя обявява на консула, че може да говори само по конкретни въпроси, които трябва да се задават чрез следователя.

Забранява се на дипломатите да разгласяват данните, които са научили при срещата им със задържаните лица.

Приет е закон, според който задържан чужденец ако не знае руски език /не владее езика, на който се води разследването/ обезателно трябва да се допусне още при предявяване на обвинението.

Разговори бяха проведени и по въпросите за сигналната функция на следствието и легализиране на оперативния материал, придобит по оперативната разработка и използуването му по следственото дело.

От своя страна нашата делегация информира съветските другари по организацията и структурата на Следствения отдел на ДС. Специализацията, която сме въвели се прие положително от съветските другари. Информирахме ги по шпионските дела "Главатари", на

и за американската резидентура /

, за водените през 1970/1971 г. дела за икономически шпионаж и др.

С оглед получаване на консултация по някои въпроси относно дейността на Следствения отдел на ДС предадохме на ръководството на Следствения отдел на КГБ преведен на руски език препис на: "Правилника за задачите и устройството на Следствения отдел на ДС и на М.З. I 2720/17.V.1970 г", отнасящ се до разследването на чужденци.

6.- 12

Делегацията се запозна с оперативната техника в Следствения отдел, с арестните помещения, режима и охраната на задържаните лица и др.въпроси.

Срещите и разговорите протекоха в изключително сърдечна и дружеска обстановка.

ИЗГОТВИЛ: (Петров)

Секретно!
Екз.№ 2

По вх.№ 2918/24.VIII.1971 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ОТДЕЛ МЕЖДУНАРОДНИ ВРЪЗКИ – МВР

На № I-2798/24.VIII.1971 година

Изхождайки от обстоятелството, че досега между следствени работници на НРБ и ЧССР не е бил установяван контакт както по повод на конкретни следствени дела, така и за обмяна на опит, предлагаме, през месец май 1972 година, за 5 дни, в София да бъде поканена делегация в състав от трима следователи, начело с Началника на Следственото управление на Държавна сигурност.

При срещата предвиждаме да бъдат разгледани следните основни въпроси:

1. Взаимодействие между следствените органи на ДС на НРБ и ЧССР по разследването на чехословашки граждани, извършили престъпления на територията на НРБ (съответно български граждани на територията на ЧССР) и предаването им съгласно правната конвенция.

2. Обмяна на опит по методиката и тактиката на разследване на дела за шпионаж, противодържавни групи и организации, терор и противодържавна агитация и пропаганда.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС,

ГЕНЕРАЛ МАЙОР:

Написано в 2 екз.
№ 1 – адресанта
№ 2 – към дело

Изп.: Ив.Охридски
Нап.: ЦС

ДО

ДР.ПЪРВИ ЗАМ.МИНИСТЪР НА МВР

ГЕН.ПОЛКОВНИК - ГРИГОР ШОПОВ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от подп. ГОСПОДИН Д.НИКОЛОВ, началник

отделение при отдел Следствен Д С.

ДР.ЗАМ.МИНИСТЪР,

На 26 и 27 юни 1975 година участвувах в работата на конференцията на ИНТЕРПОЛ, която се състоя в гр.Виена - Австрия. На конференцията бяха представени освен Австрия още ГФР, САЩ: Югославия, Румъния - всички членове на ИНТЕРПОЛ. Като нечленове на тази организация участвуваха представители на УПР и НРБ. Поканени са били да участвуват и делегати от ЧССР и ПНР, но такива не присъствуваха. Целта на конференцията бе да се обсъдят въпросите свързани с общата борба срещу търговията с опияти най-вече в страните в района на Средиземно море. Конференцията се състоя в сградата на Дирекцията на полицията в гр.Виена на улица

Из архивите на ДС

439

44
23

"Шотен ринг". Организатор на конференцията бе д-р ЕРНСТ ЕРБЕН - министерски съветник в Министерството на вътрешните работи на Австрия и отговорник за криминалната полиция в цялата страна. Активно участие в работата на конференцията взема и д-р ПЕТЕРЛУПГЕР, началник на Обществената безопасност на Австрия, както и президента на полицията в гр.Виена д-р КАРЛ РАЙДИНГЕР.

Официалната група на участниците от австрийска страна се състоеше от 14 души, следвана от групата на ГФР от 13 души. САЩ бяха представени от представители на ДЕА/ Друг енфорсемент администрацион/ състояща се от аташета при посолствата на САЩ във Виена, Париж и Мюнхен, както и от групата "МГОИЗТОК" за борба срещу търговията с опияти със седалище гр.Мюнхен - ГФР, състояща се от 4 души плюс една преводачка.

На конференцията присъствуваше също група от Секретариата на ИНТЕРПОЛ в Париж всичко 3 души. Организацията на обединените нации бе представена от един делегат от отдела за борба срещу опиятите със седалище гр.Женева-Швейцария.

Конференцията бе открита на 26.VI.1975 година в 9.00 часа сутринта от д-р ЕРНСТ ЕРБЕН, който след като повдрави присъствуващите с "Добре дошли" и им пожела

Из архивите на ДС

440

ползотворна работа, даде думата на д-р ХОФМАН, началник на отдела за борба срещу опиятите при Министерството на вътрешните работи на Австрия. В доклада си д-р ХОФМАН накратко описа състоянието на борбата срещу опиятите в различните страни. Той изтъкна, че от 1971 година насам се забелязва едно увеличение както на търговията с наркотици така също и на употребата на същите. В тази връзка той посочи редица примери от ежедневната борба на австрийската полиция, които примери бяха илюстрирани и нагледно със специално изготвени за целта филми.

След него думата бе дадена на криминалния директор от Висбаден - ГФР ЩРАС, който през 1973 година заедно с още двама свои колеги посети нашата страна. В доклада си ЩРАС засегна въпроса с търговията и употребата на наркотици в ГФР, като свърза този проблем и с общото социално развитие в страната. Той особено много наблегна на въпроса за присъствието на американски войски в ГФР като една от главните причини за търговия и разпространение на наркотиците. ЩРАС посочи, че обществеността в ГФР е отчела също това обстоятелство и през последните години е отпочнала усилена разяснителна работа особено сред учащата се младеж с цел запазване същата от този порок. Действително,

Из архивите на ДС

441

както подчерта той, успехите в това отношение са били налице. В доклада си ЩРАС изтъкна, че само през 1974 г. в ГФР е имало 139 смъртни случаи, в резултат на употреба на наркотици сред младежи под 20 години. Той посочи, че в последно време съществува тенденция на увеличаване вноса на хероин от Далечния изток - Сингапур, Тайланд, Хонконг и други страни и, че само през 1974 година полицията в ГФР е иззела 33 кг. хероин, а в последните няколко години 30 тона хашиш. ЩРАС изтъкна, че в последно време в ГФР особено много са зачестили нападенията на аптеки с цел снабдяване с наркотици. Така например само през 1974 година е имало 13.009 нападения и опити за нападение.

Както ЩРАС така също и останалите криминални служители много остро реагират срещу решението на турското правителство да позволи на турските селяни отново да произвеждат хашиш. Освен това западногерманските представители, а така също и д-р Хофман - Австрия, се изказаха много лошо по адрес на турската полиция, която според тях не само, че не изпълнявала задълженията си, но и в много случаи съдействувала на търговците на хашиш при което служителите получавали подкупи.

Из архивите на ДС

26

В доклада си ЩРАС изтъкна, че в последно време гнезда на търговията с наркотици са станали китайските ресторанти откривани в европейските страни. В резултат на това само през 1975 година полицията в ГФР е открила и иззела 100 кг.хероин № 3 внасян предимно от китайците в Европа.

В тази връзка бяха изнесени факти, че на няколко пъти е пренасян хероин от Малайзия и Хонкон през Москва за Дания и ГФР. По този повод конференцията изказа единодушно мнение, че за в бъдеще трябва да бъдат поканени на такива конференции и съветските другари.

Трябва да отбележа, че след всяко изказване присъствуващите вземат отношение или задават въпроси, допълват нещо или правят съответни предложения. Така, че във връзка с изказването на един делегат се изказват също и редица други.

На 27.VI.1975 година конференцията се ръководи от д-р ТРОМЕТЕР, президент на криминалните служби в цяла Бавария със седалище Мюнхен. Наред с ръководството на конференцията той направи и интересно изказване в което наблегна, че не бива да се разчита на случайни успехи, а трябва да се води целенасочена работа и борба, като активно се използува агентура за това. В тази връзка той

Из архивите на ДС

443

постави въпроса присъствуващите да се изкажат относно вербовката и използуването на агентура, като посочат положителни и отрицателни примери. Цялата конференция занемя и никой не поиска думата за да се изкаже. Наложи се д-р ПЕТЕРЛУНГЕР да спаси присъствуващите от неудобното положение, който вземайки думата заяви, че както при тях (т.е.в разузнаването) така и по криминална линия се вербува и трябва да се вербува агентура. При това той посочи, че могат да се използуват редица обстоятелства като това, че едни лица искат разрешение за временен престой в дадената страна, други търсят политическо убежище, трети постоянна или временна работа и т.н. Освен това той допълни, че и средства за заплащане на агентурата се отпущат достатъчно, тъй като в случая се касае за сигурността на страната или за интересите на младежта.

След д-р ПЕТЕРЛУНГЕР се изказа западногерманският криминалист ПИТЛ, който изтъкна, че при вербовката и работата с агентурата трябва да се обръща голямо внимание на конспирация, тъй като сред тези кръгове бързо става известно, кой поддържа връзки с полицията, факт, който крие голяма опасност за сигурността на отделния агент.

Отношение по въпроса взема и представителят на САЩ РОБЕРТ ЕАРЛ ВАЛЦ, който заяви, че полицията в САЩ,

Из архивите на ДС

444

среща извънредно големи трудности във връзка с вербовката и работата с агентурата. Не веднаж използуван в някоя акция агент се е налагало да го изселват под чуждо име в друг щат, тъй като Мафията винаги намира начин да му отмъсти.

Във връзка с ВАЛЦ следва да отбележа, че той фигурира като аташе при американската легация във Виена и по негово изказване отговарял за борбата срещу опиятите. Като такъв бил отговорен също за Югославия, България, Унгария и Чехословакия. По този повод той прояви голям интерес към унгарските другари, а и към нашата страна, като се интересуваше от кого и как се води борбата срещу наркотиците и дали отделите водещи тази борба са в рамките на Министерството на вътрешните работи или извън него. ВАЛЦ изказа голямо желание да посети нашата страна, като в тази връзка попита, дали ако дойде може да се срещне с другари от ДНМ чиито имена имаше и как може да стане това. Заявих му, че нашата страна той може да посети винаги, а що се касае до среща с наши работници - криминалисти то това вероятно ще се уреди по дипломатически път, а не пряко. От разговора с румънските другари научих, че ВАЛЦ е присъствувал и на миналогодишната конференция. Направи ми впечатление, че когато му се постави въпроса

Из архивите на ДС

445

да се изкаже, като представител на САЩ той много се смути и явно се вълнуваше, а освен това относно борбата срещу наркотиците почти нямаше понятие. Останалите членове на американската делегация се държаха съвсем нормално даже и не проявиха интерес към мен и унгарските другари. ВАЛЦ даваше визитната си картичка на всеки като пред мене изказа пожелание да се видим пак.

На конференцията се постави въпроса да се изкаже като представител на НРБ страна през която се транспортира голямо количество хашиш от Азия и Близкия изток за Европа. В изказването си заявих, че вътре в страната ние почти нямаме проблеми, а само дотолкова доколкото наркотици се транзитират през нас. В тази връзка заявих, че не бива обаче конференцията да остава с впечатление, че ние не водим борба срещу търговията и употребата на наркотици иче сме постигнали не един успех в това отношение. Като илюстрация на това им посочих няколко примери от нашата практика когато са били задържани големи количества хашиш. Посочих, че макар и не член на ИНТЕРПОЛ нашата страна внася своя принос в общата борба и винаги с готовност се е отзовавала на молбите за помощ от страна на някои полицейски органи от западноевропейските страни. В тази връзка посочих, че не веднаж нашите и митническите

Из архивите на ДС

органи са посрещали гости от криминалните полицаи на ГФР, САЩ и Англия при което на съответните служители са им били предоставяни всички данни получени от нашите органи във връзка с дадения случай.

В изказването си западногерманския криминалист ЩРАМ потвърди, това и изказа голямото си задоволство от посещението си през 1973 година в НРБ и помощта, която са оказали на него и колегите му органите при нашата Дирекция на Народната милиция.

Във връзка с моето изказване ми бяха зададени следните въпроси:

1. Д-р ЕРИС ЕРБЕН - Австрия: Дали пътуванията с параход организирани от"Балкантурист" за чуждестранните туристи до Истанбул се използуват за пренасяне на наркотици и дали въобще този канал се контролира от нас?

2. АНДРЕ БОСАРД - Франция: Има ли някаква възможност данните получавани от нашите органи относно търговията с наркотици да се правят достояние на Секретариата на ИНТЕРПОЛ в Париж?

На първия въпрос отговори, че пътуванията с параход на чуждите туристи до Истанбул се контролират с цел да не би да се използуват за пренасяне на хашиш и, че

Из архивите на ДС

447

до сега няма данни този канал да се е използувал за това.

На втория въпрос отговорих, че освен по дипломатически път друг начин няма за да се направят достояние на Секретариата на ИНТЕРПОЛ едни или други данни получени от нашите органи.

Доклади на конференцията изнесоха химици от Австрия и ГФР, които разясниха редица въпроси с откриването и разпознаването на отделните видове наркотици. Беше демонстрирано откриване на наркотици от дресирани кучета от страна на австрийската полиция и митнически органи.

На 26.VI.1975 година бе дадена официална вечеря он Министъра на вътрешните работи на Австрия ОТО РЬОШ на която присъствуваха един от неговите заместници и д-р ПЕТЕРЛУПГЕР, който поднесе кратко приветствие.

На 27.VI.1975 година конференцията завърши своята работа като се взе решение следващото заседание да се състои в гр.Мюнхен през 1976 година. Освен това бе взето решение да се изготви- протокол-резюме за работата на конференцията и се изпрати на страните участнички.

ИЗГОТВИЛ ДОКЛАДНАТА:

(Г.НИКОЛОВ)

(следствен отдел)

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Препис-извлечение!
Строго секретно!
Екз. № 9

144
75

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СОФИЯ
Вх. № РО-3020 от 4.12.1971

С П О Р А З У М Е Н И Е

за сътрудничество между Министерството на вътрешните работи на Народна република България и Министерството на вътрешните работи на Унгарската народна република

МВР на НРБ и МВР на УНР единодушно констатираха, че сътрудничеството между тях се развива в съответствие с решенията на БКП и на УСРП за разширяване на интеграцията и дружбата между двете страни и че днес то представлява важен фактор както при решаване задачите за обезпечаване сигурността на Народна република България, Унгарската народна република и другите страни от социалистическата общност, така и за опазване и укрепване на мира в Европа.

МВР на НРБ и МВР на УНР, ръководени от интересите на двете страни и от желанието да укрепват и разширяват сътрудничеството помежду си в дейността за обезпечаване на държавната сигурност, да обединяват и координират усилията си в борбата против подривната дейност на разузнавателните служби на империалистическите държави, изхождайки от произтичащите за двете Страни задължения по Варшавския договор за дружба, сътрудничество и взаимопомощ, се споразумяха за следното:

.....

Из архивите на ДС

449

Член 4

В съответствие с Договора за оказване правна помощ по въпросите на гражданското, семейното и наказателното право подписан между НРБ и УНР на 16 май 1966 г. двете Страни ще си оказват съдействие и обменят опит по линия на следствената работа и правни въпроси от компетентност на следствените органи на двете министерства.

.....

Член 7

За обезпечаване изпълнението на произтичащите от настоящото Споразумение взаимни задължения МВР на НРБ и МВР на УНР ще разработват съвместно общи и по линии перспективни планове за сътрудничество, както и ежегоден работен план.

С оглед да бъдат постигнати най-ефикасни резултати в общата борба срещу противника, съгласно утвърдените ежегодни планове за сътрудничество, между органите на двете министерства ще се провеждат срещи за обмяна на опит и по други въпроси на съвместната работа по линия на Държавна сигурност, Народната милиция, Гранични войски и Противопожарната охрана.

.....

Член 9

Размяната на делегации, работни групи и специалисти между Страните ще се извършва на принципа на безвалутния

Из архивите на ДС

450

77116

обмен, при което разходите ще се изплащат от Страната домакин. Разходите за командировки ще се изплащат от командироващата Страна.

Ч л е н 10

Принципни въпроси, засягащи сътрудничеството между двата органа, се обсъждат и утвърждават от министрите на двете Страни.

Координацията на сътрудничеството, решаването на оперативни въпроси и осигуряването на връзката става чрез отделите за международни връзки на двете Страни.

Ч л е н 11

Началниците на поделения и служби на двете Министерства могат да подписват протоколи по въпроси от тяхна компетенция, които влизат в сила след утвърждаването им от министрите на двете Страни.

Ч л е н 12

Всяка от Страните ще има свой представител на територията на другата Страна, акредитиран съответно към МВР на НРБ и МВР на УНР. Всяка от Страните ще оказва на представителя на другата Страна всестранна помощ и подкрепа при изпълнението на възложените му задачи.

.....

Из архивите на ДС

78 117

Ч л е н 13

Двете Страни ще вземат всички необходими мерки за опазване в тайна на получената информация, документи и сведения, при което степента на секретност ще се определя от Страната, която изпраща информацията.

Получените на взаимна основа секретни материали, информации, сведения и образци от оперативна техника не могат да се поставят в служба на друга приятелска Страна без разрешението на Страната, която ги изпраща.

.....

Ч л е н 15

Настоящото Споразумение се сключва за неопределен срок и влиза в сила от момента на подписването му от министрите на вътрешните работи на двете Страни.

Действието на Споразумението може да бъде прекратено по желание на една от Страните след писмено уведомяване на другата Страна и изтичане на тримесечен срок.

Ч л е н 16

Споразумението е съставено в четири екземпляра - два на български и два на унгарски език, всеки от които има еднаква сила.

Министър на вътрешните работи
на Народна република България
/п/ Д. Стоянов

Министър на вътрешните работи
на Унгарската народна република
/п/ А. Бенкей

31.октомври 1975 г.
ВЯРНО,

Строго секретно!
Екз.№ 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П 258 / 19 II 76 г

ДО

МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ ЛЕЙТЕНАНТ ДИМИТЪР СТОЯНОВ

Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник ДИМИТЪР СИМОВ, началник
отдел Следствен - Държавна сигурност

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Съгласно утвърден план на Министерството на вътрешните работи на Народна Република България и Министерството на държавна сигурност на ГДР от 26.I. до 30.I.1976 година в Берлин пребивава делегация на Следствения отдел на ДС в състав: полковник ДИМИТЪР СИМОВ - началник отдел, водач на делегацията, полковник ПЕТЪР МИЛУШЕВ ГЮРОВ и подполковник ГОСПОДИН ДИМИТРОВ НИКОЛОВ - началници отделения.

Делегацията имаше за основна задача да обсъди и съгласува проект за подписване на съглашение между Министрите на Вътрешните работи на НРБ и Министерството на държавна сигурност на ГДР, което да регулира някои моменти от дейността на следствените органи на ДС на двете министерства.

Освен това по взаимно споразумение бяха разменени мнения и въпроси касаещи следствената работа в порядъка на обмяна на опит. Разговорите протекоха в следния ред:

Из архивите на ДС

453

I. ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТО-СЪГЛАШЕНИЕТО

През м.февруари 1975 година проекто-съглашението Ви бе докладвано. Същото е изготвено на базата на Договора за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела между ГДР и НРБ. Основните положения залегнали в него са разработени в 12 члена с основна насоченост по-оперативно да се осъществяват постановките залегнали в договора касаещи задържането, разследването и съденето на лица извършили противодържавни престъпления и обхващащи следните по основни направления:

- следствени поръчки свързани с взаимното доставяне на материали по разследваните дела;
- извършването на огледи, обиски, задържане и други следствени действия ;
- участие в процеса на провеждането на следствени действия на представители на една от договарящите се страни на територията на другата страна;
- образуването на следствени дела срещу граждани на друга страна за извършено престъпление и оказване на необходимата помощ при разследването;
- използуване на вътрешно държавните разпореждания и възможности за наказателно преследване на граждани на трети страни извършили престъпление срещу другата страна;
- ред на взаимно уведомяване и задържане граждани на една от двете страни,както и предаването им за по-нататъшно наказателно преследване, ако разбира се, това не е в противоречие с интересите на страната, на чиято територия е извършено престъплението;
- начините и реда за предаването на задържани лица и необходимата документация;
- въпросите свързани с двустранното предаване на ценни вещи и пари, когато на една от страните са нанесени щети в резултат на извършеното престъпление;
- по-нататъшно усъвършенствуване на съвместната работа по разкриването на престъпленията и воденето на следствените дела, както и взаимната информация във връзка с тях интересуващи двете страни.

Из архивите на ДС

В съглашението е залегнала основната постановка, че взаимоотношенията между следствените органи на двете страни ще се осъществяват чрез Главните прокуратури на двете страни.

Във връзка с горното ще бъде предложено на Главния прокурор на НРБ и Генералния прокурор на ГДР да подпишат протокол, че приемат въпросното съглашение и че същото е изготвено въз основа и на базата на Договора за правна помощ, след което ще се предложи за подпис от двамата Министри.

Общо е мнението, че въпросното съглашение ще допринесе чувствително за по-нататъшното задълбочаване на взаимопомощта между следствените органи на ДС на НРБ и ГДР, за по-оперативно водене борбата за разкриване на престъпленията от компетентност на органите на ДС.

II. Наред с основния въпрос другарите от ГДР споделиха с нас и някои проблеми, които възникват при реализиране на дела срещу граждани на капиталистически страни, подривни действия и произшествия в областта на икономиката, завърнали се изменници на родината както и някои въпроси по взаимодействието между следствените органи на ДС и криминалната полиция.

В тази връзка другарите споделиха:

- Противниковото разузнаване в рамките на НАТО се активизира и търси да прилага нови и разнообразни форми за извеждане на запад граждани на ГДР, за провеждане на саботажи и друга подривна дейност срещу социалистическите страни;

- комплектува банди, които да засилят дейността по създаването на канали за извеждане граждани на ГДР през социалистическите страни и в частност през НРБ и Черноморския бряг чрез използуване на моторни лодки и пр.;

- за саботаж и вредителска дейност в областта на икономиката западните разузнавания използуват представителите на западните концерни и отделни фирми , които планомерно и целенасочено извършват доставка на недоброкачествени машини и оборудване, недоставяне на резервни части и техническа документация и др. В случай на авария и други неудачи хвърлят вината върху непод-

Из архивите на ДС

готвеността на техническите и ръководни кадри на ГДР и тези от другите социалистически страни.

Лицата, които се използват за извършване на посегателства в икономиката е доказано, че предварително са били обучени в разузнавателно и техническо отношение в специални училища в ГФР и САЩ. И при тях, както показва и нашата практика нашироко се използува подкупа и другите форми на корупция и нарушаване на социалистическия правопорядък;

- При разследването на крупни произшествия в икономиката или такива, които са явно умишлени и са от компетенция на ДС се създава временен щаб с множество групи от следствени и оперативни работници, експерти и др., които са добре осигурени в техническо отношение. В тази насока те разполагат с големи щатни възможности и това число и с такива следствени звена, които се намират на прикритие в криминалната полиция. Съвместно със следствените органи на последната разследват тежки криминални случаи, които могат да всеят смут сред населението и недоверие във властта, престъпления в специално охранявани обекти, настроения и действия против народната власт и такива нарушаващи обществения ред. В тези случаи отделите в следственото управление на ДС работят съвместно с криминалната полиция дотогава, докато установят по безспорен начин, дали произшествието, респективно престъплението то е от тяхна компетентност.

В кои случаи при възникнали произшествия самостоятелно или съвместно със следственото управление на полицията се включват следствените органи на ДС, решава началника на следственото управление на ДС;

- Западните разузнавания използуват изменници на родината граждани на ГДР, които след вербовка и обучение в разузнавателно и контраразузнавателно отношение изпращат обратно в ГДР под формата на доброволно завръщащи се и разкайващи се хора. Такива лица без изключение се настаняват в специални приемателни домове, които се стопанисват от полицията и към щата им има на прикритие ОР от ДС и само двама до трима души по явния щат. В тези домове лицата след надлежна обработка в оперативно отношение в случаите, когато възникват определени данни, че те са подставени от противника се поемат от следствените органи на ДС. В тази

Из архивите на ДС

насока следствените органи на ДС са успяли да разобличат такива агенти на противника в много случаи, които по своето минало като граждани на ГДР са били криминално изявени личности или бивши военнослужещи.

x

x x

Освен по горните въпроси по своя инициатива другарите от ГДР ни показаха оборудването на следственото управление в центъра и в окръжното управление на ДС във Франкфурт на Одер.

Впечатленията ни са, че в това отношение немските другари са създали добри условия за работа, особено що се касае въпроса до битовото устройство на следствените работници и на възможностите за работа с арестуваните лица.

Последния ден от пребиваването бяхме приети от Министъра на ДС др.МИЛКЕ, който изрази своето задоволство от съвместната работа между двете министерства респективно ръководствата на същите и в части между двете следствени служби. В изказването си др.МИЛКЕ подчерта, че посредством получените данни от следственото управление на ДС, тяхното министерство, прокуратура и други държавни и обществено-политически органи водят открита политическа борба срещу противниковите разузнавания. Накрая др. МИЛКЕ ни замоли да предадем неговите най-сърдечни поздрави лично на Вас и на останалите членове на ръководството на МВР. Също така ни заръча да Ви поздравим и от др.ХОНЕКЕР, който предварително бил уведомен за тази наша среща с него.

гр.София
15.II.1976 година

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС
ПОЛКОВНИК

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :08.04.2016г.Секретар :

Секретно!
Екз.№ ___

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П 1074 изд. 2
4 XI 77

С П Р А В К А

ОТНОСНО: резултатите от сътрудничеството ни с братските органи през 1977 г.

За 1977 година бяха ни утвърдени две официални срещи за обмяна на опит. Първата с делегация на следствените органи на Държавна сигурност на ПНР през първото шестмесечие на настоящата година и през второто шестмесечие с делегация на следствените органи на Държавна сигурност на ГДР. По неизвестни причини полската страна не потвърди срещата и не изпрати делегация, а срещата с делегацията на ГДР ще се състои през настоящия месец.

По конкретно сътрудничеството ни със следствените органи на Държавна сигурност на ГДР, Унгарската народна република, ЧССР и ПНР се изразяваше в изпълнение на редица следствени поръчки и първоначално разследване на тяхни граждани извършили престъпления на наша територия. В тези случаи са спазвани нормите на договорите за правна помощ.

В резултат на добро сътрудничество с братските органи на ПНР е разкриването и залавянето на автора на диверсионния акт на Столичната централна гара - полския гражданин

. За активното съдействие, което ни оказа в този случай полския представител в София др.КИТЕЛ беше награден от др.Министъ с медал "За заслуги за сигурността и обществения ред".

~~19~~ 2

Във връзка с все по-активното участие на Следствения отдел на ДС в разследването на произшествия в промишлеността, транспорта и селското стопанство, се налага всестранен обмен на опит в това отношение с братските органи и особено със следствените органи на КГБ. За тази цел направихме предложение през 1977 година да поканим следовател-специалист от КГБ, но предложението ни не бе възприето.

Считаме, че е крайно наложително да почерпим съветския опит в разследването на произшествията, поради което настояваме в плана на Министерството на 1978 година за сътрудничеството с братските органи да се включи исканата среща.

НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ "СЛЕДСТВЕН" - ДС:
полковник:

Написано в 2 екз.
№ 1 - "Междун.връзки"-МВР
№ 2 - отдел Следствен ДС

Изпълнил: Н.Митев
Написала: Е.Йорданова-406
гр.София, 4.XI.1977г.

ДО

НАЧАЛНИКА НА
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УПРАВЛЕНИЕ-МВР

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник Стефан Марков, зам.началник

на отдел 01 – ГСУ

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

Съгласно утвърдено предложение от първия зам.-министър на вътрешните работи, генерал-полковник Григор Шопов, на 29.10.1984 г. в Главно следствено управление - МВР се състоя среща с холандските служители на полицията, г-н ВИЛЯМ МАЙЕР от националната криминално-следствена служба на Холандия, специален агент към Министерство на правосъдието и г-н ЖЕРАР ВИСАР, следовател в градската полиция в гр.Зволе.

На 30.10.1984 г., в сградата на Главно следствено управление - МВР в кабинет № 106, започнаха деловите разговори. От холандска страна участвуваха г-н МАЙЕР и г-н ВИСАР, а от страна на ГСУ - полк.СТ.МАРКОВ и старши следовател, капитан ПЛАМЕН СТОИЛОВ.

Из архивите на ДС

10/49

Срещата започна в 10.00 часа с приветствие до холандските представители и пожелание за ползотворна работа и приятно прекарване в нашата страна. Изтъкнат беше факта, че между нашите страни няма договор за правна помощ, но въпреки това, ние смятаме за свой дълг да сътрудничим с всички страни в света в борбата с общочовешкото зло - наркоманията.

Г-н МАЙЕР изтъкна, че именно по тази причина, те изпитват особена благодарност към нашата страна за предприетата полезна инициатива, след което ни запозна в общи линии с проблемите на наркоманията в Холандия. Той спомена с тревога факта, че в настоящия момент при тях са регистрирани над 30 000 наркомани, в това число и 13-14 годишни момичета принудени да проституират с цел да си набавят средства за необходимата доза наркотик.

От наша страна бе изтъкнато, че в България проблема наркомания не съществува, но тъй като географски заемаме важно място по пътя на наркотика от Азия за Европа и САЩ, считаме за свой морален дълг борбата с трафикантите, като в тази връзка сме осъществявали многобройни ползотворни контакти с представители на Австрия, Италия, ФРГ. Запознахме ги и с процедурата по разкриване и разследване на престъпленията свързани с придобиването и пренасянето на опиати, както и с наказанията, които се предвиждат за тези деяния в НК. Отбелязано беше наличието на една тревожна закономерност, а именно, че в предишните години са залавяни различни количества хашиш и марихуана, а в последните години изключително опасния и силен опиат - хероин и то в големи количества.

Господин МАЙЕР се поинтересува каква е структурата на полицията в нашата страна. Беше му обяснено, че българската милиция

Из архивите на ДС

461

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :30.05.2016г.Секретар :

102 50

е централизирана система под ръководството на Министерство на вътрешните работи и дейността й покрива цялата територия на страната. На свой ред г-н МАЙЕР обясни, че при тях съществуват два вида полиция. Държавната полиция,действуваща в малките градове до 25 000 жители, е подчинена на Министерство на вътрешните работи. В големите градове действуват местни полицейски сили, които са на ръководство на Министерство на правосъдието. Към местните полицейски органи в големите градове има специални бюра за борба с наркоманията. Обяснено ни беше още, че холандския закон предвижда наказания от 8 до 10 години лишаване от свобода за търговия с наркотици.

След кратката уводна част, на холандските представители на полицията, беше предоставена конкретна информация по делото на турския гражданин , направил опит да пренесе през България 21 кг хероин за Холандия. При разследването в Главно следствено управление - МВР, даде конкретни данни за името, професията, местоживеенето и домашния телефон в Истанбул на лицето, което му е предало хероина. Тези данни бяха приети с внимание и подробно записани от холандските представители.

Г-н МАЙЕР се заинтересува за турския гражданин , живеещ в Холандия, гр.Амстердам, опитал се да пренесе за Холандия през наша територия 10 700 кг хероин. По отношение на същия бяха предадени всички налични данни.

Холандските представители бяха запознати подробно с цялата оперативна информация, получена в Главно следствено управление - МВР при разследването на турския гражданин , направил опит да пренесе за Холандия 10 500 кг хероин. В обясненията си, обвиняемия пресъздава подробно обстановката в гр.Зволе - Холандия, при която се извършва вербовката и се

Из архивите на ДС

462

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :30.05.2016г.Секретар :

поставят конкретните задачи по трафика на хероина. Посочва конкретни лица, занимаващи се с пренасянето на наркотици и лицето, което му е поставило конкретната задача по пренасянето на хероина, както и редица други негови сънародници живеещи в Холандия, които вече са пренесли или се готвят да пренасят отново наркотици по канала Турция, през България за Холандия. дава данни и за крайния пункт на трафика - гр.Амстердам, като посочва и вероятния собственик на хероина.

След получаването на горната информация, ЖЕРАР ВИСАР извади авбуми със снимки на турските граждани, живеещи в гр.Зволе - Холандия и установи, че редица от посочените от лица действително съществуват, като заяви, че до този момент полицията не е разполагала с никакви данни относно престъпна дейност осъществявана от тях.

В този момент се намеси и г-н ВИЛЯМ МАЙЕР, който заяви, че е приятно изненадан от получената информация, която е надхвърлила всичките им очаквания.

След приключване на разговорите по конкретното дело , холандските представители бяха запознати с една обобщена информация за всички заловени лица опитали се да пренесат хероин и други опиати през България за Холандия, за периода 1981-1984 г., като същевременно бе обърнато внимание на представителите на холандската полиция, че въпреки информацията, която даваме, ние не получаваме обратно такава, което реално затруднява сътрудничеството между нашите органи. Г-н МАЙЕР се съгласи с тази констатация и настоя да уточним канала, по който ще си обменяме информация.

Уточнено бе същата да се предава по дипломатическия канал, като за целта г-н МАЙЕР предаде визитната картичка на

Из архивите на ДС

463

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :30.05.2016г.Секретар :

втория секретар на холандското посолство, РИШАРД ЛАМИ, като обясни, че с него има договорка за приемане и предаване на тази информация. Г-н МАЙЕР поясни също така, че няма пречка за получаване и изпращане на информация чрез нашето посолство в Амстердам.

Разговорите приключиха с някои общи констатации по начините за борба с трафика на наркотика. Холандските представители заявиха, че постигат добри резултати, когато извършват подслушване на телефонните разговори на заподозряни лица, което става с разрешение на съда. Освен това използуват специално обучени кучета, чието поддържане е много скъпо. Срещат затруднение, поради факта, че границите на страните от БЕНЕЛЮКС са отворени, което извънредно много благоприятствува трафикантите.

От 19.00 ч. бе дадена вечеря в ресторант "Панорама" на хотел "Родина", на която присъствуваха освен гостите, началника на отдел 01 - ГСУ-МВР полковник М.МИШЕВ, зам.началника на отдела полк.МАРКОВ и старши следователя ПЛАМЕН СТОИЛОВ. Разговорите се водеха посредством преводача

Вечерята премина в непринудена обстановка и добро настроение на гостите, които в момент на благоразположение дори показаха служебните си полицейски карти на служители в ИНТЕРПОЛ. В процеса на разговора, между другото, др.полк.МИШЕВ подхвърли на гостите, че наши журналисти желаят настоятелно да се срещнат с тях, за да разберат какво е мнението им относно взаимодействието между специализираните органи на нашите две страни. Холандските представители се съгласиха без колебание да се срещнат с наши журналисти и дадат интервю за съвместната ни работа в борбата срещу трафика на наркотичните вещества.

Из архивите на ДС

105[53]

На срещата с представителите на печата и телевизията холандските представители дадоха висока оценка на нашите органи в борбата с трафика на наркотици и изказаха задоволство от установения контакт с нашите органи и получената информация.

При изпращането на холандските представители г-н МАЙЕР заяви, че на предстоящото съвещание на представителите на ИНТЕРПОЛ в гр.Париж ще съобщи за резултатната борба на българските органи с трафика на наркотици. Заяви също така, че установения контакт с българските органи, водещи борба с трафика на наркотици е добра основа за бъдещо сътрудничество.

ПОЛКОВНИК: /Ст.Марков/

162 47

ДО
НАЧАЛНИКА НА
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УПРАВЛЕНИЕ-МВР

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от полковник Стефан Марков,
зам.-началник на отдел 01-ГСУ

ДРУГАРЮ НАЧАЛНИК,

Съгласно утвърдено предложение от първия зам.-министър на вътрешните работи, генерал-полковник ГРИГОР ШОПОВ, на 18 и 19.03. 1985 г. в Главно следствено управление, се състоя среща с белгийските служители на полицията - полковник ВАН ЛЕТЕМ - началник на отдел "оперативен" при белгийската жандармерия, ръководител на делегацията, капитан ВАН ТИЛЕН - служител в централното бюро за разследвания и комисар ВАН ДЕ ВИЛЕ от Главно следствено управление на Белгия. На разговорите присъствува и втория секретар на посолството на република Белгия в България, г-н ЛУК ДЕВОЛДЕР.

На 18.03.1985 година, в сградата на Главно следствено управление-МВР кабинет № 106, започнаха деловите разговори с белгийските представители. От наша страна разговорите се водеха от полковник Марков, зам.-началник на отдел 01-ГСУ и капитан Пламен Стоилов, старши следовател и ст.лейтенант Тенчо Дундов, следовател-преводач на френски език.

Из архивите на ДС

103[48]

Срещата започна в 10.00 часа с приветствие до белгийските представители и с пожелание за плодотворна работа и приятно прекарване в нашата страна. Бе изтъкнат факта, че между нашите страни няма подписан договор за правна помощ, но въпреки това, ние полагаме усилия за сътрудничество с всички страни в света, в борбата с общочовешкото зло - наркоманията.

По повод работната програма, г-н ВАН ЛЕТЕМ изрази задоволството си от нейната деловитост, като изтъкна, че тази програма изцяло съответствува на тяхните очаквания. Той акцентира върху желанието на белгийската страна да установи преки работни контакти с българската милиция извън дипломатическия канал, с оглед на по-голямата ефикасност и оперативност на взаимодействието.

След уводната част, белгийските представители бяха запознати със структурата и динамиката на разследваните престъпления по трафика на наркотика, както и с процедурата по разследване на тези дела. Беше изтъкната опасната закономерност на нарастване дела на Хероина в общия обем на заловените наркотици. Беше пояснено, че в България проблема с наркоманията не съществува, но тъй като географски заемаме важно място по пътя на наркотика от Азия за Европа ние считаме за свой морален дълг продължаването на борбата с трафикантите на наркотици. По този повод бяха цитирани статистически данни, които доказват сериозните успехи на нашата страна в тази област, задържани количества опияти, разследвани трафиканти, обобщаващи изводи.

Полковник ВАН ЛЕТЕМ, след като изрази изненада и задоволство от успехите в борбата с трафикантите, заяви че това е още едно основание, да настоява за преки оперативни контакти с нашите органи, като пожела да уточним техническите аспекти на проблема. Той

Из архивите на ДС

467

16/4/79

предложи, връзката между нас, да се осъществява посредством телекса на ИНТЕРПОЛ. Беше му подсказано, че между българската и белгийската митници съществува пряка телексна връзка и той с готовност прие използуването на този канал.

В процеса на разговора относно методите и средствата за борба с трафика, полковник ВАН ЛЕТЕМ отправи прек въпрос използуваме ли ние агентура /информатори/ в борбата с трафика и други оперативни методи и средства. Беше му обяснено, че ние нямаме специализиран полицейски орган за борба с наркоманията, тъй като такъв проблем при нас в страната не съществува.

По тази причина, не разполагаме с информатори и специализирани средства. Посочено бе, че нашето внимание е главно съсредоточено върху граничния контрол, защото единствено това има отношение към нашата страна.

След обяда, белгийските представители бяха поканени да ни запознаят с проблемите на наркоманията и трафика на наркотици в Белгия. Те обясниха, че при тях има три големи полицейски учреждения. Първото е Националната жандармерия със състав около 16 000 човека. Второто учреждение е общинската местна полиция, зависеща от местни ръководители и кметове. Тя наброява около 170 000 служители. Третото учреждение е Съдебната полиция, която е подчинена на Прокуратурата. Полковник ВАН ЛЕТЕМ обясни, че той самият е началник на оперативна група към главния щаб на жандармерията по всички видове операции и всички видове дейности на територията на цялата страна. Той обясни, че комисар ВАН ДЕ ВИЛЕ е член на централното бюро на ИНТЕРПОЛ - координатор за Белгия и член на ядрото за борба с трафика на наркотика.

До края на деня бяха разгледани някои въпроси по проце-

Из архивите на ДС

468

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :30.05.2016г.Секретар :

дурата за налагане на наказания и тяхното изтърпяване, за престъпления по трафика с наркотиците.

На 19.03.1985 г. започна обмен на конкретна информация по следствени дела. Белгийската страна беше запозната с всички налични данни и засечени лица, по следственото дело водено срещу турския гражданин , заловен при опит да пренесе през нашата страна 10 кг. хероин предназначен за Белгия. Бе дадено описанието както на белгийския организатор на трафика, така и на лицето в Истанбул, което е предало пратката на .

Белгийските представители ни запознаха с конкретно следствено дело водено от капитан ВАН ТИЛЕН, по което обвиняема е белгийската гражданка - шестдесет годишна. При разпитите същата е заявила, че в съучастие с двама йордански граждани общо пет пъти е пренесла хероин от Турция за Белгия, като част от наркотика е получила в София в хотел "Витоша". В тази връзка, бяха дадени за проверка няколко телефона и имена на чужди граждани, съучастници на , за които се предполага, че са в България. Информацията беше приета от нас с внимание и уверение, че съответните проверки ще бъдат извършени.

В процеса на разговорите, комисар ВАН ДЕ ВИЛЕ постави въпроса за дейността на нашата организация ФАРМАХИМ. Конкретно той се интересуваше дали ФАРМАХИМ произвежда АЦИДАЦЕТИЛИК, за какви нужди и има ли договори с Белгийски частни фирми за доставка на веществото. Комисарят предполага, че с помоща на това вещество, се преработва морфина, за да се получи Хероин. Същите въпроси той постави и относно препарата АМФЕТАМИН, който в Белгия не се произвежда и има подчертан допингов ефект. На комисаря беше отговорено, че що се отнася до първото посочено от него химическо вещество АЦИД АЦЕТИЛИК, то се произвежда в голями количества от фармацевтичната промишленост на всички страни, тъй като служи за база на АЦЕТИЗАЛА

Из архивите на ДС

469

/АСПИРИН/. Въпреки това, ние сме готови след съответното проучване, да им дадем отговор на въпросите.

Беше обменена и друга информация за конкретни лица - чужди граждани, преминали през нашата страна с наркотик. Бяха набелязани и конкретните способи на взаимодействие между нашите служби.

По време на разговорите, през втория ден, по предварителна уговорка в кабинет № 106 влезе капитан Любомир Коцев, служител в Главно следствено управление-МВР - секретариат и заяви на белгийските представители, че наши журналисти желаят среща с тях, за да се осведомят относно аспектите на сътрудничеството между нас. Полковник ВАН ЛЕТЕМ в първия момент беше изненадан, но след това учтиво и твърдо отказа, като се аргументира че естеството на нашите разговори, ги прави неподходящи за достъп на журналисти. Неговите съображения естествено бяха приети и въпроса за срещата с журналисти повече не бе поставян.

На 19.03.1985 г. след обяда белгийската делегация беше заведена до мемориала "Знаме на мира" след което посети Националната музейна палата. От 19.00 часа вечерта бе организирана вечеря в ресторанта на новотел "Европа". Вечерята премина в обстановка на непосредственост и откровеност при обмяната на мнения по различни въпроси. Комисар ВАН ДЕ ВИЛЕ изразявайки отрицателното си становище за професионалната подготовка и дейност на турската полиция, между другото попита има ли много турци в България и имаме ли проблеми с тях. Беше му отговорено, че в България има една общност от българи с мюсюлманско вероизповедание, които в по-голямата си част напълно са се интегрирали в социалистическото общество.

Из архивите на ДС

470

167-52

По време на вечерята полковник ВАН ЛЕТЕМ с вълнение отбеляза, че те са трогнати най-вече от сърдечния начин по който са били посрещнати и от пълното разбиране от наша страна на специфичните проблеми на нашата обща дейност. Той заяви също така, че установения контакт с българските органи, е една много добра основа за бъдещото сътрудничество.

При изпращането на белгийските представители на аерогара София на 20.03.1985 г. в присъствието на Посланика на Белгия те още веднъж изказаха задоволството си от установените контакти и договорености за бъдещо сътрудничество.

Г-н ВАН ЛЕТЕМ пожела да му изпратим допълнително стенограмата от водените разговори.

ПОЛКОВНИК:
/Ст.Марков/

1

Министерство на вътрешните работи
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО У-НИЕ
Рег. № II 24 Екз. № 2
06.01.1986 г.
1040 — СОФИЯ

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Резултатите от сътрудничеството и взаимодействието на ГСУ-МВР с братските органи на социалистическите страни и осъществяване контакт с полицейските и следствени органи на капиталистическите и развиващите се страни през 1985 година.

Съгласно плана за международното сътрудничество на МВР, от 3 юни до 5 юли 1985 г. в страната пребивава делегация на МВД-СССР, ръководена от ген.-лейтенант ВАСИЛИЙ ГЕОРГИЕВИЧ НОВИКОВ - началник на ГСУ-МВД и членове ген.-лейтенант ВАЛЕРИЙ ЛЕСКОВ и подполковник АНТОН ПРОХОРОВ. Делегацията се запозна с организацията на следствената работа, системата на взаимодействие на оперативните и следствените органи на НМ, процесуалното ръководство на прокуратурата и въпросите по кадровото, материалното и методическото обезпечаване и ръководството на следствения апарат в териториално-следствените отдели.

Ръководителят на делегацията генерал-лейтенант НОВИКОВ изказа задоволството си от постигнатите успехи в нашата страна по увеличаване разкриваемостта, спазване на социалистическата законност и подобряване организацията на работата при следствения апарат на МВР.

Из архивите на ДС

От 11 до 15 ноември 1985 г. у нас пребивава и делегация на МВР на УНР, ръководена от полковник ДЮЛА ВЕБЕР - началник на следствен отдел на ДС на МВР на УНР и членове д-р ОРБАН ВИЛМОС и д-р КАЧОХ ЙОЗЕФ.

Членовете на делегацията бяха запознати с дейността на следствения апарат в настоящия етап, системата за контрол и отчетност по образуваните и водени в страната следствени дела по линия на ДС, както и по някои дела на производство, водени за шпионаж и терористични престъпления. Обсъдени бяха и някои нерешени проблеми, стоящи пред органите на МВР ДС на УНР и НРБ във връзка с договора за правна помощ между двете страни.

По време на посещението на делегацията на МДС на ГДР, ръководена от др.МИЛКЕ от 25 до 27 юли 1985 г., представители на ГСУ-МВР участвуваха в разговорите с члена на делегацията полковник ПИКА - началник на Девети главен отдел при МДС на ГДР.

Планираното през 1985 г. посещение на делегация на МВР от ПНР беше отложено по искане на полските другари.

Съгласно утвърдения план за осъществяване на двустранни срещи, във връзка с обмяната на опит по обучението, подготовката и специализацията на работниците от следствения апарат на МВР, съвместно с представител на управление "Кадри"-МВР, в Москва беше командирована подполковник ЛИЛЯНА ДРАГАНОВА - главен инспектор в отдел "Кадри" на ГСУ-МВР.

През 1985 г. продължи обучението на следствения апарат в школите и курсовете в СССР. От 1 април 1985 г. се проведе двумесечен курс за десет следователи във Висшата следствена школа в град Волгоград. Проведени бяха и три курса за по десет следователи в Института за усъвършенстване на следствените работници в Ленинград, един тримесечен курс по линия разследване на дела за непълнолетни,

Из архивите на ДС

двумесечен за подготовка на резервни ръководни кадри и четиридесет и пет дневен за разследване на стопански престъпления.

Поради специфичната оперативна обстановка по линия на ДС в страната, по наша молба беше отложено провеждането на планирания тримесечен курс за 18 следователи по линия на ДС във Висшата красно-знаменна школа КГБ в Москва.

По предложение на ГСУ, през 1985 г. в страната бяха командировани специалисти от следствените служби на КГБ-СССР и на МДС-ГДР за провеждане на консултации във връзка с извършените през 1984-1985 г. диверсионно-терористични актове. След приключването на работата бяха изготвени и предадени доклади, в които наред с констатациите и анализа на извършените терористични престъпления се посочиха и пътищата за решаване на някои оперативно-издирвателни мероприятия и извършването на нови следствени действия.

473

През 1985 г. следователи на ГСУ-МВР бяха командировани по конкретни следствени дела в СССР, УНР и ПНР. Така от 4 до 7 май 1985 г. в Москва във връзка с делото, водено в гр.Рим, срещу българския гражданин АНТОНОВ, пребивава полковник ЙОРДАН ОРМАНКОВ - началник отдел в ГСУ-МВР; от 7 до 8 август 1985 г. служители от Комендатурата при ГСУ-МВР конвоираха, по искане на КГБ-СССР, до Москва задържан афганистански гражданин; по следствено дело през м.февруари 1985 г. за пет дни в УНР беше командирован и служителят при ГСУ-МВР - лейтенант ДАНЧО СТОИЛОВ; от 12 до 16.11.1985 г. в ПНР и ЧССР пребивава полковник ЙОРДАН ОРМАНКОВ във връзка с провеждането на пресконференция по "делото Антонов".

На 6 май 1985 г. в страната пристигна, без предварително да е включена в плана, тричленна делегация на Министерството на държавната и обществена сигурност на социалистическа Етиопия, водена от началника на Следственото управление полковник АРГАЛ ЕШЕТО. На

Из архивите на ДС

474

проведените разговори на 07.05.1985 г. в ГСУ-МВР делегацията беше запозната от зам.-началника на ГСУ-МВР полковник Бл.ПЕТРОВ с организацията и задачите, които решава в настоящия етап ГСУ на МВР. Етиопските другари споделиха проблемите, стоящи пред органите на държавна и обществена сигурност на Етиопия.

Във връзка с водения процес в Рим срещу българския гражданин СЕРГЕЙ АНТОНОВ, през 1985 г. в Италия бяха командировани многократно двама служители на ГСУ.

По конкретни следствени дела през 1985 г. са били командировани служители на ГСУ в Иран, Австрия, Либия и Индия.

Представител на ГСУ-МВР през 1985 г. участвува в проведените разговори с делегацията на Либийската джамахирия, водена от министъра на вътрешните работи и правосъдието.

През м.януари 1985 г. представители на ГСУ бяха включени във ведомствената група, с която в Министерството на външните работи осъществи среща с делегацията на службата за борба с наркотиците на САЩ - ДЕА.

През м.март 1985 г., по предварително утвърдено предложение, в ГСУ бяха приети представители на белгийската полиция, които се запознаха със структурата и динамиката на разследване престъпленията по трафика на наркотиците.

През 1985 г. за контраразузнавателно обезпечаване на туристически групи, пътуващи в западни страни, бяха командировани трима служители на ГСУ-МВР.

ЗАМЕСТНИК-НАЧАЛНИК НА "СЕКРЕТАРИАТ",
Капитан:
(Л.Коцев)

Написано в 2 екз.
№ 1 - отд."Международни връзки"
№ 2 - ГСУ - МВР
Изп.: Л.Коцев
Нап.: ЦА - 039

105
77

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Главно следствено управление
Рег.№ 2224 екз.№ 0
16.06 1986 г.
1113 — София

СТРОГО СЕКРЕТНО!

20670 26 06 86

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Посещение на кубинска делегация.

От 28.05. до 03.06.1986 г. по план на министерството, в страната за първи път пребивава делегация на следствения апарат на Държавна сигурност от Република Куба, в състав:

1. Полковник ЛОРЕНЦО КАЛДЕЙРО - началник на следствения отдел.
2. Подполковник АНТОНИО САНЧЕС - заместник-началник.
3. Подполковник ПАБЛО АЛВАРЕС - заместник-началник.

До сега кубинските другари поддържат делови контакти само със следствения отдел на КГБ на СССР. Ние сме втората страна, с която те осъществяват делови контакти по следствена линия.

Предварително кубинските другари изпратиха подробен въпросник по проблемите на следствената работа, отговорите по които съответно бяха подготвени и разработени, с оглед делово протичане на разговорите. Интересът им бе насочен главно по въпроси от организационен, процесуален и тактически характер; организация и провеждане на някои процесуално-следствени действия, проблеми на взаимодействието и сътрудничеството с оперативните поделения и др.

В деловите срещи и разговори с ръководството на Главно

Из архивите на ДС

~~106~~
78

следствено управление, с участието на началниците на 01, 02 и 03 отдели от управлението, кубинските другари подробно и изчерпателно бяха информирани по всички предварително поставени от тях въпроси. Запознати бяха със структурата и новата организация на работа на следствения апарат след 1979 г. Информирани бяха за динамиката и структурата на противодържавната и общокриминална престъпност, особеностите в оперативната обстановка по линия на следствието в центъра и в териториалните следствени отдели. Споделен беше опитът ни по разследване на противодържавните престъпления, положителните резултати и проблемите на настоящия етап.

Наред с това, беше им предоставена възможност да се запознаят със забележителностите на столицата, гр.Пловдив и Черноморието в района на гр.Бургас.

На 02.06.1986 г. делегацията бе приета от първия заместник-министър на МВР - др.ген.-полковник ГРИГОР ШОПОВ, от когото им бяха връчени: на полковник КАЛДЕЙРО - медал "За заслуги за сигурността и обществения ред" и за заместниците му - значката "Отличник на МВР".

Кубинските другари изразиха задоволството си от това първо делово посещение и установените контакти между следствените органи на двете страни и с готовност и открито споделиха някои характерни особености от своя опит в следствената работа.

СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТА

Ръководството на следствения апарат на Държавна сигурност се осъществява от началник на отдела, трима заместник-началници и секретарят на партийната организация.

В състава на отдела функционират 14 отделения, 8 от които са производствени, имат вътрешна специализация и пряко участвуват в разследване на престъпленията от компетентност на Държавна сигурност

Из архивите на ДС

477

~~107~~
79

- отделение 01 - разследва делата за шпионаж по линия на ЦРУ, престъпленията, свързани и извършени от чужденци, нелегални влизания в страната и международния трафик на наркотици;

- отделение 02 - разследва всички престъпления, свързани с опити за атентати и терор срещу отговорни партийни и държавни ръководителите, открити контрареволюционни организации;

- отделение 03 - разследва престъпления, свързани с провеждане на идеологическа диверсия, вражеска агитация и пропаганда, десиденти в културните среди;

- отделение 04 - разследва приготовление, опит за бягство от страната и други по-леки престъпления с политическа насоченост;

- отделение 05 - разследва умишлените и по-крупни пожари, взривове, саботажи;

- отделение 06 - разследва престъпленията, свързани с капиталистическите посолства; опити за укриване в тях; създаване връзки с търговски цели; ,установяване на политически контакти; контрабанда, използувана за политически цели; използуване на нелегални канали чрез летищата и самолетите;

- отделение 07 - разследва транспортните произшествия и саботажи по земния и водния транспорт:

- отделение 08 - разследва всички по-крупни произшествия с политическа цел във връзка с някои ръководители; фалшификация на тяхна биография и минало; престъпления, извършени преди революцията-предатели, изменници, мародери, инквизитори, безследно изчезнали. Тук се разследват и делата, възложени от ръководството на министерството.

- отделение 09 - извършва задържане, претърсване и обиски на лицата. Съставът му е от 45 офицери, разпределени в 15 екипажа по 3-ма души. Разполагат с 15 автомобили и други технически съоръжения. Те оформят процесуално всички действия, свързани със задържане-

Из архивите на ДС

478

~~108~~
80

то - личният обиск, претърсването, фотографирането, участвуват във възпроизвеждането на произшествията, изготвят протоколи за оглед и пр. Всички служители в това отделение имат специална подготовка. Завършили са школи, владеят карате, стрелба, фотография

- отделение 10 - /политическо/ - това е нова, непозната в нашата практика структурна единица в следствения апарат на Държавна сигурност. Съставът му е от 10 следователи "политически работници", които имат за основна задача да водят политическа работа с близките на задържаните лица, с граждани, които по различни поводи отправят жалби, молби и претенции към следствието, съобщават информация, а така също със задържаните лица, след като те бъдат освободени от ареста по държавни, политически и други съображения или изтърпят наложеното им наказание. Те организират срещите на близките със задържаните лица, които се провеждат в специално оборудвани помещения.

Както със задържаните лица и особено с техните близки и роднини, се провежда целенасочена, системна, организирана политическа работа, с цел убеждаването им в правилността на предприетите наказателни и репресивни мерки от държавата спрямо нарушителите на закона, откъсването им от влиянието на враждебната среда, в която са попаднали и спечелването им за властта и революцията.

Следователите от "политическо отделение" извършват прецизна подготовка на срещите на близките със задържания /един път на седмица или на месец, както е изгодно според тактиката на следователя/. При тези срещи задържаният сам обяснява на близките си за извършеното престъпление, за вината си /когато е минал на самопризнание и разкаяние/ и ги подготвя за наказанието, което ще понесе.

При материални затруднения /когато е задържан главният източник на средства/, следствието /държавата/ осигурява социална

Из архивите на ДС

479

81/409

помощ и поема издръжка на останалите членове на семейството; оказва съдействие при решаване на затруднения от друг характер /осигуряване на подходяща работа, жилище и пр./; дава информация на близките за поведението на задържания, за характера на извършеното престъпление, за здравословното му състояние, за крайното решение на следователя по делото.

При освобождаване на лицето "политическият следовател" е този, който се заема с неговото устройване на същата или подходяща работа, среща се с административното, партийно и профсъюзно ръководства и уговаря възстановяване на правата му, реабилитацията в колектива.

При тези регулярни контакти се създават условия за оперативен подход към някои от близките на задържания.

Кубинските другари споделиха, че значителен принос за успехите в следствената работа имат "политическите следователи" от това звено. С активните комплексни и целенасочени мероприятия, провеждани от тях, съгласувани с тактическата линия на следователя по отношение на задържаните и техните близки, те вършат една изключително полезна работа в политически и оперативен аспект. И особено при тази усложнена международна обстановка, подчертаха те, както семейството, така и самите престъпници трябва да бъдат убедени в правилността на взетите наказателни или превантивни мерки, което укрепва престижа на органите и справедливостта на революцията

- отделение 11 - за охрана и обслужване на задържаните в ареста - храна, разходка, конвоиране;

- отделение 12 - външна охрана на сградата и пропускателния режим:

- отделение 13 - за анализ и информация. Систематизира и обобщава информацията за следствената работа в цялата страна, изготвя ежедневни, месечни, тримесечни, шестмесечни и годишни отчети

Из архивите на ДС

480

~~110~~ 82

за ръководството на министерството. Тук се обработва и вкарва в информационната система цялата информация по линия на следствието и извличат интересуващите ги данни от автоматизирана система. Водят отчета на всички задържани в страната лица;

- отделение 14 - оперативно-техническо. Организира използуването на техниката при разпити в кабинетите, в арестите, осигурява звуко- и видеофиксиране на следствените действия, заснемане на следи, фотографиране и пр. Следовите кучета също се числят към това отделение.

Както производствените следствени отделения, така и спомагателните звена, са обезпечени с необходимият транспорт, с технически средства на съвременно ниво и технически сътрудници, което ги улеснява за качествено изпълнение на задачите.

x

x x

Интерес представлява споделеният от кубинските другари опит за работата им със задържаните лица, при което широко използуват психологията като неразделна част от тактиката в разследването.

Задържането на лицата и свързаните с това процесуални действия, както бе посочено по-горе, се извършва от специализираното звено /отделение 09/. Екипите, които извършват задържането са офицери-следователи с богат опит и изградени професионални качества. Изградена е стройна система на транспортирането, приемането, регистрирането на арестуваните, условията в местата, през които трябва да минат, облеклото, килията, обстановката в стаята за разпит и други детайли. Всичко е подчинено на изискването максимално да се използуват в първия момент психологическия стрес з сломяване съпротивата на задържания и получаване на признания още в първите разпити.

Из архивите на ДС

С пристигането на задържания в следствието, той влиза в така наречения "тунел-канал" и повече не вижда дневна светлина, освен ако следователят впоследствие не му разреши това. Следва дактилоскопичната регистрация, обличане в специално неудобно облекло. От този момент на лицето се дава определен номер, с който то влиза в килията и престава да се използува името му както от охраната при извеждане на разпит, така и при други поводи. Килиите са без директна дневна светлина, някои от тях са със санитарен възел и вода, с подвижни метални кревати, прикрепени към стената и вентилационна уредба. В правото на следователя е кога да разреши разходка на слънчевото "каре", срещи и свиждане с близките му, да чете книги, да пуши цигари. Единственото, на което задържаният има право, е редовната определена топла храна и медицинска помощ. В някои случаи могат да се променят само часовете на хранене, с цел объркване на задържания в представата му за времето. В това отношение влияние оказват с особения си интериор и стаите за разпит.

Разпитите на задържаните лица задължително се провеждат в специално оборудвани за целта определен брой стаи, които се използуват от всички следователи. Всички стаи са еднакви по размер, без директно дневно осветление, с гладки еднакво оцветени стени, по които няма никакви вещи и предмети, които да отклоняват вниманието на обвиняемия.

Следователят седи зад голямо чисто от всякакви предмети гладко бюро, на удобно кресло, за да придава повече авторитет, а задържаният е поставен на малко анатомически неудобно столче.

Всички стаи са оборурдвани със звукозаписващи средства, а някои с видеотехника, средства за сигнализация и пр. При разпит не се ползува пишеща машина за съставяне на протокол, нито се водят стенограма и бележки. Протоколите се оформят след разпита от записаното чрез техническите средства.

Из архивите на ДС

482

Когато обвиняемите са минали на пълни самопризнания, разпитите се провеждат в стаи с по-различна и удобна обстановка. Има други стаи, където на обвиняемите се предоставя възможност саморъчно да изложат обясненията си. Когато следователите не работят със задържани обвиняеми, са устроени в други работни кабинети, където проучват материали, оформят делата, а срещите с гражданите, адвокати, разпити на свидетели се провеждат в отделна съседна сграда.

Цялата система на работа със задържаните обвиняеми лица е изградена на психологическото въздействие, без да се стига до психологическо измъчване. Всички процедури с лицето от задържането до въвеждането в килията и в кабинета за разпит, обстановката на строгост и неизвестност, липсата на дневна светлина, културата и идейното превъзходство на следователя създават напрежение в задържания и ситуация за минаване към пълни признания. Почти нямат случаи в следствената практика, в това число и за най-тежките престъпления - шпионаж, терор, диверсия и други, обвиняемите да не минат на пълни самопризнания.

Кубинските другари споделиха опита си и по други въпроси от следствената им дейност - координацията и взаимодействието им с оперативните поделения, превантивно-профилактичната и сигнална дейност, взаимоотношенията им с прокурорските и съдебни органи, с партийните и обществени организации и пр., които представляват интерес и за нашата работа.

Разговорите и срещите с кубинската делегация преминаха в изключителна откровеност, сърдечност и деловитост, с ясно подчертан социалистически интернационализъм.

НАЧАЛНИК НА
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УПРАВЛЕНИЕ-МВР,
генерал-майор:
/К.Коцалиев/

483

38/30

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Министерство на [illegible] работи
[illegible]
Вх. № 9032 от 29.07.1988 г.

МВР
ВТОРО ГЛАВНО У-НИЕ – ДС
Рег. № 14290 Екз. 2
22 07 88 19 год.

УТВЪРЖДАВАМ:
за МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Ген.-~~полковник~~ м-р Ст. Стоянов
/Д. Стоянов/
26.07. 1988 г.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: установяване контакти със службите за сигурност на СФРЮ и ФРГ за обмяна на информация за трафик на наркотици от Турция през НРБ и СФРЮ за Западна Европа

През м. януари 1988 г. във ВГУ-ДС по линия на международния тероризъм бе открито ЦГДОР "Злодеи", заведено на югославски и български граждани за контрабанда в големи количества на златни бижута, сребро, дефицитни стоки и търговия с наркотици и оръжие.

В централизираното дело бяха включени дела, водени на отчет във ВГУ-ДС, СГУ - МВР, ОУ на МВР - Пловдив, Хасково и София.

Съгласно утвърденото предложение и дадените указания

Из архивите на ДС

от ръководството на МВР в кратък срок бе разкрита и пресечена престъпната дейност на обектите. Съвместно с ГСУ - МВР се пристъпи към приключване на водените дела и задържане на обектите. Бяха образувани следствени дела по местоизвършване на престъпленията и привлечени като обвиняеми на 4 югославски и 26 български граждани.

От проведените следствени и оперативни мероприятия е доказана престъпна дейност за незаконен внос на златни бижута и дефицитни стоки и разпродажбата им в страната, и износ на български лелове и сребро за над 6 мил. лева. Иззети са 192 000 лева и златни бижута за 1 100 000 лева.

Получени са оперативни данни, които сочат,че някои от обектите са ангажирани в организиран канал за трафик на наркотици от Турция през НРБ и СФРЮ за Западна Европа.

Механизмът за извършване на престъпната дейност е идентичен по всички следствени дела. Югославските граждани са организатори иръководители на престъпни групи, организирани на конспиративни начала, ползуват различни канали и условности за връзка, куриери, тайници в ж.п. вагони и автобуси и други. Групите са действували на територията на Турция, Австрия, СФРЮ, НРБ и ФРГ.

Двама от куриерите - югославските граждани
и са задържани от полицията на ФРГ за криминално престъпление и освободени под гаранция. Други двама югославски граждани, връзки на обвиняемите и
са осъдени в гр. Прищина - СФРЮ за контрабанда на наркотици.

С цел придобиване на допълнителна информация за задържаните югославски граждани и техните връзки в СФРЮ, както и за

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :30.05.2016г.Секретар :

Из архивите на ДС

пълното пресичане на престъпната дейност, извършвана от югославски граждани от албански произход;

П Р Е Д Л А Г А М Е:

1. На базата на създадените връзки между ВГУ-ДС и СУП-СФРЮ да се организира среща в Белград или София на представители на МВР и службата за сигурност на СФРЮ в състав. полк. Кр. Саманджиев - зам.-началник на ВГУ-ДС, който е участвувал в подобна среща и майр О. Матев - главен следовател в Главно следствено управление - МВР.

2. На срещата ще бъде обменена информация в която ще се включат следните въпроси:

- Кратки данни по следствени дела № 32, 47 и 128 по описа на ГСУ МВР; Характеристика на задържаните и задочно привлечени под наказателна отговорност югославски граждани; Данни за част от югославските граждани уличени в извършването на контрабанда с наркотици по трафика Турция - НРБ - СФРЮ - Швейцария - Испания.

3. От органите за сигурност на СФРЮ ще се поиска следната информация: За съдебното минало на обвиняемите по делата югославски граждани; уличават ли се югославските граждани в контрабанда на наркотици и валутно-спекулативна дейност, които да осъществяват през НРБ или с български граждани;

4. Пред югославската страна ще се направят следните предложения:

- След изтърпяване на наложените наказания с предстоящи присъди, експулсиране на някои югославски граждани;

- По-тясно и по-непосредствено сътрудничество между органите за сигурност на двете страни за разкриване и пресичане

Из архивите на ДС

каналите за контрабанда на наркотици, валутно-спекулативни, контрабандни и криминални престъпления,засягащи държавния и обществен строй на двете страни.

Отп. в 2 екз.
№ 1 - др. Министър
№ 2 - [redacted] ГСУ МВР
Изп.: Стефанов, Йотов
Нап.: Стоименова-10618
22.07.1988 г.

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА ВГУ - ДС
Ген.-майор: /п/ Ив. Иванов
/Ив. Иванов/

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА ГСУ - МВР
Полковник: /п/ Б. Калчев
/Б. Калчев/

СЪГЛАСНИ:

ЗА НАЧАЛНИК НА ВГУ - ДС
Ген.-лейтенант: /п/ Г. Младенов
/Г. Младенов/

НАЧАЛНИК НА ГСУ - МВР
Ген.-майор: /п/ К. Коцалиев
/К. Коцалиев/

5121

Министерство на вътрешните работи
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО У-НИЕ
Рег. № II 2825 Екз. №
26.06 19.89
1040 — СОФИЯ

ДО
ПЪРВИЯ ЗАМ.-МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник Г.ШОПОВ

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от генерал-майор КОСТАДИН КОЦАЛИЕВ - началник на
Главно следствено управление - МВР

ДРУГАРЮ ЗАМ.-МИНИСТЪР,

На 26 юни 1989 г. в страната ни пристигнаха, след предварително съгласуване с МВнР, служителите на Централната федерална криминална служба на ФРГ КОРСТ ШЛАХТА - ръководител на направление за трафик на наркотици в Европа и ВОЛФГАНГ ФЕГЕЛ - служител от отдела за борба с наркотици за международен трафик.

Федералната служба е подчинена директно на Министерството на вътрешните работи на ФРГ и е подразделение на Интерпол.

Разговорите със служителите от Федералната криминална служба бяха проведени от подполковник Анастас Велев - зам.началник 01 - ГСУ и майор Галя Вакарелова - преводач.

Из архивите на ДС

488

Поводът за пребиваването на служителите от Федералната служба е разследването у нас на турския гражданин, постоянно живущ във ФРГ за контрабанда на 13,400 kг хероин и западногерманската гражданка , която впоследствие беше освободена. Наред с това, западногерманските служители желаят да получат допълнителни данни във връзка с разследването на западногерманската гражданка , срещу която се води разследване във ФРГ.

Западногерманската страна уведоми, че е разкрита във ФРГ голяма група от трафиканти на наркотици, поради което молят за нашето съдействие и помощ за евентуален разпит на , без процесуално да бъде оформян и предоставяне на някои от материалите по делото.

От наша втрана им беше заявено, че между двете страни няма подписан договор за правна помощ за сътрудничество по наказателни дела, на което западногерманската страна недвусмислено подчерта, че са готови да подпишат протокол за двустранно сътрудничество по оказване на помощ на дела за трафик на наркотици, за което са получили пълномощия от президента и вицепрезидента на Федералната криминална служба на ФРГ. Подчертаха, че по този въпрос има пълна готовност от тяхна страна за подготовката и подписването на такъв протокол за сътрудничество.

От наша страна беше подчертано, че на този етап подписването на такъв договор следва да се подготви и съгласува с компетентните държавни органи, което беше възприето.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :30.05.2016г.Секретар :

Из архивите на ДС

489

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата :30.05.2016г.Секретар :

Предвид горното, считам за целесъобразно на западногерманската страна да им бъде дадена възможност за разпити на турския гражданин и предадени материали по проведеното разследване.

Началникът на ГСУ-МВР да проведе среща, на която да разясни линията и позицията на НР България по възродителния процес.

Ако се създадат предпоставки, служителите от Федералната криминална служба на ФРГ да излезат с изявления в средствата за масова информация.

Горното на разпореждане.

Генерал-майор:
(К.Коцалиев)

Строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-лейтенант-Г.Цанков
София, ___1954 год.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТНОСНО:-писмо № П-208/29.XII.1953 год. на Главната прокуратура, за свикване съвместно съвещание между Следствените отдели на ДС и НМ, Главната прокуратура и съда.

Във връзка с предложението на Министъра на Правосъдието и Главният прокурор да се проведе към края на м.януари 1954 година съвещание със председателите на окръжните съдилища, окръжните прокурори и окръжните началници на следствените отделения на НМ и ДС по състоянието на следствената работа, допуснатите слабости и разглеждане препоръките които са направени по окръзи на междуведомствените съвещания през м.май 1953 година.

ПРЕДЛАГАМЕ:

1.За дата на съвещанието-6.II.1954 година-събота, като същото започне от 8 часа сутринта и трае един ден.

Мотиви: Годишните служебни съвещания по ДС и НМ ще станат след 15.I.т.г., за които датата още не е определена. Съвещанията да станат в събота, за да не губят началниците на следствените отделения от окръзите много от работното време.

2.Съгласни сме с предложението за състава на присъстващите.

3.От ДС да присъствуват-началниците на следствени отделения в окръзите и в центъра-13, ръководният състав на Следственият отдел от началник отделение нагоре-12. Всичко 25 души от ДС.

От НМ-началниците на следствените отделения в окръзите-11 и от Столично управление и ДНМ от началник отделение нагоре-10. Всичко 21.

4.Следствените отдели на ДС и НМ да излязат с отделни доклади, които да бъдат преглеждани предварително, за ДС

Из архивите на ДС

491

4

от др.Зам.министър-Георги Кумбилиев и по НМ -от др.Пом.Министър-Никола Цачев.

5. В докладите на Следствените отдели на ДС и НМ да залегнат следните въпроси:

а/ Оценка на станалите през м.май 1953 година съвещания между органите на МВР,Прокуратурата и съда ;

б/ Оценка,как са изпълнени препоръките приети на тези междуведомствени съвещания;

в/ Слабости на следствените органи на ДС и НМ които те са допустнали през 1953 година след съвещанието:

Задържане на граждани повече от 18 часа,без санкция на прокурора и без възбуждане и оформяне на дознания.

Просрочване на следствия извънзаконния срок,без своевременно вземане санкцията на главният прокурор.

Приключване на следствени дела и освобождаване обвиняемите без санкция на прокуратурата.

даване на съд обвиняеми без доказателства,само въз основа на техни самопризнания,неподкрепени от други данни,

Надценяване на самопризнанията.

Пропуски в необезпечаване глобите и конфискациите. Неизвършване опис на движимото имущество на обвиняемите и възбрана върху недвижимото.

Известно вмесване в работата на съда и прокуратурата в съдебни заседания и хазайничене на органите на ДС в залата на съда.

г/ Слабости допустнати от прокурорите;

1/ Формално а не действено упражняване на надзор.ле се интересуват от хода на следствието.ле търсят отговорност от следователите при нарушаване на закона, и не им помагат при водене на тежки следствия.

Ненужно формализиране, връщане и разтъкаване на дела за дребни и несъществени пропуски по оформяване на същите.

Различни изисквания в оформяне на делата от страна на прокурорите към гражданските,военните и МВР съдилища.

Недобро изучаване материалите по делата,особенно при тежки и сложни дела,което се отразява при успешното ползуване на обвинителният материал в съдебни заседания.

д/ Слабости в работата на съда:

Забавят се предвижванията на делата при прокурорите и съда,особенно при случаи за подсъдност при преглед на решения и

Из архивите на ДС

492

и други такива. Най-характерни са забавянията във военните съдилища и тези при МВР.

6. В докладите на прокуратурата и съда да се разработят следните въпроси:

а/ да се обяснят случаите изброени в чл.135 от НПК при които органите на МВР могат да задържат лица до 18 часа,без разрешение на прокуратурата и чл.32 от Конституцията;

б/ от кога започва да тече срока на арестувания по дознание. Включват ли се 18-те часа оказани в чл.136 от НПК или не

в/ изискването на чл.133 от НПК да се приключи следствието в двумесечен срок,за цялото следствено дело ли се отнася или се отнася до следствията на отделните подследствени по него? Например, по едно дело има задържани две лица,едното в началото, а вторият след месец и половина,необходимо ли е след изтичането на двата месеца да се иска разрешение от прокурора за продължаване срока и за втория,който е на следствие само 15 дни.

г/ да се посочи законното основание на практиката,която съществува във военната прокуратура да възлага следствие, а да дава срок за задържане на лицето до 10-14 дни в случаите,когато по закон трябва да се вземе мярка за неотклонение задържане под стража .

д/ Трябва ли да се съставя постановление за мярка за неотклонение когато се възбуди следствие срещу осъден,изтърпяващ наказанието си лишаване от свобода.

е/ Трябва ли към следственото дело да се представя сметка за извършените разходи по делото, които да се присъдят на виновния за разноски по делото и какво трябва да съдържа тази сметка?

ж/ Необходимо ли е да се представят в съда оригинални полицейски материали, които се намират на съхранение в ЦК и "К.А." на МВР щом се представи заверен от МВР препис от тези материали.

В случая да се има предвид,че става въпрос за такива материали за които има решение на ЦК да не се изнасят от местата където се съхраняват.

з/ прилагането на чл.чл.7 и 11 право само на съда и прокуратурата ли е,или и на органите на предварителното производство?

и/ правото на отказ от възбуждане на предварително производство може ли да бъде използувано от органите на предварителното производство.

Из архивите на ДС

6

к/ Наложените от милицията глоби и конфискации, подлежат ли на обжалване по глава 28 от НПК.

7. В доклада на Главната прокуратура да се разработят и следните теоретически въпроси:

а/ Значението на самопризнанията и оценката на отделните видове доказателства и доказателствени средства при контрареволюционните престъпления.

б/ Института на дознанието и прилагането му при контрареволюционните престъпления.

Считам, че това не трябва да е предмет на обсъждане.

София, 7.I.1954 година

ПРЕДЛАГАТ,
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН ДС:
Полковник-/Н. Ангелов/
София, 8 I 1954 г.

ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ:
Полковник-/Д. Стоянов/
София, 8 I 1953 г.

СЪГЛАСЕН,
ПОМ. МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ:
Генерал майор-/Н. Цачев/
София, 12-1- 1953 год.

ОДОБРЯВА,
ЗАМ. МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ:
Генерал майор-/Г. Кумбилиев/
София, _____ 1953 год.

На проведеното на 6.II.954 год.междуведомствено съвещание между М-вото на правосъдието,Главната прокуратура и М-вото на вътрешните работи,за обсъждане състоянието на следствената и наказателно-съдебната работа през 1953 год.и мерките за подобрението,й, след като изслуша доклада изнесен от Зам.гл.прокурор др.Й.Сребрев и направените изказвания и препоръки,съвещанието

К О Н С Т А Т И Р А:

В сравнение с 1952 год.работата по следствието и дознанието от органите на НМ,и прокуратурата,а заедно с това и работата по наказателните дела на съда,е значително подобрена.Имаме чувствително подобрение досежно бързината,качеството и методите на работа при разследването и решаването на делата.

Връзките и сътрудничеството на съвместната работа на прокуратурата,МВР и съда продължи да се утвърждава по-здраво и като постоянен метод на работа.

Намалява се броя на нерешените в срок дела и се подобрява качеството на работата.

Подобрява се начина на даване самопризнания,като се подкрепя и с други доказателства;намаляват чувствително незаконните задържания на граждани и са сведени до минимум неправилните и незаконни методи на разследване;подобрено е и качеството на следствената работа на следствените органи на ДС;повишава се квалификацията на следователите в процеса на работата.

Работата на прокуратурата и съда по наказателно-съдебната дейност също така се подобри;обвинителните актове са фактически и правно по-добре обосновани;голямата част от съдилищата вече имат правилно отношение към подготвителните заседания;намаляват случаите на необосновано предаване на съд граждани и намалява процента на оправдателните присъди.

Наред с горните постижения съществуват и много слабости:

Органите на прокуратурата,НМ,ДС и съда все още допускат неоправдана бавност-бюрократично отношение в движението,разследването и решаването на преписките и делата,особено на тези отнасящи се за посегателства против социал.собственост.

Качеството на предварителното производство все още не е на нуждната висота,които най-често страдат от липса на доказателства на важни елементи от престъпния състав;постановленията на задържане,за привличане в качеството на обвиняем и вземане мярка за

./.

Из архивите на ДС

495

35

неотклонение"задържане под стража"още не се мотивират достатъчно, водените разпити не са на нуждната висота;обвинителните заключения не винаги отговарят на изискванията на чл.154 от НПК;не винаги се събират доказателства за личността на обвиняемия;още се допускат единични случаи на незаконни задържания на граждани от органите на НМ и ДС и нарушения на чл.чл.135,136 и 137 и 155 от НПК;допускат се и случаи на незаконни методи на разследване-заплашвания и физическо насилие от страна на органи на разследването;някои органи на ДС,НМ,прокурори и съдии недостатъчно уважават правата на трудещите се,държат се грубо в отношенията си към гражданите и при прилагането на закона допускат извращения;надзорът и помощта от прокурорите на предварителното производство водени от НМ,ДС и следователите при прокуратурата са още недостатъчни и формални; отделни прокурори все още възлагат дознания и следствия на НМ по преписки от частен характер и граждански спор;предложенията на много прокурори за извършване дознания и следствие не са конкретни не се сочи квалификацията,какви следствени действия следва да се извършат,какви доказателства да се съберат и в какви срокове да се извърши;прокурорите все още винаги не изискват задължително материалите по дознанието и следствието и недостатъчно внимателно проверяват същите когато им се представят,с което допускат формално даване на разрешения за задържане,определяне мярка за неотклонение"задържане под стража" и възлагане предварително следствие; органите на дознанието не уведомяват прокурорите за започнатите по тяхна инициатива дознания - нарушават чл.132 ал.II НПК.

Все още някои прокурори не проявяват достатъчно задълбоченост при изготвяне на обвинителните актове и предаването на съд граждани;при разследването,разглеждането и решаването на делата против непълнолетни се допускат осъдителна бавност,както от органите на дознанието и следствието,така и от органите на прокуратурата и съда;при разглеждане делата срещу непълнолетни се допуска грубо нарушение на глава XXIII от НПК;режимът на поправителните домове за непълнолетните престъпници е незадоволителе

Подготвителните заседания в съдилищата се провеждат все още формално - без участието на прокурори,съдебни заседатели или въобще не се провеждат;дава се ход на необосновани обвинения;не се обезпечават доказателствата за решаването на делата в съдебно заседание,допуска се неправилно отлагане на много дела;от страна на някои съдии съдебното дирене не се провежда с нуждната за-

./.

Из архивите на ДС

496

36

дълбоченост;някои прокурори в съдебно заседание не проявяват нуждната активност за разкриване обективната истина,все още съдилищата допускат неоправдан либерализъм или излишна строгост при постановяване на присъдата,към постановените необосновани и неправилни присъди прокурорите се отнасят примиренчески и не подават протести;допуска се голяма бавност при провеждане в изпълнение на влезлите в законна сила присъди,съдилищата не изпращат своевременно преписи от присъдите за неизпълнение,прокурорите не упражняват надзор за правилноти и бързо привеждане на присъдите в изпълнение,органите на Н:М. не полагат достатъчно грижи за издирването на осъдените лица,прокурорите упражняват слаб контрол в затворите във връзка с изпълнението на присъдите.

ЗА ОТСТРАНЯВАНЕТО НА ТЕЗИ СЛАБОСТИ ДОПУСКАНИ ОТ СЛЕДСТВЕНИТЕ ОРГАНИ НА НМ,ДС,ПРОКУРАТУРАТА И СЪДА,СЪВЕЩАНИЕТО ПРЕДЛАГА СЛЕДНИТЕ

М Е Р К И :

Органите на прокуратурата,на НМ и ДС най-строго да опазват законността по провеждане на дознанието и следствието и водят борбата срещу безаконнията с необходимата твърдост и упоритост.

Прокурорите и съдиите в своята дейност при приложение на закона да проявяват нуждната самостоятелност и не допускат извращения.

Строго да се съблюдава чл.132 ал.I от НПК като,като дознанията се започват и извършват по нареждане на прокурора,а в случаите на чл.132 ал.II от НПК органите на Н.М. незабавно да представят на съответния прокурор препис от постановлението за образуване на дознанието.

Прокурорите да указват на място системна помощ и да упражняват действен надзор на предварителното производство.

Прокурорите да образуват наблюдателни производства,за предварителните производства посочени в Правилника,където да се отбелязват направените разпореждания и давaните указания.

Органите на НМ,ДС,Прокуратурата и съда да осигурят бързото разследване и решаването на делата и преписките особено тези по които има задържани лица,делата за престъпления против НРБ,за посегателствата против социал.собственост и народното стопанство и против непълнолетните.

./.

Из архивите на ДС

497

37

Прокурорите задължително да искат достатъчно убедителни материали при възлагане на следствие и дознание,особено за задържане и определяне мярка за неотклонение "задържане под стража ".Да се внедри по-голяма плановост и отчетност както и активен надзор на работата от органите на прокуратурата,НМ и ДС по следствието и дознанието.Прокурорите да извършват периодическа проверка на арестанските помещения и търсят отговорност за неправилни ареста.Най-строго да се наказват проявените в насилие над подследствените.

Основно да се проверява истинността на направеното самопризнание,което задължително да се подкрепя с други доказателства,като показания на свидетели,писмени документи,веществени доказателства и др.

Да се подобри организацията и провеждането на подготвителните заседания на съда съгласно изискванията на закона,като се дава ход на необосновани обвинения и се обезпечат достатъчно доказателства за решаване на делата в съдебно заседание;да не се допуска неоправдано отлагане на делата,съдебното дирене да се води задълбочено, да не се допуска неоправдан либерализъм и излишна строгост при определяне на наказанията,а прокурорите да проявяват непримиримост срещу всяка неправилно издадена присъда.Да се свикват периодически междуведомствени съвещания по места между органите на прокуратурата,органите на НМ,на ДС и на съда,на които да се обсъжда работата по предварителното производство и по наказателните дела.

Да се подобри правната квалификация на следствените работници от НМ,ДС на прокурорите,следователите при прокуратурата и съдиите чрез редовното организиране и провеждане на семинари,курсове и самостоятелно изучаване на правна и политическа литература.Съдилищата да изпращат незабавно преписи от присъдите влезли в сила,на прокурорите за изпълнение,прокурорите да вземат мерки за своевременното привеждане на присъдите в изпълнение,като упражняват и действен надзор за изпълнението им.

Съответните ръководители на М-во на правосъдието,на Гл.прокуратура и на М-во на вътрешните работи да търсят своевременно отговорност от следствените работници на НМ,на ДС на следователите при прокуратурата,на прокурорите и съдиите за допуснатите от тях нарушения на закона или проявени сериозни слабости. Същите да изработят подведомствените си органи директиви,съгласно констатациите на междуведомственото съвещание.

Строго поверително!

16

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ
МИНИСТЪР НА ВЪТР.РАБОТИ

Ген.полковник-/Г.Цанков/
София,_____1954 год.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

ОТНОСНО: провеждане мероприятия за изпълнение препоръките дадени от Президиума на народното събрание, от 21.VIII.1954 година.

Във връзка с изпълнение препоръките на Президиума на народното събрание, дадени по повод разглеждането информативния доклад на Главната прокуратура за работата през първото шестмесечие на 1954 година,

П Р Е Д Л А Г А М Е :

Не е необходимо т. да предлагаме

I. През месец ноември 1954 год. да се проведат междуведомствени съвещания по места с органите на прокуратурата, съда и следствените работници от ДС и НМ в окръзите/денът за провеждането на съвещанията да се съгласува с прокуратурата и съда/.

1. На тези съвещания да се изнесе доклад от окръжните прокурори, а началниците на следствените отделения по ДС и НМ да подработят писменни изказвания.

В докладите и изказванията да се направи оценка, как се изпълняват препоръките приети на последното междуведомствено съвещание в София, състояло се на 6.II.1954 година, залегнали в окръжно № И-253 от 13.IV.1954 година по трите ведомства-МВР, Министерство на правосъдието и прокуратурата.

В доклада да се отчетат и допустнатите слабости, след състоялото се съвещание през месец февруари 1954 година.

2. На съвещанията да присъствуват началниците на окръжните управления на МВР, заместниците им по ДС и НМ, околийските началници на МВР, околийските началници отделения-НМ както и всички следствени работници на ДС и НМ в окръга. ./.

Из архивите на ДС

499

17

3. За подготовка на съвещанието да се изпратят следствени работници с подробни указания.

4. Отдел I-ви ДС и ДнМ да изпратят отговорни служители на съвещанието.

5. След съвещанието да се набележат конкретни мероприятия за отстраняване на констатираните слабости, за изпълнение препоръките на Президиума на Народното събрание от 21.VIII 1954 година и окръжно № И-253 от 13.IV.1954 година.

6. Резултатите от проведените съвещания за цялата страна да се обобщат в центъра за ДС от I-ви отдел, за НМ от Следствения отдел при ДнМ и се набележат мероприятия за по-нататъшното подобряване на работата.

II. Отдел I-ви ДС и отдел Следствен при ДнМ да проведат до края на 1954 година обследване в няколко окръжни отдели и околийски отделения по спазването законните срокове при разследването, откриване причините за констатираните просрочвания и по места вземат мерки за преодоляването на тази слабост. На основа на констатациите да бъдат взети мерки от съответните отдели и за цялата страна.

За извършеното да бъде информирано ръководството на МВР и Главната прокуратура на НРБ.

III. Във връзка с препоръката на Президиума на Народното събрание за подобряване статистиката на Министерството на правосъдието и тази при Главната прокуратура, с оглед използуването ѝ за научни цели в практиката и провеждането съдебната политика:

Считаме, че трябва да се излъчи комисия от четирима представители: от I-ви отдел-ДС; Следствения отдел-ДнМ; VIII-ми отдел-ДС и Научно-техническия отдел при ДнМ, които да влезат във връзка с прокуратурата и съда, да проверят как е била организирана статистиката им до сега, какво смятат да извършат по реорганизацията съгласно препоръката на Президиума, с какво сме в състояние да ги подпомогнем, ползувайки нашия опит и установения порядък в нашата работа, за да се осигури такава форма на отчет в Министерство на правосъдието и Главната прокуратура на Народната република България, която ведно с отчет-

./.

Из архивите на ДС

500

18

ните форми в Министерство на Вътрешните работи да даде пълна картина на престъпността в страната. След това съгласувано с ръководството на Министерството да се окаже нужната помощ.

София, 30.IX.1954 година.

П Р Е Д Л А Г А Т -

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I- ВИ- ДС :
/полковник- Н.Ангелов/

ЗАМ.ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ:
/генерал-майор-Н.Стоянов/

Отпеч.-3 екз.
Изпълнител:_____
подполк.И.Франсес
Хм.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Секретно!
Екз.№ ___

121

Др. Митов
Предайте да [illegible] и поговорим с нея - при [illegible] случаи тя не бива [illegible] за ДС
А [illegible]
[illegible]
30.11.70

ДО
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I-ДС
Т У К

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от подп. БОГДАН КАЛЧЕВ - началник отделение
и лейт. СИМЕОН СПАСОВ - следовател в отдел I-ДС

Др. Кадиев
Докладната записка да се [illegible] пр. ДС.
8.XII.70

ОТНОСНО: изказване на прокурора при Софийска градска прокуратура -

Другарю Началник,

Донасяме, че на 13.XI.1970 година по служба посетихме Градска прокуратура и търсихме прокурора Лукан Банков. Тъй като същият не бе в стаята си, потърсихме го в съседната стая при др.

Още с влизането ни, тя иронично се обърна към нас с думите: "Какво, Вашата доверена връзка ли търсите?" Отговорихме, че искаме да го видим по служба и освен това като приятел.

След това др. започна разговор по делото "ГЛАВАТАРИ" и сподели, че очаквала тези дни да бъде освободен

Имала данни, че лично др. Георги Трайков му обещал след 6 месеца да го пусне от затвора.

Все в тая връзка заяви, че в бъдеще не искала да се занимава с дела на Държавна сигурност, защото всички показания по делото "ГЛАВАТАРИ" били редактирани (в смисъл нагласени) от следователите, тъй като обвиняемите били кръгли простаци, а обясненията им логически и литературно написани.

На възражението от наша страна, че това не е истина, тя продължи да застъпва становището че всички дела на Държавна

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 08.04.2018г. Секретар: [signature]
1

Из архивите на ДС

сигурност били редактирани.

Заяви също така, че ако предварително е знаела за това, щяла да постави въпроса лично пред др.Министър – Солаков.

Да влизаме в спор повече с др. счетохме за излишно, тъй като в същото време в стаята се намираше друг прокурор, който разговаряше с гражданин.

502

28.XI.1970 година

С о ф и я

КРДОПБГДСРСБНА
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата: 06.04.2016г. Секретар:

Подп.:

Лейт.:

56
10

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МИНИСТЕРСТВО НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ИНСПЕКТОРАТ — МВР
Изх. № 320 Вх. № 2
14. 05. 1986
С О Ф И Я

Министерство на вътрешните работи
Главно следствено у-ние
Вх. № 3566 от 15.05.1986 г.

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Взаимодействието между агентурно-оперативните и следствените органи в окръжните управления на МВР

В изпълнение задачата относно състоянието на взаимодействието между оперативните служби и следствените органи, от Инспекторат - МВР бяха извършени проверки в Софийското градско и 23 окръжни управления на МВР.

Установи се, че ръководствата на окръжните управления на МВР са създали необходимата организация за осигуряване на резултатно взаимодействие между следствените и оперативните работници като въпросът е взет на постоянен контрол, включително и от партийните ръководства.

Работата е организирана в съответствие с Правилника за следствения апарат при МВР, Инструкция № I-160/04.08.1977 г. и I-105/01.04.1983 г. и определената от тях процесуална, оперативна и административна самостоятелност и компетентност на следствените органи. В много от окръжните управления на МВР началниците на тези служби участвуват в съвещанията на ръководствата и заседанията на Съветите. Следователите по ДС и НМ оказват необходимата правно-консултативна помощ на оперативно-издирвателните служби във всички етапи на работата по делата на оперативен отчет, като особено внимание се обръща на тези за остра форма на подривна дейност. Изготвят се съвместни оперативно-следствени планове и се провеждат конкретни мероприятия в процеса на водене

на делата (за събиране или проверка на факти, легализиране на получени оперативни данни за обектите на разработка; извеждане на агентура; работата със задържаните лица и т.н.). Активно и с верен политически подход следствените работници (особено от окръжните управления на МВР - Бургас и Варна) са участвували и при провеждането на профилактична дейност по време на възродителния процес.

Като положителна практика в Окръжното управление на МВР - Варна се е утвърдило изготвянето на седмичен график с конкретни дни и часове, в които следствен работник осъществява непосредствена правно-консултативна помощ в отделите и районните управления на МВР.

В Окръжното управление на МВР - Благоевград са разработени и в целия окръг са въведени единни регистри за дознанията и следствията, което е спомогнало за подобряване на отчетността.

Изградени са принципни и делови отношения с органите на прокуратурата. Заслужава внимание примерът на Окръжното управление на МВР гр. Бургас, където всеки петък заместник-окръжният прокурор по следствения надзор посещава отдел "Следствен" и контролира работата по най-сложните следствени дела.

Наред с положителните страни във взаимодействието между оперативните и следствените органи бяха установени и редица пропуски и традиционно повтарящи се слабости, които основно се свеждат до следното:

А. ПО ЛИНИЯ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

- Не се спазват изискванията на глава пета от Правилника за следствения апарат при МВР по отношение на своевременната правно-консултативна помощ по някои важни сигнали и дела на оперативен отчет (ОУ на МВР - Габрово, Разград, Стара Загора);

- В предложенията на оперативния състав за приключване на делата на отчет с мнение за образуване на предварително производство често липсват основанията за откриването, установъчни данни за обектите и уличените лица и пр. (болшинството

Из архивите на ДС

58
12

от окръжните управления на МВР без Бургас и Варна);

- Невинаги се изготвят справки-меморандуми от оперативните служби, които да се предоставят на следствието за мнение, както и съвместни оперативно-следствени планове за работа по време на предварителното производство (почти всички окръжни управления);

- Неоправдано задържане в следствието на предадени за правна оценка материали (ОУ на МВР - Плевен);

- Слабости във взаимодействието при камерните разработки (Бургас, Пазарджик);

Неблагополучия в координацията и взаимодействието между оперативните и следствените служби бяха констатирани в Окръжното управление на МВР - Търговище, основна вина за което има началникът на Следственото отделение. Същият проявявал незадълбоченост в работата, злоупотребявал с алкохол и с поведението си създавал предпоставки за конфликти със заместник-окръжния началник по НМ. За неговите прояви е уведомено Главно следствено управление.

Началникът на отдел "Следствен" в Окръжното управление на МВР - Русе отказвал да води лично следствени дела дори и в случаите, когато отсъствувал следователят по ДС. Това наложило по крупни дела (аварията в ТЕЦ - Русе и пожара в село Семерджиево), по които са водени ДОИ от ДС, да се възложат на следователи по НМ.

Б. ПО ЛИНИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ

Цитираните слабости и недостатъци във взаимодействието на органите на ДС със следствието се отнасят и за работата по линия на Народната милиция. Заедно с тях се допускат и други, които се изразяват в:

- Неоснователно, а понякога и в нарушение на закона се извършват отделни следствени действия, като задържания и разпити на лица, обиски, претърсвания и други от оперативния състав, без да е образувано предварително производство (ОУ на МВР - Плевен и други);

- Прибързани действия от страна на агентурно-оперативните служби и приключване на дела без достатъчна документация и легализация на оперативния доказателствен материал (окръжните управления на МВР - Варна, Плевен);

- Сериозни слабости се допускат от дежурните оперативно-следствени групи при посещения на местопроизшествия и извършване на неотложни следствени действия (огледи, изземване на следи, претърсване, установяване и разпити на пострадали, свидетели, очевидци и други), които се изразяват в бавно събиране и придвижване на групата до местопроизшествието; непълното им окомплектоване; прибързаност и безпорядък по време на извършване на огледа; формализъм при оформяне на документите и други (ОУ на МВР - Враца и Плевен);

- Недостатъчна активност от страна на отделни следователи при работата по предварителни производства срещу неизвестен извършител, както и пропуски в съвместната дейност за възстановяването на нанесените щети от извършени престъпления;

- В редица окръжни управления на МВР има случаи когато следователи изменят мярката за неотклонение или правят предложения за прекратяване на дела, без да информират за това оперативните служби, което пречи на агентурно-оперативната работа. Затруднения създават и неоснователните настоявания от страна на оперативния състав за задържане на лица, въпреки несъгласието на следователите;

- Съществува практика ОР (особено по линия на стопанска милиция) да изпращат материали и дознания за образуване на предварителни производства до прокуратурата без съгласуване със следствените органи (ОУ на МВР - Габрово, Плевен, Стара Загора);

- Неоснователно спиране на наказателни производства, когато извършителят на престъплението не е разкрит или не е установено местожителството му, което е характерно за ОУ на МВР гр. Пазарджик. В същия окръг има и регистрирани случаи на немотивирани откази от страна на следствието за образуване на предварително производство и забавяне на преписки, изпратени от прокуратурата за проверка;

Из архивите на ДС
506

Из архивите на ДС

- Слабости в някои окръжни управления на МВР по отношение натовареността на следователите и недостатъчна инициативност за допълнителна разкриваемост по вече образуваните дела (ОУ на МВР - Благоевград, Бургас, Враца, Плевен, Разград, Русе, Толбухин, Търговище, Шумен);

- Несъгласуваност в указанията, давани от централните поделения. Характерен в това отношение е примерът с ОУ на МВР - Русе, където по инструкция от ДНМ е разпоредено участието на следовател при крупни случаи на предотвратени и пресечени стопански престъпления, а по нареждане на Главно следствено управление това не е разрешено;

Считаме, че даването на правна оценка по отношение на предотвратените и пресечените крупни стопански престъпления е наложително.

- От страна на Главно следствено управление в редица случаи не се съгласуват с ръководствата на окръжните управления на МВР предложенията за награждаване и повишаване в длъжност на следователите.

От извършените проверки относно координацията и взаимодействието между оперативните и следствените служби в окръжните управления на МВР, се налагат следните изводи:

1. Ръководният и оперативен състав на окръжните управления на МВР не познава в необходимата степен нормативните документи, уреждащи взаимодействието между оперативните и следствени органи. Недостатъчна е и правната подготовка и опит на част от оперативния състав по ДС и НМ и на отделни следователи.

2. Немалка част от допусканите слабости в окръжните управления на МВР се дължат на създадени лични отношения между отделни служители от оперативните служби и следствените органи.

3. В някои окръжни управления на МВР не е попълнен наличният щат от следствени работници и не е достатъчна техническата въоръженост, особено на дежурните оперативно-следствени групи.

За подобряване на работата считаме за целесъобразно:

Из архивите на ДС

6 64 15

1. Със справката да бъдат запознати Главно следствено управление, ДНМ и ръководствата и началниците на следствените отдели и отделения в Софийското градско и окръжните управления на МВР.

2. Да се търси строга отговорност от оперативните работници, които изпращат материали на прокуратурата за образуване на предварителни производства без съгласуване със следствените органи.

3. В срок до 30.08.1986 г. на заседания на Съветите на окръжните управления на МВР или на съвещания на ръководствата да се обсъдят проблемите по взаимодействието и се вземат мерки за тяхното отстраняване.

4. В рамките на служебната учебна година да се планират занятия за повишаване на правната квалификация на оперативния състав и изучаване на нормативните документи, касаещи взаимодействието между оперативните и следствените служби.

5. Ежегодно да се подлагат на оценка състоянието на координацията и взаимодействието, което да се отразява в годишните отчети на окръжните управления на МВР.

6. Поради увеличеният обем на работа да се прецени необходимостта и се разреши увеличаване броя на следователите по ДС в окръжните управления на МВР - Бургас, Разград и Пловдив за сметка на наличния щат.

НАЧАЛНИК НА ИНСПЕКТОРАТ - МВР
генерал-майор Н. ЧЕРКЕЗОВ

Нап. в 3 екз.
№ 1 - др. Ив. Димитров - ДНМ
№ 2 - др. Коцалиев - ГСУ
№ 3 - Инспекторат - МВР

Изп.: Муховски, Бакалов
Нап.: Юрукова
София, 14.05.1986 г.

СПИСЪК НА СРЕЩАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АБПФК	– Активен борец против фашизма и капитализма
АТЗ	– Азотно-торов завод
БЗНС	– Български земеделски народен съюз
БЗО	– Бивша земеделска опозиция
БНА	– Българска народна армия
ВГУ - ДС	– Второ главно управление – ДС
ВИ	– Въдворяване и изселване
ВКР	– Военно контраразузнаване
ВС	– Върховен съд
ВСШ „Г. Димитров”	– Висша специална школа „Г. Димитров”
ГВ	– Гранични войски
ГДОР	– Групово дело за оперативна разработка
ГКПП	– Граничен контролно пропускателен пункт
ГПК	– Гражданско-процесуален кодекс
ГПР	– Групова предварителна разработка
ГУТП	– Главно управление трудова повинност
ДВ	– Доверена връзка
ДДС	– Дирекция държавна сигурност
ДЗС	– Държавно земеделско стопанство
ДИП	– Държавно индустриално предприятие
ДКМС	– Димитровски комунистически младежки съюз
ДМП	– Държавно минно предприятие
ДНМ	– Дирекция на народната милиция
ДОП	– Дело за оперативна проверка
ДОР	– Дело за оперативна разработка
ДОСО	– Доброволна организация за съдействие на отбраната
ДПС	– Държавно-политически съображения
ДС	– Държавна сигурност
ДСНМ	– Димитровски съюз на народната младеж
ДСО	– Държавно стопанско обединение
ДСП	– Държавно стопанско предприятие
ДТА	– Диверсионно-терористичен акт
ДТП	– Държавно търговско предприятие

ЗМС – Земеделски младежки съюз
ЗНМ – Закон за народната милиция
ИИЦ – Информационно-изчислителен център
КА – Камерен агент
КАТ – Контрол на автомобилния транспорт
КДС – Комитет за държавна сигурност
КПП – Контролно пропускателен пункт
ЛАР – Лична активна агентурна разработка
МВР – Министерство на вътрешните работи
МЗ – Министерска заповед
МНЗСГ – Министерство на народното здраве и социалните грижи
МНО – Министерство на народната отбрана
МПВО – Местна противовъздушна отбрана
МТС – Машинно тракторна станция
НК – Наказателен кодекс
НМ – Народна милиция
НПК – Наказателно-процесуален кодекс
НТУ – Научно-техническо управление
ОА – Охрана арест / Охрана и арест
ОНД – Отчетно наблюдателно дело
ОР – Оперативен работник
ПГУ - ДС – Първо главно управление – ДС
ПП – Потребителски пункт
ППЗ – Противопожарна защита
ППО – Първична партийна организация
РСФСР – Руска съветска федеративна социалистическа република
РУМНО – Разузнавателно управление на Министерството на народната отбрана
СМИ – Средства за масова информация
СС – Секретен сътрудник
ТВО – Трудово възпитателно общежитие
ТЕЦ – Топлоелектрическа централа
ТКЗС – Трудово кооперативно земеделско стопанство
УГВ – Управление гранични войски
ХТИ – Химико-технологически институт
ЦИАС – Централна информационна аналитична служба
ШЗО – Школа за запасни офицери

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 2/ 1989 г., т. 1

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 3/1984 г., т. 2

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 6а/1985 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 8/ 1989 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 9/1984 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 9/1986 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1984 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1985 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/1986 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/ 1988 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – Л, Номенклатурно дело № 21/ 1989 г.

АКРДОПБГДСРСБНА – М, СДОТО, а. е. 92

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 1, а. е. 820; 1744

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 11, а. е. 16; 22; 152; 189; 218; 219; 236; 325

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а. е. 70

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 1, а. е. 1; 7; 10; 11; 12; 13; 41; 42

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а. е. 6; 7; 19; 29; 30; 36; 37; 53; 63; 64; 66; 79; 86; 93

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 5, а. е. 7; 12; 23; 39

АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а. е. 19

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И СЛЕДСТВИЕТО (1944–1991)

Документален сборник

Първо издание

Формат 60×90/8
Печатни коли 64
Тираж 500

ISBN 978-954-2986-92-8

Издателска къща „Св. Георги Победоносец“ ООД